

**Kako
lahko
porazimo
Velikane**

BREDA PAHOR

Slovenski zunanji minister Thaler o odnosih z Italijo

LJUBLJANA - Vprašanja preteklosti v slovensko-italijanskih odnosih so bila rešena z mednarodnimi sporazumi, sedaj je k njim mogoče pristopiti samo s humanitarnimi prijemi, da se recipročno reši probleme ljudi, ki so v preteklosti veliko pretrpeli. Tako je povedal poročevalki agencije Ansa slovenski zunanji minister Zoran Thaler, ki se bo danes v Rimu srečal z italijansko

kolegico Susanno Agnelli.

Thaler, ki je omenil med neresenimi vprašanji tudi manjšinsko problematiko, je izrazil upanje, da se pogajanja ne bodo omejila na preteklost, ampak bodo nacela tudi vprašanja sedanjosti in prihodnosti. Potek današnjega pogovora pa naj bi pokazal, ali državi nameravata dati pogajanjem pozitivne temelje.

Na 3. strani

Vztrajni poskusi ohranitve enotnosti Ljudske stranke

RIM - Tajnik Rocco Buttiglione vztraja na zavezništvu z Berlusconijsko Forza Italia, vendar previdno ponuja roko sprave levemu krilu Ljudske stranke, ki se je opredelilo za kandidaturu Romana Prodijsa na celu levo-sredinskega zavezništva. Stališča so si na videz neskladljiva, toda katoliška stranka je v svoji zgodovini že nekajkrat dokazala, da je v imenu strankine enotnosti sposobna zgladi-

ti se tako ostre spore. Prav ta nujnost, da se stranka ne razbije, je označevala marsikateri poseg na včerajšnjem zasedanju vodstva Ljudske stranke, ki je potekalo za zaprtimi vrati in je trajalo do poznih nočnih ur. Zaradi velikega števila prijavljenih se bo zasedanje verjetno nadaljevalo danes zjutraj, medtem ko bo jutri zasedal strankin vsedržavni svet.

Na 2. strani

LJUBLJANA / OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA V CANKARJEVEM DOMU

Ob dnevu slovenske kulture priznanje naši ustvarjalnosti

Prešernova nagrada zamejskemu pisatelju Alojzu Rebuli, nagrada Prešernovega sklada pa režiserju Sergeju Verču

LJUBLJANA - Včeraj so v Cankarjevem domu slovensko podelili najvišja slovenska priznanja za umetniške dosežke, Prešernove nagrade. Prejela sta ju Alojz Rebula za literarni in režiser Matjaz Klopčič za filmski opus. Nagrade Prešernovega sklada so letos prejeli na področju literature Mate Dolenc in Feri Lainšček, arhitekture Jurij Kobe, scene umetnosti Srečo Spik in glasbe Trio Lorenz.

V pripravah na osrednjo slovesnost ob podelitvi je prislo do zapletov, in sicer najprej pri pripravi scenografije, zlasti pa pri nastopih igralcev Jozice Avbelj, Vladimira Jurca, Pavleta Ravnohriba in Daret Valiča, ki so nastop odpovedali. Svojo odločitev so utemeljili s pisanjem dnevnega časopisja, ki scuva davkoplačevalce in pomiluje Prešernove nagrajence zaradi honorarjev nastopajočih igralcev, o katerih pa se ti s prirediteljem niso pogovarjali in do odpovedi nastopa tudi ne sklenili pogodbe.

Letošnji nagrajenci med svečanostjo v ljubljanskem Cankarjevem domu

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Predsednik Kučan sprejel zastopstva slovenskih manjšin

LJUBLJANA - Slovenski predsednik Milan Kučan je včeraj sprejel predstavnike Slovencev, ki živijo v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in na Hrvaškem.

Vsebinsko pogovora je predsednik Kučan strnil v krajši izjavi. Poudaril je, da je slo sicer za tradicionalni razgovor, nikakor pa ne za inercijo pri obravnavi manjšinskih vprašanj, ki so bile na dnevnem redu prejšnjega razgovora predstavnikov manjšin z ministrom za zunanje zadeve Zoranom Thalerjem. Slovenija potrjuje nujnost domiselne zunanje politike, ki bo upoštevala spremembe, ki se dogajajo v Evropi.

Na 10. strani

VLADA

Za 50 tisoč brez dela še eno leto mobilnosti

RIM - Med zakonskimi ukrepi, ki jih je zaradi bližnjega poteka veljavnosti včeraj obnovil ministrski svet, je tudi odlok o delu, ki poleg drugega določa podaljšanje režima doklade za mobilnost za dodatnih 12 mesecev. Ukrepe zadeva približno 50 tisoč brezposelnih v mobilnosti, med katerimi je tudi skupina okrog 23 tisoč tako imenovanih »zgodovinskih« delavcev v režimu dopolnilne blagajne, ki so ostali brez dela zaradi krize nekaterih tradicionalnih industrijskih območij. Doklado za mobilnost pa bodo prejeli samo tisti delavci, ki bodo sprejeli zaposlitev v socialno koristnih dejavnostih, za katere naj bi v pretežni meri poskrbele krajevne uprave. V tem primeru bo delavec prejel 64 odstotkov najvišjega zneska izredne dopolnilne blagajne (ki trenutno znaša milijon in 280 tisoč mesečno), če pa bo tovrstno zaposlitev zavrnil, bo izgubil pravico do režima mobilnosti.

Na 11. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Tajnik DSL D'Alema za moderno laburistično stranko

Tajnik DSL Massimo D'Alema je v nekem intervjuju povedal, kako si zamisla italijansko levico, govoril pa je tudi o Prodiu, Buttiglioneju in Berlusconijski.

Stran 3

Lucchinijev načrt za železarno

Včeraj se je mudil v Trstu Giuseppe Lucchini, sin znanega podjetnika iz Brescie Luigijsa. Na vrsti srečanj z javnimi upravitelji in sindikati je predstavil industrijski nacrt te skupine za skedenjsko železarno.

Stran 4

Kako bo s slovenskimi ravnatelji poštne uradov?

Upokojitve dosedanjih ravnateljev poštne uradov na Krasu so in bodo postavljale vprašanje, ali jih bodo nadomestili novi funkcionarji z znanjem slovensčine.

Stran 4

Zaradi slabe opreme Bogatčeva ob boljšo uvrstitvev na SP

Arianna Bogatec na SP v Novi Zelandiji ni imela sreče z opremo in se je morala zaradi tega zadovoljiti z zanjo skromnim 15. mestom.

Stran 27

»Dobro bi bilo, ko bi od nas prevzeli pravilo«. In sicer? »Odpovedati se vsemu in ne potrebovati nicesar«. V svojem zadnjem (nedokončanem) delu Velikani z gore Pirandello deli taksne grenke nasvete zagrizenim zagovornikom umetnosti, točneje gledališča, ki si za ceno svojega življenja prizadevajo, da bi umetnost postala realnost in ne ostala v varljivem svetu sanj.

»Velikani vselej zmagajo, Velikani vselej izgubijo«. Giorgio Strehler, ki je že v tretje režiral Pirandellovo zadnjo dramo (te dni jo milansko gledališče Piccolo Teatro igra v trzaskem Rossettiju), tako opredeljuje usodo Velikanov (mogotcev, politikov ...), ki se hočejo vselej polastiti univerzalne oblasti, vendar so porazeni prav takrat, ko ze vse kaže, da so absolutni zmagovalci. V drami odzvame zmago (nevidnim oblastnim) Velikanom smrt zagnane Ilse, s cim pa naj mi - Slovenci v Furlaniji-Juljski krajini - premagamo Velikane (okoli nas in med nami)?

Dan slovenske kulture letos za nas ne more biti predvsem dan slavlja. Slovenska ustvarjalnost v Italiji (zakaj ji se zmeraj vztrajno pravimo zamejska?) je sicer v Prešernovem imenu tokrat le prejela uradna vseslovenska priznanja, vendar pa najvidnejše kulturne ustanove hirajo, ker nikakor ne morejo dobiti sredstev niti za preživetje, kaj sele za nadaljnjo rast.

Finančno krizo, ki je prisotna na vseh področjih, se najbolj občutijo kulturne ustanove, katerih obstoj je vezan na sredstva iz »prehodnih« zakonov, kar pomeni, da so prepustena tako imenovani politični volji. Če prosto povzamemo Preserna, lahko z njim zavzdihnemo: »Kaj da slave ljubezniva/ zarja Primorcam (Kranjcem v orig.) ne napoč?« Kot v zadnji številki svojega glasila Zrno ugotavlja ZSKD za Trzasko, pa »zal, tudi v nasi družbi niso več v modi pojmi, kot so solidarnost, bratstvo in družbena angaziranost«. V Presernovem imenu zato letos v Trstu prirejamo Dan pravic slovenske kulture v teznji, da bi protestni glas segel do italijanske oblasti. Sloveniji in sebi pa lahko ob tej priložnosti z verzi Poeta spet zazelimo: »Edinost, sreča, sprava / k nam naj nazaj se vrnejo!«

RIM / NA SEJI VODSTVA TAKO BUTTIGLIONE KOT LEVO KRILLO VZTRAJALA NA SVOJIH STALIŠČIH

Spopad v Ljudski stranki, a tudi iskanje enotnosti

Tajnik Buttiglione prihaja na sejo vodstva LS (AP)

RIM - Kljub različnim pogledom na strategijo zavezništva je treba nujno ohraniti enotnost stranke. To je bilo vsaj na videz geslo, ki je označevalo včerajšnje zasedanje vodstva Ljudske stranke. Seja je potekala za zaprtimi vrati v razočaranje novinarjev, fotografov in fotoreporterjev, ki so se zbrali na Trgu del Gesù v tako velikem številu, kot se ni dogajalo od obdobja, ko je bila Krščanska demokracija daleč najbolj vplivna italijanska stranka.

V trenutku, ko poročamo, je seja se v teku in se bo zelo verjetno nadaljevala danes. Iz izjav, ki so jih razni strankini veljaki dajali ob prihodu na sejo, je bilo sicer po eni strani čutiti že omenjeno skrb za ohranitev strankine enotnosti, po drugi pa tudi prepričano vztrajanje pri stalisti, ki so na videz nezdružljiva. Predstavniki leve so potrdili svojo podporo Prodi-jevi kandidaturi, pa tudi prepričanje, da med Ljudsko stranko

in desnico ne more biti sodelovanja. Rosy Bindi je na primer obtožila strankinega tajnika, da sicer govori o centru, v resnici pa dela v korist desnega centra.

V svojem dolgem uvodnem poročilu, ki so ga agencije objavile se pred zaključkom seja, je Buttiglione zagovarjal svoje stališče o nujnosti zavezništva na sredini, v katero je poleg Berlusconi-jeve Forza Italia uvrstil se Severno ligo, Krščansko demokratični center in Sredinsko unijo, nekoliko pa je omilil polemiko z levico oziroma s tistimi, ki so javno podprli Prodi-jevo kandidaturo.

O njej je dejal, da ne gre za predlog Ljudske stranke in da je bil zato boleče presenečen, ko je iz časopisov izvedel, da so nekateri ugledni predstavniki stranke to kandidaturo zagovarjali. Prodi-jeva kandidatura, je se dejal tajnik LS, je politična operacija, ki jo je pravilno sprožila neka neodvisna osebnost, ki nima dolžnosti, da bi pomagala

račune z Ljudsko stranko, o kateri pa si stranka pridržuje oceno.

Glede izbire zavezništva z Berlusconi-jevim pa se je Buttiglione trudil dokazovati, da ni v nasprotju z linijo, ki jo je zagovarjal do predvčerajšnjim, ampak da je nasprotno v znamenju kontinuitete in v skladu z zaključki strankinega kongresa, ki je za stranko izbral sredinski politični prostor. Tajnik LS je spomnil, da se je v zadnjem času stranka premaknila tako daleč na levo kot se nikoli v svoji zgodovini, to pa zato, ker je prostor na sredini zasedel Berlusconi, ki pa je bil preveč na desnici. Toda zdaj nekdanjega pola svoboščin ni več, zato so možne nove poti, ki jih Ljudska stranka mora poizkusiti. »Če nas bodo iz tega političnega prostora spet izrinili,« je dejal Buttiglione, »potem bo spet aktualno tisto, kar smo preiskusili med najostrejšo fazo vladne krize,« se pravi zavezništvo z levico. Ponujena roka?

Minister obljublja šolnikom pogodbo

RIM - Obnovitev delovne pogodbe je prva naloga, ki jo namerava opraviti vlada na solskem področju, ob tem pa se namerava odločneje zavzeti tudi za izpopolnjevanje solnikov in sploh za dvig kakovosti pouka. Tako je povedal minister za solstvo Giancarlo Lombardi včeraj na zaslisanju pred komisijo za kulturo poslanske zbornice.

Minister je dejal, da mora nova delovna pogodba za solnike predvsem priznati profesionalnost te kategorije, zaradi česar namerava predlagati, da bi kar petina vseh razpoložljivih fondov bila namenjena ovrednotenju strokovnosti. Poleg tega pa bo nova delovna pogodba odločneje favorizirala strokovno izpopolnjevanje, za kar bodo predvideli tudi ustrezna finančna sredstva. Lombardi je podčrtal, da je Italija doslej vse premalo naredila za »izobraževanje izobraževalcev«,

kar pa je huda napaka, saj je znanje osnova za vsak razvoj.

Minister je nadalje dejal, da se bo zavzel za cim prejšnjo ureditev popravnih tečajev, ki naj bi dokončno zamenjali jesenske popravne izpite. Tudi v tem primeru se postavlja resen finančni problem, saj za to prav gotovo ne bo zadoščalo 205 milijard lir, ki jih je predvidela Berlusconi-jeva vlada.

Ce bo imela vlada »kaj več casa«, se bo lotila se nekaterih drugih vzlov italijanskega solstva, zlasti zvišanje solske obveznosti do 16. leta, reforme srednjega solstva in avtonomije. Minister Lombardi je vsekakor pokazal precejšnjo previdnost. »Na solskem področju,« je med drugim dejal, »je zelo nevarno sprejemati polovične in neprimljene ukrepe.« Sicer pa se je zavzel predvsem za izboljšanje javnega solstva.

NOVICE

Farnesina poklicala hrvaškega veleposlanika

RIM - Italijansko zunanje ministrstvo je včeraj uradno sporočilo, da je za danes povabilo hrvaškega veleposlanika na razgovor v zvezi s razsodbo, s katero je hrvaško ustavno sodišče razveljavilo nekatere člene statuta Istrske regije o dvojezičnosti. Hrvaški veleposlanik naj bi pojasnil, kakšne posledice naj bi razsodba imela glede zaščite italijanske manjšine, za katero se je Hrvaška obvezala s podpisom sporazuma z Italijo januarja 1992. Prav danes bi moralo hrvaško ustavno sodišče objaviti utemeljitev svoje razsodbe.

Scalfaro na obravnavi ustavnega sodišča

RIM - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je včeraj prisostvoval javni obravnavi ustavnega sodišča. Gre za dokaj utrjeno tradicijo, toda predsednikova prisotnost je letos imela še poseben pomen, ker bo vsak čas potekel mandat dvema ustavnima sodnikoma, in sicer predsedniku Francescu Paulu Casavoli ter podpredsedniku Ugu Spagnoliu. Mandat ustavnih sodnikov traja devet let.

Se pred javno obravnavo se je ustavno sodišče zbralo, da bi se slovesno poslovilo od dveh odhajajočih članov. Pozdravni nagovor je imel Antonio Balasarre. Javna obravnavo pa se je sukala okrog dokaj zanimivega argumenta, in sicer, ali je pravičeno, da obsojenci za mafijske zločine nimajo pravice do raznih zaporniških ugodnosti. Omenimo naj, da bo ustavno sodišče novega predsednika izvolilo iz svoje srede 23. februarja, ustavna sodnika, ki bosta zamenjala Casavolo in Spagnoli, pa bo imenoval parlament.

Di Pietro dodeljen komisiji za pokole

RIM - Znameniti milanski sodnik Antonio Di Pietro bo predvidoma že čez kakih 10 dni lahko začel svojo novo službo sodelavca parlamentarne komisije za pokole. Včeraj je njegovo zadevno imenovanje odobrila pristojna komisija Višjega sodnega sveta, čez teden dni pa jo bo potrdil se Višji sodni svet na svojem plenarnem zasedanju. Di Pietro bo imel nalogo, da bo preiskoval predvsem nove pojave terorizma.

Botteghe Oscure niso na prodaj

RIM - Koordinator tajništva DSL Mauro Zani je včeraj odločno demantiral vest, da bi bil osrednji sedež stranke v Ul. Botteghe Oscure v Rimu na prodaj. V zadnjih dneh se je namreč pojavila govorica, da naj bi ne bilo kupcev za to poslopje. »Seveda ni kupcev,« je nekoliko nejevoljno dejal Zani, »ko pa jih ni nihče iskal.«

Zani pa je po drugi strani potrdil, da se upravno vodstvo stranke dogovarja z nekaterimi bankami za izdelavo načrta za sanacijo blagajne DSL. Zani ni izključil, da bo morala stranka prodati več nepremičnin. »Vendar bo slo za prodajo in ne za razprodajo,« je podčrtal.

DEŽELNE VOLITVE

Spor med desnico in silami, ki podpirajo Dinijevo vlado

RIM - Dezelni volilni zakon razdvaja italijanske politične sile. To je jasno prišlo do izraza včeraj v poslanski komisiji za ustavna vprašanja, saj so se Kartel svoboščin in sile, ki podpirajo Dinijevo vlado tako sporeli, da je bila seja prekinjena.

Stranke, ki podpirajo Dinijevo vlado, so predlagale, da bi zacele soocanje na osnovi predloga paktista Diega Masija, ki se zgleduje po volilnih pravilih za krajevne uprave. Kartel pa je hotel, da bi prišel v komisijo premier Dini in povedal, da se mora dezelni volilni zakon zgledovati po vsedravnih volilnih pravilih, ki so pretežno večinska z enim samim volilnim krogom.

»Ko je poslanec D'Onofrio zahteval advicijo premiera, so progresisti začeli kričati kot obsedeni,« je dejal predsednik komisije Gustavo Selva. »Nikoli nisem videl zlorabi predsedniškega mesta za obstrukcijo,« je takoj vrnil Selvi predstavnik Ljudske stranke Sergio Mattarella.

Minister za ustavne reforme Giovanni Motzo je dejal, da je hotel samo prisluhniti različnim stališčem in ni posegel. Seja se bo nadaljevala danes ob prisotnosti premiera Dinija.

FIRENCE / ŠKANDAL KRAJEVNE HRANILNICE

»Banka je podpirala mafijo«

Sodniki: družina Giambra je vpletena v kriminalne dejavnosti

FIRENCE - Javna tožilca Pietro Suchan in Luca Turco sta včeraj začela zasliševati aretirane sedanje in bivše upravitelje florentinske hranilnice, ki jih obtožujejo, da so finansirali mafijsko dejavnost. Predmet zasliševanj, in tudi preiskave, so predvsem zelo nejasni odnosi med bančnim zavodom in družino Giambra, ki sta jo sama sodnika imenovala za pravo, kriminalno oziroma mafijsko skupino, ki s podjetništvom ni imela prav nič skupnega. Kot znano, so se za resetkami znašle nekatere vidne, tudi politične osebnosti, med njimi nekdanji podpredsednik Višjega sodnega sveta Ugo Zilletti, Giuseppe Flesca Previti, brat bivšega obrambnega ministra Cesareja ter Gabriele Caponnetto, nekak znanega sodnika Antonina.

Suchan in Turco sta začela, ob zasliševanjih osumljencev, tudi podrobno pregledovati vse zapisnike in druge dokumente o spornih posojilih in drugih finančnih olajšavah, ki jih je hranilnica nudila družini Giambra. Gre za približno 75 milijard lir, s katerimi naj bi »podjetniki« iz okolice Caltanissette finansirali svoje zakonite, a hkrati tudi nezakonite posle. Policisti pa medtem se iščejo Micheleja Giambro, proti kateremu so izdali zaporni nalog.

Družina Giambra je dobro znana

preiskovalcem v Caltanissetti in tudi v Firencah. Leta 1987 sta takratna namestnika glavnega tožilca Pierluigi Vigna in Francesco Flory, ki danes vodita državno pravdnstvo, sumila, da sta brata Giambra neposredno vpletena v mafijsko dejavnost in da v tem okviru vzdržujeta nezakonite posle s Krščansko demokracijo. Do procesa pa ni prišlo, ker je takratni preiskovalni sodnik Letizia Di Grazia kasneje ugotovil, da ni razlogov za sodni postopek. Zanimivo je, da je sodnik Di Grazia, kot sodnik za preventivne preiskave, predvčerajšnjim podpisal zaporne naloge za brata Giambra in za drugih 29 oseb, od katerih sta le dve se na begu.

To vsekakor ni prvič, da je osrednja toskanska hranilnica vpletena v sodno preiskavo v zvezi z nekaterimi zelo nejasnimi krediti in drugimi finančnimi posli. Tudi leta 1993 je banka, po mnenju preiskovalcev, na zelo dvomljiv in nejasen način »pomagala« sicilskemu podjetniku Francescu Picciotti. V to afero so vpleteni nekateri tedanji upravitelji hranilnice ter tudi nekateri vidni funkcionarji toskanske deželne uprave, ki bi morala nadzorovati poslovanje florentinske hranilnice. Sodniki so ugotovili, da so v to afero na nek način vpletene tudi nekatere framsonske lože.

AZBEST / NEPRIMERNO VSKLADIŠČENJE

Protest zelenih

RIM - Poslanci skupine Zelenih so predlagali ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije, ki naj preveri, če se izvaja zakon v zvezi z azbestom. Zakon iz leta 1992 namreč predvideva, da bi moralo ministrstvo za okolje v roku 180 dni ustanoviti posebno komisijo, ki naj bi nadzorovala specializirana podjetja, katerim so poverili vskladiščenje azbesta, doslej pa tega se ni storilo.

Kot je znano, je uporaba azbesta prepovedana, ker povzroča raka. Iz železnih vagonov, ladij, električnih central in termičnih izolacij poslopij so azbest večinoma že odstranili in ga vskladiščili. Ministrstvo za okolje pa ni preverilo, v kakšnih pogojih je azbest vskladiščen: v 221 italijanskih železnih postajah je približno 2.500 vagonov, polnih azbesta, 20 jih je tudi

na prosek postaji pri Trstu, kjer rjavijo in smrtonosna vlakna bi se lahko širila po okolici. Nadaljnih 1.500 ton azbesta, ki so ga odstranili iz elektram, je vskladiščenih v neprimernih pogojih, trdijo poslanci Zelenih.

Ministrstvo za okolje pa se zagovarja: uprava zelenic je pred kratkim zagotovila, da bo v kratkem uredila vprašanje azbesta, v vseh italijanskih dezelah specializirana podjetja uničujejo azbest v primernih okoljih in zagotavljajo uslužbencem in javnosti najprimernejše varnostne pogoje. Posebna seznama specializiranih podjetij res ministrstvo se ni ustanovilo, čeprav ga je zakon predvideval že leta 1992, vendar so julija lani izdali okrožnico, naj se podjetja vpise v seznam onih, ki se ukvarjajo s skodljivimi odpadki.

TURIN / NEIZPROSNI MLINI PRAVICE

Obtoženca so obsodili, čeprav je bil že mrtev

TURIN - Mlini italijanske pravice meljejo počasi, vendar so neizprosnosti, saj človeku sodijo celo v onostranstvu. Turinsko prizivno porotno sodišče je 28. januarja obsodilo na 24 let strogega zapor 29-letnega Tommasa Cerauda, čeprav je obtoženec umrl tri mesece prej.

Ceraudo, ki je po rodu iz Catanzara, je bil obtožen, da je sodeloval pri umoru Giuseppeja Mirabellija, ki je bil na prisilnem bivaliscu v Aosti, kamor ga je sodišče poslalo zaradi številnih kaznivih dejanj. Ceraudo, ki je bil na prvostopenjskem procesu oproščen, so neznanci umorili novembra lani pri Aosti in casopisi so novico objavili s precejšnjim poudarkom. O dogodku pa očitno ni nihče obvestil ne predsednika prizivnega sodišča Vincenza Serianija ne tožilca Gianfranca Burdina. Očitno pa se smrti svojega klienta nista zavedla niti njegova zagovornika, kalabrijska odvetnika D'Ippolito in Pittari, ki sta pred razsodbo prizivnega sodišča vehementno branila klienta in zahtevala potrditev oprostitev, za katero se je odločilo prvostopenjsko sodišče.

Novica, da je turinsko sodišče sodilo mrtvemu obtožencu, je pronicnila sele včeraj, ko so našli truplo Ceraudovega svaka Silvana Toscana. Tudi on je bil osumljen, da je sodeloval pri umoru Mirabellija in oproščen med prvostopenjskim procesom. Za Toscanom se je izgubila vsaka sled ob koncu novembra, ko je bil ubit Ceraudo.

Novica o sojenju umrlemu obtožencu je vzbudila precejšnje presenečenje na turinskem sodišču, kjer sicer priznavajo, da so za Ceraudovo smrt zvedeli pred nekaj dnevi, toda takrat je bila prizivna razsodba že izrečena.

V INTERVJUJU ZA AGENCIJO ANSA

Thaler o odnosih s sosednjo Italijo

Med neravnovesji navedel tudi odnos Rima in Ljubljane do narodnih manjšin

LJUBLJANA - Vprašanja preteklosti sta Slovenija in Italija s političnega vidika rešili z mednarodnopravno veljavnimi sporazumi. Pogajanje o tistih problemih lahko ima sedaj samo se humanitarni značaj, da se pomaga ljudem, ki so v preteklosti trpeli. Tako je pred današnjim obiskom na italijanskem zunanjem ministrstvu povedal poročevalki italijanske časopisne agencije Anse slovenski zunanji minister Zoran Thaler. In to bo stališče, ki ga bo novi šef slovenske diplomacije zagovarjal na pogovoru z italijansko zunanjo ministrico Susanno Agnelli.

»Ponudili smo pogovor in Rim se je na ponudbo takoj odzval,« je Thaler povedal poročevalki Anse. Po njegovem mnenju bo današnje srečanje pokazalo, ali sta Slovenija in Italija pripravljena graditi svoje odnose na pozitivnih temeljih. Thalerjevo ponudbo dialoga je pozitivno ocenil podtajnik v zunanjem ministrstvu Emanuele Scammacca, ki je dejal, da »obstajajo zanimi predpogoji« za resitev odprtih problemov. Izrazil je tudi upanje za hitro vključitev Slovenije v Evropsko zvezo.

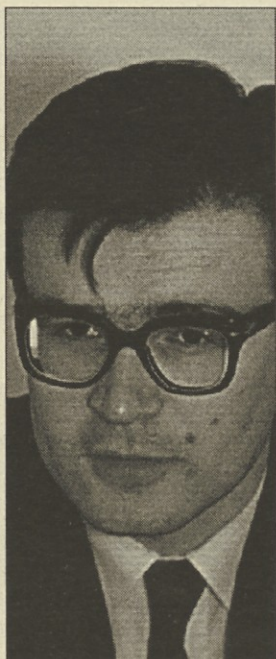
Thaler je dejal, da je v odnosih med Ljubljano in Rimom potrebno vzdušje zaupanja in da je Slovenija pripravljena k temu pripevati, čeprav je dodal, da so s političnega vidika bila vprašanja preteklosti rešena z Osimskim (leta 1976) in Rimskim (leta 1983) sporazumom. Sedaj se o tistih vprašanjih državi lahko pogajata le s

humanitarnim pristopom, da bi recipročno pomagali ljudem, ki so v preteklosti veliko pretrpeli. Slovenski zunanji minister je poudaril termin reciprocnost, saj je dejal, da se Slovenija v odnosu do Italije ne cuti dolžnika. Kot primer je navedel slovenske internirance v taborišču v Gonarsu in spomnil na vse žrtve Mussolinijevega režima med italijansko okupacijo, nato pa se vprašal, kaj je mogoče narediti za istrske begunce, ki so se po vojni preselili v Italijo. Te probleme, ki so boleli za obe strani, je po Thalerjevi oceni mogoče reševati samo v vzdušju tvornega sodelovanja.

Pri tem pa je Thaler opozoril, da problemi preteklosti niso edina točka v slovensko-italijanskih pogajanjih. Po njegovi oceni je Italija za Slovenijo pomemben gospodarski partner, zato upa, da bo tudi Rim izkoristil možnosti tega sodelovanja kot so jih že druge evropske države, ki so v Sloveniji veliko bolj prisotne.

V odnosu do Evropske zveze slovenski zunanji minister ni pokazal neucakanosti. Rekel je, da se Sloveniji ne mudi. Ljubljana je pripravljena, da se postopno prilagodi evropskim standardom, vendar če sta za to zainteresirani tudi Italija in EZ.

Med odprtimi problemi je Thaler navedel se varstvo manjšin in poudaril, da je tudi na tem področju veliko neravnovesje. Medtem ko italijansko manjšino v Sloveniji štiti kar 24 pravnih mehanizmov, štiti Slovence v Italiji samo devet ukrepov.

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler

TRST / IZVRŠNI SVET SKGZ

Okrepiti prizadevanja za novo klimo sožitja

Nepotrebna polemika o deželnih prispevkih

TRST - Izvršni odbor Slovenske kulturno gospodarske zveze je na ponedeljkovi seji ostro obsodil divjaski fizični napad na Sama Pahorja. Do takšnih dejanj lahko pride, je bilo poudarjeno na seji, le v ozračju nestrpnosti, v katerem ostajajo pravice naše skupnosti se vedno kamen spotike. Izvršni odbor je ob tem poudaril ugotovitev, da so prizadevanja za ustvarjanje prepotrebne klime sožitja med večinskimi narodom in manjšino vse presibka, medtem ko se desničarski in nacionalistični krogi očitno ponovno pripravljajo na hajko z vedno istimi argumenti, med katerimi kot običajno prednjačijo napadalen odnos do manjšine in načrtno zaviranje konstruktivnih pogovorov med Italijo in Slovenijo.

Vodstvo SKGZ je glede odnosov med sosednjima državama izrazilo željo, da bi obisk slovenskega zunanjega ministra Thalerja v Rimu pomenil dejanski premik z mrtve točke, kar je se posebnega pomena

za težka odprta vprašanja, s katerimi se sooča naša skupnost. Ze skrajno nujno je namreč rešiti vprašanje javnih prispevkov za slovenske ustanove, kar pa ostaja le dolžen in omejen ukrep, s katerim ni mogoče več odlašati.

V zvezi z javnimi prispevki je izvršni odbor zavzel kritično stališče do deželne uprave, katere aparat je glede manjšinskih prispevkov dejansko paraliziran. Dežela bi morala po mnenju SKGZ vzpostaviti učinkovit in azuren sistem podeljevanja prispevkov, kajti sedanjih celoletnih zamud ni mogoče opravičiti na noben način, težke posledice pa nosi delovanje društev, organizacij in ustanov.

Glede razsodbe deželnega upravnega sodišča, ki je ugodila prizivu zadruga San Sergio (založniku strankarskega glasila SKP Iskra), so se člani izvršnega odbora spraševali, ali se bodo spori glede javnih prispevkov med Slovenci reševali na sodiščih, kot da ne bi bilo pogojev za

normalen in strpen dialog med različno opredeljenimi Slovenci. Objava napačnih in zavajajočih podatkov o deželnih prispevkih v glasilu Iskra je nadalje povzročila veliko negotovanja med ljudmi, ki so aktivni v organizacijah in društvih. Po oceni izvršnega odbora je ob tem tudi neumestno in neodgovorno, pa tudi iz moralnega vidika nesprejemljivo, celo poimensko obtoževanje slovenskih članov deželne posvetovalne komisije, češ da so oni krivi, če Iskra ni dobila deželnega prispevka.

Izvršni odbor SKGZ se je na seji zavzel tudi za pospešitev dela obnovljenega skupnega predstavništva, ki naj opravlja svojo vlogo na cimbolj uspešen način, tako kot zahteva v tem trenutku kritični položaj manjšine. Neglede na to, da gre po skupnem dogovoru začasno obliko predstavništva, so potrebna jasna pravila igre, ki bodo skupno nastopanje dvignila na višjo raven od dosedanje.

ITALIJA / V PRIČAKOVANJU RAZČIŠČENJA V LJUDSKI STRANKI IN LIGE

Taktika na politični šahovnici

RIM - V pričakovanju dveh večjih dogodkov, ki naj bi nekoliko razjasnili italijanski politični mozaik (jutri in pojutrišnjem bo Ljudska stranka na vsedržavnem svetu razpravljala o desnosredinski ali levosredinski usmeritvi, ob koncu tedna pa bo v Milanu kongres Severne lige), na italijanski politični šahovnici prevladujejo kratkoročne taktične poteze. V ospredju pozornosti je še vedno kandidatura Romana Prodi, ki se zavzema, da bi oblikoval levosredinsko koalicijo, ki bi se pomerila z desnosredinskim kartelom Silvia Berlusconi in Gianfranca Finija v tekmi za oblast.

Prodijeva kandidatura je vzbudila veliko pozornost italijanskih sredstev množičnega obveščanja

in prav na to se je včeraj obesil predsednik Nacionalnega zavezništva Fini, ki je časopisom očitil, da »Prodi je prekomerno napihujejo«. Sicer pa se Fini v dogovoru s Silvijem Berlusconi zavzema, da bi bile volitve cimprej. In v ta namen izkorišča tudi Prodijevo kandidaturu. »Pola sta dejansko izoblikovana, zato je najbolje, če gremo na volitve že junija, da se izognemo sedmim mesecem ali celo poldrugemu letu volilne kampanje,« je Fini včeraj povedal v intervjuju z Enzom Biagijem.

Vodja Nacionalnega zavezništva si je tudi zazelel, da bi Rocco Buttiglione pripeljal Ljudsko stranko na breg desnosredinskega kartela sil. Zaradi tega je nekoliko omilil togo

stališče prejšnjih dni, ko je trdil, da mora Buttiglione govoriti s Kartelom svoboscin v celoti. Sedaj Fini spodbuja dialog med Buttiglionejem in Berlusconi, ki naj oblikujeta center, nato pa v povezavi z NZ desnosredinski kartel. »Ce se Buttiglione dogovori z nami, omogoči alternativno levosredinskemu kartelu, v nasprotnem primeru si bo prevzel hudo odgovornost pred svojimi volilci,« je menil Fini.

Sicer pa je Ljudska stranka zelo snubljena sila. Umberto Bossi, ki se pripravlja na kongres severne lige, je novinarjem napovedal, da bo delegatom predlagal gradnjo sredinske koalicije skupno z LS. Bossi, ki je pred časom podpisal dogovor z Buttiglionejem v tem smislu,

ocenjuje, da samo taka sredinska sila lahko udejani federalizem. Sicer pa je glavni Bossijev politični cilj zakon proti televizijskim monopolom. Berlusconi je v Finijevo desnico bi zmagala, če tega monopola ne bi razbili, ker »je vpliv televizije na ljudi ogromen«.

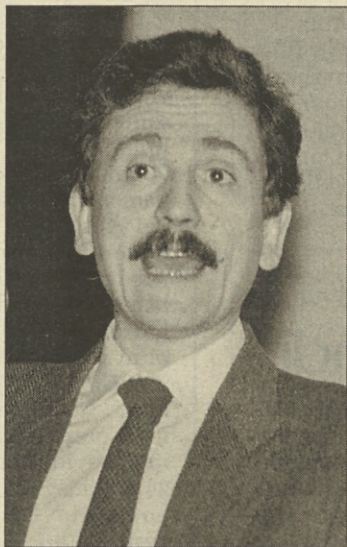
Medtem je razsodišče Lige izključilo iz stranke nekaj voditeljev, ki so se proti mnenju vodstva opredelili za sodelovanje s Kartelom svoboscin. Med izključenimi je tudi bivši podtajnik Stefano Polli, ki je demonstrativno glasoval proti zaupnici Dinijevi vladi. »Zapodili so me, ker mi hočejo pred kongresom zamašiti usta,« je Polli obtožil razsodišče in vodstvo ter dodal, da sploh ne upošteva pravih demokracije.

TAJNIK DSL MASSIMO D'ALEMA O PRODIJU, VOLITVAH IN KONGRESU

»Za moderno laburistično stranko«

RIM - V daljšem intervjuju ta tednik »Europeo« se je tajnik DSL Massimo D'Alema zavzel za ustanovitev »velike in moderne laburistične stranke«, o Prodijevi kandidaturi na celu levosredinskega kartela pa je izrazil mnenje, da je bivši predsednik IRI »pravi clovek«, cigar kandidatura nikakor ni sad komplota. Pred volitvami, je še dejal tajnik Hrasta, je treba razrešiti nekatere vogle, med njimi novi zakon proti monopolom. Glede same volilne kampanje je D'Alema opozoril ne nevarnost »demonizacije« nasprotnika, Buttiglioneja je obtožil kontraktornega obnašanja, Komunistični prenovi pa je očitil »sektasko nazadovanje«.

Prodijeva kandidatura je po D'Alemovi analizi logična posledica dejstva, da so dozoreli nekateri pogoji, tudi zaradi dvodratnega vztrajanja Hrasta pri odpiranju v smeri politične sredine: to odpiranje se je pokazalo na primer pri kandidaturi Martinazzolija za zupana Breście in pri zaupnici Dinijevi vladi. Tajnik Hrasta meni, da ima s Prodiem »veliko skupne

Tajnik DSL Massimo D'Alema

ga« in da je Prodi lahko »stičišče demokratične sredine in moderne levece«. Berlusconi je oceno, da je Prodi le »krinka za komuniste«, je D'Alema zavrnil, češ da antikomunizem bivšega premiera skriva zaščito njegovih osebnih interesov. Nasprotno pa Prodi ni vstopil v politično areno,

da bi branil svoje posle, da bi omejil avtonomijo sodstva, da bi scitil strankarske interese. In ze to ni malo,« je poudaril tajnik DSL, ki je tudi pozdravil zamisel, da bi bivši milanski tozilec Antonio Di Pietro lahko postal minister v morebitni Prodijevi vladi.

Glede bodoče volilne kampanje ima D'Alema dokaj jasne pojme: »Desnemu centru se ne bo zoperstavljal levičarska fronta, ampak demokratična levosredinska koalicija. In tudi sporočilo bo drugačno, pozitivno. To ne bo poziv proti Berlusconi, ampak predlog za vladanje, katerega prvi cilj bo najti nova delovna mesta.«

Tudi Berlusconi je obljubil en milijon delovnih mest, ga je opozoril novinar. »Z razliko od Berlusconi bomo razložili, kako bo mogoče ustvariti ta delovna mesta. Ne bomo ponovili lazi, po kateri zadostuje gospodarska rast.« Pred volilno kampanjo pa je potrebno postaviti nova pravila, med katere spada tudi informacija. D'Alema je v tej zvezi ponovil predlog DSL, po katerem naj bi tako zaseb-

niki kot Rai ne smeli imeti več kot ene televizijske mreže.

Kaj pa dialog z Buttiglionejem? »Dialog je bil pravilen, a se je prekinil zaradi kontraktornega obnašanja tajnika Ljudske stranke, ki se je najprej zavzel za Dinijevu vladu, zdaj pa se vključuje v koalicijo, ki to vladu ocenjuje kot zanikanje demokracije.«

D'Alema je v intervjuju Europeu samo bežno omenil vprašanje, ki so ga včerajšnji časopisi obravnavali z velikim poudarkom, namreč vprašanje strankinega simbola. Podpredsednik progresističnih poslancev Fabio Mussi je namreč v vrsti intervjujev poudaril nujnost novega izrednega kongresa DSL, ki bi dopolnil Occhetov preokret, tako da bi Hrast resnično postal nekaj novega, in ne samo »stranka bivših komunistov«. V tej zvezi pa je Mussi tudi omenil možnost, da bi iz simbola DSL brisali srp in klavdivo.

Glede tega vprašanja pa je bil D'Alema, kot receno, zelo skop z besedami: »O tem bo odločal kongres.«

VENETO / VOZNIK ZGOREL V AVTU

Gosta meгла glavni vzrok kopice prometnih nesreč

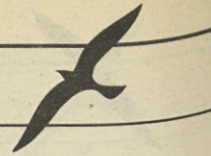
BENETKE - Gosta meglja, ki je včeraj zjutraj ovila ves Veneto v gosto kopreno, je bila glavni vzrok vrste prometnih nesreč, ki so ohromile promet na glavnih prometnicah. V številnih nesrecah - predvsem veriznih trčenjih, ki so bili posledica majhne vidljivosti in previsoke hitrosti - je en voznik izgubil življenje, več desetih pa jih je bilo ranjenih.

Najhujša nesreča se je pripetila na na avtocesti Serenissima med Padova in Vicenzo, kjer je bilo okoli sto vozil vpletenih v orjasko verizno trčenje na obeh pasovih. V nesreči, zaradi katere je bil avtocestni odsek zaprt za promet do prvih popoldanskih urah, je izgubil življenje 44-letni Paolo La Mannuzzi, ki je po rodu iz Barija, a je že dolgo let zivel v Milanu. La Mannuzzi je bil tip se je vnel, potem ko se je vanj od zadaj zaletel pol-

tovornjak. V veriznem trčenju je bilo lažje ranjenih okoli 50 voznikov.

Nekaj ur je bil zaradi prometne nesreče zaprt za promet tudi zahodni obvoz Mester, kjer je trčilo pet avtomobilov, precej nesreč z manj hudimi posledicami pa so zabelizili tudi na državni in pokrajinskih cestah. V pokrajini Rovigo so trčili trije avtomobili, pri vasi Piove di Sacco pri Padovi sta trčila dva tovornjaka, medtem ko se je tovornjak s priklopo prevrnil na prelazu Cereda v blizini Belluna.

Zaradi megle in prometnih nesreč je bil predvsem zjutraj dalj časa močno oviran promet tudi na Mostu svobode, ki povezuje Benetke s kopnim. Tudi tu sta slabša vidljivost in previsoka hitrost bili vzrok nesreč, ki niso zahtevale človeških življenj.

GOSPODARSTVO / VČERAJ PREDSTAVITEV

Načrt Lucchini za železarno

Dozorel je čas za končne odločitve

Včeraj se je mudil v Trstu Giuseppe Lucchini, sin znanega podjetnika iz Brescie Luigija, in na vrsti srečan predstavitelji industrijskega sveta. Srečal se je s predstavniki deželne uprave, sindikatov in trženske občinske uprave. Kot kaže, je pri vseh napravil dober vtis.

V imenu deželne uprave sta podjetnika iz Brescie sprejela v dopoldanskih urah predsednica deželne odbora Alessandra Guerra in odbornik za industrijo Gianfranco Moreton, srečanje s sindikati CGIL, CISL in UIL ter s predstavniki tovarniškega sveta skedenjske železarne je potekalo na sedežu trženske združenja industrijcev, v popoldanskih urah pa se je Lucchini srečal se s predstavniki sindikatov CISAL, CONF-SAL in CISONAL ter naposled s tržaskim zupanom Riccardom Illyjem.

Po splošnem mnenju je industrijski načrt podjetnikov iz Brescie resno zastavljen. Predvideva ozivitev železarne, pa tudi ovrednotenje morskega pomola in električne termocentrale. Tudi z zaposlitvenega vidika je dokaj obetaven, saj bi obnovljene dejavnosti morale nuditi delo 800 do 850 ljudem. Skedenjska železarna bi se po drugi strani najprej produktivno vključila v skupino Lucchini, v drugi fazi pa bi morala postati tudi sestavni del same lombardske družbe.

Marsikoga prav gotovo zanima primerjava s industrijskim načrtom, ki ga je pred tednom dni predstavil na podobnem krogu srečan drugi ponudnik za odkup skedenjskega obrata, se pravi skupina Bolmat. V resnici pa je takšna primerjava dokaj zapletena. Nekatere razlike so vsekakor na dlani. Če skupina Bolmat zagotavlja povezavo na deželni ravni, saj je lastnica kovinarskega obrata v kraju San Giorgio di Nogaro, pa družba Lucchini, kot receno, obeta vključitev v sirsi severnoitalijanski industrijski kontekst. Po drugi strani ne bi smeli prezreti, da medtem ko Bolmat obljublja kakih 750 delovnih mest v Trstu, jih Lucchini kakih 100 več. Seveda pa bi bilo dejanski pomen teh podatkov in številčk mogoče prav razumeti sele po poglobljeni analizi posameznih aspektov obeh načrtov.

Predsednica deželne uprave Alessan-

Podjetnik Giuseppe Lucchini (KROMA)

dra Guerra je vsekakor na včerajšnjem srečanju izrazila veliko zanimanje za načrt družbe Lucchini in podčrtala, da deželna uprava namerava k pozitivni rešitvi zadeve bistveno prispevati tudi s svojimi finančnimi sredstvi. Zupan Illy je podobno zagotovil vso podporo tržaske občinske uprave, vključno prek podjetja ACEGA. Svoj konstruktiven odnos so podčrtali tudi sindikati. Vsi pa so bili mnenja, da je čas za odločitve dozorel. Glavno besedo ima zdaj minister za industrijo Alberto Clò, ki bi moral odločiti, kako naj se postopek za odkup skedenjske železarne nadaljuje. V teoriji se vedno obstaja možnost, da bi razpisali tretjo dražbo, toda v resnici je ta varianta le malo verjetna, če upoštevamo, kako slabo sta uspeli prvi dve koncu lanskega poletja. Po vsej verjetnosti se bo zato postopek nadaljeval z zasebnim pogajanjem. Če bo res tako, bodo komisariji skedenjskega obrata s prof. Giampaolom De Ferro na celu imeli nalogo, da preverijo, katera je boljša ponudba in na tej osnovi predlagajo ministru dokončno rešitev. Toda še ta teden bi moralo biti znano, kaj bo odločil minister Clò.

POŠTE / SLOVENSKI RAVNATELJI POŠTNIH URADOV

»Če imamo tandem, rabimo oba sedeža«

Birokratski zapleti in novi dolinski poštni urad

Dr. Ennio Babuder je bil lani imenovan za ravnatelja tržaske poštne podružnice. Kdor ga pozna, ne more imeti dvoma, da gre za nenavadno dinamičnega in aktivnega cloveka: anekdotika na račun Babudra pravi, da že celo desetletje ne izkorisča dopusta, tudi ker nadomešča odsotne nižje funkcionarje in uradnike.

Ko smo mu predocili primer pred kratkim upokojenega ravnatelja zgoniskega poštne urada in zaskrbljenost slovenske javnosti, ce bodo tega in druge upokojene slovenske ravnatelje okoliških poštних uradov nadomestili s funkcionarji, ki obvladajo slovenscino, je Babuder svoj odgovor uokviril v celotno problematiko poštne uprave. In samo v tem okviru povedal svoje mnenje o namestitvi novih (slovenskih) ravnateljev.

Dr. Babudra se zlasti skrbi odnos z javnostjo: »Po preureditvi poštne uprave, ki je od lanskega leta gospodarska in ne več državna ustanova, smo bolj kot kadarkoli prej zainteresirani, da nudimo publiki ne samo vedno več uslug, ampak tudi vedno bolj kvalitetne usluge. Ne gre samo za vprašanje razdeljevanja pisem in poštних pošilk, čeprav je seveda to osrednja aktivnost poštne uprave. Moramo skrbeti tudi za vse najsodobnejše usluge, ki jih nudi prenovljena italijanska pošta.« In teh nedvomno ni malo: od novih finančnih operacij, ki jih lahko izvajamo prek poštних okenc, do najsodobnejših sistemov sporočanja, tudi

Poštni urad v Bazovici (Foto KROMA)

z elektronskimi mediji. Pravo vprašanje, s katerim se dr. Babuder spopada, pa je, kako z zbiratizirano upravo, ki med drugim razpolaga z zmanjšanim številom uslužbencev, uveljaviti novosti, ki naj bi v kratkem spreminile oblike pošte.

Zgovorni primer teh težav je novi dolinski poštni urad: dogradili so ga pred časom, niso pa ga se odprli zaradi doslej nepremostljivih birokratskih ovir. Graditelja, podjetja Italposte, preprosto ni več in poštna uprava nima od koga prevzeti poslopje, da bi ga preuredila po najnovejših varnostnih normah, uredila z dolinsko občinsko upravo vse birokratske postopke in končno premestila dolinski poštni urad iz sedanjih, neuglednih in nefunkcionalnih v nove prostore. Leta minevajo, okrog nove stavbe ra-

ste visoka trava, publika in sami nameščenci pa čakajo in čakajo...

Kaj pa glede vprašanja slovenskih ravnateljev v poštних uradih po Krasu...

»Ni najmanjšega dvoma, da smo zelo zainteresirani za izboljšanje odnosov s publiko in v ta okvir nedvomno spada tudi vprašanje specifičnih zahtev v zvezi z uradi na Krasu oz. z jezikovno kompleksnostjo tega področja. Želim in prizadevam si, da nam bo uspelo to specifično primerno valorizirati. V prenovljeni poštni upravi sicer ni se jasno, katerih kriterijev se bomo držali pri imenovanju novih ravnateljev. Zelo verjetno pa ne bomo sli po poti natečajev, pač pa premesčanja in valorizacije dosedanjega osebja. Tudi tistega, ki pozna slovenscino. Če imamo tandem, dvosedežno kolo, se

ze ne bomo odpovedali enemu sedezu...«

Mimo te izvirne prispodobе - dveh jezikov, ki se peljeta na istem kolesu - ostaja vprašanje nameščanja novih direktorjev odprto. Lahko se bo tudi zgodilo, da bodo v Zgoniku, ali jutri na Proseku ali v Nabrezini imenovali ravnatelja, ki se zna peljati samo na enem od dveh sedežev tandem, ce se lahko poslužimo Babudrove prispodobе. Morda je delno odvisno tudi od nase skupnosti, ali se bodo za ta mesta znali potegovati tudi slovenski ljudje. Besede predstojnika tržaske poštne uprave dajejo občutek, da ni naceelnega nasprotovanja kot nekoc.

Smo morda prenaivni? Bodimo pa vsaj aktivni, in to ne samo v naceelnih zahtevah, pri uveljavljanju naših pravic.

BOSNA / ODISEJADA NI KONČANA

Bozzola še vedno v Bihaću

Bosanska ambasada: »Je prost«- Andolina: »Z naperjeno puško...«

Odisejada Carla Bozzole se še ni končala: naj bi bil sicer prost, potem ko je odsedel mesec dni zaradi nelegalnega vstopa v bosansko državo, vendar ne more iz Bihaća skozi srbski obroč.

Miranda Sidran, glasnica bosanske ambasade na Hrvaskem, je dejala, da je »italijanski državljani Bozzola prost, se nahaja v Unproforjevi bazi v Bihaću in caka na potrebno zascito, da bi lahko zapustil mesto, in na jamstva srbske strani«. Podpolkovnik Unproforja Brian Wilcock pa je izjavil, da je srečal Bozzolo v Bihaću v soboto popoldne, z njim je vse v redu in ga varuje bosanska policija. Vendar ga v Unproforjevi postojanki ni. »Bozzola uradno ni ujetnik«, je se pristavil predstavnik Unproforja.

Bozzola naj bi bil res formalno prost, »vendar s puško naperjeno v hrbet«, je izjavil tržaski pediater Marino Andolina, s kate-

rim Bozzola sodeluje v okviru clovekoljubne organizacije Asit. »Po tem, kar mi je znano, neka muslimanska skupina zahteva osvoboditev svojega borca, ki so ga ujeli Srbi, v zameno za Bozzolo«, je

se dejal Andolina, ki je bil pred kratkim v Bihaću s tržaskim novinarjem Faustom Biloslavom. Slednji je včeraj opustil namero, da bi pričakal Bozzolovo osvoboditev, in se vrnil v Trst.

Alarm zaradi bombe pri Standi

Malo po 15.30 je neznanec telefonsko obvestil službo za hitro pomoč 118 in gasilce, da je v prostorih veleblagovnice Standa nastavljena bomba. Na kraj so prihiteli agenti kvesture in skrbno pregledali vse prostore, bombe pa seveda ni bilo.

To ni prvi alarm zaradi domnevne bombe pri Standi, od kar je njen lastnik, Berlusconi, stopil na politično prizorišče. Lani poleti so v prostorih na Drevoredu XX. septembra celo odkrili lažno bombo.

Prepovedani uvoz iz Slovenije

Na meji pri Fernetičih so v avtomobilu 34-letnega slovenskega državljanca odkrili prsilec s plinom, ki ohromi, in pistolo, ki z električnim sunkom omrtvici nasprotnika. Slovenski državljani je financarjem povedal, da ju nosi iz varnostnih razlogov. Financarji so mu prepovedana predmeta zaplenili in ga prijavili sodstvu zaradi poskusa nezakonitega uvoza.

POGODBA

Fincantieri: 24 motorjev za avstralsko momarico

Divizija dizelskih motorjev pri družbi Fincantieri si je zagotovila dobavo nemagnetskih motorjev GMT in Isotta Fraschini za nove minolovce, ki bodo namenjeni družbi Royal Australian Navy. Pogodbo o prestižni dobavi z ADI (Australian Defence Industries Ltd) je podpisal generalni direktor divizije inž. Giovanni Revello Lami. Dobava v vrednosti preko 14 milijard lir predvideva gradnjo 24 motorjev, od katerih bo Isotta Fraschini zgradila 18, Tovarna velikih motorjev pa 6. V Italiji bodo zgradili 19 motorjev, na osnovi sporazuma z ADI pa bodo po licenci nadaljnjih 5 izdelali v tovarni ADI Engineering v Bendigju (Viktorija) v Avstraliji.

Motorji, ki jih uporablja avstralska vojna mornarica so vrste

GMT serije 230 za pogon, medtem ko agregate nove serije 1300 izdeluje Isotta Fraschini. Vsi so zgrajeni v posebni verziji za namestitev na minolovcih, to je na enotah, ki zahtevajo posebne karakteristike. Program gradnje predvideva, da bodo zadnji motorji izročeni do konca leta 1999; obenem predvideva možnost za nadaljnja naročila motorjev.

Fincantieri - divizija dizelskih motorjev, ki je izpopolnila posebno tehnologijo o izgradnji nemagnetskih motorjev za minolovce, je prav gotovo med vodilnimi tega sektorja. Dobava za avstralski obrambni departma je se dodatna potrditev za rezultate, ki jih je družba dosegla s programi, ki jih je že in jih se razvija za italijansko vojno mornarico in za mornarico ZDA.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT
Postni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NA POMORSKI POSTAJI

Jutri ustanovitev nove stranke SI

V njej, kot kaže, ni Slovencev

Na Pomorski postaji bo jutri ob 18. uri ustanovna skupščina nove socialistične stranke SI (Socialisti Italiani), ki zagovarja levosredinska politična stališča. Nekateri njeni vidni predstavniki že sedijo v senatu in v poslanski zbornici, kjer so bili izvoljeni na progresistični listi. Med njimi je tudi vsedržavni tajnik Enrico Boselli, ki bo sodeloval na jutrišnji skupščini.

SI zavrača naziv stranke, saj se ima za politični subjekt, ki hoče združiti vse tiste, ki se verjamejo v socialistične ideale. Stare PSI, kot znano, ni več, saj se je stranka, po podkupniških skandalih, v katere je bila direktno vpletena, razbila na stranci in na številne frakcije, od katerih so danes nekatere že izginile. Nekateri socialisti so takoj skočili na Berlusconijev voz, drugi so vstopili v Demokratsko zavezništvo in tudi v DSL, mnogi (ti so v večini) pa so se umaknili iz političnega življenja. Ustanovitev skupine SI predstavlja sedaj skrajni poskus za obnovo socialistične stranke.

Jutrišnja pobudo sta na novinarski konferenci predstavila deželni svetovalec Roberto De Gioia in tržaska občinska svetovalka Ariella Pittoni, bivša odbornica PSI, ki je sedaj načelnica svetovalske skupine Zavezništva za Trst. Prav s tem gibanjem namerava SI vzpostaviti tesne politične odnose ter skupno s »paktom Segni« ustvariti neke vrste samostojno politično os v bodoči levosredinski koaliciji, »ki ne sme delovati pod odločilnim vplivom DSL«.

Na Trzaskem računa nova stranka na vsaj sto članov. De Gioia, bivši socialdemokrat, ki je potem pristopil k PSI, bo v deželnem svetu zastopal SI, medtem ko bo Pittonijeva se dalje vodila svetovalsko skupino Zavezništva za Trst. Med pobudniki nove stranke na Trzaskem, kot kaže, ni nobenega slovenskega socialista. Mnogi se namreč ne ukvarjajo več s politiko, drugi pa so pristopili v novoustanovljeni Demokratični forum.

OKOLIŠKE OBČINE

Že priprave na volitve

Volitve po novem sistemu Stališče Slovencev v DSL

Spomladi bodo v dolinski, repentabski in zgoniski občini redne občinske volitve, na katerih bodo občani prvič neposredno izvolili župane. Vlada se ni določila točnega datuma volitev, po zakonu pa morajo biti med 15. majem in 15. junijem.

Stranke se vsekakor že pripravljajo na to pomembno politično in volilno preizkušnjo. O tem je tekla beseda tudi na ponedeljkovem sestanku slovenske komponente Demokratične stranke levice, na katerem je ugodoma poročal Miloš Budin. Poudaril je, da je DSL na razpolago za oblikovanje občinskih list, ki naj uživajo podporo čimširše palete demokratičnih političnih in druž-

benih sil. Ta podpora pa mora biti brez prevlade ali očetovska posameznih strank ali drugih sil, je se poudaril predsednik slovenske komponente D'Alemove stranke.

Slovinci v DSL pričakujejo, da kandidati ne bodo nastopali v imenu strank, ampak občinskih list kot takih, ki jih je treba torej oblikovati v vseh treh občinah, kjer bodo spomladi volitve. Budin je tudi izrazil željo, da bodo kandidatne liste oblikovane v znaku sožitja, da se s tem prepreči etnični spopad ter da se hkrati izkoristijo volitve kot priložnost za utrditev enakopravnosti obeh jezikov in kultur. Slovenska DSL bo svoja stališča o spomladanskih volitvah predstavila na javni skupščini, ki bo v drugi polovici tega meseca.

Tudi stranka Slovenske skupnosti se že pripravlja na volilno preizkušnjo v treh okoljskih občinah. Strankino pokrajinsko vodstvo je že nekajkrat izrazilo željo in potrebo, da bi na teh volitvah prisla do izraza čim širša enotnost slovenskih volilcev. V ta namen je SSK izrazila pripravljenost na soočenje z vsemi strankami in komponentami slovenske manjšine.

Na volitve se ne pripravljajo samo stranke, ampak tudi tako imenovana civilna družba. Zanimivo delo opravlja v dolinski občini širša skupina predstavnikov društev in krajevnih družbenih, kulturnih in sportnih komponent, ki se je glede volitev se sestala z nekaterimi strankami.

NOVICE

Manlio Cecovini gost TV Koper-Capodistria

Bivši tržaski župan in nekdanji lider Liste za Trst Manlio Cecovini bo gost oddaje "Bersaglio", ki bo na sporedu drevi, ob 22.30, na TV Koper Capodistria. V oddaji, ki jo vodi Maurizio Bekar, bo govor o izkušnjah Cecovinija kot protagonista tržskega političnega življenja, o vprašanjih nacionalne identitete, o odnosih s sosedi, o njegovi pisateljski dejavnosti in o njegovi zadnji knjigi "Nottolle ad Atene".

"Ženska in psihiatrija"

Jutri, od 14.30 do 19.30, bo na sedežu združenja Centro donna v Ul. Gambini 8 četrti seminar "Ženska in psihiatrija: kvaliteta storitev", ki ga prirejšajo v sodelovanju s Kulturnim združenjem "Luna e l'Altra" in z zadrujo "Agenzia Sociale". Univerzitetni docentki Maria Luisa Accati Levi s Tržaske univerze in Claudia Mancina z Rimske univerze bosta govorili na temo: "Družina. Družine. Vloga ženske".

Evropska parlamentarca na Trgovinski zbornici

Evropska parlamentarca Luigi Caligaris in Gastone Parigi bosta sodelovala na sestanku s predstavniki krajevnih ustanov ter gospodarskih in družbenih kategorij, ki bo v petek 10. februarja na sedežu Trgovinske zbornice. Po predstavitvi novega zborničnega predsednika Adalberta Donaggia bo razprava tekla o najvažnejših vprašanjih, ki zadevajo pokrajinsko gospodarstvo in specifične evropske pristojnosti. Po sestanku, ob 12.30, je predvidena tiskovna konferenca.

Spadaro pri Italijanski uniji

Tržaski pokrajinski tajnik DSL Stelio Spadaro se je včeraj sestal v Kopru s predsednikom izvršnega odbora Italijanske unije Mauriziom Tremulom. Na srečanju je tekla beseda o položaju, ki je nastal po razsodbi, s katero je ustavno sodišče Republike Hrvaske na predlog hrvaske vlade razveljavilo vrsto členov Dezele Istre o dvojezičnosti. Kot piše v tiskovnem poročilu DSL, sta se Spadaro in Tremul dogovorila za vrsto ukrepov, ki naj bi jih sprejeli v Trstu in v rimskem parlamentu v podporo pravic italijanske manjšine in celotne istrske skupnosti. Tržaski tajnik DSL je o zadevi že obvestil parlamentarce svoje stranke.

Prešernova proslava v Dolini z mladimi silami

Letosnja proslava ob dnevu slovenske kulture v Dolini bo označeval predvsem nastop mlajših vaščanov: nocoj, z začetkom ob 20. uri se bodo namreč v prostorih KD Valentin Vodnik predstavili učenci dolinske osnovne šole Prežihovega Vrance in dijaki nižje srednje šole Simona Gregorčiča. Najmlajši so za priložnost pripravili splet misli o velikem pesniku, dijaki pa bodo vaščanom predstavili nastop, ki so ga pripravili za 150-letnico rojstva goriskega slavčka, po katerem je šola poimenovana. Prireditelj bo obogatil nastop dekliške pevske skupine Valentin Vodnik, ki jo vodi Ivo Tull. Ob tej priložnosti bo izšla tudi prva letosnja številka društvenega glasila Tabor. (dam)

Predstavitelj publikacij o Istri

Krožek istrsko-beneske kulture Istria in tržaska sekcija Evropskega federalističnega gibanja prirejata v sredo, 14. t. m., na sedežu Krožka Istria v Ul. sv. Franciška 14/1 v Trstu predstavitev nove številke revije Jurina i Frantina, ki izhaja v Pulju v hrvaščini, italijanscin in slovenščini, ter prvo knjigo zbike istrskih monografij z naslovom »Istria, azzurro splendore di cristallo - Istra, tirhizni sjaj kristala«. Predstavitev se bo pričela ob 18. uri, na njej pa bodo govorili Armando Debeljuh, Miro Kosic in Giuseppe Trebbi.

Program Krožka Istria '95

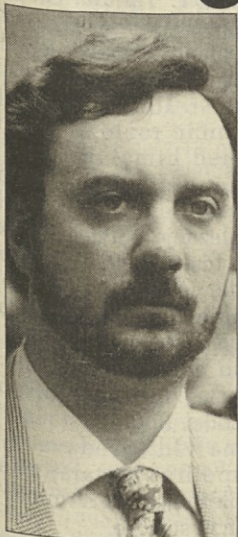
Krožek Istra bo v sredo, 15. t.m., z začetkom ob 11.30 priredil na sedežu tiskovne agencije ANSA v Trstu, Ul. Campo Marzio 10, tiskovno konferenco, na kateri bo predstavil obračun delovanja v letu 1994 ter program delovanja v letu 1995. Govorili bodo predsednik Vocci, podpredsednik Dorigo in tajnik Orel.

Zaradi odpusta prekinili proces

Včerajšnja razprava na tržaskem sodišču proti 19 nekdanjim upraviteljem Ireta in Ztt zaradi domnevnih fiskalnih nepravilnosti iz leta 1982 je trajala le nekaj minut. V imenu številnih zagovornikov je odv. Boris Sancin predlagal, naj se proces prekine, ker je medtem prislo do davčnega odpusta. Z branilčev zahtevo se je strinjal tudi javni tožilec Nicoli in tako je razsodil predsednik sodišča Trampus.

URADNI SKLEP ALI LE ODLOŽITEV SKLEPA?

»Liga ni razpuščena«

Umberto Bossi ni (ali se ni?) razpuštil tržaske Severne lige. Tajnik Roberto Tanfani (na sliki) nam je včeraj v krajšem razgovoru potrdil, da so govorice o komisarjski upravi ali celo o razpustitvi tržaske Lige povsem neutemeljene in popolnoma izmiselnje. Gre za natolcevanja in za podle namige znanih osebnosti, nam je dejal Tanfani, ki že dalj časa rovarijo proti našemu gibanju. Na vprašanje, ali sodi v ta krog tudi devinsko-nabrežinska sekcija Severne lige, tajnik ni hotel odgovoriti, povedal nam je le, da gre za ljudi, ki so le podporni člani stranke in ki itak v njej nimajo pravi nobene politične teze...

Tanfani torej po pričakovanjih demantira pisanje krajevnih časopisov in dodaja, da je Bossi zelo jezen nad temi govoricami, ki imajo namen le

diskreditirati Ligo v očeh javnega mnenja. Do tukaj torej Tanfani, ki, kot vidimo, skuša prikrivati znane zelo ostre spore in tudi osebne razkole, ki že dalj časa burno spremljajo življenje tukajšnje Lige.

Bossijevo stranko je že pred časom zapustila skupnica nekdanjega predsednika tržskega občinskega sveta Giorgia Marchesica, ki je ustanovil svoje gibanje »Nord libero« (Svobodni sever). Nato je stranko zapustil nacionalistični poslanec Gualberto Niccolini, ki je iz potaplajoče se barke pravočasno skočil na Berlusconijev voz. Nazadnje pa so iz stranke pred nekaj dnevi formalno izključili še prvega pokrajinskega tajnika Fabrizia Bellonija, čes da je na tistem prestopil v drugo stranko, kar je v nasprotju s statutom Severne lige.

DSL / JAVNO ZBOROVANJE

Kakšne so perspektive za tržasko zdravstvo

Katere so perspektive za tržasko zdravstvo po odobritvi deželnega zakona st. 40? Na to nelahko vprašanje sta včeraj na javnem zborovanju, ki ga je na svojem sedežu priredila DSL, skusala odgovoriti strankin deželni svetovalec Matassi in pa eden od direktorjev otroške bolnišnice Burlo Garofolo, Panizon. Da je vprašanje zelo zanimivo kaže dejstvo, da je bilo zborovanje dobro obiskano, med udeleženci pa je bilo predvsem veliko stvilo operaterjev zdravstvenega sektorja.

Kot je poudaril deželni svetovalec Matassi, je deželni zakon popolnoma spremenil kulturo upravljanja zdravstvenih služb, na njegovi osnovi pa bo treba uresničiti se vrsto ukrepov, da bo zdravstvena reforma resnično in celovito dokončana. Postaviti si bo treba najprej vprašanje, ali ponudba zdravstvenih

storitev zadošča potrebam prebivalstva; vprašati se je tudi treba, katera naj bo vloga bolnišnic in kaj pomeni zmanjšanje stvila postelj v teh strukturah, ker njihovo nizje število se ne pomeni, da se bodo tudi izdatki znižali. In nenazadnje bo treba tudi poskrbeti, da bodo vse zdravstvene službe, ki so na razpolago prebivalstvu, med seboj povezane.

RAI / STALIŠČE NOVINARJEV

»Pojavljajo se netočne, izkrivljene informacije«

Uvedba slovenskih televizijskih oddaj in okrepitev italijanske redakcije (predviden je nočni deželni dnevnik) sta v javnosti izvala več polemik. V zvezi s tem sindikalni odbor slovenske in italijanske redakcije deželnega sedeža Rai ugotavlja, da prihaja do izkrivljenja izjav predstavnikov javne radiotelevizijske ustanove. Zato so sindikalni predstavniki

novinarjev zeleli poudariti, da nihče ni nikoli postavljaj zahteve o osamosvojitvi videmske redakcije. Prav tako ni bila uradno postavljena zahteva po odgovornem uredništvu slovenskih poročil, vsekakor pa to sodi v okvir pogovorov ob uvažanju slovenskih televizijskih oddaj, ki bodo pozitivno vplivale na razvoj tudi italijanskih programov, ne pa zaviralno.

Stečaj Tripcovich: v pričakovanju novosti

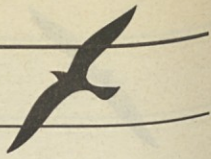
Presikava o stečaju grupe Tripcovich se nadaljuje s pospešenim tempom. Pred tržaskim namestnikom državnega pravdnika De Nicolò se vrstijo priče in osumljenci, preiskovalci pa predvsem pregledujejo dokumentacijo, ki so jo zaplenili med »blitzem« finančnih stražnikov, ki so prejšnji petek izvedli 119 pregledov v stanovanjih in pisarnah upraviteljev podjetij grupe Tripcovich. Preiskovalci skušajo ugotoviti,

kam je pravzaprav izginilo skoro tisoč milijard lir (od tega 80 jih je bilo osebnost last barona De Banfielda, ki je izgubil vse svoje premoženje). V uradu De Nicolò je bilo živahno do poznega večera, v hodnikih pa krozi glas, da bo verjetno v kratkem izdal tudi nekaj zapornih nalogov, ki bi sledili dose-danjim 19 sodnim obvestilom. »Pričakujte si sokantne vesti...« pravijo v sodni palaci.

Dvojezični napisi: poseg SKP na deželi

O spornih dvojezičnih tablah na tržaskem Krasu bo v katkem tekla beseda tudi v deželnem svetu. Svetovalec Stranke komunistične prenoje Fausto Monfalcon je zahteval od predsednice deželne vlade Alessandre Guerre poseg pri tržaski občinski upravi, naj ne odstrani dvojezične table, ki jih je svojčas na lastno roko postavilo krasko prebivalstvo.

Morebitna odstranitev tabel na Krasu (SKP pravi, da je župan Illy ze podpisal tozadevni upravni odlok) bi po Monfalconovem mnenju predstavljala velik korak nazaj tudi v primerjavi z mednarodnimi obvezami italijanske države. Slo bi tudi za izredno hud udarec sožitju in strpnosti v teh narodnostno mešanih krajih.

GOSTOVANJE / LUTKOVNO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE

Sapramiške prigode v gledališču Cristallo

Nastop sodi v niz prireditev za otroke Povem ti pravljico

V nedeljo, 12. februarja, ob 11. uri bo v gledališču Cristallo nastopilo ljubljansko Lutkovno gledališče z igrco Sapramiška. Nastop spada v niz Povem ti pravljico, s katerim La Contrada že več kot dva meseca in pol skoraj vsako nedeljo zabava najmlajše občinstvo.

Kdo od naših bralcev ne pozna Lutkovnega gledališča iz Ljubljane, saj se je proslavilo sirom po svetu. Kot poklicno gledališče je bilo ustanovljeno leta 1948. Sprva je dajalo prednost marionetam, kasneje je dobilo se oder ročnih lutk, danes pa goji domala vse lutkovne zvrsti. V maticni hiši, kjer razpolaga s kar stirimis prizorišči, in na gostovanjih po Sloveniji in na tujem odigra na leto okrog 500 predstav. Največjo skrb posveča najmlajši publiki, obraca pa se tudi k odraslim gledalcem.

K sodelovanju je uspelo pritegniti najuglednejše slovenske režiserje in druge ustvarjalce, zlasti pisce, kakršna je Svetlana Makarovič, avtorica Sapramiških prilog. Svetlani dela imajo sploh velik uspeh pri občinstvu Lutkovnega gledališča, saj so v letošnji sezoni na sporedu kar tri njena besedila; poleg Sapramiške se Gal v galeriji in povsem nova Medena zgodba.

Naslovna junakinja lutkovne igrice, ki si jo bomo lahko ogledali v nedeljo, je mala miška Sapramiška, ki ji je teta Grizelda podarila tri lesnike. Ker jo boli zob, jih ne more streči. Pomagajo ji prijatelji, zaradi raznih nezgod pa Sapramiška nikakor ne pride do slastnega jedrca.

Ni kaj, če hoče sama streči lesnikovo lupino, mora Sapramiška k zobozdravniku.

Igra je otrokom zelo všeč, saj spada med tiste, ki jih radi gledajo po dvakrat, trikrat in še večkrat. Doživela je že več kot 250 uprizoritev, tako da je postala nepogrešljiv del železnega repertoarja Lutkovnega gledališča. Njena privlačnost je predvsem v besednih igrar, v poigravanju z jezikom in sestavljanju novih zložen, torej v umetnosti, v kateri je Svetlana Makarovič nenadkriljiva. Ze v imena skuša ujeti značaj svojih malih junakov; tako nemudoma uganemo, da je Sapramiška prijazna, navihana in segava mala miška. Kdor pa bi jo rad поблиže spoznal, jo lahko obišče v nedeljo v tržaskem Cri-

PREŠERNOVA NAGRADA

Čestitke SSk Alojzu Rebuli in Sergeju Verču

Slovenska skupnost nam je poslala sporočilo, v katerem iskreno čestita pisatelju Alojzu Rebuli za prejem Prešernove nagrade in režiserju Sergeju Verču za prejem nagrade iz Prešernovega sklada. Visoki odlikovanji nista le zasluženo priznanje za ustvarjalno delo, temveč tudi dokaz o visoki kakovosti slovenske kulture v zamejstvu, je še rečeno v sporočilu, ki se nadaljuje: »Če nagrada Sergeju Verču izrecno poudarja pomen slovenskega kulturnega povezovanja tudi preko državnih

meja, pa predstavlja Prešernova nagrada za življenjsko delo Alojzu Rebuli veliko priznanje za njegovo vrhunsko literarno ustvarjalnost, a tudi za njegovo visoko etično držo in jasno narodno opredelitev.

Slovenska skupnost cuti dolžnost, da se ob tej priložnosti se posebej zahvali Alojzu Rebuli, ki si ni pomisljal zastaviti svojega imena in ugleda v podporo prizadevanj samostojne slovenske stranke v Italiji, kadar koli je bil za to naprošen.

DSI / V PETERLINOVIM DVORANAM

Večer ob knjigah Dušana Jelinciča

»Biseri pod snegom v zvezdnatih nočeh«

Tradicionalni večer Društva slovenskih izobražencev je tokrat, to se pravi v ponedeljek, 6. t.m. zavlekel do poznih večernih ur. Občinstvo v Peterlinovi dvorani je namreč sledilo skoraj triurnemu predavanju z diapozitivi, ki ga je znani zamejski alpinist in novinar Dušan Jelincič imel na temo »Biseri pod snegom v zvezdnatih nočeh«. Naslov predavanja je bil torej spoj naslovov obeh Jelincičevih knjig: knjiga »Biseri pod snegom« opisuje odpravo, ki je v okviru skupnosti Alpe-Jadran odšla na Everest leta 1990, knjiga »Zvezdne noči« pa govori o slovenski odpravi v Karakorum leta 1988, v okviru katere je Jelincič tudi prišel na vrh Broad Peak (8.047 m) in postal tako prvi alpinist Furlanije-Juljske krajine, ki je osvojil osemtisecak. V okviru večera so predstavili tudi italijanski prevod »Zvezdnatih noči« (»Le notti stellate«).

Pred predvajanjem diapozitivov, ki so v skrceni obliki prikazali obe odpravi, je Jelincič spregovoril, kako je prišlo do prevoda »Zvezdnatih noči«. Zamisel je nastala, ko je bil predavatelj član odbora vsedravnice italijanske planinske revije ALP. Za prevod je poskrbel prof. Paolo Privitera, ki je po Jelincičevem mnenju eden redkih Italijanov, ki zelo dobro obvladajo slovenscino. Jelincič in Privitera sta tekst pregledala stirikrat, da bi čimbolj odgovarjal okusom italijanskega bralca, nato se je začela dolga romarska pot po

Dušan Jelincič v DSI (Foto KROMA)

raznih zalozbah (Vivalda, Corbaccio, Longanesi), ki so prevod zavrnile, češ da je predolg. Končno se je ponudila založba Campanotto, ena največjih založb v FJK, da objavi prevod v celoti. Knjige so predstavili novembra lani na EDIT-EXPO-ju, zatem je bila pot knjige med italijanske bralce zelo lahka, ker so nedvomno pomagale razne recenzije, pa tudi oddaje, ki jih je na to temo pripravila tržaska zasebna televizijška postaja Telequattro. Knjiga se nahaja v vseh italijanskih knjigarnah in se relativno dobro prodaja. O svojem pisanju pa je Jelincič dejal, da ga ne zanima opisovati dogodke, ampak predvsem notranjo pot in občutke, ki prejemajo človeka v izjemnem okolju, ki ga predstavljajo himalajske gore, kjer najbolj spoznaš sebe in ljudi okoli sebe.

Najprej so prišli na vrsto diapozitivi o odpravi

na broad Peak leta 1986, zatem je predavatelj občinstvu pokazal se posnetke iz odprave na Everest, ki se je imenovala »Alpe-Adria Sagarmatha Expedition« in katero so sestavljali alpinisti iz skoraj vseh dežel skupnosti Alpe-Jadran, med njimi tudi stiri člani SPDT: Tatjana Gregori, Lenart Vidali, Davor Zupancič in Dušan Jelincič, ki so se povzpeli do tabora st. III. Pri tem je Jelincič razložil razliko med himalajizmom in navadnim alpinizmom: himalajizem ni toliko plezanje po steni kolikor v bistvu hoja v gore, vendar je to najtežja oblika alpinizma, saj naletiš tam na vsakovrstne težave, ki so povezane z visino, v prvi vrsti pomanjkanje zraka. Bodočnost alpinizma vidi predavatelj v spojitvi himalajizma s plezanjem po strminah 5. in 6. stopnje.

Ivan Zerjal

ENA OD ZIMSKIH NADLOG

Genovska gripa bolj prizanesljiva

V tem letnem času običajno razsaja v takšni ali drugačni obliki gripa. Kako je letos to boleznijo pri nas? S tem vprašanjem smo se obrnili na razne lekarne, od Ul. Settefontane, Garibaldijevega trga, do Ul. Carducci, Trga Oberdan in dalje.

»Januar je običajno mesec, ko se gripa, ki ji vedno najdejo poseben vzdevek, redno pojavi. Tokrat so jo poimenovali »genovsko« - zakaj, to vam tudi sami ne vemo obrazložiti. Pričakovali smo veliko obolelih in prebivalstvo opozarjali, naj se cepi, pa so podatki, s katerimi razpolagamo, zaenkrat kar pomirjavajo. Primerov obolenja je veliko manj, kot so si odgovorni pričakovali.«

Je to zato, ker se je veliko več oseb cepilo proti gripi?

»Tudi to ne bo drzalo. Mnogi se danes ne zaupajo cepivu. Nekateri so se nam potožili, da so gripo dobili, kljub temu, da so se cepili in morda celo bolj močno, kot bi jo sicer. Drugi so mnenja, da je pač potrebno te zimske bolezni prebroditi brez raznih zunanjih posegov. Tisti pa, ki se cepijo ze nekaj let, so v glavnem s tem posegom zadovoljni.«

Antibiotiki proti gripi ne pomagajo. Kaj potem dajete bolnikom, ki se pri vas javljajo v tem času? »Dajemo jim vsa zdravila, ki pomagajo pri raznih

prehladih, nahodih, bolečinah v grlu itd. Teh smo v tem času prodali zelo veliko; vsem pa smo priporočili predvsem mir, počitek, uživanje toplih čajev in tablet, ki zmanjšujejo vročino in razne bolečine.«

Je torej letosnja epidemija ze za nami, ali pa se lahko v tem mesecu se pojavi?

»Najbolj pogosta obolenja za gripo so vedno v mesecu januarju.

Lahko pa se zgodi, da se epidemija pojavi tudi februarja. Zato je prav, da smo na to pripravljene, da bolnikom pomagamo z zdravili, ki lajšajo težave, kot tudi z nasveti.«

»Genovska« gripa torej se ni pokazala »zob«. Lahko, da bomo to krizno obdobje preživeli bolje, kot pretekla leta. S cepljenjem se zavarujemo za določeno dobo - pravijo za dobo osmih mesecev, če smo se cepili ze pretekla leta. Virusi pa se medtem spreminjajo in pucajo bolj ali manj težke posledice. Zato je ze prav, da se starejše osebe, otroci in tisti, ki so zaradi svojega dela stalno v kontaktu z veliko ljudmi, ob pravem času cepijo. Če pa bodo prebivalci letošnjo gripo, potem je glavni nasvet: počitek, jemanje vitaminov, aspirina in drugih zdravil, ki lajšajo kašelj, glavobol in podobne nevšečnosti in težave.

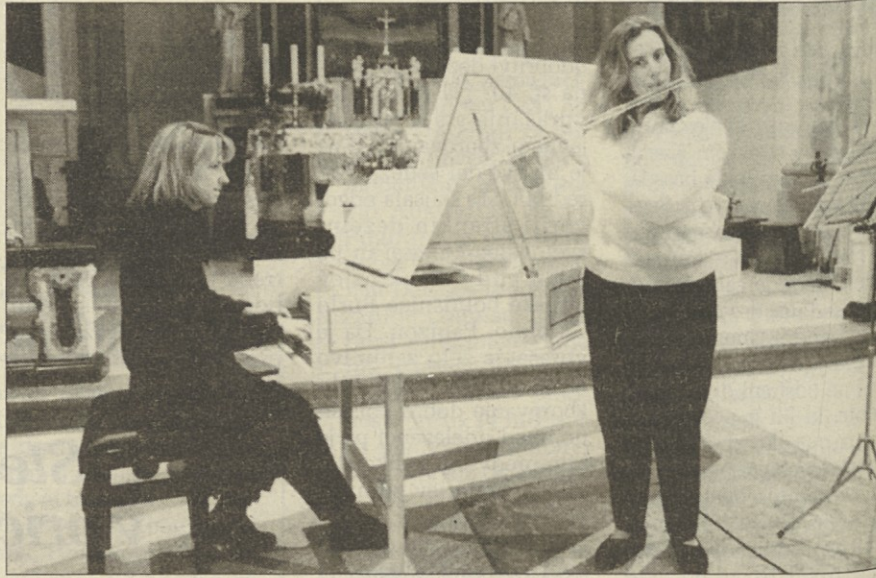
Neva Lukes

OPČINE / PREJŠNJO NEDELJO

Nastop dua Antoni-Di Marino

Po decembrskem nastopu v dolinski cerkvi sta se mladi glasbenici Luisa Antoni in Silvia Di Marino v nedeljo predstavili se openskemu občinstvu. V programu pa je bila bistvena sprememba, saj je Luisa Antoni v Dolini igrala na orgle, medtem ko je na Opčinah orglam pridala se cembalo, medtem ko je Silvia Di Marino ostala povsem zvesta flavti.

Do nedeljskega koncerta je prišlo na pobudo Zupnije sv. Jerneja, program koncerta, ki se je pričel ob 18. uri, pa je vseboval skladbe avtorjev 17. in 18. stoletja. V prvem delu sta glasbenici izvedli: Händlovo sonato v a-molu HWV za flavto in basso continuo (Antonijeva je igrala na orgle), nato Marina Maraisa Variacije na temo Les folies d'Espagne za flavto solo (solistka Silvia Di Marino) in Fridrika Velikega (Friedrich der Grosse) Sonato št. 5 v

Luisa Antoni in Silvia Di Marino med nedeljskim nastopom na Opčinah (Foto KROMA)

A-duru za flavto in basso continuo (orgle). Drugi del nedeljskega koncerta dua Antoni-Di Marino pa je vseboval skladbe Françoisa Couperina Les baricades misterieuses iz šestnajstega odra za cembalo solo (solistka Luisa Anto-

ni), Johanna Sebastian Bacha št. 2 v ES-duru BWV 1031 za flavto in cembalo in Philippa Emanuela Bacha Sonato v G-duru znano kot Ham-bursko sonato za flavto in basso continuo (orgle).

Z nedeljskim nastopom

v openski cerkvi sta mladi glasbenici, ki sta diplomirali na tržaskem konservatoriju, ponovno dokazali, da z veliko skrbnostjo podajata skladbe, ki se najbolj zaživijo v akustičnem in zbranem cerkvenem okolju.

NA ŠOLI VOLTA

Srečanje o večkulturnih aspektih v literaturi

Kako doseči ali utrditi na Trzaskem demokratično sožitje? Od nekdaj je veljalo mnenje, da so za to vprašanje v prvi vrsti poklicane šole, v katerih se vzgajajo generacije, ki bodo prevzemale usodo mesta in z njo tudi odgovornost za demokratično sožitje. Resnici na ljubo ugotavljamo, da se na italijanskih solah dviga zavest o potrebi ustvarjanja pogojev za novo vzdusje med različnimi narodnimi skupnostmi v Trstu. Zadnji primer je pobuda Državnega tehnično industrijskega zavoda A. Volta, ki deluje v okviru 16. trzasega solskega okraja in ki prireja v petek, 10. februarja v prostorih glavne dvorane zavoda v Ul. Monte Grappa 1 srečanje o večkulturnih aspektih v literaturi severovzhodne Italije. O italijanski literaturi v Trstu v 20. stoletju bo govoril prof. Elvio Guagnini s trzaseke univerze, o slovenski literaturi v Trstu prav tako v 20. stoletju pa bo predaval prof. Jože Pirjevec, ki je docent na univerzi v Padovi. Srečanje bo ob 17. uri.

Literarni natečaj

Ustanova Art Magazine je razpisala tretji mednarodni dveletni književni natečaj »Gabriella Corelli«. Natečaj je namenjen pesnikom in pisateljem. Vsak udeleženec pesniškega natečaja lahko pošlje največ tri neobjavljene pesmi proste vsebine, v italijanskem jeziku z največ 30 verzov. Udeleženci natečaja za povest pa morajo prav tako poslati neobjavljeno, v italijanski pisano delo, ki ne presega 30 kartel. Prva nagrada za povest znasa poldrugi milijon lir, prva nagrada za poezijo pa 500 tisoč lir. Podelili bodo tudi tri nagrade mladim udeležencem med 10. in 18. letom starosti. Prvih 50 najboljših del bodo objavili v antologiji, ki jo bodo izdali v dobrodelne namene. Zadnji rok za oddajo del je 30. julij 1995. Prišpevke je treba poslati na sedež Art Magazine Fond. G. Corelli, post. predal st.3864 Succ. 20 TS 34139.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
8. februarja 1995
PRESERNOV DAN

Sonce vzide ob 7.18 in
zatone ob 17.20 - Dolžina
dneva 10.02 - Luna vzide
ob 11.22 in zatone ob 1.37.

Jutri, CETRTEK,
9. februarja 1995
APOLONIJA

VREME VČERAJ OB
12. URI: temperatura
zraka 7,1 stopinje, zračni
tlak 1017,3 mb narašča,
veter severozahodnik 10,4
km na uro, vlaga 98-od-
stotna, nebo jasno, morje
skoraj mirno, temperatura
morja 8,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: France-
sco Rubino, Luca Perossa,
Francesca Fragiaco, Anna
Campo Dall'Orto, Laura
Pittoni, Enzo Ciro
Bottazzi.

UMRLI SO: 79-letni Do-
menico Haglich, 56-letna
Maria Prodan, 91-letna
Maria Ceregion, 74-letni
Guido Foppa, 82-letni Car-
lo Emperger.

LEKARNE

Od ponedeljka, 6., do
nedelje, 12. februarja 1995
Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00
Ul. Roma 16 (tel.
364330), Trg Valmaura 11
(tel. 812308), Milje - Lun-
gomare Venezia 3 (tel.
274998).

NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefo-
nu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30
Ul. Roma 16, Trg Val-
maura 11, Trg Garibaldi 5,
Milje - Lungomare Vene-
zia 3.

NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefo-
nu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30
Trg Garibaldi 5 (tel.
368647).

ZVEZA
SLOVENSKE
KATOLISKE
PROSVETESLOVENSKA
PROSVETAZVEZA
SLOVENSkih
KULTURNIH
DRUSTEV

DAN

PRAVIC

SLOVENSKE
KULTURE

POBUDI SE PRIDRUŽUJEJO:

GLASBENA MATICA
SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT
NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
DVOJEZIČNI ŠOLSKI CENTER V ŠPETRUNedelja, 12. februarja 1995,
ob 17. uri

v Kulturnem domu v Trstu

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
v sodelovanju z gledališčem LA CONTRADA

Fulvio Tomizza

BOLHE V OPERI

Mladinska igra, režija BORIS KOBAL

Danes, 8. februarja, ob 10. uri

COŠ Fran Venturini in KD F. Prešeren

Ob praznovanju DNEVA KULTURE, ki bo v
petek, 10. t.m., ob 20.30 v Kulturnem domu F.
Prešeren v Bojuncu, bo potekalo podeljevanje
častne diplome požrtvovalni učiteljici Ljubi
Smotlakovi.

Prisrčno vabljeni vsi učitelji in bivši kolegi

Letošnjemu Prešerno-
vemu nagrajencu

prof. Alojzu Rebuli

čestita ob prejemu naj-
višjega državnega priz-
nanjaSlavistično društvo
Trst, Gorica, Videm

OBVESTILA

GLASBENA SOLA
GODBE NA PIHALA IZ
RICMANJ sporoča, da po-
teka na osnovni šoli v Ri-
cmanjih predprijav za solsko
leto 1995/96 in sicer: do
17. t. m. (izključene srede
in sobote) od 16.30 do 19.
ure v tecaže glasbene vz-
goje za predšolske otroke
in otroke od 6. leta dalje z
individualnim poukom
trobil, pihal, tolkal in
komp.klavirja.SINDIKAT UPOKOJEN-
CEV SPI-CGIL iz Nabrezi-
ne organizira jutri, 9. t.m.,
ob 16.30 na kmetiji Rado-
vič v Nabrezini PRAZNIK
VCLANJEVANJA. Vabljeni
SINDIKAT UPOKOJEN-
CEV SPI-CGIL organizira
v soboto, 18.t.m., ob 17.
uri v hotelu Sistiana
PRAZNIK VCLANJE-
VANJA. Vabljeni.KONZORCIJ DOC Kras
vabi na srečanje z vodil-
nim kleti Castelvécchio g.
Bignucolom jutri, 9.t.m.,
ob 19.30 v Kraskem mu-
zeju.

PRIREDITVE

KD VODNIK vabi na
proslavo ob DNEVU SLO-
VENSKE KULTURE, ki bo
danes, ob 20. uri v drus-
tenih prostorih v Dolini.
Nastopajo učenci osnovne
sole P. Voranc in dijaki
nižje srednje sole S. Gre-
gorčič, dekliski zbor V.
Vodnik pod vodstvom Iva
Tulla.

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697

oglas - obvestila:
8.30 - 12.30osmrtnice - sozolja:
8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

DRUSTVO SLOVENSkih
UPOKOJENCEV

prireja

danes, ob 16. uri
v Gregorčičevi dvorani v
Trstu, Ul. sv. Franciska 20PRIREDITEV
OB DNEVU
SLOVENSKE
KULTURE

SODELOVALI BODO:

prof. Jozko Baša z uvodno
besedo, recital Stane Raztre-
sen, glasbeno točko bosta
pripravila gojenca Glasbene
matice: violina - Matej San-
ti, klavir - Tatjana Jercog iz
razreda Jagode Kjuder.

Vabljeni!

KD LONJER KATINARA

prireja ob dnevu
slovenske kultureKINO
ALJOŠE
ZERJALAdruštvenih prostorih v
Lonjerju danes, 8. t. m.,
ob 20.30.

Vabljeni!

KD VESNA vabi v so-
boto, 11. t. m., ob 20.30 v
Dom A. Sirka v Križu na
KONCERT harmonikar-
skega ansambla "Synthe-
sis 4". Vodi prof. Clau-
dio Furlan.SLOVENSKI KUL-
TURI KLUB (Ul. Donizetti 3)
priredi ob prazniku slo-
venske kulture LITERAR-
NI, LIKOVNI IN FOTO-
GRAFSKI NATECAJ. V so-
boto, 11. t. m. bo v Peterli-
novi dvorani odprtje raz-
stave in recital literarnih
prispevkov ter razglasitev
in nagajevanje zmagoval-
cev. Zacetek ob 18.30.ZADRUGA KD Prosek
- Konovel in SD Primorje
prirediti v nedeljo, 12. t.
m. v Kulturnem domu na
Proseku ob 18. uri KON-
CERT MIX ORKESTRA S
PEVCI. Nastopjaci bodo
izvajali izvirne skladbe 3.
festivala slovenske po-
pevke v Trstu. Vabljeni!KD LIPA s sodelo-
vanjem bazovskega mla-
dinskega krožka priredi
KONCERT ob dnevu slo-
venske kulture v petek,
17. t. m., ob 20.30 v Ba-
zovskem domu. Gostuje
ZPZ I. Grbec iz Skednja.
Vabljeni!KD PRIMORSKO pri-
redi v soboto, 11. t.m., v
srenjski hiši v Mackoljah,
ob 20. uri PRESERNOVO
PROSLAVO. Gost večera
je MPZ V. Mirk - Prosek
Kontovel. Vabljeni.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVEN-
SKE SOLE - obvešča cla-
ne, da so roki za vložitve
prošenj za premeditve
naslednji: prof. visjih sol
do 10.t.m.; osebe A.T.A.
do 11. marca;Kandidate, ki so se
prijavili k natečaju na
osnovi izpitov in uradnih
listin (dne 22.2.1995), da
je solski skrbnik poslal
vsem didaktičnim ravnal-
stvom okrožnico v ka-
teri jih vabi, da naj zača-
snim suplentom omo-
gostijo udeležbo na na-
tečaju;Profesorje nizjih in
visjih sol, da je do 28.
t.m., čas za predstavitev
prošenj za vključitev v
pokrajinske lestvice za
opravljanje suplenc v sol-
skih letih 1995/96, 96/97,
97/98. Obrazce za prošnje
in informacije nudi taj-
nistvo - tel. 370301.Sporoca članom, da bo
zaradi poka pripravljaj-
nega tečaja onovnosol-
skih učiteljev na Opči-
nah, urad zaprt v popo-
danskim urah v dne 9.,
13. in 16. t. m. Obvešča-
mo clane, da bo urad v
zgoraj omenjenih dnevih
deloval le v jutranjih
urah.

MALI OGLASI

ISCER traktor v do-
brem stanju, od 20 do 25
KM s prikolicco, plugom
in frezo. Telefon 53420
ob večernih urah.ISCER zazidljivo
zemljišče. Tel. st. 370947.SLUŽBO isce marljiv
in vesten fant, star 21 let,
vojascine prost, z voz-
niskim dovoljenjem,
srednjesolsko izobrazbo,
dobrim znanjem sloven-
skega in italijanskega je-
zika, željan delati. Tel. st.
368230.MLADA zena, delovna,
postena, isce zaposlitev
kot hisna pomočnica ali
otroška varuska. Tel. st.
229389.ISCER stare razgledni-
ce ali risbe iz Podgore, St-
mavra, Oslavja in Pevme
ali zanimivosti iz teh
krajev za objavo v zbor-
niku, ki je v pripravi. Za-
nima me material izpred
prve svetovne vojne.
Osebnost jamcim za
vračanje materiala. Vlado
Klemše, Rupa, 54 - So-
vodnje ob Soci - tel. st.
(0481) 882079 (v večer-
nih urah) ali (0481)
533382 med delovnim ca-
som.DRUSTVENA GOSTIL-
NA NA PROSEKU isce
natakarico/ja max 19 let.
Tel. na st. 225039 od 18.
do 20. ure.PODJETJE import/ex-
port zaposli osebo s prak-
so v uvoznem/izvoznih
operacijah ter odličnim
obvladanjem slovenske-
ga in hrvaskega jezika.
Pisati na Publiet Srl
pod sifro "Import/Export",
Ul. Montecchi 6, 34137
Trst.VZGOJNO ZAPOSILIT-
VENO središče Mitja Cuk
zbira volno in blago. Za
pojasnila kličite po 13.
uri na tel. st. 327114. Ze
v naprej hvala.PROFESORICA nudi
privatne lekcije iz an-
glescine. Tel. st. 814550.NUDIM lekcije iz an-
glescine in slovensčine
dijakom visjih srednjih
sol. Tel. st. 55293 v
večernih urah.INSTRUIRAM ita-
lijanscino, grščino, la-
tinscino, zgodovino in fi-
lozofijo v italijanskem je-
ziku. Tel. st. 229225 -
Mirjam ali 396359 - Giu-
liana.PRODAM lada niva,
letnik '90 v dobrem
stanju, bele barve. Tel. st.
228932.PRODAM stare pred-
mete (kolesa od vozov,
itd.) Tel. st. 228547.PRODAM po ugodni
ceni skoraj novo pohištvo
za opremo pisarne. Tel.
368633-4 od 10 do 17.
ure.PRODAM pasje mla-
dice husky, rjave barve z
rodovnikom, cepljeni,
brez crevesnih zajedal-
cev, po ugodni ceni. Tel.
st. (0481) 21417.MINI TERME v centru
Trsta: fango, parafina,
masaza, laser, ultra zvok,
interferenčni tok in drugih
34 terapij. Danes lahko
preko KRUT-ove posveto-
valnice. Pojasnila: KRUT,
Ul. Cicerone 8, tel. st.
360072 od 9. do 12. ure
ter od 14. do 17. ure, ra-
zen sobot.BORIS IN PEPI SAN-
CIN (Sarnek) imata v Do-
lini odprto osmico. Toci-
ta belo in crno vino.DO PUSTA ima odprto
osmico Pernarcic Boris,
Medja vas 7.

PRISPEVKI

V spomin na Ivana-
Miceta Malalana daruje-
ta Alfredo in Mariza
20.000 lir za sekcijo VZ-
PI-ANPI Trebče, 20.000
lir za Godbo Viktor Par-
ma, 20.000 lir za SD Pri-
morec in 20.000 lir za
KD Primorec. V isti na-
men daruje Pierina Hrv-
atić 10.000 lir za Godbo
Viktor Parma.V spomin na Josipa
Grudna darujejo Lu-
pinčevi iz Sempolaja
25.000 lir za SKD Vi-
gred.Ob obletnici smrti
(9.2.) Marije Kuret por.
Berdon darujeta Gracij-
la Vörus in Laura Grop-
pazzi 50.000 lir za SKD
Slavec.Slavko Zerjal daruje
10.000 lir za sekcijo VZ-
PI-ANPI Borst-Zabrezec.V pocatitev spomina
Davida Martellanija da-
ruje družina Calzi
100.000 lir za TPK Sirena.V spomin na Ilijo Sar-
doc darujejo družine Ro-
gelja 20.000 lir za SKD Vi-
gred.Namesto cvetja na grob
Ilije Skerk darujeta druž-
ni Iskra in Gergic 50.000
lir za SKD Vigred.Ob 5. obletnici smrti
Franja Kosovela darujeta
zena in hčerka z družino
100.000 lir za Sklad Sta-
dion 1. maj.V krogu svojih dragih
je mirno zaspala naša
draga mama, nona in pra-
nonaMarija Segina
vd. BrišćikPogreb bo jutri, 9. t. m.,
ob 12. uri iz mrtvašnice v
Ul. Costalunga v pro-
sesko cerkev.Zalostno vest sporočajo
hči Božena ter sinova
Rado in Rafko z
druzinami, vnuki, sestra
Silva in ostalo sorodstvo

Prosek, Nabrezina, 8.2.1995

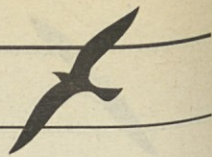
Ob izgubi drage mame
Meri Kokorovec vd. Del
Vio izreka iskreno sozajle
sin Enzu

Zdruzenje Union

Ob izgubi drage mame
gospe Marije Segina iz-
rekajo globoko sozajle
hčerki Boženi in do-
macimnabrezinske cerkvene
pevkeOb smrti oceta Miceta
izreka svojemu odborniku
Lucijanu Malalanu in
družini iskreno sozajle

Kmečka zveza

Ob izgubi Ivana (Mice-
ta) Malalana izreka glo-
boko sozajle sinovom Mi-
lanu, Livijotu in Luciano-
tu ter vsem svojemsekcija VZPI-ANPI
TrebčeOb težki izgubi drage-
ga Miceta izreka tova-
risu Liviju in svojem
iskreno sozajleStranka komunistične
prenove - Krožek KrasOb smrti Ivana - Miceta
Malalana izrekajo pod-
predsedniku Lucijanu,
tajniku Davidu in clanu
Liviju ter vsem svojem
iskreno sozajleKoordinacijsko zdruzenje
kraskih vasi

DAN KULTURE / ZSKD IN ZSKP NAGRADILI SODELUJOČE DIJAKE

Gregorčičev natečaj odprl pot sodelovanju s šolami

Želja je, da bi naša šola in kultura imeli več priložnosti za stike

V ponedeljek zvečer so v zgornjem predverju Kulturnega doma v Gorici začeli slavnosti ob letošnjem dnevu slovenske kulture. Ob prisotnosti udeležencev, profesorjev in staršev so razglasili izid natečaja z naslovom "Simon Gregorčič v posoškem prostoru", ki sta ga skupaj razpisali Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete ob 150-letnici pesnikovega rojstva.

Uvodoma je navzoce v imenu ZSKD pozdravil Rudi Pavšič, ki se je zahvalil vsem sodelujočim za odziv in trud pri uresnitvi pobude. Pavšič je izrazil zadovoljstvo, da je prišlo do stika med solo in kulturnimi organizacijami, ki po navadi delujejo ločeno in v glavnem po že začrtanih programih. Cilj natečaja je bil približati solo našim ustanovam, ki se dejal Pavšič, ki je zaključil z ugotovitvijo, da bo odziv na ta natečaj gotovo vplil obema zvezama nove energije za iskanje skupnih poti s solskim svetom.

Predsednik ZSKP Damjan Paulin je omenil vse večje prireditve, ki so lani pocastile lik goriskega slavca. Menil je, da je ta natečaj lepo zaključil niz spominskih slovesnosti ob Gregorčičevi obletnici in hkrati prijetno otvoril letošnji praznik slovenske kulture, kar daje sodelovanju dijakov poseben pomen.

V imenu ocenjevalne komisije je spregovorila profesorica Marija Čescut, ki je pohvalila sodelovanje med ZSKD in ZSKP pri izvedbi natečaja. Priznala je, da so sicer pričakovali nekoliko večji odziv, vendar gre to pripisati prenasitenosti solskih zavodov z raznimi vabili in predlogi. Opozorila pa je na dejstvo, da je treba lociti med važnimi in manj važnimi pobudami in ne zanemarjati to, kar je najbolj pomembno za slovensko kulturo.

Natečaj ni bil tekmovalnega značaja, vendar je ocenjevalna komisija določila nekatere kriterije pri izbiri in vrednotenju prispevkov. Vsi izdelki so bili vsebinsko dobri in estetsko dovršeni. Literarne prispevke so pregledali profesorji Marija Čescut, Vida Biteznik in Leopold Devetak, likovne in fotografske pa profesorja Nevenka Ursic ter Vladimir Klanjscek. Vsi udeleženci so prejeli pesnikov portret na lesu, ki ga je pripravil Julij Strosar, priložnostno publikacijo o Gregorčiču in seveda topel aplavz, ki je pripomogel, da je bilo vzdušje prijetno in živahno.

Skupno je pri natečaju sodelovalo več kot trideset dijakov: Katja Voncina, Igor Skorjanc, Ivan Golob, Irena Spacapan, Lara Paulin, Urška Petrovčič, Maja Kragelj, Erik Devetak, Lara Braione, Vanja Hoban, Denis Frandoli, Tiziana Bruno, David Petern, Stefania Mozetic, Chiara Cej, Tadej Florenin (vsi Nizja srednja sola Ivan Trinko); Martina Lutman, Tea Sinigoj, Nadja Podbersic, Karin Mlekus, Katja Bandelli, Nataša Gorjup, Sara Renana, Dario Bertinazzi, Daria Sfiligoj, Kristina Jususa, Ivana Di Dio, Alesa Velikonja, Tanja Vizintin (Pedagoški licej Simon Gregorčič); Sara Miklus, Viljena Devetak (Zavod Ziga Zois-Ivan Cankar).

AF Z nagrajevanja sodelujočih na Gregorčičevem natečaju (foto Studio Reportage)

DAN KULTURE / NOCOJ OSREDNJA SKUPNA PROSLAVA

Pogled mladih na kulturo

Letošnje proslavljanje dneva slovenske kulture bo nocoj v Gorici potekalo v znamenju mladih ustvarjalcev. Tokrat je namreč prvič, da bodo celoten kulturni spored oblikovali predstavniki naših goriskih kulturnih skupin. Gledališke skupine in Odra 90 ter za to priložnost nalasc zbran vokalni sestav. K mlajši generaciji sodi tudi slavnostni govornik, Ales Doktorič, ki se je v zadnjih letih veliko posvetil filmski umetnosti in sam prispeval, da je Kinoateljstvo prekoracil goriske okvire in se uveljavil v širšem, tudi italijanskem prostoru.

Mladi ustvarjalci, dijaki nižje srednje in višjih sol so poskrbeli za uverturo ob letošnjem Dnevu slovenske kulture pedsinoči v go-

riškem Kulturnem domu, kjer sta 'Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev nagradili sodelujoče na literarnem, umetniškem in fotografskem natečaju ob 150-letnici rojstva Simona Gregorčiča.

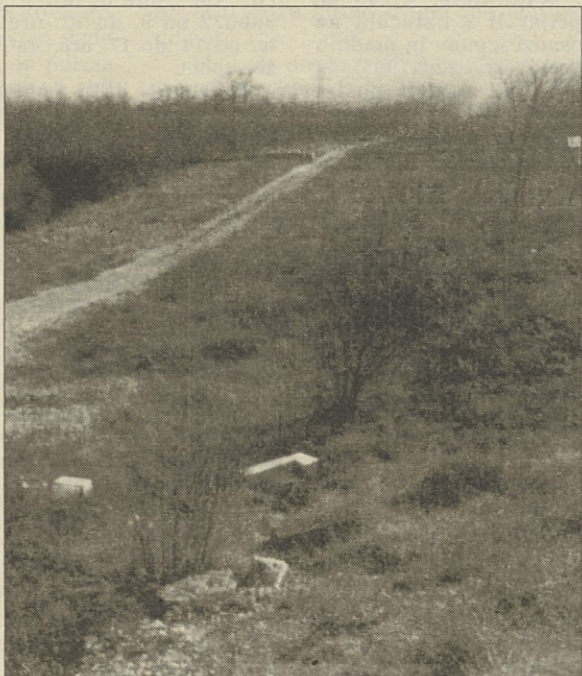
Drevo ob 20.30 pa bomo v Kulturnem domu imeli priložnost gledati predstavo, ki bo izpostavila odnos med vsakodnevnim življenjem in kulturo, med vsakodnevnim živčnim tempom in umirjenostjo, ki jo nudi umetnost. Gledališki skupini in vokalno sestavo bo vodil Brane Zavrsan, ljubljanski režiser in koreograf, s katerim so sodelovali domači ustvarjalci Herman Kosic (scene), Igor Pahor (kostumi) in Ziva Pahor, ki je oblikovala gledališki list. Gledališki prispevek k nocojsnji proslavi pa bodo dali Martina Baldan, Katja Gaeta, Luiza Gergolet, Sara Hoban, Boris Pernarcic, Betti in Marko Tomsic, Tamara Kosic, Matej Klanjscek in Katja Sfiligoj.

Pomembno je tudi dejstvo, da v zadnjih letih dan slovenske kulture pomeni sodelovanje obeh osrednjih organizacij ljubiteljske kulture, ki sta spoznali, da čas, v katerem živimo, narekuje skupno razmišljanje in sodelovanje. To je se pomembnejše danes, ko nase kulturne ustanove preživljajo ne- lahke case. Ti problemi bodo prišli do izraza tudi v nedeljo, 12. februarja, v trzaskem Kulturnem domu na solidarnostni prireditvi s ciljem, da se naši kulturi zagotovi boljši in manj travmatični jutri.

JAMLJE / ZGRADILA GA BO DRUŽBA SIOT OB DRŽAVNI CESTI

Rezervoar bo varoval Kras pred izgubami iz naftovoda

Občina privolila pod pogojem, da se omili poseg v okolje

Trasa naftovoda, kjer naj bi vkopali rezervoar (foto SR)

Družba SIOT, ki upravlja naftovod Trst - Ingolstadt, namerava na območju občine Doberdob zgraditi rezervoar, ki naj bi služil v primeru okvare ali poškodb na naftovodu. Ze pred časom je družba SIOT vložila prošnjo in dokumentacijo za izdajo dovoljenja, vendar je občina sprico obsežnega posega v prostor želela zadevo vsestransko preučiti tudi ob sodelovanju funkcionarjev deželne uprave.

Tako so na srečanju s predsednikom družbe SIOT funkcionarji deželne odbornosti za prostorsko načrtovanje in predstavniki občine ugotovili, da je gradnja objekta, ceprav predstavlja obsežen poseg v okolje, potrebna, zato da

se prepričajo hujše posledice v slučaju okvar ali poškodb na naftovodu. V pretres so vzeli različne lokacije. Najbolj primer- na bi bila lokacija na območju Prelonskega jezera, kjer pa ne bi bilo smotno graditi zbiralnik. Občina predlaga alternativno lokacijo in sicer v bližini Jamelj, na levi strani državne ceste št. 55. Gre za območje, ki ga že obremenjujejo naftovod in elektrovo. Rezervoar (s premerom kakih 30 metrov) bi lahko zgradili v precej globoki dolini, tako da bi mohl iz zemlje le stiri do pet metrov. Občina je tudi dose- gla, da bodo pri načrtovanju, zlasti kar zadeva vključitev objekta v okolje, sodelovali tudi njeni strokovnjaki.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVETE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUSTEV

DAN SLOVENSKE KULTURE '95

Kulturni dom Gorica, velika dvorana
danes, ob 20.30.

OSREDNJA PROSLAVA

Sodelujejo: Gledališka sola Gorica in Oder '90
Slavnostni govornik: ALES DOKTORIC

KINO

GORICA
VITTORIA 17.40-19.50-
22.00 »Stargate«. Oz-
vočenje Dolby stereo.
CORSO 17.30-19.45-
22.00 »Rivelazioni«. I. Mi-
chael Douglas in Demy
Moore.
TRZIC
COMUNALE Ni pred-
stave.

ŠOLSKE VESTI

SREDNJA SOLA IVAN TRINKO vabi starše in predstavnike kulturnih in sportskih društev na infor-
mativni večer o manifesta-
ciji Evrosola, ki bo danes
ob 18. uri na sedežu od-
deljenih razredov v Do-
berdobu.

PRIREDITVE

SKD HRAST vabi na gostovanje dramskega od-
seka PD Standrez s kome-
dijo "Kandidiraj, le kandi-
diraj", v režiji Emila Aber-
ska, ki bo v soboto, 11.
t.m., ob 20.15 v zupnijski
dvorani v Doberdobu.

SKD KREMENJAK IZ JAMELJ vabi v nedeljo, 12.
februarja, ob 18. uri v Kul-
turni dom v Gorici na kon-
cert in predstavitev kasete
Pri nas doma v izvedbi an-
sambla Adria kvintet.

KNJIŽNICA F. BEVKA v
Novi Gorici (Ul. Grad-
nikove brig. 25) vabi jutri
ob 19. uri na predstavitev
izbranih del pesnika in hu-
morista Ivana Roba
"Življenje in delo". Z novo
knjigo bodo navzoce sez-
nanili prof. Bojan Bratina,
gledališki igralec Janez
Starina in založnik Branko
Lusina.

SKPD F.B. SEDEJ in
ZUPNIJA sv. Florijana in
Marije Pomočnice prireja-
ta proslavo dneva kulture
ob 150-letnici rojstva Si-
mona Gregorčiča v petek,
10. t.m., ob 20.30 v Sede-
jevem domu v Steverjanu.

SD SOVODNJE prireja,
25. t.m., tradicionalno pu-
stovanje v Kulturnem do-
mu v Sovodnjih. Vabila
so na razpolago pri S. Mar-
sonu, Davorinu Peliconu,
Igorju Petejanu in Lucotu
Fajtu.

KD BRISKI GRIC IZ STEVERJANA vabi na pu-
stovanje z večerjo, ki bo
18. februarja v domu na
Bukovju. Vpisujejo Maja
Humar (tel. 884187), Ta-
mara Mizerit (884110) in
Emanuela Juretic (81163).

**DRUŠTVO SLOVEN-
SKIH UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO** prireja pusto-
vanje 25. februarja v go-
stišču Al Fogolar v Gallia-
nu pri Cedadu. Prijave na
sedežu društva in pri po-
verjenikih do 15. t.m.
Zazeleno so maske.

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENCEV V ITALIJI
(2. knjiga - Goriska pok-
rajina) bodo predstavili v
četrtek, 23. februarja, ob
20.30 v mali dvorani Kul-
turnega doma v Gorici.

OBVESTILA

**ODBOR UPOKOJEN-
CEV IZ DOBERDOBA** va-
bi upokojence iz dober-
dobske občine na sreča-
nje jutri ob 15.30 v glasbe-
ni sobi v Doberdobu. Raz-
delili bodo izkaznice in
sprejemali prijave novih
članov. Sledi družabnost.
SKD KREMENJAK IZ JAMELJ obvesca, da vp-
isujejo v začetniški in izpo-
polnjevalni tečaj igranja na
diatonico harmoniko. Infor-
macije pri odbornikih
in po tel. (0481) 419952 ali
42024 ali 81113.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
BASSI THEA, Rastel
52, tel. 533349
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
S. ANTONIO, Ul. Ro-
mana 147, tel. 40497

POGREBI

Danes ob 9.30 Zora Po-
terzio vd. Simonetti iz
bolnišnice Janeza od Boga
na glavno pokopališče, ob
10.10 Edda Rosa Cumin
vd. Lauri iz bolnišnice sv.
Justa v Trzic, ob 11. uri
Rafaela Smrekar vd. Plez-
zani iz bolnišnice sv. Justa
v cerkev sv. Ivana in na
glavno pokopališče, ob
12.30 Nella Temil iz
splošne bolnišnice na
glavno pokopališče.

†
Mame

Rafaele Smrekar
vd. Plesničar

ni več.

Pogreb bo danes, ob
11. uri z obredom v cerk-
vi Sv. Ivana v Gorici.

Zalostno vest sporoča hči
Helena

Gorica, 8. februarja 1995

ZAHVALA

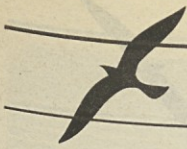
Iskreno se zahvaljuje-
mo vsem, ki so z nami za-
lovali ob izgubi našega
dragega

Emila Brisca

Hvala vsem, ki ga bo-
ste ohranili v blagem spo-
minu.

SVOJCI

Standrez, 8. februarja 1995

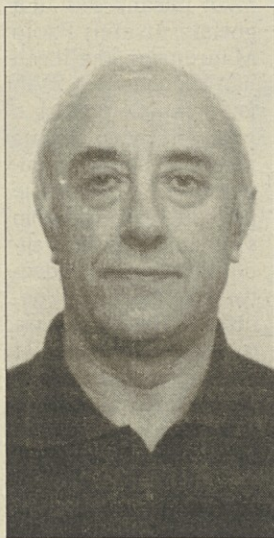
OBČINA / SPET NAPAKE UPRAVE IN PROCEDURALNI ZAPLETI

Pravobranilca izvolili le po mučni razpravi

Pereča razprava o šolstvu je zato zdrknila pozno v noč

Goriski občinski svet je sinoci le z veliko muko in po več kot stiriurni razpravi izvolil občinskega državljanovega pravobranilca. Čeprav je bil kandidat en sam - večina je namreč predlagala potrditev upokojenega občinskega funkcionarja dr. Francesca Lentileja (na sliki), ki je že v prejšnjem mandatu opravljal to funkcijo - je zaradi nerodnosti v postopku včeraj spet prislo do zapletov in dolgotrajnega prepiranja okrog proceduralnih vprašanj. Zaradi tega so bili spet odloženi drugi pomembni problemi, pereča razprava o vprašanju reorganizacije solske mreže pa je zdrknila na pozno uro. Sinocnje dogajanje je potrdilo že znane hiše občinske uprave, pa tudi predsednika občinskega sveta in občinskega tajnika (med njima je bilo spet slišati medsebojne obtožbe o tem, kdo je bolj kriv za napake), ki gotovo zavirajo upravljanje občine.

Ponoven zaplet okrog izvolitve pravobranilca je toliko hujši, ker je zaradi proceduralnih napak bila prekinjena že prejšnja seja občinskega sveta, na kateri je bila ta točka na dnevnem redu. Sinoci je nov ugovor postavil svetovalec zelehni Fiorelli, ki je ugotovil, da uprava ni spoštovala predpisov glede rokov za predložitev kandidatur. Dolocila je, da je treba kandidature predložiti do 5. decembra, medtem ko je po pravilniku čas do 20 dni pred sejo, ko naj se

izvoli pravobranilec. Seja pa je bila sele 31. januarja. Fiorelli je zato predlagal, naj se točka spet umakne z dnevnega reda in naj se omogoči predložitev morebitnih drugih kandidatov. O tem problemu se je razvila vneta razprava, v kateri so Fiorellija podprli vsi svetovalci opozicije in celo nekateri iz vrst večine (Sergio Fornasir - FI, Altieri - NZ, vzdržali pa so se trije svetovalci CCD).

Očitno so bile v postopku zagrešene nekatere napake, na katere je opozoril tudi kak drug svetovalec iz večinskih vrst. Cosma (NZ) je na primer dokaj odkrito napadel občinskega tajnika zaradi njegovih prepogostih odsotnosti s sej občinskega sveta, nekoliko milejše pa so bile njegove kritike na račun predsednikovega vodenja sej. Sam predsednik Vanni Busolini pa se je spet skušal opravičevati z zvrčanjem krivde na tajnika.

No, kljub tolikšni zmedbi je naposled prevladala odločitev večine, da naj se o pravobranilcu tako ali drugače glasuje takoj. Fiorelli je zaradi tega že napovedal, da bo vložil priziv. Ob tem je tudi predlagal alternativno kandidaturo za pravobranilca in sicer predsednika rajonskega sveta za severno četrt (izvoljenega na listi Ljudske stranke) Renata Boegana. Kandidatura ni bila sprejeta iz dvoje razlogov: ker je bila predložena prepozno in ker je funkcija pravobranilca nedružljiva z drugimi.

Pri glasovanju, ki so se ga poleg občinskih svetovalce udeležili tudi po en predstavnik vsakega od 10 rajonskih

svetov, je bil nato za pravobranilca potrjen dr. Lentile. Zanj so poleg večine glasovali tudi mnogi iz vrst opozicije, pa čeprav so soglasali s Fiorellijevimi proceduralnimi ugovori. Nekaj pomislekov je bilo tudi zaradi odločitve, pri kateri je svojčas sodeloval dr. Lentile, o zavrnitvi občinskega referenduma o financarski soli. Toda večina svetovalcev opozicije je to odločitev označila za "incident" in postavila na drugi krožnik tehničnice vestno zavzemanje pravobranilca za pomoč občanom, ki se obracajo do njega in za pozitivno razreševanje konfliktov, ki jih imajo v birokratskih odnosih z občinsko upravo.

OBČINA / ZARADI NESOGLASIJ

Zamparo zapušča Ligo

Odslej bo (tudi na Pokrajini) neodvisen

Občinski svetovalec Adriano Zamparo zapušča skupino Severne lige in bo odslej v občinskem svetu nastopal kot neodvisen. Ligo bo na občini uradno zastopal le se svetovalec Tavagnutti. Tako je Zamparo sporočil v včerajšnjem uvodnem delu seje občinskega sveta.

Odločitev ne preseneča, saj je bil Zamparo že dalj časa v konfliktu s stranko tako na pokrajinski kot tudi vsaj z nekaterimi predstavniki na deželni ravni. V pogovoru nam je potrdil, da je njegova odločitev dozorevala že dolgo časa, povedal pa je tudi, da bo enak korak naredil v pokrajinskem svetu, kjer je prav tako svetovalec. Medtem ko na občini ostaja v opoziciji bo na Pokrajini ta poteza dejansko pomenila formalizacijo prehoda iz večine v opozicijo.

Zamparo je kot razloge odločitve navedel stalne konflikte s pokrajinsko upravo (problem vodenja APT, imenovanja odbornikov itd.), pa tudi nesoglasje z reformo zdravstva, ki jo je pripravil ligaski deželni odbornik Fasola, kot tudi s predlogi poslanca Asquinija, prav tako člana Lige, glede bencina proste cone.

ŠOLSTVO / JAVNA RAZPRAVA GIBANJA "CITTADINI"

Ob preurejanju šol skrb za kakovost

Načrtovanje v šolstvu mora biti dolgoročno
Pri odločitvah je nujno široko sodelovanje

Namesto kreganja, naglih in nepremišljenih resitev ali se huje, začasnih resitev, je treba tudi na področju šolstva začeti razmišljati drugače, bolj odgovorno in predvsem ob upoštevanju demografskih in drugih sprememb. Z drugo besedo, treba je imeti jasno zacrtano politiko na področju šolstva, tudi v krajšem okviru, kar sicer ni lahko, če upoštevamo, kakšno pozornost namenja soli in izobraževanju Država. Izbire in odločitve na tako pomembnem področju pa so lahko le sad sirse razprave in dogovarjanja med predstavniki različnih segmentov. V teh nekaj stavkih bi lahko strnili zaključke javnega srečanja, ki ga je v ponedeljek, v pokrajinski sejni dvorani, priredilo gibanje Cittadini per l'Ison-tino o bodočnosti osnovnih in nižjih srednjih sol v mestu. Spodbudo za javno razpravo je sprožila občinska uprava, ki je v sodelovanju s Solskim skrbništvom pripravila nekakšno tehnično poročilo o racionalizaciji solske mreže. Poročilo naj bi služilo kot osnova za siršo razpravo, je te dni pojasnil Solski skrbnik. Dejansko pa so na Občini dokument prikri-vali več kakor mesec dni (bil je namreč pripravljen že 15. decembra) in je prišel v javnost sele na zahtevo občinskega sveta. "Čudno ravnanje za upravo, ki se sklicuje na prozornost, demokratičnost in svoboscine", smo slišali na ponedeljkovem srečanju.

Ponedeljkovo srečanje,

Z javne razprave o šolstvu (foto Studio Reportage)

ki ga je vodila Annamaria Rossi, se je odvijalo v treh delih. Najprej je Maria Grazia Lucchini predstavila sklop zakonskih in podzakonskih norm, ki urejajo delovanje sol (osnovnih in nižjih srednjih) ter kriterije, ki so, oziroma naj bi bilo odločujoči v organiziranju solske mreže. Nihče ne osporava podatkom o upadanju solske populacije in nujnosti racionalizacije solske mreže, vendar je pomembno, kako to naredimo, je poudarila govornica. Sicer pa je o politiki na področju šolstva govoril inž. Bruno Crocetti, ki je poudaril, da vodilo pri tem ne sme biti varčevanje, oziroma golo omejevanje stroškov in izdatkov. Osnovno merilo mora biti kvaliteta storitev in pri tem je treba načrtovati na daljši rok.

V tretjem delu javne razprave pa smo slišali vrsto zanimivih, tudi specifičnih posegov, predstavnikov dveh sindikatov, staršev, učiteljev in profesorjev. Racionalizacija solske mreže je vsekakor vecplastno vprašanje, ki ga je treba reševati ob sodelovanju različnih ustanov in organov, pa tudi ob sodelovanju občanov. Glavna kritika na račun Občine je, da v vseh teh letih ni namenjala dovolj pozornosti (in sredstev) za obnavljanje solskih poslopj. Razprava je v glavnem zajela problematiko sol z italijanskim učnim jezikom. Prostorsko stisko nižje srednje sole Ivan Trinko je obrobno omenil Bruno Crocetti, o vprašanju vključevanja in integracije sol s slovenskim učnim jezikom v solski sistem pa je govoril Livio Semolic.

GORICA / ZA ŠPORTNA DRUŠTVA

Sto slušateljev na tečaju CONI

Tečaj je deželnega značaja
Prva lekcija bo že 22. februarja

Pri pokrajinskem olimpijskem komiteju (CONI) z zadovoljstvom ugotavljajo, da je bil odziv na pobudo za pripravo posebnega tečaja za voditelje sportnih društev in organizacij nad pričakovanji. Na Goriskem se je v tečaj prijaviло okrog sto predstavnikov sportnih društev, kar predstavlja četrtno vseh prijavljenih v deželnem okviru. Sprico tolikšnega odziva se bo tečaj odvijal v dveh ločenih skupinah, ob torkih in sredah.

Tečaj se bo pričel že 22. februarja, zaključil pa se bo 29. marca.

Slušatelji se bodo seznanili s zakonskimi predpisi s področja civilne odgovornosti, davkov in drugih finančno - upravnih zadev, sportne medi-

cine, marketinga, sponzorizacije. Prvo predavanje bo imel dr. Bellotti iz Rima in sicer na temo Organiziranost sporta v Italiji. Zadnje predavanje pa bo namenjeno obravnavi teme Sport in mediji.

Pokrajinski odbor CONI je na svoji zadnji seji, poleg organizacijskih zadev v zvezi z omenjenimi tečaji, razpravljal tudi o možnosti, da bi na pokrajinskem sedežu odprli posebno zdravniško in svetovalno ambulanto, ki bi izdajala tudi potrdila o fizicni sposobnosti oseb, ki se ukvarjajo s posameznimi sportnimi disciplinami.

Pokrajinski odbor je nadalje vzel na znanje, da redno poteka v okvirih dogovora poskusni popis ASSO.

Rajonski svet je pripravil srečanje starejših občanov

Rajonski svet v Podgori je prejšnji petek priredil družabno srečanje za starejše občane. Veselega pustnega popoldneva v prostorih nekdanje sole se je udeležilo okrog trideset starejših občanov, ki so ob tej priložnosti prisluhnili tudi informaciji o storitvah, ki jih ponuja sistem "Tele-

soccorso". V postev pride predvsem za ostarele in bolne občane, ki živijo sami. Rajonski svet je, tako kakor že lani, poskrbel tudi za primerno pogostitev s "pustnimi dobrotami". Na sliki - foto Studio Reportage - udeleženci petkovega družabnega srečanja.

NOVICE

Predstavitve zbornika MRT "Sovodnje '93"

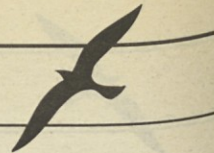
Društvo mladih raziskovalcev iz Trsta in Narodna in študijska knjižnica vabita v petek, 10. februarja, ob 20.30, na predstavitev zbornika Tabor "Sovodnje 1993". Zbornik zajema gradivo, ki bilo zbrano in obdelano ob mladinskem raziskovalnem taboru pred poldrugim letom. Pri pobudi sodeluje tudi sovodenske občinska uprava kot pokrovitelj, medtem ko je Zadrzna kreditna banka poskrbela za gmotno podporo. Predstavitve bo v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Seja rajonskega sveta nocoj v Štandrežu

Nocoj ob 20.30 je sklicana seja rajonskega sveta v Štandrežu. Dnevni red predvideva sestavo in odobritev programa posegov v letu 1995 ter opredelitev mnenja glede pravilnika o poslovanju prostovoljske skupine za civilno zaščito ter gasilske prostovoljske skupine. Jutri zvečer se bo sestel rajonski svet na Rojcah.

Gledališka predstava "Življenje z očetom"

V Kulturnem domu bo jutri, v četrtek, ob 20.30 gostovala gledališka skupina Mario Chiochio z delom Howarda Lindsaya in Russela Crouseja "Vita col padre" (Življenje z očetom). Gre za isto predstavo abonmajske gledališke sezone. V glavnih vlogah nastopata Ugo Pagliai in Paola Gassman, ki bosta ob 18. uri, imela srečanje s publiko, v mali dvorani UGG.

LJUBLJANA / SPREJEM OB DNEVU KULTURE PRI SLOVENSKEM PREDSEDNIKU MILANU KUČANU

Slovenske manjšine veliko pričakujejo od matične države

Obstoj kulturnih ustanov najbolj žgoč problem Slovencev v Italiji

LJUBLJANA - Slovenski predsednik Milan Kučan je včeraj namesto tradicionalnega sprejema ob kulturnem prazniku ločeno sprejel predstavnike Slovencev, ki živijo v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in na Hrvaškem. Razgovori so potekali za zaprtimi vrati, tako da je bil omogočen bolj odprt, sprossen in poglobljen razgovor, kateremu je v imenu vlade prisostvoval državni sekretar zunanega ministrstva za Slovence po svetu dr. Peter Vencelj.

Vsebinsko pogovora je predsednik Kučan strnil v kraji izjavi, med katero je poudaril, da je slo sicer za tradicionalni razgovor, nikakor pa ne za inercijo pri obravnavi manjšinskih vprašanj, ki so bile na dnevnem redu prejšnjega razgovora predstavnikov manjšin za ministrom za zunanje zadeve Zoranom Thalerjem. Slovenija potrjuje nujnost domiselne zunanje politike, ki bo upoštevala spremembe, ki se dogajajo v Evropi.

Slovinci v obmejnih državah veliko pričakujejo od Slovenije in slovenske države, ki mora skrbeti za svoje manjšine v sosednjih državah na osnovi ustave.

Slovenski predstavniki iz Italije so predsedniku slovenske republike razgrnili celotno pahljavo odprtih problemov. Najbolj žgoč je problem obstoja osrednjih kulturnih ustanov in nujnosti, da stoji svojim ljudem matica ob strani, ko je najhuje. Pri tem je treba spoštovati in podpirati

notranjo organiziranost manjšine, kot si jo je sama ustvarila. Govor je bil o srečanju obmejnih zupanov, ki so izrazili željo za čim tesnejše sodelovanje ob meji in obojestranski interes za vključevanje Slovenije v Evropsko zvezo. V ospredju so bila seveda vprašanja strategije Slovenije kot matične države do svojih manjšin, pri čemer je treba ohraniti in razvijati raznolikost znotraj manjšine, toda na tak način, da bo navzven manjšina sposobna ohraniti svojo enotnost. Predstavniki stranke Slovenske skupnosti so poudarili dvajsetletni obstoj stranke, kar dokazuje njeno trdoživost, in najnovejša prizadevanja za okrepitev sodelovanja z Južnimi Tirolci, saj so njihove izkušnje dragocene tudi za Slovence v Italiji. Predmet razgovora so bili tudi odnosi med slovensko manjšino in deželno upravo Furlanije-Juljske krajine, ki ima posebni statut prav na osnovi obstoja slovenske manjšine.

V razgovoru s predsednikom Kučanom je bil govor tudi o nujnosti enotnega obravnavanja manjšin in ustreznega organa, ki bi skrbel za manjšine in ki bi bil ali pri predsedniku republike ali predsedniku vlade, ne bi bil pa obremenjen s problemi dvostranskih odnosov sosednjih držav. To je problem tudi posebnega zakona, ki naj podrobneje obravnava izvedbo ustavnega načela o zaščiti manjšin. O teh vprašanjih so se posebej podrobneje govorili pred-

stavniki koroskih Slovencev.

Ob zaključku je predsednik republike Milan Kučan za vse goste priredil svečano kosilo, kate-rega so se poleg manjšincev med drugimi udeležili ljubljanski zupan Dimitrij Rupel, predsednik državnega sveta Edvin Kristan, predsednik akademije znanosti in umetnosti France Bernik in zunanji minister Zoran Thaler.

Med kosilom je predsednik Milan Kučan v zdravici poudaril, da ima Slovenija sedaj svojo državo, vso oblast in da je zato odgovornost slovenske matice za slovenske manjšine neprimerno večja, je celovita in celostna.

Slovence v Italiji so na razgovoru in svečanem kosilu zastopali: Ivan Sirca, Klavdij Palčič, Marjan Terpin, Marija Ferletič in Rudi Pavšič.

Bogo Samsa

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan

Kako v deželni volilni zakonodaji zagotoviti zastopanost Slovencev

TRST - Deželni svet bo v kratkem začel sirso razpravo o novem dežel-nem volilnem zakonu, ki ga bo moral z ustavnim zakonom potrditi tudi parlament. Furlanija-Juljska krajina je, kot znano, dežela z avtonomnim statutom, za spremembo katerega je nujno potreben ustavni zakon, ki ga morata senat in poslanska zbornica odobriti

dvakrat.

Na predlog podpredsednika deželnega sveta Milosa Budina je bil včeraj gost svetovalske komisije za institucionalna vprašanja ustavni izvedenec, univerzitetni profesor Sergio Bartole. V roku dveh mesecev bo prof. Bartole odgovoril na nekatera temeljna vprašanja v zvezi z slovenskim zastopstvom v

novem volilnem zakonu, začeni s temeljnim vprašanjem, kako zagotoviti zastopstvo narodne manjšine, ki ni in noče biti presteta.

Bartole je napovedal, da bo omenjeni svetovalski komisiji predstavil nekatere pravne predloge oziroma politične hipoteze za rešitev tega zelo kocljivega in delikatnega vprašanja.

che esse sono applicate soltanto dall'autorità giudiziaria (di primo grado o di appello) avente competenza su un territorio ove è insediata (sia pure in parte) una minoranza tutelata. Porocilo tudi natančno opiše pojem »pripadnik priznane jezikovne manjšine« (»appartenente alla minoranza linguistica riconosciuta«), ki zadeva prico, obdolženca in oskodovalca. Oskodovanec (»parte lesa«, »parte civile«) pa je tisti, komur je kaksna osebna ali premoženjska pravica prekršena in izvaja ustreznih zahtevkov v kazenskem postopku, kjer nastopa tudi kot »zasebni tožilec«. Isti premoženjsko pravni zahtevki pa bi oskodovanec uveljavil tudi v civilnem postopku. To pa pomeni, da je zakonodajalec že leta 1988 preklical tudi veljavnost člena 122 civilnega postopnika.

12) Prvi dvojezični kazenski proces.

»Na tržaskem sodišču smo bili včeraj priče zgodovinskemu dogodku,« poroča Primorski dnevnik z dne 21.4.1990.

Na kazenskem procesu proti Lucijanu Malalanu, obtoženemu, da je 26.10.1989 med zbora-vanjem na trgu Zedinjene Italije z lesenim ročajem udaril misovca Roberta Menio, so prvi izvajali 109. člen novega zakonika o kazenskem postopku. Slovenscina je pršla v postev tako v ustni (zasliševanje) kot v pisni obliki (vodenje zapisnika). Lucijana Malalana (brani-lec odv. Berdon) je pretor dr. Reinotti oprostil, ker dejanje sploh ne obstaja (»perchè il fatto non sussiste«). Pomen procesa pa je v dejstvu, da je slovescina doživela svoj ognjeni krst. Bil je to prvi zares dvojezični kazenski proces, kjer sta si stala nasproti Lucijan Malalan in zapri-seženi nasprotnik slovenscine, misovski vodja Roberto Menia.

(Se nadaljuje)

Oglejski forum za ovrednotenje furlanske identitete

OGLEJ - To kar ni uspelo gibanju »Movimento Friuli«, naj bi uresnil Oglejski forum. To je vodilo skupine politikov in kulturnikov (mednje sodi tudi goriski pisatelj Paolo Maurensig), različnih nazorskih gledanj, ki jih je Speronijev predlog o federativizaciji Italije izzval, da so se mu zoperstavili (Speroni je predvideval megadezelo s Furlanijo-Juljsko krajino, Venetom in Tridensko - Gornjim Poadijem). Nastala je ideja o Oglejskem forumu, ki naj bi ponovno izpostavil furlansko avtonomijo, ki je v zadnjih letih izgubila svoj kulturni in politični naboj.

V Ogleju so konec prejšnjega tedna predstavili miselno osnovo foruma, ki ne želi biti izrazito političen, čeravno se bo s politiko moral ukvarjati. Da bi ideje in načrte najboljše predstavili javnosti, so sklenili, da bodo pripravili serijo srečanj, na katerih bodo obravnavali različne aspekte tega projekta. V Ogleju je bila na vrsti vloga dežele v mednarodnih odnosih, 24. februarja bodo v Cedadu spregovorili o gospodarskih aspektih avtonomističnega projekta, konec marca v Pordenonu bo tekla beseda o fiskalnih zadevah, nazadnje v Gorici in Vidmu pa bodo spregovorili o upravnih

in političnih aspektih.

Da zeli Oglejski forum zajeti čimširši spekter civilne in politične družbe, dokazuje že različna obarvanost koordinacijskega telesa, v katerem so bivši komunist Renzo Pascolat, bivši demokratiziran Danilo Bertoli, zeleni Federico Rossi, bivši socialisti in danes furlanski avtonomist Giancarlo Pedronetto in se mnogi drugi upravitelji in ljudje kulture, kot denimo rektor videmske univerze Marzio Strassoldo.

Oglejski forum pa je že v svojih nastankih naletel na hladen odnos, ki mu ga je pripravila videmska skofija. Se posebno odgovorni urednik tednika »La Vita Cattolica« Duilio Corgnani je zapisal, da se s takšno idejo ne strinja, češ da ustvarja pogoje za razdelitev dežele na dve podenoti: furlansko in trzasko-gorisko.

Na srečanju v Ogleju takšnih razmiselnjanih ni bilo slišati. Izpostavili so kvečjemu potrebo, da bi s pomočjo foruma ponovno obudili furlansko identiteto v vseh njenih aspektih. Tista identiteta, kot smo povedali v začetku, ki jo je skušalo izpostaviti gibanje »Movimento Friuli« in ki mu načrt ni uspel tudi zaradi prevelike notranje politizacije, da ne rečemo politikanstva.

Rudi Pavšič

PATRONAT INAC SVETUJE

Na socialno pokojnino vpliva tudi zakončev dohodek

Vpr.: »Računala sem, da bom po 65. letu postala vsaj delno samozojna. Na INPS sem vložila prošnjo za socialno pokojnino, ker sem delala le kaka tri leta in zato nisem pred deseti-mi leti dobila redne starostne pokojnine. Čeprav nimam nobenega dohodka, so mi prošnjo odbili, češ da ima moj mož previsoko pokojnino. Ni mi jasno, zakaj mora moževa pokojnina pogojevati mojo pravico. Ali ni socialna pokojnina individualnega znaka? T.G.«

Socialna pokojnina, ki jo izplačuje skrbstveni zavod INPS, pravzaprav ni pokojnina v pravem pomenu besede, ampak bi ji bolj pristojal naziv socialna podpora. Pravica do tega denarnega nakazila se ne namreč ugotavlja na osnovi zavarovalne dobe, temveč dejanske socialne ogroženosti določene osebe. Italijanski državljani oziroma državljanka, ki ima stalno bivališče v Italiji, lahko po dopolnitvi 65. leta starosti uveljavi socialno pokojnino pod pogojem, da njegovi in tudi zakončevi dohodki ne presegajo določene višine, ki je po zakonu določena iz leta v leto. Od dohodkovne stopnje

je pač odvisno, če socialna pokojnina pripada v celoti (357.000 lir za leto 1995), ali pa v znižanem znesku oziroma sploh ne pride v postev.

V letu 1995 ima neporočeni državljani/ka pravico do (vsaj znižane) socialne pokojnine, če osebni dohodek ne presega zneska 4.641.000.- lir. Pri tem se upoštevajo vsi dohodki IRPEF, z izjemo dohodka prvega stanovanja, družinske doklade za člane v breme in katere koli oblike »pomoci in postrežbe« za nepokretne osebe. Poročeni prosilec pa mora navesti tudi zakončeve dohodke (vse, razen stanovanja, prejemkov podpornega znaka, ki se ne upoštevajo za prijavo 740, in pa raznih odškodnin, kot npr. nakazilo INAIL zaradi nezgode na delu). Če je zakončev dohodek nižji od 14.654.800.- lir, je prosilcu z manj kot 4.641.000.- lir osebnega dohodka priznana pravica do socialne pokojnine. V primeru, da prosilec nima lastnih dohodkov, lahko uveljavi znižano socialno pokojnino do zakončevega dohodka v visini 19.295.800 lir- (B)

Bogdan Berdon

Pravno stanje jezikovnih pravic Slovencev v Italiji

67.

Vprašanje preštevanja manjšine (»censimento«)

V državi, kjer se obravnavajo pravice narodnih manjšin po »zakonu močnejšega« (»la legge del più forte«), po katerem se nudi pomoč samo močnim skupinam, medtem ko se za sibe skupine nacrtuje njihova izginitev, je popolnoma naravno, da se sibekejša manjšina upira prestevanju.

Docela drugačno pa je stanje v Republiki Sloveniji, kjer je načelo pomoči sibekejšemu postalo ustavna zapoved: »Pravice obeh narodnih skupnosti ter njunih pripadnikov so zagotovljene ne glede na število pripadnikov teh skupnosti« (Člen 64 Ustave Republike Slovenije). Porocilo k novemu kazenskemu postopku (Relazione al progetto preliminare e al testo definitivo del codice di procedura penale), objavljeno v redni dodatni izdaji st. 2 istega Uradnega lista st. 250 z dne 24.10.1988 (supplemento ordinario n. 2 alla Gazzetta Ufficiale n. 250 del 24.10.1988) je pomembno, ker je rešilo vprašanje »preštevanja«, ki so ga nasi nasprotniki prikazovali kot pogoj in predpogoj vsake manjšinske zaščite.

Zakonodajalec pa je uvedel zelo enostaven način ugotavljanja pripadnosti slovenski manjšini: zadostuje preprosta nesvečana zahteva posameznika po rabi slovensčine. »Predpostavka neformalne zahteve prizadetega za izvajanje pravice, ki mu jo priznava drugi odstavek, se povezuje z dejstvom, da ni javnih seznamov o pripadnosti jezikovni skupini, na osnovi katerih bi bilo to stanje razpoznavno v določeni oblasti.« (»Il presupposto della richiesta informale dell'interessato per l'esercizio del diritto attribuitogli dal comma 2 si ricollega alla inesistenza di registrazioni pubbliche sulla appartenenza ad una minoranza linguistica, tali da rendere conoscibile questa situazione all'autorità procedente«).

Uzakonjeni način ugotavljanja narodne jezikovne pripadnosti urejuje pravni položaj koristnikov jezikovnih pravic enostavno in učinkovito, lahko rečemo, brez kakršne koli težave.

Ta ugotovitev je važna ob dejstvu, da se jezikovne pravice v sodstvu poslužuje vedno več pripadnikov naše zamejske skupnosti. Ni bilo potrebno nikako »preštevanje«, nikakršni »uradni seznam«, ki naj bi dajal vpisanim »pravni položaj manjšinca«.

»Kot je rečeno že v delegiranem zakonu - navaja se Porocilo k Zakoniku kazenskega postopka - določila o dvojezičnosti v aktih, ki jih opravi (in jih je deležen) državljani, pripadnik priznane jezikovne manjšine, imajo teritorialni značaj, tako da jih izvaja samo sodna oblast (v prvi stopnji ali v prizivu), ki je pristojna na ozemlju, kjer živi (pa čeprav delno) zaščitena manjšina.« (»Come è affermato già nella legge-delega, le disposizioni sul bilinguismo degli atti compiuti dal (e nei confronti del) cittadino appartenente alla minoranza linguistica riconosciuta hanno carattere territoriale, nel senso

gospodarstvo in finance

MINISTRSKI SVET / OBNOVLJEN ODLOK O ZAPOSLOVANJU, SKRBTVU IN BLAŽILCIH

Režim doklade za mobilnost podaljšan za 12 mesecev

Ukrep zadeva okrog 50 tisoč brezposelnih - Skrb za pokojninske sklade

RIM - Med odloki, ki jih je zaradi bližine roka zapadlosti včeraj obnovil ministrski svet, so tudi določila o načinu zaposlovanja, o socialnem skrbstvu in o pomoči dohodkovno sibkim slojem. Zadnji svezni dolocil je Dinijeva vlada dopolnila s podaljšanjem doklade za tako imenovano delovno mobilnost, ki tačas zadeva približno 50 tisoč delavcev, za 12 mesecev, in s preložitvijo obveznosti placila 15-odstotnega davčnega odtegljaja na obstoječe pokojninske sklade na 1. julij 1995.

Obnovljeni zakonski odlok dopolnjuje manever, ki je sicer že v teku izvajanja, in je namenjen ublaževanju problema dolgoročno brezposelnih delovnih sil, kakor je bilo med vlado in sindikati dogovorjeno že 18. novembra lani. Ta dogovor predvideva opustitev posegov, ki imajo goli asistencijski značaj in ki so bili sprejeti sproti kot nujni ukrepi zaradi izločanja odvečne delovne sile. Novi normativ v zameno predvideva za 50 tisoč delavcev - kolikor jih je trenutno na seznamih težko zaposljive delovne sile in ki prejemajo doklade iz dopolnilne blagajne ali na osnovi režima mobilnosti - možno-

st znižane doklade v višini 64 odstotkov najvišjega zneska izredne dopolnilne blagajne, če hkrati opravljajo socialno koristno delo za največ 12 mesecev trajanja. To je vsekakor prehodni normativ, ki v pričakovanju globalne reforme socialnih blazilcev zeli olajšati in poenostaviti njihovo uporabo. Dokler ne bo poskrbljeno za omenjeno socialno koristno zaposlitev, pa je vlada morala pripraviti prehodne predpise, ki

bodo veljali do 31. maja letos in ki so neke vmes med starim sistemom podaljševanja veljavnosti blazilcev in novim sistemom doklad, ki jih bodo brezposelni deležni samo v primeru zaposlitve na socialno koristnih delovnih mestih.

Ministrski svet je z istim odlokom določil tudi refinansiranje sklada za zaposlovanje in podaljšal veljavnost 30-odstotne stopnje doklade za redno brezposelnost do 31. maja letos.

Zadnji ukrep v tem okviru pa zadeva 15-odstotno obdavčenje pokojninskih skladov, ki ga predvideva zakonski odlok št. 124/1993 o dopolnilnem skrbstvu in katerega izvajanje je bilo preloženo na letošnji 1. julij. Po besedah ministra za delo Treua je preložitev narekovala potreba po uskladitvi roka s splošno pokojninsko reformo, delno pa tudi pomisleki, ki vladajo med člani ministrskega sveta glede ustreznosti

tega davčnega odtegljaja. Vlada je namreč prepričana v nujnost prenove zakonskih določil o teh skladih, s katero naj bi dosegli, da bi ti skladi tako kot drugod po Evropi končno zaziveli tudi v Italiji.

Soočanje med vlado in sindikati o celoviti reformi pokojninskega sistema in o nujnih ukrepih za pospeševanje zaposlovanja, se bo nadaljevalo jutri ob 9. uri s tehničnima sestankoma na ministrstvu za delo.

Kmečka banka: danes skupščina uslužbencev

Sindikata FABI srečanje s komisariji ni zadovoljilo

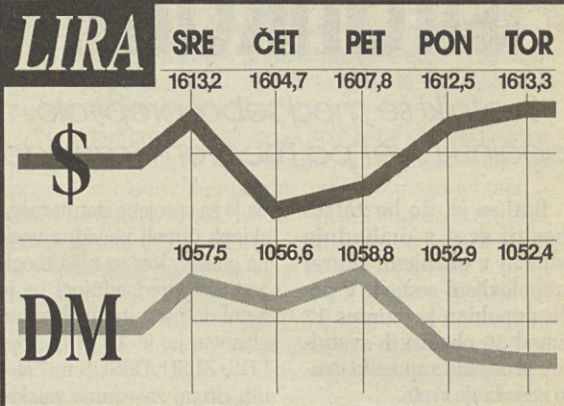
GORICA - Avtonomni sindikat bancnih uslužbencev FABI je za danes sklical skupščino uslužbencev Kmečke banke, potem ko so se njegovi predstavniki sestali z vodstvom banke. Po pisanju krajevnega tiska srečanje ni razjasnilo vprašanj, ki težijo uslužbenec slovenske banke in tudi njihove sindikalne predstavnike, ki ne skrivajo vznemirjenja za položaj, v katerem se je zavod znesel po štirih mesecih prisilne komisarske uprave. Deželni tajnik sindikata FABI, Adriano Bertolutti pravi, da ta uprava ni dala nobenih jamstev o prihodnosti banke: »Posebno pri eni točki, ki ji pripisujemo velik pomen, ni bilo zagotovil nobene vrste. Gre za dve pogodbli o izobraževanju ob delu, ki zapadeta konec meseca; če ju ne bodo obnovili, si bomo to razlagali kot jasen in hud politični signal o usodi Kmečke banke.«

Poleg današnje skupščine zaposlenih ima sindikat v koledarju tudi novo srečanje s komisarsko upravo, ki naj bi bilo sredi meseca. Bertolutti izraza upanje, da bo takrat vendarle prislo do razjasnitve o vprašanjih, ki jih je bil sindikat zastavil komisarjem.

TRST / TRGOVINSKA ZBORNICA

Seminar o borzi za mala in srednja podjetja Triveneta

TRST - Pretekli konec tedna je bilo na tržaski Trgovinski zbornici delovno srečanje, tim. work shop na temo »Krajevni trgi in okenca za mala in srednja podjetja«, ki ga je priredila družba Mercato Mobiliare del Nord Est. Udeležili so se ga funkcionarji zbornic in bank iz Furlanije - Julijske krajine, Veneta in Lombardije, ki so stopile v borzno družbo, predavatelji pa so bili predstojnik ekonomske fakultete v Brescii prof. Antonio Porteri, prof. Andrea Gilardoni z milanske univerze Bocconi, prof. Ferruccio Bresolin z beneške Cà Foscari in predsednik družbe Fincab Volfango Sommazzi. Glavne teme delovnega seminarja so se nanašale na finančne potrebe malih in srednjih podjetij, na direktive in pravila borzne komisije Consob, na značilnosti podjetij, ki jih potencialno zanima vstop na borzni trg, in na vlogo borznih posrednikov. Zaključek srečanja je pripadel podpredsedniku družbe Mercato Mobiliare del Nord Est Giancarlu Forconiju, ki je orisal razvoj promocijske dejavnosti trgovinskih zbornic za približanje drobnega podjetništva borzi.

Primež »supermarke« postopno le pojenja

MILAN - Mednarodni trgi so že drugi dan zapored stavili na dolar, kar je evropskim bankovcem pomagalo, da so se osvobodili pritiska »supermarke«. Lira je ohranila ponedeljkove tečaje in marki odscipnila nov drobec, dolar pa je utrdil pridobljeno kvoto. Milanska borza je prezvela se en »tehnični« stanek, ki je občutno znižal obseg menjav, v prvi vrsti zaradi čakanja na petkova oznanila o dozorilih premijah. Del negotovosti, ki so spremljale dopodanski del sestanka, gre pripisati tudi političnim vzrokom, borzni kazalci pa so se takole premaknili: Mib -0,56, Mibtel +0,62 in Mib-30 +0,70 odstotka.

NOVICE

Pri imenih bankovcev dolar zmaguje nad liro z 2:1

RIM - Dolarji, franki, lire, dinarji in pezosi: mednarodna monetarna listnica se skoraj v celoti vrti okrog bankovcev s temi imeni, za vsako liro pa sta na svetu dva dolarja. O tem govori odlok ministrstva za finance, ki ga je objavil uradni list in katerega predmet je ugotovitev menjave tujih valut. Iz seznama in tečajev raznih bankovcev izhaja, da trenutno obstaja 20 vrst »dolarja«, 11 vrst franka, deset vrst lire in prav toliko vrst dinarja ter 8 vrst pezosa. Najvisjo povprečno vrednost imajo dinarji (kuvajtski velja npr. kar 5.187 lir), medtem ko med dolarji najdemo tudi takega, ki velja komaj 10 lir, vendar se moramo za to, da ga lahko porabimo, podati v daljnjo Gujano. Kot zanimivost naj dodamo, da je v preglednici bankovcev raznih držav jugoslovanski dinar edini, ki nima tečaja.

Antitrust podvojil globo za letališko družbo SEA

RIM - Družbo SEA, ki upravlja milanski letališči Linate in Malpensa, je antitrust, organ za nadzor nad svobodno tržno konkurenco že marca lani obsodil na 98,6 milijona lir globe in jo zadalil, da spremeni svoje protikonkurenčno obnašanje. Sedaj se je izkazalo, da se je milanska družba na kazni gladko pozvignala in povrhu dala vedeti, da nima nobenega namena sprejeti zahteve letalskih družb, da bi si same organizirale zemeljske asistencijske službe. Antitrustu, ki ga vodi Giuliano Amato, tako ni preostalo drugega, kot da začne postopek, ki je predviden za primere nesposlovanja odločitev tega organa in ki za kazni določa vsaj podvojitve že dosojene globe.

Italija tretja na svetu po številu avtomobilov

RIM - Po podatkih OECD imajo Italijani raje kolesa in motorje kot filme in zabavo na malem zaslonu: po številu avtomobilov na prebivalca je namreč Polotok tretji na svetu in pred ZDA, medtem ko so po številu TV sprejemnikov komaj 13.

TRGOVINA OB MEJI / OBRAČUN ITALIJANSKIH IZGUB ZARADI »SLOVENSKIH« CIGARET

Tobakarnarji v FJK imajo iz leta v leto večje izgube

Slovenija sicer napoveduje zaprtje svojih duty freejev, vendar so za mejo cenejše tudi cigarete v normalni prodaji

VIDEM - Italijanski državljani ob meji s Slovenijo v vse večji meri kupujejo cigarete na slovenski strani meje, najbolj pogosto seveda v brezcarinskih prodajalnah, tako imenovanih »duty free«. Po izračunih furlanskih tobakarnarjev je italijanska država v zadnjih sedmih letih, torej od leta 1987 do 1993 izgubila za 179 milijard lir davka. Dežela Furlanija - Julijska krajina je bila pri tem prikrajšana za 161 milijard lir, saj je znano, da devet desetih tega vnovčenega davka pride iz Rima v deželno blagajno. Seveda so bili prikrajšani tudi tobakarnarji, ki so ocenjujejo, da so v navedenem obdobju izgubili 29 milijard lir zaslužka. Njihovo stanovsko poostrenje iz tega skalepa, da bo marsikateri tobakarnar primoran prekiniti svojo dejavnost.

Toda prodaja tobaka je v zadnjih desetih letih upadla po vsej Italiji, in to za približno 15 odstotkov. Razlog za ta padec pripisujejo poostrenju propagandi proti kajenju, ki sloni na domnevi, da je cigareta kriva za rakasta in druga obolenja, drugi

pa naj bi bil ta, da se po državi močno siri prodaja vtihotapljenih cigaret. V naši deželi pa so za občuten padec krive slovenske brezcarinske prodajalne.

Prvic je bila javnost s tem obveščana pred dvema letoma, ko je zastopstvo državnega monopola v Vidmu dalo v javnost podatke, po katerih naj bi bila leta 1987 državna blagajna v Furlaniji - Julijski krajini izgubila 3.772 milijonov, predlanskim pa že 59.419 milijonov lir. Podatkov za lansko leto se ni, vendar v Vidmu ocenjujejo, da bodo zanesljivo višji od predlanskih.

Največji upad prodaje tobakovih izdelkov, za nekaj žez 40 odstotkov, so zabeležili v videmski pokrajini. Na Goriskem je bil 34-odstoten, na Trzaskem 31-odstoten, v pordenonski pokrajini pa 31-odstoten. Razlog za nizje odstotke v primeru goriske in trzasko pokrajine je ta, da prebivalci pokrajin neposredno ob meji ne smejo prinesiti v državo več kot dva zavojčka cigaret, medtem ko jih lahko tisti iz bolj oddaljenih krajev prinesejo deset.

Zakaj tolikšen »naval« na cigarete v slovenskih duty free prodajalnah? V Italiji stane denimo zavojček cigaret marlbora 4.500 lir, v brezcarinski prodajalni 2.870 lir (ali 27 mark). Cenejše kot v Italiji so tudi cigarete v slovenskih trafikah: za zavojček marlbora je treba odsteti 240 tarlarjev, kar po povprečni menjavi pomeni kakšnih 3.300 lir. To je sicer nekaj več kot v duty freeju, vendar manj kot v Italiji, kjer sedaj zaradi težav z državnim proračunom grozi nova podražitev »dima«.

Po določilih pred nekaj tedni sprejetega carinskega zakona Slovenije naj bi do 1. julija letos zaprli brezcarinske prodajalne na mejnih prehodih druge kategorije, do 1. julija 1997 pa se vse ostale tovrstne prodajalne na cestnih mejnih prehodih. Videti bo seveda treba, ali bo Slovenija to tudi uresnicila. Če bo do tega prislo, potem bomo brez dvoma price povečanju in izboljšanju ponudbe v vseh slovenskih trafikah v našem pasu, saj se bodo italijanski kadilci takrat preusmerili na »normalne« tobakarne. Povrhu pa bo

slovenska vlada imela od tega tudi dobiček, saj bo na te cigarete lahko pobirala davek, ki ji sedaj uhaja, ker so cigarete v brezcarinskih prodajalnah tega davka oproščene.

Zgodilo se bo najbrž to, kar se je že pred leti na nemško - nizozemski meji. Čeprav sta obe državi že dolgo v Evropski zvezi in meje med njima praktično ni več, v vsaki drugi trgovini na nizozemski strani vztrajno ponujajo cigarete, žgane pijske in drugo blago cenah, ki so za Nizozemce normalne, za Nemce pa precej nižje kot doma. V teh trgovinah zato kar mrgoli nemških kupcev, ki vsak dan prihajajo čez mejo. Brez dvoma tudi v nemških obmejnih krajih tobakarnarji protestirajo, a kaj hčemo, ugodni nakup ne pozna meja. Na vseh mejah v Evropi bomo videli vrste nekajurnih turistov - kupcev, ki potujejo v obe smeri. V Gorico, Trst in se dlje prihajajo kupci iz Slovenije, čez mejo pa gredo, po druge stvari, kupci iz Furlanije - Julijske krajine.

Marko Waltritsch

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

IZ LJUBLJANE V
FRANKFURT LONDON MÜNCHEN
ISTANBUL MOSKVO KOPENHAGEN
PARIZ RIM SKOPJE SPLIT
TIRANO DUNAJ ZÜRICH

Rezervacije in informacije:

ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512
ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
Ljubljana, Gospodarska 6, tel. 061/313-312

ŽALEC / OBČINSKI SVET

Razkol med strankami

Svetniki se med seboj prepirajo, občinski svet pa medtem razpada

Bati se je, da bo zalski mestni svet v prihodnje odločal v okrnjeni, skoraj prepolovljeni sestavi. V petek popoldan je namreč 17 izmed 36 občinskih svetnikov protestno zapustilo drugo zasedanje sveta.

Zalski svetniki so razmema mirno že 23. decembra lani spravili pod streho ustanovno sejo sveta, minuli petek pa niso zmogli toliko dobre volje. Zapletlo se je pravzaprav že na začetku, ko je 17 svetnikov iz vrst LDS, ZLSD, DESUS in Zelenih zagovarjalo stališče, da je treba statutarni sklep, ki naj nadomesti občinski statut do njegovega sprejetja, sprejemati z dvotretjinsko večino. Druga stran, svetniki SLS, SKD in SDSS, ki ima v svetu 19 zastopnikov, ki po nenapisanem pravilu praviloma glasujejo enotno, pa je menila,

da je za sprejetje statutarnega sklepa dovolj navadna večina glasov. Ker se niso mogli zediniti, predsedujoči pa je hotel dati statutarni sklep na glasovanje, je 17 poslancev LDS, ZLSD, DESUS in Zelenih drugo zasedanje zalskega sveta zapustilo, ostali pa so mirno nadaljevali z delom in soglasno sprejeli statutarni sklep z navadno večino glasov. Tako so brez zapletov sprejeli tudi predlog župana Milana Dobnika, s katerim so potrdili mandat in dosedanje sklepe zalske občinske komisije za kmetijstvo, ki jo je Dobnik sam imenoval v začetku leta in ki je že januarja odločala o razdelitvi precejšnjih sredstev iz zalske občinske blagajne, namenjenih kmetijstvu, o čemer smo v Republiki že poročali v petek.

Brane Piano

LJUBLJANA / NOVAMEDIA

Veliko dela in veliko dolgov

Zaposleni so že prijavljeni na borzi dela

Prejšnji teden smo že poročali o zapletih v tiskarni Novamedia, kjer so delavci zaradi neizplačila decembrskih plac prekinili delo. Tiskarna je v stečaju, delavci na razplet cakajo doma, pristojni pa se očitno izogibajo medijev, saj je bil vsak nas klic v tiskarno doslej zaman.

Del denarja so delavci prejšnji teden le dobili, zato pa so izgubili službo. Konec prejšnjega tedna je tiskarno namreč prevzel stečajni upravitelj, delavci, ki so v petek hoteli na svoja delovna mesta, pa so se znašli pred zaprtimi vrati z opozorilom, da jih bodo poklicali, ko jih bodo potrebovali. Po neuradnih informacijah so spisek zaposlenih že poslali na zavod za zaposlovanje, zanj in za tiskarno pa se menda zanima tudi vodstvo Delove tiskarne Tisk časopisov in revij (Delo TCR). Del zaposlenih ta teden dela v treh izmenah, saj nemški naročnik zahteva, da že pla-

čano delo zaključijo do konca tedna.

Podjetje Novamedia, ki naj bi se poleg tiska ukvarjalo tudi z drugimi mediji, so v industrijski coni Črnuče odprli spomladi 1994. Stodototni lastnik je postala ljubljanska nadškofija, direktor pa nekdanji upravnik katoliškega tednika Družina, Mirko Cuderman, ki ga je v Novimedii že pred časom nadomestil Franc Kogoj. Cerkev je z Novomedio na 3000 kvadratnih metrih površine zelela ustvariti podobno tiskarno, kot je bila pred drugo svetovno vojno Katoliška tiskarna - danes je to Ljudska pravica, pri kateri

ima Cerkev tretjinski delež. Vendar ji namere kljub obilici dela niso uspele, saj si je podjetje že v začetku nabralo številne dolgove, ki so se vse leto le se kopčili. Med upniki so tudi podjetje Papirografika, tednik Družina, ljubljanska nadškofija in številni drugi; nepokriti krediti Novemedie so tako pri SKB kot pri Krekovi in Kmečki banki. Zaposleni opozarjajo na nepravilnosti tudi pri samem vodenju podjetja. Med drugim so opazili, da je žig za zdravstveno zavarovanje brez pomena, saj niso bile plačane obveznosti podjetja. Strojev, ki so jih kupovali na leasing, se niso odplačali, podobno pa je po mnenju zaposlenih tudi s tremi novimi avtomobili Opel Astra, ki jih je vodstvo kupilo za službene namene.

Anita Žmahar

IDRIJA / DOGOVOR

Rešitev za pihalni orkester

Župan je z vodstvom RŽS podpisal dogovor o financiranju

Za idrijski pihalni orkester rudarjev, ki letos praznuje 330-letnico delovanja in je ena najstarejših pihalnih godb v Evropi, se je po večletnem zivotarjenju končno nasla dolgoročna rešitev za nadaljnje delovanje in financiranje. Po mnenju župana Sama Bevka, se idrijska rudarska godba ponasa z bogato kulturno tradicijo našega najstarejšega rudarskega mesta, ki ji tudi po ukinutvi rudnika pripada častno mesto, ki ga kot živ spomenik ohranja v bogati dediscini nekdanjega rudnika in mesta Idrije.

Zato so po večletnem zivotarjenju idrijskega pihalnega orkestra v sodelovanju z vodstvom rudnika končno našli skupno rešitev o njenem nadaljnjem financiranju. Dogovor so v idrijski mestni hiši včeraj podpisali župan Samo Bevk, direktor rudnika Marko Cigale in vodja idrij-

ske godbe Albin Čibej. Tako bo rudnik iz svojih sredstev za nadaljnje delovanje godbe zagotovil 850 tisoč tolarjev, drugi del pa bo iz svojega proračuna prispevala idrijska občina.

Godbeniki so s tem sprejeli obvezo, da bodo z nastopi sodelovali na vseh občinskih prireditvah, pri-

pravili več koncertov ob rudarskem prazniku, cipkarskem festivalu, tradicionalno budnico ob prvem maju ter durge priložnostne nastope, s katerimi bodo obogatili kulturni utrip Idrije. Posebno slovesnost in koncert pa pripravljajo ob letosnji 330-letnici svojega delovanja. Idrijska godba steje okrog petdeset glasbenikov, poleg tega pa ima tudi osemdeset podpornih članov, med katere so vključene tako idrijska podjetja kot posamezniki. Prav ta krog pa bodo s pomočjo novih sponzorjev in občine v prihodnje še razširili.

Roman Bric

MARIBOR / GALERIJA HEST

Na mariborskem Lentu odprli razstavo risb Riharda Jakopiča

V zasebni galeriji Hest na mariborskem Lentu so v ponedeljek zvečer odprli razstavo risb našega največjega impresionističnega slikarja Riharda Jakopiča. Ravstavljen risbe so v glavnem pripravljale študije motivov za monumentalno stensko poslikavo veze v mestni hiši na Ahačjevi cesti v Ljubljani iz leta 1927.

Zal so te poslikave skoraj povsem uničene, tako da ostajajo risbe edini dokument umetnikovih alegorično upodobljenih prizorov dela, brezdomstva družin, industrije na deželi in katastrofe. Jakopič je bil v bi-

stvu slikovito usmerjen slikar, ki je svoja čustva izražal z barvo. Risarski delež umetnikovega ustvarjanja je ob ponedeljkovem odprtju predstavil likovni kritik Milček Komel kot »barvno potezo, ki je spremenjena v značilno slikarjevo dinamično utripajočo gesto, potopljeno v plankton njegovega barvnega tkiva«.

Obsežno zbirko risb je za razstavo odstopila Jakopičeva družina, mariborski galerist Emil Sarkanj pa jih je razvrstil v dva dela. Sinoci so namreč odprli Jakopičovo razstavo tudi v ljubljanski galeriji Hest.

Martina Pavšič

NOVO MESTO / TELEKOM

V omrežje so vključili 4.724 novih telefonov

Dobra polovica vseh priključkov je še na analognih centralah

Novomeska poslovna enota Telekoma Slovenije, ki opravlja telekomunikacijske storitve na območju desetih občin Dolenjske, Bele krajine in Posavja, je v lanskem letu zmogljivosti telefonskih central povečala za 3.452 priključkov, v omrežje pa so vključili 4.724 telefonov in letni nacr presegle za 724 telefonov.

Gostota telefonov na 100 prebivalcev, ki sedaj znaša 24, 76, je v primerjavi s slovensko (28, 5) nizka, vendar se je ta zaostanek v zadnjem letu znižal iz 16 na 13 odstotkov. Telekomunikacijska dejavnost v novomeski enoti zaposluje 182 delavcev, kar je 30, 7 odstotka delavcev zaposlenih v prejšnji skupni poslovni enoti PTT, telefonski prihodki pa so v skupni PTT

prihodkih predstavljali 67, 4 odstotka. V lanskem letu so na območju enote zabeležili 708 milijonov impulzov, kar je 12 odstotno povečanje v primerjavi z letom poprej. Povprečna poraba impulzov na naročnika je v prvih desetih mesecih bila 12.681, v Sloveniji v istem času pa 15.340, kar kaže na večji delež naročnikov 1. skupine. Dobra polovica vseh priključkov je še na analognih centralah, 31 odstotkov pa na digitalni, medtem ko je v Sloveniji že 43 odstotkov priključkov in vključitev 4.400 novih telefonov in s tem povečanje gostote na 27,3 telefonov na 100 prebivalcev.

Joze zura

PTUJ / KURENTOVANJE

Pustne norčije bodo trajale enajst karnevalskih dni

Ceprav bo dan pustnih norcij sele konec februarja, se na Ptujem polju, se posebej na Ptuj, že zdaj pripravljajo na letošnje kurentovanje, saj zadnje prireditve niso ustrezno speljali in so zato na koncu ostali brez izkupicka. Sicer pa naj bi že 35. zaporedno kurentovanje potrdilo trdovost tega ljudskega običaja - kurenti naj bi prispevali k večji rodnosti in s tem k bogati zetvi pridelkov.

Gospodarsko interesno združenje za turizem Peto-vio vivant bo letos pripravilo kar enajst karnevalskih dni, ki bodo programsko bogati, tako da bo v tem času na Ptuj lahko vsakdo doživel in videl kaj zanimivega. S pomočjo Turistične zveze Slovenije in ministrstva za kulturo in gospodarstvo bodo letos na ptujskih ulicah predstavili vse pustne skupine in maskare Slovenije. Na Ptuj naj bi kurentovanje postalo festival slovenskega pusta, živi muzej in hkrati gledališče, v katerem bodo nastopale

pustne seme - med njimi bodo seveda glavno vlogo odigrali kurenti.

Pustne prireditve se bodo začele 18. in bodo potekale do 28. februarja. Vse dni se bo nekaj dogajalo v pokritem karnevalskem prostoru ob ptujski postji. Ze v soboto pred pustno nedeljo bo veliki karnevalski ples. Osrednja prireditev pa bo kot zmeraj kurentovanje v nedeljo. Po tradiciji se bo odvijalo po ulicah. Organizator pričakuje udeležbo približno dva tisoč mask, med katerimi bodo najboljše nagradili. Na

Kurenti po slovenskih krajih že nekaj dni oznanjajo prihajajočo pomlad (Foto: SHERPA)

pustni ponedeljek in torek bo tradicionalni ples mladit. Kot novost med karnevalskimi dnevi velja posebej omeniti velik ples v maskah na ptujskem gradu, na katerega bodo povabili tudi sponzorje kurentovanja in predstavnike že omenjenih

IZ GORNJE RADGONE

Izobraževanje vinogradnikov

Ker so na območju občin Gornja Radgona, Radenci in Sv. Jurij velike površine vinogradov ter idealni pogoji za vinogradništvo, je jasno, da je izobraževanje vinogradnikov zelo pomembno. In sedaj, v zimskem času, ko je manj dela v vinogradih, je tukajšnje društvo vinogradnikov pripravilo kar nekaj zanimivih predavanj, seminarjev in celo prikaz spomladanske rezi vinske trte za zasebne vinogradnike. Do konca tega meseca pa bodo v sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo pripravili tudi tečaj kletarjenja. Da bi vinogradniki pridobili še več znanja in izkušenj, bodo tukajšnji zasebni vinogradniki prihodnji tork obiskali Avstrijo in si ogledali nekatere značilnosti vinogradništva v pokrajini Gradišansko, konec meseca pa bodo obiskali še veliki kmetijski sejem v italijanski Veroni. Prihodnji mesec bodo pripravili posebno ocenjevanje lastnih vin in ocenjevanje ustekleničenih vin v Radencih, ob desetletnici tamkajšnjega turističnega društva.

Letos še brez porok

Kljub temu, da je lani bilo svetovno leto družine in da si veliko politikov prizadeva, da bi imeli Slovenci čimveč otrok, se v občinah Gornja Radgona, Radenci in Sv. Jurij letos še ni poročil niti en par. Vse kaže namreč, da se vedno več mladih odloča za življenje »na koruzi«, saj je dejstvo, da na tem območju stevilo porok nenehno upada. Kot smo izvedeli na uradih v Gornji Radgoni in Vidmu ob Scavnici, kjer opravljajo poroke za tri omenjene občine, tudi v kratkem ni predvidena nobena poroka. Če upoštevamo, da pred veliko nočjo navadno ni porok, je vprašljivo, če bo pred mesecem ljubezni sploh prislo do kaksne. Zato tudi ne preseneca predlog, da bi seje radgonskega občinskega sveta v prihodnje imeli ravno v poročni dvorani zgradbe radgonske občine, ki se sedaj sploh ne uporablja.

Obnavljajo most, cesto, zdravstveni dom ...

Kako pomembno je, ce ima kakšen kraj »svojega cloveka« v državnem zboru, zgovorno pove primer Vidma ob Scavnici - sedaj nove občine Sv. Jurij. Poslancu iz tega kraja Jozefu Kocuvanu je namreč uspelo z vloženim amandmajem za svoj kraj pridobiti 40 milijonov tolarjev za ureditev mostu cez potok Blagus. Res je bilo kaksnih osemsto metrov ceste na samem vhodu v Videm iz smeri Gornje Radgone in Radencev skupaj z omenjenim mostom v tako slabem stanju, da je resno ogrozalo vse udeležence v prometu in je bila rekonstrukcija nujno potrebna. Zdaj ko so dobili sredstva, je vse lažje, kajti delavci mariborskega Gradisa cesto in most že obnavljajo in upajo, da bodo dela končali pred letošnjim poletjem. Hkrati v Vidmu ob Scavnici poteka temeljita adaptacija zgradbe zdravstvenega doma. To je tudi velika pridobitev za tukajšnje krajane, saj sta bila strop in streha v tako slabem stanju, da je obstajala nevarnost, da bi se vse porušilo na paciente in osebje. Za omenjeno adaptacijo so ministrstvo za zdravstvo RS, občina in zdravstveni dom Gornja Radgona ter občina Sv. Jurij namenili 13 milijonov tolarjev, potrebno pa bo zbrati še približno šest milijonov za nakup notranje opreme. Do konca maja, ko naj bi adaptacijo končali, hodijo tukajšnji bolniki k zdravniku in zobozdravniku v Gornjo Radgono.

Novice zbral Oste Bakal

Boris Hegediš

KUČAN SPREJEL PREDSTAVNIKE MANJŠIN

Za bolj razpoznavno manjšinsko politiko

LJUBLJANA - Slovenski predsednik Milan Kučan je včeraj sprejel predstavnike Slovencev, ki živijo v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem. Pogovori so potekali ločeno, v odsotnosti tiska, tako da so sodelujoči lahko bili bolj sproščeni. Spregovorili so o odprtih vprašanih manjšin v sosednjih državah, kot je na primer narodnostna zascita, pa tudi o odprtih vprašanih pomoči slovenske matice njenim rojakom.

Med slovesnim kosilom je predsednik Kučan v zdravici poudaril, da je odgovornost za manjšine zdaj, ko imamo Slovenci svojo državo in oblast v svojih rokah, še toliko večja. Domovina stori greh vsakic, ko svoje politične in celo ideološke spore prenaša na manjšine in Slovence, ki živijo drugod po svetu. Tako pa gre marsikaj na škodo manjšin, o čemer zgovorno govorijo lanska dogajanja v Italiji. Za ohranitev Slovencev je nujno, da se vsaka slovenska manjšina - ne glede na političnonazorske in strankarske razlike - poveže in organizira tako, da bo v vsakem trenutku sposobna oblikovati in določiti svoj manjšinski interes in ga uveljavljati v odnosu do držav, v katerih živi in katerih priпадniki in lojalni državljani so.

Seveda enako velja tudi za razmerje do Slovenije, pri čemer je treba vedeti, kdo je sogovornik v Sloveniji. Slovenija potrebuje natančno razpoznavne elemente svoje nacionalne politike in v

Predsednik države in predstavniki manjšine med slovesnim kosilom (Foto: Srđan Živulović, Boban Plavevski)

tem okviru tudi manjšinske politike. Gre za odgovornost Slovenije, ki jo je treba spremeniti v dejavnost. Manjšine ne smejo biti ujetniki vsakokratnega položaja meddržavnih odnosov, nacela pri uveljavljanju zascite manjšin morajo biti civilizacijski standard evropskega življenja. Kučan je odločno zavrnil teze o recipročnosti, ki so postale glasne v Sloveniji in manjšini obetajo slabo prihodnost. Zavzel se je za evropske norme in celo za več pravic, kot jih je v evropskih dokumentih in v nedavno podpisani okvirni konvenciji o pravicah manjšin.

Iz stališč predsednika slovenske države Milana Kučana torej vejeta zaskr-

bljenost in odločnost, da se Slovenija začne resneje ukvarjati s problemi manjšin in da pri tem po-

isče ustrezne oblike. Med pogovori so namreč predstavniki Slovencev iz vseh sosednjih držav po-

udarili, da njihov položaj slabša, zlasti za Slovence v Italiji.

Bogo Samsa

Podpis socialnega sporazuma še ta mesec

LJUBLJANA - Na včerajšnji seji ekonomsko socialnega sveta so socialni partnerji med drugim govorili tudi o socialnem sporazumu in dogovoru o politiki plac za leto 1995. Kot je na novinarski konferenci po seji ESS povedala ministrica za delo Rina Klinar, naj bi vlada, delodajalci in delojemalci oba dokumenta podpisali še do konca tega meseca.

Po njenih besedah so se partnerji okrog socialnega sporazuma v večji meri sporazumeli, potrebno pa bo še dodatno usklajevanje o novi tarifni prilogi, eskalacijski lestvici in izhodiščni placi (43.400 SIT ali 45.000 SIT). Socialni partnerji so včeraj obravnavali tudi pre-

dlog zakona o kolektivnih pogodbah, ki je pripravljen za drugo obravnavo v državnem zboru. Klinarjeva pravi, da je njihovo ministrstvo pripravilo vrsto usklajevanj z delojemalci in delodajalci, zdaj pa sindikati, ki so bili pobudniki tega zakona ocenjujejo, da ga je treba sprejeti hkrati z zakonom o delovnih razmerjih. Zato vlada ni kriva za zavlačevanje pogajanj v zvezi s tem predlogom, meni Klinarjeva.

Včeraj so se partnerji dogovorili, da bodo seje ESS odslej odprte tudi za novinarje. Vlada tudi ne nasprotuje predlogu konfederacije sindikatov negospodarskih dejavnosti, da se priključi ekonomsko socialnemu svetu. (M. J.)

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

Zakon o gospodarskih prestopkih še velja

»Brezpravje« do sprejetja nove zakonodaje

LJUBLJANA - Ministrstvo za pravosodje se je včeraj le odzvalo na trditve, ki so se pojavile v javnosti, da hude krsitve predpisov o gospodarskem in finančnem poslovanju niso več sankcionirane.

Ministrica za pravosodje Meta Zupancić in državni sekretar Jože Tratnik na včerajšnji novinarski konferenci nista zanikala trditve, da na sodiščih trenutno stojijo zadeve, ki naj bi se reševale po zakonu o gospodarskih prestopkih. Zupancićeva je včeraj le dejala, da uporaba se jugoslovanskega zakona o gospodarskih prestopkih ni bila ukinjena z nobenim zakonom, ministrstvo za pravosodje pa nima pravice tolmачiti zakonodaje s sodiščem.

Kot vse kaže, je na sodiščih do trenutnega zastoja pri reševanju gospodarskih prestopkov prišlo zaradi neusklojenega sprejemanja

nove sodne zakonodaje. Vlada je namreč 2. februarja sklenila, da v parlamentarno proceduro vloži preddlog zakona o odpravi gospodarskih prestopkov. Po novem naj bi namreč gospodarske prestopke prekvalificirali v gospodarske prekrške. Za to pa bo treba spremeniti tudi zakon o prekrških, kar bi bilo v najboljšem primeru možno storiti sele na februarski seji državnega zbora, je dejal Tratnik. Če bi do te prekvalifikacije gospodarskih prestopkov v prekrške prišlo, bi sodišča morala razveljaviti vse nepravnočne sodbe, ki bi zadevale gospodarske prestopke. Potem bi

zadevo predalo sodišču za prekrške, ki bi moralo postopek ponoviti. Zato so se kot kaže na sodiščih odločili, da v tem prehodnem času gospodarskih prestopkov ne bodo obravnavali. Upamo lahko le, da to ne bo pomenilo, da bodo v tem času nekateri postopki zastarali. Zupancićeva in Tratnik sta včeraj tudi pojasnila, da bo do prekvalifikacije prestopkov v prekrške prišlo zaradi racionalizacije dela sodišč. Kot so dejali včeraj, so sodniki za prekrške ze zdaj pristojni za reševanje cele vrste prekrskov s področja gospodarstva, vendar gre pri tem v glavnem za prekrške fizičnih oseb. V prihodnje pa naj bi odločali tudi o gospodarskih prekrških pravnih oseb.

Mateja Bertoncelj

Grdinič bo vložil ovadbo zoper Jelinčiča

LJUBLJANA - Na decembrskem zasedanju državnega zbora so poslanci v skladu z novim zakonom o sodniški službi v trajni mandat izvolili več kot sto sodnikov, ki jim je konec leta potekel sodniški mandat. Med njimi pa ni bilo kandidature Petra Grdinica, sicer preiskovalnega sodnika na Okrožnem sodišču v Mariboru. Na seji komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je namreč predsednica sodnega sveta njegovo kandidaturo zadržala in jo poslala v dopolnitev personalnemu svetu v Maribor.

Na znameniti decembrski seji komisije za volitve (podpora sodnikom se je namreč spreminjala glede na prisotnost članov komisije na seji) je Zmago Jelincić (-SNS) nasprotoval potrditvi sodnika Petra Grdinica, ker naj bi ga leta 1993 na mariborskem sodišču zasliševal v srbohrvaskem jeziku. Dejal je se, da je Grdinič vojaska oseba, ki ni primerna za takšno funkcijo, vprašljiva pa je tudi njegova strokovnost. Poleg tega naj bi bil Grdinič v Mariboru vodja jugoslovanske vojaske obvescevalne službe (KOS). Predsednica sodnega sveta je sicer pozvala poslanca naj za navedbe predloži dokaze, toda Jelincić je dejal, da so za to pristojne druge službe. Potem je predsednica sodnega sveta kandidaturo zadržala.

Jelincićeva izjava Grdinica ni presenetila, saj je takšne obtožbe na njegov račun izrekel že v času, ko je zoper njega vodil preiskavo. Cudi ga le, kako lahko tisti, ki se z imuniteto izogibajo kazenskemu postopku, odločajo o tem, kdo bo izvoljen za sodnika. Sicer pa je zaradi izjav, ki jih je na seji komisije za volitve izrekel Zmago Jelincić, zoper njega vložil ovadbo. Ocita mu, da je o uradni osebi širil neresnična dejstva, ki skodujejo njegovi časti in dobremu imenu, kar bi bistveno škodovalo ugledu preiskovalnega sodnika in bi lahko pripeljalo celo do razrešitve njegove sodniške funkcije.

O tem je Okrožno državno tožilstvo v Mariboru že obvestilo državni zbor, ki mu predlaga, da dovoli uvedbo kazenskega postopka zoper poslanca Jelincića, saj je »gospod Jelincić postal poslanec državnega zbora v skladu z uradno objavo«.

Sicer pa postopek personalnega sveta, ki kandidaturu ponovno pregleduje, se ni končan. Sodnik Petar Grdinič od novega leta dalje nima več sodniškega mandata. Postopki, ki jih je vodil na sodišču medtem stojijo, sam pa opravlja druga dela, za katera se zahteva pravna izobrazba in pravosodni izpit. Zaradi izrečenih očitkov pa je Grdinič pred dvema tednoma na lastno željo ponovno opravil izpit iz slovenskega jezika.

Matjaz Albreht

EKOLOŠKA POLITIKA

Jedraska energija namesto ogljikovega dioksida

Ce naj verjamemo poročilu svetovne jedrske agencije NucNet, potem so lani na ozemlju Zvezne republike Nemčije z uporabo jedrske energije pri proizvodnji elektrike, s katero pokrivajo dobro tretjino vseh gospodinskih potreb po električni energiji, obvarovali svoje bivalno okolje pred emisijo približno 150 milijonov ton ogljikovega dioksida, ki bi ga v nasprotnem primeru izločile v ozračje termoelektrarne, če bi hotele zagotoviti proizvodnjo do 150 milijard kilovatih ur te »najcistejše« energije. Nekako od leta 1961, ko je v Nemčiji začela obratovati prva jedrska elektrarna, do danes so z uporabo tovrstnih elektrarn za proizvodnjo električne energije zmanjšali celotno emisijo ogljikovega dioksida v atmosfero za približno dve milijardi ton, kar seveda ni zgolj »nemško vprašanje«. Osrednje nemško podjetje Bayernwerk, ki ima 50-odstotni delež v dveh največjih jedrskih elektrarnah v Nemčiji, ocenjuje, da zanesljivost jedrske energije v preteklih dvajsetih letih ohranja stabilnost cene električne energije, ki so danes realno kar za 30 odstotkov nižje kot pred desetimi leti.

Zato so se Nemci odločili za obsežno tehnično rekonstrukcijo »starejših« elektrarn, s katero bodo vsaj za 20 odstotkov povečali proizvodnjo elektrike, ne da bi gradili nove jedrske elektrarne. Navedena tehnološka modernizacija jedrskih elektrarn je del skupnega projekta Evropske zveze, ki naj bi do konca tisočletja vsem državam-clanicam zagotovila dovolj ekološko neoporečne energije, pri čemer je v ospredju pozornosti dosledno spostovanje standardov energetskega varčevanja. Pri tem projektu sodeluje tudi nekaj slovenskih podjetij in raziskovalnih ustanov. Nemski ekologi in energetiki zaenkrat ne načrtujejo zaprtja nobene jedrske elektrarne, niti tistih ne, ki obratujejo na ozemlju nekdanje Nemske demokratične republike, pač pa celo povečanje izvoza presezkov električne energije v sosednje države, med katerimi je pomembnejša odjemalka tudi naša sosedna Avstrija. (B. Z.)

Pojasnilo

Nasi včerajšnji poročili, objavljeni na prvi strani pod naslovom »Zelena luc Hrvaski« ter na tretji strani pod naslovom »Hrvaska prehitela Slovenijo na poti v EZ«, sta se opirali na informacijo, ki sta jo objavili agenciji Ansa in STA. Obe sta iz Bruslja poročali, da je bil na ponedeljekovem srečanju zunanjih ministrov EZ govor o začetku pogajanj o pridruženem članstvu Hrvaske v EZ (in torej ne o kooperacijskem sporazumu). Do sinoči nobena od njiju ni demantirala svojih poročil.

Uredništvo

Avstrijci so obiskali krško nuklearko

LJUBLJANA, KRSKO - Drugi dan obiska v Sloveniji se je avstrijska parlamentarna delegacija najprej mudila na pogovoru pri državnem sekretarju za energetiko Borisu Soviču, ki je gostom predstavil slovensko strategijo pridobivanja električne energije v prihodnjem obdobju. Pri tem je poudaril, da zaprtje krške jedrske elektrarne v bližnji prihodnosti ni možno, saj je najprej potrebno speljati program postopne nadomestitve tako izgubljene energije.

Popoldne sta obe delegaciji obiskali se nuklearno elektrarno v Krškem, kjer so se po ogledu prostorov zadržali se na enournem pogovoru z vodstvom tega največjega energetskega objekta pri nas. Po končanih pogovorih je vodja avstrijskih parlamentarcev Georg Oberhaider prisotnim novinarjem povedal, da zapuscajo Slovenijo zadovoljni, ker so dosegli obnovo pogovorov, ki so med dvema državama lani nekako zastali ter da bodo v domačem parlamentu predlagali ustanovitev dvostranske komisije, ki bi se ukvarjala z zaprtjem krške nuklearko. Ta bi k sodelovanju zaradi zapletenega dvolastništva morala pritegniti tudi hrvaško stran. Kljub temu, da večina gostov ni bila iz vrst strokovnjakov za varnost energetskih objektov, pa je dr. Wolfgang Kromp povedal, da so seznanjeni z rezultati izsledkov mednarodne ekspertne komisije, ki je svoje delo v Krškem končala lani. Ta je objavila, da edina slovenska jedrska elektrarna ni nikakršna tempirana bomba, pozitivno pa so ocenili tudi vrsto drugih tehničnih prednosti, ki jih ima ta energetski objekt v primerjavi z drugimi. Skrbi jih pravzaprav le deljeno mnenje strokovnjakov glede seizmografske varnosti, kar bo po mnenju gospoda Krompa treba v prihodnje z ustreznimi meritvami natančno spremljati.

Ernest Secen

VČERAJ

Žalni pohod sredi Dunaja

DUNAJ - V Avstriji se medtem vrstijo opominske straze in pohodi, s katerimi hočejo številne organizacije in društva izraziti svojo solidarnost z avstrijskimi manjšinami.

V Oberwartu se je v ponedeljek zvečer zbralo nekaj sto ljudi k molčecem protestu proti desnodikalnemu nasilju v Avstriji, clovekoljubna organizacija »SOS-soclovek« pa je včeraj zvečer v centru Dunaja priredila zborovanje v spomin žrtv atentata v Oberwartu.

Zborovanja v avstrijski prestolnici se je udeležilo nekaj tisoč ljudi. (I.L.)

NOVICE

Klestil na uradnem obisku v Veliki Britaniji

DUNAJ - Avstrijski zvezni predsednik Thomas Klestil je včeraj tridnevni uradni obisk v Veliki Britaniji. Predsednika spremlja zunanji minister Alois Mock ter močna gospodarska delegacija. Klestil se bo v okviru svojega obiska danes dopoldne sestal z britanskim premierjem Majorjem, opoldne pa je predviden sprejem pri kraljici Elizabeti II. Avstrijska delegacija bo nadalje vodila pogovore z raznimi ministri, na predsedniškem sporedu pa je se referat o vlogi Avstrije v Evropi.

Planinca s Hrvaške prežvela snežni vihar na Velikem kleku

CELVOEC - Gorski reševalci so po treh dneh živé resili dva planinca iz Hrvaške, ki sta konec tedna skušala osvojiti vrh najvišje avstrijske gore - 3798 metrov viski Veliki klek. 18-letna planinca se v soboto zvečer nista vrnila v dolino, nakar je njihov prijatelj informiral zandarmarijo in gorsko reševalno službo. Iskanje je najprej otežkocil močan veter in sneženje, dejstvo, da sta bila oba planinca dobro opremljena, pa je jima resilo življenje.

BOMBNI ATENTATI / ANALIZA PEKLENSKIH STROJEV JE SAMO ŠE POTRDILA

Sled teroristov vodi z Gradišćanske pred dvojezično šolo v Celovcu

Paralele pri peklenjskih strojih in v priznavalnem pismu - Strah pred novimi atentati

IVAN LUKAN

DUNAJ/ CELOVEC - Zdaj ni nobenega dvoma: peklenjska stroja, ki sta v nedeljo in v ponedeljek eksplodirala v vasesh Oberwart in Stinac na Gradišćanskem in ubila stiri pripadnike narodnostne skupnosti Romov ter težko ranila enega delavca, sta s skoraj 100-odstotno sigurnostjo iste proizvodnje kot cevna bomba, ki je avgusta lani bila nastavljena pred dvojezično ljudsko šolo v Celovcu. Povezavo med obema atentatoma na Gradišćanskem in Korosko je včeraj potrdil sam notranji minister Franz Löschnak.

Notranji minister je temu se dodal, da ne iz-

ključuje možnost nadaljnjih atentatov in tem zvezi pozval prebivalstvo, naj bo v naslednjih dneh pozorno, predvsem glede doz z razprsilcem, kajti razstreljivo v peklenjskem stroju v Stinacu je bilo v taki dozi. Stinaska bomba tudi ni bila paketna, temveč cevna bomba, kot je v Celovcu je bil vzgalni mehanizem vlit v umetno snov.

Paralele med (spodletelim) atentatom v Celovcu ter atentatoma v Stinacu ter v Oberwartu, kjer je val neonacističnega nasilja v nedeljo dosegel svoj višek z zahrbtnim umorom starih pripadnikov narodnostne skupnosti Romov, so se pokazale tudi pri analizi priznavalnega pisma, katero so v ponedeljek nasli v gradišćanski vasi Ollersdorf, je sporočil generalni direktor za javno varnost na Dunaju Michael Sika. Visoki uradnik v ministertvu za notranje zadeve je

Žalni trak na krajevni tabli v Oberwartu spominja na zahrbtni umor starih Romov v tej gradišćanski vasi. Pogreb žrtv desnega terorja bo v soboto popoldne.

dejal, da je odposiljatelj po vsej verjetnosti »iz istega kota kot odposiljatelj grozila pisma bivsemu slovenskemu zunanjemu ministru Lojzetu Peterletu«. V obeh pismih se najdejo pove-

zave tako glede atentatov na Gradišćanskem kot tudi z atentatom na dvojezično šolo v Celovcu ter celo z drugo serijo pisemskih bomb, ki je vznemirjala avstrijsko javnost meseca oktobra lani.

Sika s tem v zvezi ni izključil, da gre pri storilcu vseh atentatov - tako v Celovcu kot tudi na Gradišćanskem, ter pri drugi seriji pisemskih bomb - za storilca-posnemalca in dejall, da »ga bomo zagotovo dobili«.

Glede po eksploziji druge bombe v vasi Stinac najdenega priznavalnega pisma so včeraj objavili nekaj podrobnosti. Tako pisec grozi »rodovom Schiffkowitz, Grandits, Stojits, Resetarits in Janisch« z atentati ter jih poziva, naj gre do »nazaj v Dalmacijo«.

Pismo je podpisano z »BBA, Friedrich II. der Streitbare, Herzog von Österreich, Steiermark und vier Burgenland« (Bajuvarska osvobodilna armija, Friedrich II., vojvoda Avstrije, Stajerske in Gradišćanske), torej je

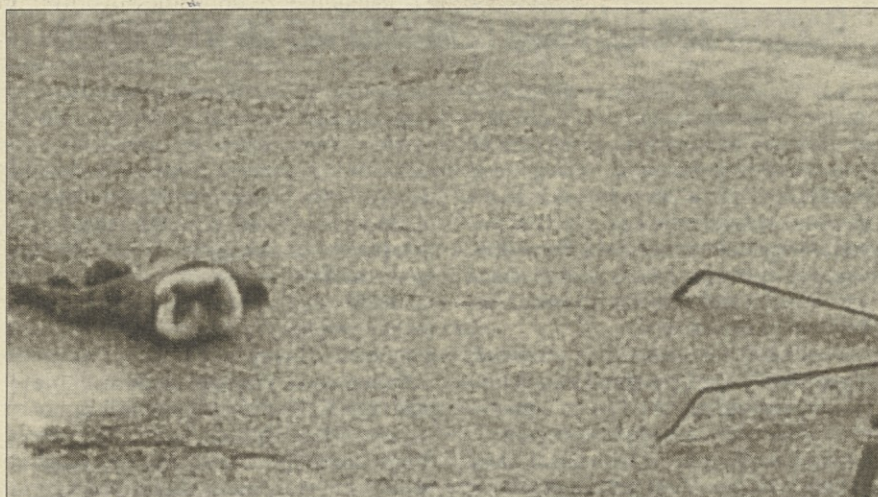
od organizacije, ki se je pojavila že v grozljivem pismu Peterletu.

Nadaljne paralele med na Gradišćanskem najdenom pismom in priznavalnim pismom Peterletu: »Deutsch-Österreich« je v obeh pismih označeno kot rodovno območje, v obeh pismih so navedena imena zgodovinskih oseb (v celovskem pismu bavarski vojvoda Odilio), prav tako se pojavljajo številna imena (v prvem politiki kot Vranitzky, Busek, Mock, Klima, Laccina, itd., v drugem imena hrvaških in romovskih družin), pri čemer se preimek »Stojits« (preimek državne poslanke zelenih in gradišćanske Hrvatice Terezije Stojic) najde v obeh pismih.

Prav tako omenjen preimek Janisch pa dopušta povezavo s prvo serijo pisemskih bomb decembra leta 1993, saj je bil adresat enega od desetih smrtonosnih pisem hartherbski župnik August Janisch, clovek, ki se je zavzel za begunce. Janisch je pri eksploziji bombe bil lažje ranjen.

Povezavo s krvavim atentatom na stiri pripadnike Romov pa dopušta preimek Weingartner (temnopoten, cigan), ki se je pojavil v pismu Peterletu.

Tudi med zgodovinsko osebo »Rüdiger Graf Starhemberg« (v zvezi z drugo serijo pisemskih bomb) in babenberskim vojvodom Friedrichom II. se dajo vzpostaviti zgodovinske paralele: prvi je mesto Dunaj branil proti napadom Turkov, drugi pa branil deželo proti Mongolom.

Rokavica pri atentatu v Stinacu težko ranjenega delavca na kraju incidenta.

PO ATENTATU / KRITIKA NA RAČUN MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE

Napake pri izsledovanju

Notranje ministrstvo je ogrožene osebe in skupine opozorilo na nevarnost terorističnih napadov šele 36 ur po atentatu - Zahteva po učinkoviti zaščiti

DUNAJ - Notranje ministrstvo je v zvezi z atentati na Gradišćanskem vse bolj soočeno z ostro kritiko, ces da - predvsem po atentatu v Oberwartu - ni takoj opozorilo vse ogrožene osebe in skupine na nevarnost novih atentatov.

Državna poslanka zelenih in gradišćanska Hrvatice Terezija Stojic je ministrstvu ocitala, da je kriminalna oz. državna policija po krvavem incidentu v Oberwartu najprej celo raziskovala v napačno smer - iskala je razstreljivo pri Romih - in storilcem s tem dala prednost 36 ur.

Kritiki državne poslanke se je priključil tudi predsednik Društva Romov v Avstriji Rudolf Szarközi, katerega notran-

je ministrstvo sploh ni kontaktiralo, tako da se je moral sam pozanimati, kako se lahko zavaruje pred možnim terorističnim napadom.

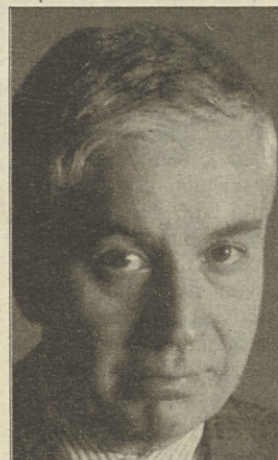
Sarközi: »Zahtevamo od avstrijskih varnostnih organih, da končno razkrijejo desnodradikalno teroristično sceno v Avstriji ter da postavijo storilce pred sodišče. Grozotne serije atentatov proti pripadnikom avstrijskih manjšin ter njihovim pristaom mora biti čimprej konec«.

Notranji minister Löschnak je kritiko zavrnil, ter sporočil, da varnostni oblasti storijo vse, da bi čimprej razkrili storilce. Dejal jetudi, da so v notranjem ministertvu v preteklih 48 urah s strani prebivalstva - predvsem

Terezija Stojic: »Hude napake pri izsledovanju.«

iz okolice Oberwarta in Stinaca - prejeli približno 30 opozoril, »vroče sledi od storilca/cev za zaenkrat se ni«. Opozoril je tudi, da je notranje mini-

V žarišču kritike: notranji minister Franz Löschnak.

strstvo v zvezi z dogodki na Gradišćanskem uvedlo posebno telefonsko hot-line (številka 02682-6060), po kateri prebivalstvo varnostni organom

lahko sporoča opazovanja v zvezi z atentatoma.

H krvavim dogodkom v Avstriji je včeraj zavzel stališče tudi uledni kardinal Franz König. Zahrbtni umor starih Romov ter atentat v dvojezični vasi Stinac je ocenil kot »napad na demokracijo« in temu se dodal, da gre pri storilcih za ljudi, »ki ne akceptirajo različnosti mnenj in družbe«, da gre za ljudi, za katere velja samo geslo »prav imam samo jaz«.

König je zato pozval politike kot tudi sredstva javnega obveščanja, da skrbijo za novi duh strpnosti v državi, kajti Avstrija je že dalj časa, se posebej pa v teh dneh, soocena s položajem, ki zahteva »aktivno ukrepanje«. Ivan Lukan

OBERWART / SLOVO

Predsednik Klestil na pogrebu umorjenih Romov

Tudi Slovenci se bodo poslovili

DUNAJ - Žrtve zahrbtnega neonacističnega atentata v gradišćanski občini Oberwart, stiri pripadniki narodne skupnosti Romov v Avstriji, bodo v soboto bo 14. uri na tamkajšnjemu pokopališču pokopani v prisotnosti najvišjih predstavnikov države.

Zvezni predsednik Thomas Klestil je včeraj napovedal svojo udeležbo, prav tako predsednik državnega zbora Heinz Fischer. Ljudsko stranko bo zastopala ministrica Rauch-Kallat, državna poslanka zelenih Terezija Stojic pa je za prve žrtve političnega nasilja v Avstriji po 2. svetovni vojni zahtevala državni pogreb.

S Koroske se bodo pogreba udeležili vsi vidni predstavniki slovenske manjšine, med drugim predsednik narodnostnega sosveta za koroske Slovence in predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm, predsednik Narodnega sveta koroskih Slovencev Matevž Grlic ter predstavnik Enotne liste.

Koroska deželna vlada je včeraj v posebni izjavi obsodila atentat na Gradišćanskem in izrazila svojo globoko solidarnost z vsemi manjšinami v Avstriji. »Smrtonosno sovraštvo je rezultat spodbujanja nestrpnosti in izmejevanja«, je zapisano v izjavi.

I.Lukan

NAGRAJENCI PREŠERNOVEGA SKLADA

France Prešeren: »Cvetlice naše poezije stale do zdaj so vrh snežnikov redke rož'ce...«

Film in video

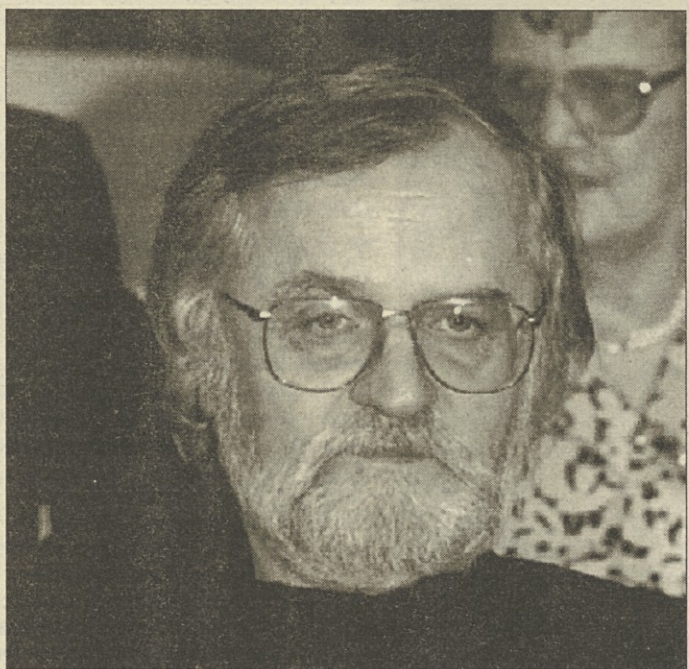
Redna sredina stran, namenjena filmu in video, bo zaradi predstavitve Prešernovih nagraden-
cev in nagradencev Prešernovega sklada objavljena ta teden izjemoma jutri, v četrtek. Iz istega razloga ta teden ne bomo objavili lestvice najbolje prodajanih knjig. Za razumevanje se zahvaljujemo.

Pisatelj Mate Dolenc za deli Rum in šah ter Pes z Atlantide

Mate Dolenc je že dalj časa eno najodličnejših imen sodobne slovenske proze. Zadnji knjigi, zbirka zgodb Rum in šah ter roman Pes z Atlantide, le še utrjuje sloves Dolenca kot pisca, ki zna z lahkotnim peresom in večkrat tudi z dobrisno mero humorja ustvariti presenetljivo resen, globok in skrivnosten svet, najraje postavljen na mejo med resničnost in sanje.

Junaki zgodb v Rumu in šahu so neumoljivi pripovedovalci neverjetnih zgodb, ki pa se nikdar ne prevesijo v pretirano fantastiko, hkrati pa je zanje značilno, da neprenehno obnavljajo boj za individualizem.

Drugacen pa je roman Pes z Atlantide, ki s pomočjo starega mita podaja poetsko izjemno sugestivno podobo prvobitnega mitskega raja, ki ga utelesa arhaično vzdušje na jadranskem otočku. S pretanjenim poslušom napisan roman se sklene z apokaliptično katastrofo, v kateri ob zatonu za vedno izgubljenega raja prepoznamo tudi umetniško prepričljiv zapis problematike, ki jo je v Slovesu od mladosti ubesedil tudi Prešeren.

Arhitekt Jurij Kobe za stavbo Fakultete za biologijo in stanovanjsko četrt Tabor v Ljubljani

Arhitekt Jurij Kobe se nam predstavlja kot osebnost, ki vzpostavlja prehod v novo sintezo temeljev izročila individualnega, širše zastavljenega pogleda na sodobno arhitekturno ustvarjalnost. Pomembno je opozoriti na njegov raziskovalni odnos do tradicije ljubljanske arhitekturne sole šestdesetih in sedemdesetih let, ki so jo zaznamovali tedanji projektanti in njegovi učitelji. Avtorjev prispevek k slovenski arhitekturi je nad trendovsko poplavo nebrzdanega simbolizma in ekspresionizma sodobnih arhitekturnih poustvarjalcev in je zgled mnogim, ne le mlajšim arhitektom. Prejel je številne prve nagrade in Plečnikovo medaljo.

Fakulteta za biologijo v Rožni dolini je pomemben dosežek v arhitekturnem smislu, izjemne so tudi njegove poteze znotraj stanovanjske strukture.

Naprednost Kobetove misli in zavezanost kulturnemu izročilu ga uvrščata v vrh sodobne slovenske arhitekturne ustvarjalnosti.

Pisatelj Feri Lainšček za literarna dela zadnjih dveh let

Feri Lainšček je v slovensko literaturo vstopil pred dvajsetimi leti. Od tedaj je njegova literatura, vključno s knjigami za otroke, pesniškimi zbirkami, dramami in radijskimi igrami narasla na več kot trideset naslovov. Tako ni le najplodovitejši avtor svoje generacije, ampak tudi pisatelj, ob katerem je že dopustno govoriti o preglednem in tehtnem ustvarjalnem opusu, katerega tezišče nedvomno predstavlja romaneskna proza. Ta ne gradi na izmislici kot postmodernistični kategoriji, pač pa na domisljiji z razvidnim socialnim, psihološkim in zlasti lokalnim ozadjem. Lainšček nadaljuje veliko realistično književno tradicijo, ki jo je hkrati približal estetiki tako imenovanega »magičnega realizma«. Občutek za magično je pri njem prepoznavno povezan z ravnicaškim in meglicastim svetom našega Prekmurja, ki mu pisatelj biografsko in doživljajsko pripada tudi v zadnjih dveh delih. Ki jo je megla prinesla in Vankostanc. Gre za pisatelja, s katerim dobiva literatura Miska Kranjca vrednega naslednika.

Igralec Srečo Špik za vloge, odigrane v zadnjih dveh letih, še zlasti za Goldberga v Taborjevi igri Goldbergove variacije

Igralec Srečo Špik je razvil prepoznaven način igranja, utemeljen v ironično igrivem odnosu in lucidno reflektirani samoironiji. S podrobno psihološko analizo zna naslovati lik in ga z ustvarjalno domisljijo doreči v najbolj subtilnih odtenkih. To mu omogoča, da ustvarjene like problematizira, razpira njihov miselni in čustveni svet ter tako oblikuje večplastno podobo modernega človeka, soočenega s protislovji sodobnega sveta.

Iz teh izhodišč je Srečo Špik zlasti v zadnjih dveh letih ustvaril različne, izrazito izvirne vloge: Osipa v Platonovu Antona Pavloviča Cehova, dr. Gročda v Cankarjevi komediji Za narodov blagor in nemega služabnika v Flisarjevi komediji Stric iz Amerike. Poseben poudarek pa gre vrhunske odigrani karakterni vlogi Goldberga v Taborjevi igri Goldbergove variacije.

Režiser Sergej Verč za režijo radijske izvedbe Dantejeve Božanske komedije

Režiser Sergej Verč je božansko pesnitev, ki jo je prevajalec dr. Andrej Capuder za radio skril na približno 8200 verzov, spremenil v zvočno pokrajino in jo s poetičnim jezikom glasov trpečih in blaženih človeških dus zliil v harmonijo veličastne partiture. Stirideset igralcev iz vseh slovenskih gledališč ob množični zasedbi velikih korpusov orkestra RTV Slovenija, Slovenskega komornega zbora, otroškega zbora TRV Slovenija in solistov Opere SNG Ljubljana je režiser spretno in z izjemno zbranostjo vodil v vseh stiridesetih oddajah po pesnikovi mučni poti skozi »mračni gozd« do vzpona na goro očiščenja in v sfere povelicanja.

Radijska izvedba Dantejeve Božanske komedije v skupni realizaciji Radia Trst A Deželnega sedeža RAI za Furlanijo Julijsko krajino in Radia Slovenija je tudi zgovoren primer vloge in nalog javne radiotelevizijske službe v stvarnosti kulturne mnogovrstnosti obmejnih civilizacij.

Trio Lorenz za izvedbo Antologije slovenske glasbe za klavirski trio

V 35-letni zavezanosti eni najboljčlovejskih komornih zvrsti je Trio Lorenz deloval »dvotirno«: slovensko javnost je nacrtno seznanjal s svetovno literaturo klavirskega tria in obenem doma in na tujem predstavljal dela slovenskih skladateljev, spodbujal njihov nastanek, pripravljal krstne izvedbe in zagotavljal najboljšim opusom trajno uveljavitev na koncertnih odrih. Med izjemne najvišje dosežke ansambla sodi projekt Antologija slovenske glasbe za klavirski trio. Izvedbe so potrdile visoko poustvarjalno raven Tria Lorenz. Njihovo muziciranje je izredno bogato, slogovno precizirano in tehnično dognano. V skrbno pripravljenih interpretacijah so posamičnosti in celota premišljeno usklajeni, tako da glasbena izpoved zmora zaziveti z razkošno izrazno silo. Z resnim studijskim pristopom h glasbi, s prepričljivo osebno zavzetostjo in z željo, da bi vsako poustvarjalno dejanje preraslo v resnično kreacijo, Trio Lorenz uresničuje zastavljene cilje na najboljši način.

PREŠERNOV NAGRAJENEC ALOJZ REBULA

Na tem planetu ne bosta zmagali ne resnica ne pravica

Alojz Rebula mi je ostal v čudovitem spominu že ob intervjuju, ki sem ga naredil z njim ob njegovi 60-letnici. Takrat sem moral za njim na Dolenjsko, a mi je bilo kljub temu lažje kot sedaj, ko je imel za sabo že hordo nadležnih novinarjev, ki so ga pošteno izmucili s svojimi vprašanji glede Prešernove nagrade. Pogovor pa je kljub temu stekel in bil mi je spet v velik intelektualni užitek, kot ga zmore dati le velik duh.

Najprej banalno, a obvezno vprašanje: kaj vam predstavlja Prešernova nagrada za življenjsko delo?

To je edino vprašanje, na katero najraje ne odgovarjam.

Ali lahko rečemo vsaj to, da predstavlja nagrada vbrizg »eternila«, kot pravite prvini iz vaše književne alkimistične delavnice. Ali pa ta prvina predstavlja nekaj drugega?

Prešernova nagrada ni v nobeni zvezi s tem. Nima nič »eternilskega«. Vsaj jaz tako čutim, čeprav sami ne vemo, iz kakšne kemije so elementi našega življenja.

Pred leti ste v intervjuju dejali: »Ce bi bil pravi kristjan, bi moral prositi: »Gospod, resi me uspeha«. V tem pogledu vam ni najbolj naklonjen.

Mislím, da mi je bil naklonjen. Celo zelo naklonjen, ker to so leta, ko mi uspehi niso več v užitek.

Vam je bolj pri srcu mnenje bralca ali kritika? Skoraj bi rekel, da mi je ljubše mnenje bralca.

Ali naj iz tega sklepamo, da nimate najboljšega mnenja o kritiki in kritikih?

Nimam mnenja, ker kritike praktično ni. Odkar so sli v grob Legisa, Koblar, Vidmar, Slodnjak, Debeljak in drugi, slovenska kultura praktično ne premore več kritike, ki bi bila vredna tega imena.

V vašem ustvarjalnem delu je vseskozi čutiti »hrepenenje po smislu«. Koliko je bilo ali je pri vas to hrepenenje uspešno?

Bilo je uspešno. Pred 30 leti se mi je zazdelo, da sem ta smisel ugledal. Temu smislu lahko rečemo eno samo ime: Bog. Reči Bog je toliko kot reči nesmrtnost.

V kakšnem razmerju sta gotovost in dvom?

Vrsta je stvari, v katere sem popolnoma prepričan, kakor je vrsta stvari, ki so prežete z dvomom. Sam sem na primer začel intervju s filozofom Brumnom v Argentini z vprašanjem, ki ga je prestrašilo: »Ali ste kdaj zdvomili v obstoj Boga?« Sem namreč človek dvomov, strašnih dvomov.

Kaj je in kje je pravzaprav resnica?

Med intelektualci je v modi govoriti, da so proti resnici z veliko začetnico. Osebo sem za Resnico z veliko začetnico.

Cehov pravi, da resnica zmaguje vedno, vendar da to ni resnica.

Jaz mislim, da bo resnica zmagala edinole na nekem drugem planetu. Na tem ne bosta nikdar zmagali ne resnica ne pravica.

Svoboda in domovina sta za vas le sredstvo, cilj pa je človek. Kateri človek?

Človek je zamisljen kot človeški ideal, kot ideal etičnega bitja, ki naj bo čim bolj odprto, pošteno in razpoložljivo do sočloveka. Misljeno je kot etični ideal.

Človek je edino bitje, ki noče biti to, kar je, pravi Camus.

Camus je na izostren način povedal zelo znano resnico, ki se izraža na vse mogoče načine: da človek presega človeka, da je več kot je, ali z drugimi besedami, da je bitje za neskončnost. Je nepotesljivo bitje, ki hoče preko svojih meja, kar potrjuje vsa zgodovina.

Je človek gibalo, ali ga vodijo sile, ki so zunaj njegovih vplivnih moči?

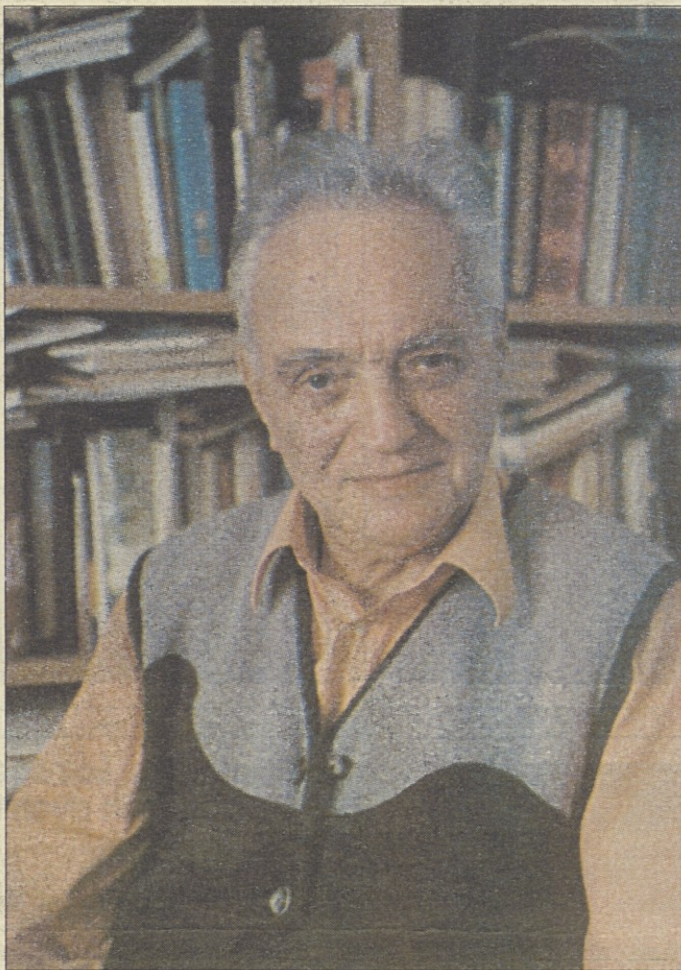
Brez tega gibala v človeku ne bi bilo zgodovine, kot so brez zgodovine živali. Reči, da človek nima v sebi tega subjektivnega gibala, bi bilo zanikati v človeku njegovo voljo. Vendar je te volje v človeku manj, kot si je določena psihologija predstavlja. Nekoč je na moje vprašanje skof Jenko, tradicionalist kot je bil, odgovoril, da je po njegovem v človeku 10 odstotkov svobodne volje. To se pravi, da je človek tudi pod vplivom vseh mogočih tujih sil, od fizikalnih in vremenskih do kozmičnih in, dodal bi, nadnaravnih, božjih ali demon-skih.

Kaj je tisto, zaradi česar je nasa bitnost v teh casih tako negotova, demokracija tako krhka in moralni cut tako resigniran?

Smo v dobi postmoderne, v dobi velike demitizacije vrednot in velikega življenjskega upada. Eden od vzrokov je po mojem zrušenje marksističnega ideala, ki je pomenil živ smisel nestetnim ljudem. Drugi vzrok je razočaranje nad tehniko, ki je z nekaterimi iznajdbami postala morilska kot se nikoli. Spet drug razlog je razočaranje nad znanostjo, ki je obetala raj na zemlji, pa je danes v marsičem nemočna.

Sta strpnost in odpuscanje od tega sveta?

Vprašanje je težko. Ne bi rad delal krivice starim poganom,

Alojz Rebula: »Moje sanje so prekoračene...«

tnost. Da je človek to, kar je, brez dodatkov, mask, dimov, poz. Da je človek resnica, enak samemu sebi.

Katera pa je pri človeku najslabša lastnost?

Najbolj tuj mi je egoizem, videti samo svoj jaz, samo svojo lastno korist.

Kaj je za vas greh?

Je prestop proti lastni vesti. Greh je, kadar človek naredi nekaj, kar vest obsoja.

Kako reagirate na vzdevek »nemirni intelektualci«?

Ga sprejemam. Ne reagiram. Prenesel bi se kaj hujšega.

Katere poteze svojega značaja bi izbrisali, če bi mogli, in katere bi hoteli imeti?

Zbrisal bi nekaj občutljivosti, pridodal pa bi si nekaj več veselja do življenja.

Obrazložitev:

Alojza Rebulo uvrščata literarna kritika in znanost med vrhunce sodobne slovenske proze od leta 1960, ko je izšel njegov prvi roman *Sencni ples*. Z tedaj je pisatelj izpostavil bistvene probleme, ki si jih zastavlja sodobni posameznik, naj gre za vprašanje o smislu bivanja ali za vprašanje o identiteti v specifičnem nacionalnem in socialnem okolju. Polifono pripoved o Slovincu v Trstu v prvem povojnem času je izrazil zdaj z intenzivno lirsko dikcijo zdaj z mediteransko barvito epsko pisavo. Rebulo-ve stilistične odlike in tematski vzrozi postanejo se izrazitejši v romanu v Sibilinem vetru, iz katerega spregovorita etični nemir in nostalgija po božjem, oba tako skozi minuciozno izdelane detajle kot v prizorih kozmičnega razpona. V tem romanu je Re-

bula ob zgodbi, ki jo je umestil v čas razpada antičnega sveta, po eni strani podvomil v moč in red ustanov, po drugi strani pa izrisal trdni in topli dom transcendence in duhovnih vrednot, ki so edino obstojno določilo človečnosti. Tematsko in slogovno bogastvo je razvidno tudi iz drugih njegovih del - dram, novel in romanov, tudi tistih, ki jih je namenil ljudskemu branju. Zelo pomembno in intelektualno vznemirljivo poglavje njegovega ustvarjanja so eseji, zlasti tisti, ki jih je pisatelj leta 1972 zbral v knjigi *Smer Nova zemlja*.

Najvišja slovenska nagrada za umetniške dosežke, ki jo danes prejema Alojz Rebula, pa kaže tudi na pomemben delež, ki ga v slovensko kulturno zakladnico ves čas prispeva zamejstvo. Eden njegovih najvidnejših pravečalcev je prav pisatelj Alojz

Katere tri knjige bi resili pred vesoljnim potopom?

Ce bi moral reševati zase, bi vzel Sveto pismo stare in nove zaveze, Dantejevo Božansko komedijo in Prešernove Poezije. Za druge pa bi težko reševal. Ce bi lahko rešil se četrto, bi dodal Hojo za Kristusom.

Rebulo-ve knjige ne bi resili? Svoje sploh ne.

Kaj si vsako jutro, ko vstanete, pričakujete od dneva?

Po pravici povedano, odkar sem v novem stanovanju, vidim ob vstajanju pred sabo novo pokopališče in zazelim vsem tistim pokojnim dober počitek. Po drugi strani pa bi rad z Janezom XXIII. prosil Boga, naj me ne pusti tisti dan čisto brez humorja.

Vase delo prevevata zlasti dva elementa: etos in etnos. Kako sta se razvila?

Etnos se je razvil tako, da sem se zavedel svoje nacionalnosti, etos pa je sel svojo pot od družinske in katoliške vzgoje do spoznanj v starejših letih.

Kaj pa eros? »Zvestoba narodu sega do našega človeškega substrata, tja do erosa«, ste zapisali.

Eros igra v življenju veliko

Kako se počutite kot pisatelj na stičišču dveh svetov in dveh kultur?

Predvsem nisem nikoli samega sebe imenoval pisatelj, ampak kvečjemu pisec. Stičisce kultur je samo na sebi gotovo kulturno pldno, čeprav sem jaz trdno na enem bregu razvodja. Absolutno nisem dvojezičen pisec, čeprav imam tudi kaj italijanskega pisanja za sabo. Ziveti na stičišču je obogatitveno dejstvo, ker siri človekovo obzorje ze zaradi jezika samega. Si prica drugemu stilu, ob katerem se lahko učis. Italijansko casnikarstvo ima na primer izreden stil, medtem ko je literatura, ne stilno, ampak vsebinsko, plehka.

Kaj pa slovensko casnikarstvo? Slovensko casnikarstvo mora sele nastati.

Mislite, da slovenska manjšina v Italiji res zanesljivo leze v katarstro, kot vedno pravite, ker postaja narod edincev in stricev?

Predvsem ne maram izraza manjšina. Raje imam izraz narodna skupnost. Njen problem vseh problemov pa ni globalna zascita ali kulturna raven, ampak biološka podstat. Ce ni Slovencev, vsi drugi problemi odpadejo.

Kako pa gledate danes na matično domovino?

Srečen sem, da je Slovenija prišla do svoje državne neodvisnosti. S tem so bile prekoračene vse moje sanje. Njena samostojnost je fundamentalno dejstvo v zgodovini slovenskega naroda. Tudi v tragicnem slucaju, da bi to neodvisnost izgubili, bi v nas ostal neizbrisen pečat, spomin na neko narodno neodvisnost, ki bi bil vzgon za pridobitev nove neodvisnosti.

Kaj menite o italijanskem političnem dogajanju, o občutnih političnih premikih?

Zelo površno in raztreseno sledim temu dogajanju, ker mislim, da na našo situacijo ti premiki ne morejo imeti kakšnih bistvenih vplivov. Mislim, da si je italijanska demokracija sama spodzagalga noge s korupcijo v vodilnih strankah.

Toda na oblast so prisle neofasistične sile.

Dokler smo v demokratičnem sistemu, ne vidim večje nevarnosti. Dvomim, da bi si Italija upala tvegati pred očmi Evrope neko desničarsko diktaturo.

Je politika res ostala to, kar je vedno bila, to je igra sil, kot pravi Nemezian v Sibilinem vetru?

Popolnoma ista kot v antični dobi, čeprav se je toliko govorilo, da se mora v tej dobi politika spreminiti. Poglejte samo dogajanje v Ceceniji...

Ne nazadnje bi človek rekel, da niste ravno najbolj zaljubljeni v literaturo.

Moja vera v literaturo je majhna. To je elitistična zadeva in tudi njen vpliv je zelo omejen. Poleg tega, če imam rezerve do literature, imam se večje do literatov. Kot je napisal znani ruski filozof, so literati najbolj ničevi ljudje na svetu. Koregram ga v toliko, da najbolj ničevi niso, ničevi pa.

Svoj Sencni ples ste zaključili z besedami »Vracal se je v temo«. Se s Kandorjem vracamo v temo, ali pa je na obzorju vendarle nekaj svetlobe?

Na zgodovinskem obzorju je tema, na nadzgodovinskem obzorju je sonce, večno sonce.

Dusan Kalc

Bibliografija Alojza Rebule

Vedez ob Jadranu - črtica (KolGregZal 1946), Devinski sholar - roman (kot priloga tržske dijaske revije Literarne vaje 1953-54, v knjigi maja 1954), Vinograd rimske cesarice - zbirka novel (mariborska založba Obzorja 1953), Klic v Sredozemlje - povest (Vecernice MD v Celju 1957), Sencni ples - roman (SM 1960, ponatis 1979 in 1981 prevod v srbohrvaščino, Globus, Zagreb), V Sibilinem vetru - roman (SM 1968), prevod v it. Nel vento della Sibilla (EST-ZTT Trst 1992), Gorje zelenemu drevesu - dnevniški zapiski od 20. oktobra 1962 do 29. decembra 1964 (Obzorja, MB 1971), Divji golob - roman (MD v Celju 1972), Duh Velikih jezer - novele (Zal. Lipa, Koper 1977), Duh Velikih jezer - biografija Ireneja Friderika Baraga (MD v Celju 1980, Zeleno izgnanstvo - roman (SM 1982), Vrt bogov - dnevniški zapisi dveh obiskov Kolorada (SM Lj 1986), Kacja roza - roman (Mihelac, Lj 1994), Vinograd rimske cesarice in zgodnje novele - ponatis zbirke novel (GMD Gorica 1994), Soavtor z V. Belicicem, B. Pahorjem in V. Oslakom, Sledovi Drage (Trst 1985).

Radijske igre: Voda sprave je na natečaju Radia Trst A leta 1964 dobila 2. nagrado, Pilatova žena je izšla v KMD 1972, šest iger z religiozno tematiko je izdalo Ognjišče v Kopru leta 1985 pod naslovom Savlov demon.

V italijanscini je napisal in izdal več razprav, Rebula pa je tudi prevedel več del iz slovenscine v italijanscino in obratno, iz italijanscine je med drugim prevedel Gramscijeva pisma (Novi svet), iz slovenscine pa Kocbekovo Tovarishjo (Edvard Kocbek Compagnia, Jaca Book Milan 1975).

vlogo, čeprav ne take demonske, kot mu jo pripisuje Freud. Pri nekaterih ljudeh se seveda tudi eros utegne krizati z drugo ljubeznijo, z nacionalnostjo. V zadnjem romanu (Kacja roza - op. ur.) je ta konflikt nakazan v Natasi.

Spet vas citiram: »Kadar pisem v tem (slovenskem) jeziku, se pocutim kakor v rovu zlate rude, ki so ji kepe zlahtne kovine prepređene s koreninami svetih dreves. Ko da je jezik za milijarde«. In vendar ste se morali slovenscine nauciti bolj ali manj kot tujega jezika. Kako si vse to tolmacite?

Saj poznate moj dialekt. Ko je moj stari oče govoril o železnici, je uporabljal nemške izraze, moj oče je uporabljal italijanske. To je moj dialekt. Moj pogled na pisanje pa presega vse komplekse, vstevsi s tem, za koliko ljudi pisem, ali za enega ali za sto milijonov. Goethe-jeva trditev: »Nikdar ne segaj po peresu, če ne pišes za milijone«, je nastopstvo. Sicer pa se slovenscine se naprej učim. Stalno segam po slovarju. Je ne znam se.

Zrcaliti in odslikavati svoj košček sveta

**PREŠERNOV
NAGRAJENEC
MATJAŽ
KLOPČIČ**

Letošnji Prešernov nagrajenec Matjaž Klopčič je vsestranski filmski ustvarjalec. Rodil se je leta 1934 v Ljubljani. Njegov oče Mile je bil priznani pesnik in prevajalec, dvakratni Prešernov nagrajenec za prevode ruske poezije (Puškin, 1951, Lermontov, 1961). Kot inženir arhitekture je svoje delo pri filmu začel leta 1958 kot asistent scenografije pri Niku Matulu, nato je bil leta 1960 asistent Jozeta Babica pri Veselici, med letoma 1963 in 1965 pa je studiral filmsko režijo v Parizu. Doma in v tujini je za svoje filmske stvaritve dobil številne nagrade, njegove filme so predvajali na tednu kritike v Cannesu, na tednu francoske filmske revije Cahiers de Cinéma v Parizu, na festivalih v Utrechtu leta 1968, mu v retrospektivah prikazovali filme (La Rochelle, Montreal, pariški muzej), in to nazadnje pred desetimi leti. Od leta 1974 predava filmsko režijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, objavlja v Ekranu. In še to: je peti slovenski režiser, ki je od leta 1947, ko so jo prvič podelili, dobil Prešernovo nagrado za življenjsko delo.

Za film ste se odločili v času, ko na takratni Akademiji za radio in televizijo, danasnji AGRFT, se ni bilo poglobljenega studija filma, prav tako ni bilo filmske literature, saj je k nam pršla sele proti koncu 50-ih let. Od kod ta odločitev?

Med vojno sem zivel v Ljubljani kot majhen otrok brez staršev in takrat me je neka teta, pri kateri sem stanoval, ob nedeljah peljala v kino. Film se mi je zdel nekaj čudežnega in takrat sem se najbrž oklenil te umetnosti. Zdel se mi je podoben sanjam, na vsak način poseben. Moram reči, da me je moj pokojni oče zelo svaril in me pregovarjal, naj se oklenem kakega zanesljivega poklica ali izobrazbe. Zaradi tega sem koncal arhitekturo in na ljubljanski akademiji nisem nikoli studiral. Potem pa sem ob pomoči nasega takratnega ministra za kulturo Bena Zupancica dobil stipendijo francoske vlade in sem bil tisto leto eden redkih Slovencev v Parizu. Nato so mi Francozi sami podaljšali stipendijo še za eno leto, ker sem bil dober student literature, bil sem tudi stalno v kinoteki in me je vodstvo kinoteke podprlo.

Tisto obdobje je bilo za vas prelomno, 60-ta leta, Pariz...

Ne samo zame, z novim valom so namreč ugotovili, da je režiser tisti, ki odgovarja za kvaliteto filma. Prej tega niso vedeli, niti slutili. Prej se je govorilo o zvezdah, o Tyronu Powellu, pa Bette Davis, raznih obrazih, novi val pa je začel sistematično oblikovati pomen režiserja. Ze kot otrok sem sistematično zbiral vse mogoče podatke, kataloge, si delal zapiske. Tako sem v Parizu imel priložnost, da sem videl veliko filmov, ki jih niti približno nisem poznal. Takrat v Ljubljani se nismo imeli Kinoteke, le-to so odprli konec 60-ih let.

Kakšne filme so takrat predvajali v Sloveniji, po vojni najbrž vecinoma ruske?

V Ljubljani seveda. Ampak po nastopu informbiroja je prišel najprej Ples na vodi, potem Plinska luč z Ingrid Bergman, pa Lubitscheva Dama v hermelinu, ki ga ne bom nikoli pozabil. Navdušil me je kot sijajna ideja, ki je ni mogel izpeljati do konca, in se vedno ga odlikuje odlični scenarij. Vseeno pa je bila Ljubljana takrat na boljsem kot danes, saj v Ljubljani danes razen ameriških filmov ne predvajajo nicesar. Poudariti moram, da je edini stik s svetom filma pravzaprav vzpostavil Film Art Fest, ki poteka v novembru v Cankarjevem domu. Vodi ga zelo postrvovalno in z neko svojevrstno trmoglavostjo Jelka Stergel. Menim, da to dejstvo filmska kritika veliko premalo upošteva. Kajti v tej grozni poplavi vseh mogočih apologetov ameriškega filma je ona tista, ki nas na nek

način seznanja tudi z vrhunci evropskega filma.

Med studijem ste leta 1964 asistiral pri Godardu pri snemanju filma Posebna tolpa (Bande à part) in kasneje objavili tudi intervju z njim v Ekranu. V življenju pa ste spoznali še številne znane režiserje.

Godard je delal s snemalcem Decaeom. Spomnim se, kako je enkrat Decae vzel kamero v roko in jo v odmoru naslonil na hrbet asistenta, da je lahko počiva je snemal. Tega pri delu Babica ali Capa v Ljubljani

Filmografija Matjaža Klopčiča

Kratki filmi:

1959 Na sončni strani ceste
1962 Romanca o solzi
1963 Vzpon na Trisul (dok.)
Zadnja solska naloga
Pružam ti ruku
1965 Podoba neke mladosti (-dok.)
1971 Da ne preneha biti
1974 Kras - Pravljicni svet
Portret Bena Zupancica
1984 Ognjišče molka

Televizijski filmi:

1971 Rondo o zlatem teletu
Gotska plastika Jugoslavije
1973 Težak put

nismo poznali. Spoznal sem tudi Loseyja, ki mi je svetoval, naj nikoli ne razlagam svojih projektov. »Ce propadejo, boste to obzalovali,« mi je rekel leta 1972. Bil je zelo prijazen, naklonjen težavam naše male produkcije. Ob drugi priložnosti sem spoznal Renéja Claira. Ko sem fotografiral manekene v Versaillesu mi je policaj zagrozil, da mi bo odvzel film. Neznane, za katerega se je kasneje izkazalo, da je René Clair, se je potegnil zame in mu pomolil vizitko s svojim imenom in pripisom Académie Française. Policaj mu je salutiral in odšel. Jaz pa sem ju fotografiral. Tovrstnih stikov je bilo v Kinoteki veliko. Navada je bila, da je Henry Langlois, ki je vodil Francosko kinoteko, vsak teden povabil enega ali dva ustvarjalca in vse tuje studente kinoteke na neformalna srečanja ob začudljivih cocktailih. Tako sem videl tudi Kinga Vidorja, De Sico, Minellija, Hitchcocka.

Vsa ta srečanja so bila v kinoteki?

Ja. Langlois je užival v tem, da je okoli sebe čutil utrip filmske misli in mladih filmskih navdušencev.

V 60-ih, v obdobju t. i. crnega vala jugoslovanskega filma so vas v casopisih v tujini označili kot najpomembnejšega jugoslovanskega režiserja ob Makavejevu.

Res, po projekciji mojega filma Na papirnatih avionih v Utrechtu.

M. Klopčič - peti Prešernov nagrajenec za filmsko režijo (Foto. J. S.)

1977 Zadnja solska naloga
1978 Nori malar
1982 Portret Janeza Vipotnika
1983 Dopust na jugu
1984 Portret Vilka Ukmarja
1989 Črna orhideja
1992 Gospodična Mary

Celovečerni filmi:

1967 Zgodba, ki je ni
1967 Na papirnatih avionih
1969 Sedmina
1970 Oxygen
1973 Cvetje v jeseni
1974 Strah
1976 Vdovstvo Karoline Zasler
1979 Iskanja
1984 Dediščina
1987 Moj ata socialistični kulak

Obrazložitev:

Matjaz Klopčič je v slovenski filmski kulturi navzroč že več kot trideset let. V njegovem opusu izstopa izvirnost slovenskega duha. S svojo izredno kultiviranostjo in svetovljansko razgledanostjo je presegel prostorsko utesnjenost malega naroda in uveljavil slovenski film v svetu.

Ustvarjalnost Matjaža Klopčiča je zajeta v razsežnem življenjskem opusu: od kratkih filmov, med katerimi sta bila večkrat nagrajena Na sončni strani ceste (1959) in Romanca o solzi (1962), do njegovih celovečernih filmov, med katerimi izstopajo Na papirnatih avionih (1968), izhodiščna predloga njegove izvirne estetike, Sedmina (1973), ki je Klopčiča uvrstila med avtorje, katerih izzivalno, izredno osebno izpovedno in poetično tkivo je

V Ljubljani ga, razen Matjaža Zajca, ni nihče podprl, Vesna Marincič se se danes iz njega norčevala, in kadar le more ga omeni kot v resnici »papirnatega«. Zdi se mi zelo pomemben film, mislim pa, da je bil prezrt in ga niste mogli videti. Takrat v Utrechtu sta na moje presenečenje Truffault in Jean-Marie Straub govorila o njem kot o svojevrstni mojstrovini, in sta spraševala po avtorju in po izvoru. Ob meni je takrat sedel Hadžić, režiser in pisatelj, pa tudi Milena Dravič, Neda Arnerić.

Vi ste bili dolgo svobodnjak?

Dolgo, dokler nisem leta 1974 prišel na akademijo kamor me je pravzaprav povabil in pripeljal Jože Gale, ki je pravi ustanovitelj film-

skega oddelka. To, da smo jaz in moji kolegi danes tu, je v bistvu zaslug Jozeta Galeta, kasneje seveda tudi delno Stiglica. Toda Gale mu je postavil temelje.

Vrniva se k vašemu ustvarjanju. Značilno je, da so z vami v filmih sodelovali več ali manj isti ljudje. Skladatelj Joze Privsek, Milka Badjura kot montazerka, snemalec Rudi Vavpotič, in kasneje Tomislav Pintar. Prav tako igralci: Polde Bibič je na primer igral kar v vaših osmih filmih.

Slovenija je majhna, zato sem moral izbirati tiste, ki so se mi zdeli najboljši. Polde Bibič ima neverjeten glas, Milena Zupancič prav tako; oba sta izjemno zanesljiva in tudi sijajna delavca!

nasel vizualno rešitev za prizor, ki je bil morda nedinamičen, na nek način preveč podoben monologu na odprti sceni.

V nekem intervjuju ste dejali, da za montažo ne porabite veliko časa. Ali to pomeni, da dajete poudarek snemalni knjigi?

Kot mnogi pred mano sem ugotovil, da moram imeti vse elemente rešene že pred snemanjem, saj jih kasneje težko popravljam. Nekaj moras vedno prepustiti navdihu zadnjega trenutka, toda točno moras vedeti kdaj. Gre za sozvočje, za prenašanje misli, ki se včasih posreči. Polde je bil vedno čudežna pomoč: z njim v ekipi sem se počutil kot v zavetju!

Vi ste človek, ki se s filmom ukvarja celovito. Ste praktik, torej režiser, in teoretik, hkrati pa tudi kot profesor filmske režije posredujete svoje znanje.

Poglejte! Slovenski film nima danes nobene prav podpore, niti med gledalci, ne med politiki. Če film te podpre ne bo imel, ne bo več del nase nacionalne kulture in neka filmska praksa bo nepotrebna. S tem pa bo ugasnilo tudi naše pionirsko delo, če smem to tako imenovati.

Se vam zdi, da se bodo razmere z delom Filmskega sklada izboljšale?

V principu bo bolje. Vprašanje je le, če bo dobil sredstva za več kot dva filma, kar je premalo. Trije filmi bi morali biti minimum. Vprašanje je, kako bo povezal ljudi v ekipe, ki jih potrebuješ, da se bodo potrjevali. Včasih je slovenski film imel zavirljivo raven discipline, kadrovske politike in sistematične rasti. Brez tega ni filma.

Poznate vse slovenske režiserje. Glede na slabe razmere v slovenskem filmu, ko režiserji povprečno ne posnamejo več kot pet filmov, ali je tovrstno stanje zanje frustrirajoče?

V bistvu je to stanje nekaj splošnega, je v sami naravi stvari, tako tistih, ki veliko ali pa tistih, ki malo snemajo. To ni najhujše! Pomembno je le, da je produkcija urejena. Nujno je, da se študentje čimprej spoznajo s praktičnim delom, da

splet samih inovacij, predvsem vizualnih in ritmičnih. Spremljanje filma, studij in »gledanje« je - kot ga je imenoval Sartre - »création dirigée«, usmerjeno soustvarjanje. Moras biti v filmu, moras ga dodelovati, dograjevati in izboljševati. Oplemeniti svoj razum in svojo domisljijo. To je aksiom. Filma ni brez gledalca, njegovega sodelovanja. V tem je tudi treba iskati dejstvo, da se o dobrem filmu težko govori. Sodi delno že v metafizične odlike, ki jih zaznavamo z vsemi našimi čuti!

Problem filma je tudi denar.

Zanimivo je, da so nastali mnogi dobri filmi z malo denarja. Pomembno pa je predvsem znanje človeka, ki zeli delati filme. Fellini je La Strada (Ulica, op. V.R.) posnel na koščkih starega materiala, ker nihče ni verjel v tako cenen film, potem pa je zanj dobil oskarja.

Zdi se mi, da mladi režiserji pri nas tega ne delajo in niti ne iščejo sami finančnih virov, razen morda Vinci Vogue Anžlovor.

To je vprašanje, ki je povezano z organizacijo produkcije. Podobne težave kot mi imajo tudi v Belgiji, na Madžarskem in Poljskem. Bojim se, da bo zamrla vsa vzhodna kinematografija. Ob tem pa obstaja še ta imperializem ameriškega filma. Slovenci ostajamo brez lastnega kriterija. Kupujemo vse njihove pogrosne filme. Dobrih, zahtevnih filmov skoraj ne gledamo. Kraljuje nasilje. V Ameriki se na primer kot odgovor na nasilje v družbi povečuje število klubov, ki poučujejo ljudi o samoobrambi. Bo tudi pri nas kmalu tako! Nekakšna avtokastracija Slovenije, ki velja za najmlajšo državo v Evropi, pa tudi najmanj izoblikovano! Potem so tu tudi kritiki, ki govorijo, da se pogovarjamo z naslovi filmov. To so paradoksi, polresnice, sičar igrive na prvi pogled, a nevarne, ker zapeljujejo vsako samostojnost našega mišljenja. Osebnost sem zelo proti Sundu, ker je v njem vse preveč krvi in droge, njegov humor je vsiljiv. Ogled filmov Ophülsa ali Hawksa pa je zame svojevrstna praznina. Saj sem vzgojen, da filmska dela ustvarja sozvočje besede, slike in zvoka, pa tudi tišine.

V čem se po vašem mnenju izražata specifična, identiteta slovenskega filma?

Slovenski film bi moral odsevati stanje naše družbe, duha in tudi naše kulture, pogojev naše samobitnosti. Ne samo jezika, ki smo ga vedno ohranjali preko gledališča in literature. Ponosni moramo biti na to, da smo se odcepili za tako majhno ceno, in da se nam prav gotovo obeta boljše časi. Potrebujemo bi več podpore pri studiju. Studentje na primer ne znajo poiskati pravega dokumentarnega motiva, ker gledajo samo filme lažnih svetov ameriških filmov, ki so brez avtentičnosti.

Kaj vas zene vsa ta leta, da se vedno delate filme.

Neka svojevrstna lakota. Človek se počuti bolje, če dela stvari, ki jih ima rad. To je kot bolezen. Zelja, kaj povedati, pokazati, zrcaliti svet, ki ga spoznavas. Včasih sem mislil, da bi posnel veliko filmov, vezanih samo na Ljubljano in na Slovenijo, na svet, ki bi bil podoben tistemu, ki ga je v literaturi ustvaril npr. Faulkner ali Updike in ki ga je vedno znova uporabljal za središče svojega dogajanja. Potem pa sem ugotovil, da tega nihče ne opazi. Na mojo željo po odslikovanju kosa tega sveta je deloma vezano tudi moje odrascanje med vojno in vsi ti filmi, ki sem jih gledal.

Vesna Rojko

BOSNA IN HERCEGOVINA

Unprofor opozarja

Bodo predstavniki ZN spet morali poklicati na pomoč Nato?

SARAJEVO (AFP, Reuter) - Predstavniki ZN so hrvške Srbe ponovno opozorili, da bodo v primeru novih letalskih napadov na bosansko ozemlje »brez pomislekov« poklicali na pomoč letala Nata. Grozijo so izrekli po poročilih Unproforja o obnovljeni »aktivnosti« na letališču Udbina, ki so ga letala Nata lani opozorila na napad. Srbi s hrvške se vedno napadajo Bihac z okolico.

Razmere v bihaški enklavi so vse resnejše tudi zato, ker pripadniki Abdićeve milice zadržujejo konvoje s hrano, zato je v ponedeljek pred sedežem UNHCR v Bihacu demonstriralo več kot 6.000 lačnih ljudi, je povedal predstavnik Visokega komisariata ZN za begunce Kris Janowski.

Rusija je s Srbijo podpisala dolgoročni sporazum o prodaji zemljskega plina, njeni predstavniki v

komisiji ZN za sankcije pa so zagrozili z izstopom, če mednarodna skupnost Beogradu ne bo dovolila uvoziti večjih količin plina kot doslej.

Poveljnik Unproforja v BiH Rupert Smith (Telefoto: AP)

Jovanović je zavrnil predlog o priznanju Hrvaške in BiH

JERUZALEM (Reuter) - Minister za zunanje zadeve tako imenovane Zvezne republike Jugoslavije Vladislav Jovanović se te dni mudi na obisku v Izraelu. Ob tej priložnosti je dal Izraelu skemu radiju intervju, v katerem je kategorično zavrnil francoski predlog o medsebojnem priznanju nekdanjih jugoslovanskih republik, čes da »to ne pride v postev«.

»Mednarodno priznanje Bosne in Hercegovine je prišlo prezgodaj, če prvic in potisnilo nekdanjo jugoslovansko republiko v brezno civilne vojne. Se eno prezgodnje priznanje bi stvari dodatno poslabšalo. Izboljšalo jih zagotovo ne bi,« je bil v izjavi za izraelske

poslušalce odločen minister Jovanović. Pobudo za medsebojno priznanje nekdanjih jugoslovanskih republik Hrvaške, Srbije ter Bosne in Hercegovine ter sklic nove mirovne konference o BiH je pred časom dala Francija in jo scasoma uspela vsiliti tako Evropski zvezi, ki ji od novega leta predseduje, po zadnjih vesteh pa celo ZDA.

Jovanović je izraelskemu radiju se dejal, da v Beogradu ne vidijo razlogov za omenjeno priznanje pred politično ureditvijo spornih vprašanj, poleg tega pa naj bi priznanje ne bilo enako za novo nastale države in za ZRJ, ki da »ni novonastala država, pač pa naslednica nekdanje federativne republike Jugoslavije.«

SVET

Izetbegović in Tuđman bi ponudila roko Miloševiću

BRUSELJ - Na ponedeljkovi večerni tiskovni konferenci je francoski vodja diplomacije Alain Juppé najprej spregovoril o motivih za sklic trojnega srečanja na vrhu in novi mednarodni konferenci, posvečeni »celovitemu reševanju vseh spornih vprašanj v nekdanji Jugoslaviji.« »Menimo,« je izjavil Juppé, »da bi vrh treh lahko začrtal pot za novo mednarodno konferenco, na kateri bi morali najti rešitve za vse vidike krize v nekdanji Jugoslaviji.« Juppé je priznal, da ministri petnajsterice v Bruslju niso v celoti podprli francoskega predloga, »saj je za novo mednarodno konferenco potrebna temeljita priprava in veliko časa. Zato smo se odločili za vmesno fazo, da bi se izognili katastrofi.«

Evropska zveza zeli, da bi nekdanje jugoslovanske republike priznale medsebojno spoštovanje suverenosti in ozemeljske celovitosti v mednarodno priznanih mejah. »Potem pa bo - po avtomatizmu - prišla na vrsto tudi odprava ukrepov proti Srbiji in Crni gori,« je izjavil vodja francoske diplomacije, čeprav o tem v posebni izjavi ministrskega sveta petnajsterice ni pripomb.

Juppé je tudi ponovil, da bi pri morebitnih pogajanjih morali izhajati iz mirovnega načrta skupine za stike, »saj je mednarodna skupnost pri njem že dosegla zavidljivo stopnjo soglasja v zvezi s temeljnimi načeli reševanja krize v Bosni in Hercegovini, in iz mini načrta za Hrvaško 'Z-4', ki predstavlja uravnotežen temelj za pogajanja med Zagrebom in Kninom,« je poudaril predsedujoči ministrskega sveta EZ.

Juppé je povedal, da se je o vsem tem pogovarjal z voditeljema ameriške in ruske diplomacije - s Christopherjem in Kozirjevom - ni pa napovedal, kdaj in kje naj bi prišlo do trojnega srečanja. Skoraj zanesljivo bo sestanek se pred koncem februarja, brzkone v Pa-

rizu, saj bo njegov pokrovitelj Francija, trenutno predsedujoča v Evropski zvezi.

Ceprav tega v Bruslju niso uradno objavili, v diplomatskih krogih poudarjajo, da sta Tuđman in Izetbegović brzkone pripravljena ponuditi roko Miloševiću. Poudarili so tudi, da se sarajevsko vodstvo ne strinja z novo mednarodno konferenco, saj v uspeh taksnih srečanj ne verjame več. Pač pa se Milošević strinja z novim mednarodnim vrhom, menda pa tudi s priznavanjem sosed, ki jima je vsilil vojno, vendar za zdaj noče, da bi v dokumentu o priznanju Hrvaške in BiH eksplicitno govorili o mejah. Tako se vsiljuje vprašanje, kaj in koga naj bi Milošević sploh priznal?

Ministri za zunanje zadeve EZ se zavedajo neizvirnosti zamisli o novi konferenci, čeprav je Juppé poudaril, da »mora mednarodna skupnost odločno reagirati, saj znova preti možnost izbruha strašne vojne«. Povedal je, da so vodje diplomacij petnajsterice EZ v ponedeljek prisluhnili zelo izčrpnemu poročilu lorda Owena o položaju v nekdanji Jugoslaviji. »Prepričali smo se, da obstaja velika nevarnost novičnega izbruha vojne v Bosni in na Hrvaškem - že marca ali aprila« - je poudaril Juppé. V izjavi ministrskega sveta EZ zagotavljajo podporo decembrskim gospodarskim sporazumom med Zagrebom in Kninom ter mirovnemu sporazumu zagrebske četverice, ki je, kot so zapisali, izoblikovala razumen in uravnotežen mirovni načrt za Hrvaško. Ob koncu deklaracije o krizi v nekdanji Jugoslaviji ministri za zunanje zadeve držav članic EZ pozivajo Zagreb, naj se enkrat preuči sklep o odpovedi gostoljubja mirovnim silam ZN. Ministri so prepričani, da je nadaljnje zadrževanje Unproforja na območju tako imenovanih območij UNPA na Hrvaškem »izjemno pomembno za mir in stabilnost na celotnem območju.

Zekerijah Smajić

OZADJE ISLAMSKEGA TERORIZMA V ZDA

Obtoženec priznava zaroto

Obramba zahteva razveljavitev sojenja, ker je niso obvestili o priznanju

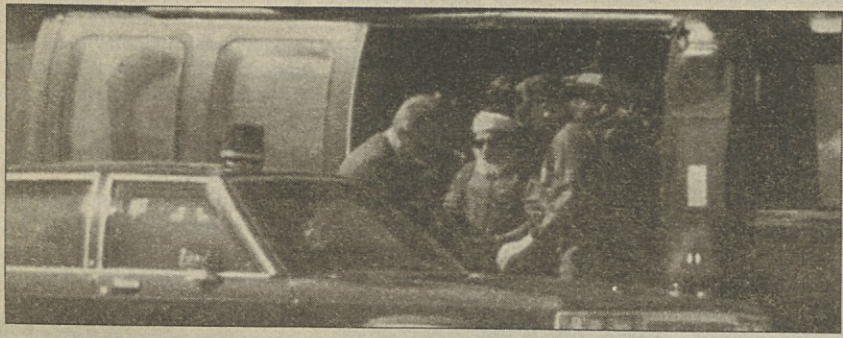
NEW YORK - Minili sta že skoraj dve leti dni od eksplozije bombe pod Svetovnim trgovskim centrom v New Yorku, ki je ubila šest ljudi in jih ranila več kot tisoč, in prav toliko časa od odkritja podobnih terorističnih nactov v sistemu podzemnih železnic in tunelov, ki vodijo v ameriško vele mesto. Na sojenju domnevnim teroristom pa je sele zdaj eksplozija »bomba«. Najpomembnejši obtoženec Sidik Ibrahim Sidik Ali, je namreč nenadoma priznal krivdo in izjavil, da je njegov verski učitelj sejk Omar Abdel Rahman, ki je prav tako med obtoženci, blagoslovil napad. Obramba sejka Rahmana in enajstih drugih obtožencev je besna, saj jih tožilstvo ni obvestilo o dogovarjanjih s Sidikom Alijem, ki si bo s priznanjem krivde najbrž zmanjšal kazen. Zato so zagovor pripravili s trditvijo, da so obtoženci nedolžni. Zahtevali bodo, da se sojenje zaradi taksnih pravnih napak razveljavi.

Priznanje Sidika Alija je vse skupaj seveda postavilo na glavo. Pred tem pa sta se pojavljali dve tezi: da je slo za teroristično zaroto proti ZDA oziroma za spletko FBI, ki si je hotela popraviti omajani ugled. Tožilec je hotel za vsako ceno prepričati anonimne porotnike - in zdaj ima bistven dokaz več za svojo trditve - da so hoteli obročeni začeti »urbano teroristično vojno«, kot je zapisano v enem od vladnih poročil, saj jih sodijo po zakonu, po katerem jih čaka dosmrtna ječa zaradi zarote proti državi. Ta zakon izvira se iz obdobja secesijske vojne, v sodni praksi pa ga niso uporabili od leta 1865. Namestnik tožilca Robert Khuzami je namreč v svojem predcasnem poročilu sodišču omenil prav besedo »vojna«, da bi z njo označil domnevne nactre obtoženih: slo naj bi za napade na sedež ZN, sedež Zveznega urada za varnost (FBI), mostove in predore, ki povezujejo Manhattan in New Jersey, pa tudi zidovske trgovine. Obtoženi »naj bi nactrovali strahotno nasilje, kakršnega nam k sreči se ni bilo dano videti,« je dodal tožilec. V enem od največjih sodnih procesov, kar jih je bilo v ZDA zoper teroriste, so imeli do zdaj kot dokazno gradivo na voljo le audio in video posnetke domnevnih zarotnikov in nobenih ma-

terialnih dokazov, na temelju katerih bi jih lahko obtožili, da so prav oni zagrešili atentat na Svetovni trgovinski center, ki je zahteval šest smrtnih žrtev in več tisoč ranjenih. Priznanje je seveda vse spremenilo.

Leta 1994 so v zvezi s tem atentatom že obsodili štiri islamiste, ki so jim skupaj prisodili 240 let ječe, takrat pa se je tudi razkril del teroristične mreže, katere vodja naj bi bil iz Egipta. Te posnetke bodo porotnikom začeli predvajati ta teden. V njih pogosto nastopa Emad Salem, nekdanji egiptovski agent, ki je bil odgovoren za varnost sejka Abdela Rahmana. Kot poglavitna priča tožilstva je Emad Salem tudi žrtev obrambe, ki nenehno zatrjuje, da gre za agenta provokatorja. FBI naj bi mu izplačala več kot milijon dolarjev, da bi delal zanj, iz posnetkov pa je razvidno, da je zahteval se več. Kot meni obramba, si je FBI, ponizana zaradi dejstva, da atentata na Svetovni trgovinski center ni znala preprečiti, skušala popraviti omajani ugled, zaradi česar je v zadevo vpleta nekatera afere z Bliznjega vzhoda, za katere pa, kot zatrjujejo odvetniki, ni nobenih dokazov. »Ta proces je eden najpomembnejših in hkrati najbolj mučnih v zgodovini FBI,« je izjavil John Jacobs, odvetnik Mohammeda Saleha, ki je obtožen, da je dobavil strelivo za izdelavo bomb. Po njegovem je bil cilj te operacije v tem, »da bi casopisi objavili z velikimi naslovi: 'FBI preprečila teroristično akcijo!'« Po drugi strani se je sejnova odvetnica Lynne Stewart trudila, da bi dokazala, da je 56-letni muslimanski vernik slep in sibkega zdravlja, skratka neprimeren za voditelja, kot ga skuša orisati obtožba. Toda ta skromna podoba muslimanskega vernika je bila postavljena na laž ob pričevanju Harlena Bella, enega od agentov FBI, ki je povedal, da je med preiskavo sejkovskega stanovanja v New Jersey leta 1993 našel 61 tisoč dolarjev v gotovini. »O kakšni skromnosti govorite,« je pikro pripomnil namestnik tožilca Patrick Fitzgerald, »saj gre vendar za človeka, ki ima na različnih bancnih računih več sto tisoč dolarjev, doma pa v gotovini, v bankovcih po sto dolarjev - 'skromnih' 61 tisoč dolarjev!«

Frederic Bichon / AFP

JUŽNA AFRIKA / DE KLERK O NELSONU MANDELI IN ANC

Sodelovanje kljub zapletom

JOHANNESBURG (Reuter, AFP) - Južnoafriški podpredsednik F.W. de Klerk, ki se te dni mudi na uradnem obisku v Avstraliji, za tem pa bo obiskal se Malezijo, da bi utrdil poslovne vezi z omenjenimi državami, je med poslovnim kosilom dejal, da bi morebiten Mandelov odhod z oblasti zaradi bolezni, smrti in podobnega, utegnil povzročiti v vrstah ANC in vsej državi nemalo zmede in sprožil boje za oblast.

De Klerk je dejal, da Mandeli, kot največjemu človeku v Afriskem nacionalnem kongresu, uspeva miriti nasprotja, kar pa njegovemu nasledniku morda ne bi uspelo. Kljub temu je izrazil prepričanje, da bo stranka v primeru Mandelovega odhoda s političnega prizorišča, znala premostiti izgubo.

V zadnjem času je v nemirni južnoafriški pokrajini KwaZulu prislo do novih krvavih spopadov in napetosti, zato je de Klerk skušal sogovornike pomiriti z besedami, »da dokler bo sta s predsednikom Mandelo sodelovala tako dobro, kot

doslej, levi in desni skrajneži ne bodo mogli dobiti odločilnejše besede. De Klerk je bil zadnji beli Južnoafriški predsednik pred Mandelo in je pripravil vse potrebno za sestop

bele manjsine z oblasti. Za pogumno potezo sta si z Mandelo leta 1993 razdelila Nobelovo nagrado za mir.

Prejsnji mesec je de Klerk sicer grozil z izstopom svoje Nacionalne

stranke iz koalicije, če ne bi zgladili nasprotij o kaznovanijh za zločine v času apartheida. Zdaj je poudaril, da bo ostal z Mandelo, če bo tudi ANC se pripravljeno sodelovati.

Ponoven izbruh nasilja v zulujski domovini

Umori in pokoli vnovič pretresajo Kwazulu, starodavno domovino ljudstva Zulu, kjer se nacionalistična svobodnjaška stranka Inkhata znova sooča z vladajočim Afriskim narodnim kongresom.

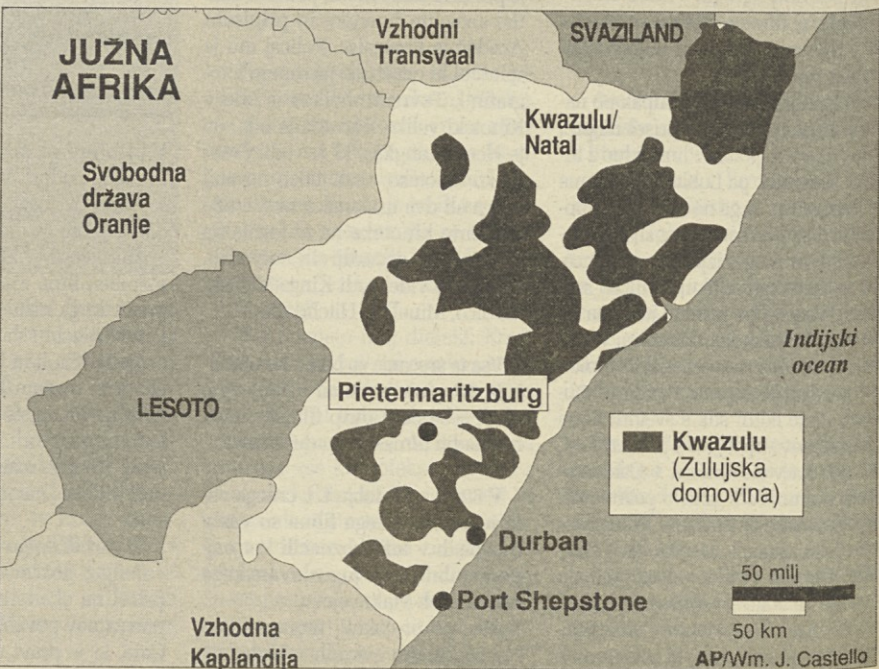
Svobodnjaška stranka Inkhata

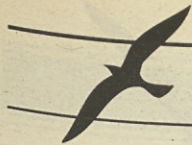
Vladajoča stranka v Kwazuluju, ki jo vodijo črnski konservativci in beli desničarji, ki se zavzemajo za široko lokalno samoupravo. Inkhata ostro nasprotuje prevladi Atlantski Afriskega narodnega kongresa.

Afriški narodni kongres

Večrassna organizacija, ki so jo ustanovili borci za enakopravnost temnopoltih prebivalcev JAR. ANK, ki ga vodi Nelson Mandela, je najvplivnejša črnska politična stranka v državi.

POLJSKA / VLADNA KRIZA

Walensa hoče ostati na tronu

Poljskemu predsedniku je uspelo omajati levo koalicijo

VARSAVA - Z napadom na vlado Waldemaria Pawlaka se predsednik Lech Walensa ni razkril samo kot nevaren nasprotnik, pač pa tudi kot politik, ki je nedvomno že zdaj začel predvolilno kampanjo za jesenske predsedniške volitve. Tako je v torek zapisal poljski tisk. Ultimatum, ki ga je Walensa postavil pred levo večino in po katerem mora izbrati med sedanjo vlado in razpustitvijo parlamenta, je hudo omajal razmeroma tesno koalicijsko povezavo med nekdanjimi komunisti, ki imajo v parlamentu skoraj dve tretjini glasov.

Ce se bo Walensi posrečilo izsiliti odstop od vlade Waldemaria Pawlaka, tega pa za zamenjati s predsednikom Zveze demokratične levice (SLD) Aleksandrom Kwasniewskim, bo ubil dve muhi na en mah. Novo vlado mora tako ali tako potrditi predsednik, ki bi hkrati vanjo lahko imenoval svoje ljudi, in sicer na minist-

ske položaje, ki jih lahko imenuje po ustavi: za obrambo, zunanje zadeve in notranje ministrstvo. Poleg tega bi se Kwasniewski, njegov poglavitni tekmeč na jesenskih volitvah, znesel v občutno neugodnejšem položaju, saj bi bil kot predsednik vlade kmalu tarča nezadovoljnega prebivalstva. Nekdanji vodja Solidarnosti, ki je se leta 1981 stela deset milijonov članov, in dobitnik Nobelove nagrade za mir leta 1983 za miroljubni boj proti komunističnemu režimu, se je z izvolitvijo na predsedniški položaj leta znesel v prisilnem sobivanju z nekdanjimi nasprotniki, ko so ti dosegli zmago na parlamentarnih volitvah leta 1993. Kot zagrizen borec proti komunizmu je znal spretno razpihovati nesoglasja, ki so takoj vzniknila znotraj koalicije med SLD Kwasniewskega in Kmečko stranko (PSL) Waldemaria Pawlaka. SLD, ki si prizadeva, da bi postala moderna

Nasprotnika: premier Pawlak in predsednik Walensa (Telefoto: AP)

socialdemokratska stranka, je le s težavo sprejela težnje po centralizaciji gospodarstva, pa tudi zaviralno delovanje PSL pri prenovi lokalne poljske demokracije. Hkrati je Pawlaku očitala, da se vselej izogiba pomembnim odločitvam. Teh napetosti zdaj ni več mogoče prikrivati, saj v obdobju, ko se blizajo predsedniške volitve in ko nesoglasja med Walenso in levo večino v parlamentu nenehno narastajo, postajajo čedalje bolj očitne, predvsem v zvezi z vprašanjem, kaksne naj bi bile v novi ustavi pristojnosti predsednika države in parlamenta. V sporu, ki je izbruhnil v zvezi z nadzorom nad vojsko, je odstopil minister za obrambo, njegov položaj se zdaj ni zaseden. Podoben spor glede ministrstva za zunanje zadeve je 13. januarja povzročil odstop vodje diplomacije Andrzeja Olechowskega, sicer tesnega sodelavca Lecha Walense. Razen tega je predsednik države dodobra izrabil prepričanje v letošnjem letu, za blokiranje proračunskega zakona in s tem ustvaril velikanski pritisk na parlamentarno večino. Poleg nepopravljivosti premiera je Walensa začel napadalo kritizirati »počasnost reform« in glasno zahtevati odstop Waldemaria Pawlaka. Ne nazadnje je izbral možnost trimesečnega odloga za sprejem proračuna, ki je sicer v skladu z ustavo, in zagrozil z razpustitvijo parlamenta. Walensa si je tako zagotovil trdno izhodišče za predsedniške volitve, čeprav njegova priljubljenost že nekaj mesecev upada.

Stanislas Waszak / AFP

Walensov spopad s Pawlakovo vlado

VARSAVA - Poljski predsednik Walensa je 30. januarja začel napadati vlado, v kateri ima večino levica.

30. januar - Walensa postavi premieru Waldemariju Pawlaku ultimatum: pred 3. januarjem mora na izpraznjeni mesti ministrov za obrambo in zunanje zadeve imenovati kandidate, sicer predsednik lahko razpusti parlament.

31. januar - Predsednik sprejme Pawlakovi kandidaturi za ministrska položaja. Imeni ostane skrivnost, kar sproži nesoglasja med premijerom in njegovimi zavezniki, nekdanjimi komunisti.

2. februar - Lech Walensa od predsednikov senata in sejma prosi za »mnenje glede razpustitve parlamenta«, kar mora po ustavnem določilu storiti, če hoče razpustiti parlament. Hkrati v skladu z ustavnim določilom ne potrdi državnega proračuna, ker po njegovem mnenju »krši ustavo«. Ker je država brez proračuna, to lahko navede kot vzrok za razpustitev parlamenta.

3. februar - Med predsednikom države, premijerom in predstavniki Zveze demokratične levice pride do nesoglasij glede kandidatov za ministrska položaja.

Kardinal Jozef Glemp je stranke pozval, naj skušajo spor zgladiti s kompromisi. Da bi se izognil takojšnjemu razpustu parlamenta, je sejem sprejel ustavni amandma, po katerem do izvolitve novega sejma lahko deluje v sedanji sestavi.

4. februar - Zveza demokratične levice izreče nezaupnico predsedniku vlade, vodja stranke Aleksander Kwasniewski je pripravljen stopiti na Pawlakovo mesto.

Sejem sprejme resolucijo, po kateri je Walensova namera, da razpusti parlament, »protizakonita«. Predsedniku zagrozi z ustavnim sodiščem.

6. februar - Lech Walensa postavi parlamentarcem ultimatum: zamenjava vlade ali razpustitev parlamenta. Pawlak je odgovoril, da se je pripravljen soočiti z glasovanjem v sejm o nezaupnici sedanji vladi.

(AFP)

NOVICE

V bližini Dublina odkrili Irino skladišče orožja

DUBLIN - Irška policija je včeraj v bližini vasi Oldcastle, severozahodno od Dublina, odkrila večje skladišče orožja, ki naj bi pripadalo Iri. V tleh je bilo zakopanih približno dvanajst tisoč kosov v plastične vrečke zavitega streliva za brzostrelke ruske izdelave. Strelivo za orožje, s katerim je mogoče sestreliti tudi helikopter, naj bi po mnenju policije Ira prethotapila iz Libije že v osemdesetih letih. Policija zato tudi meni, da so gverilci strelivo zakopali se pred septembrom 1994, ko je Ira razglasila enostransko premirje. V enotredenski protiteroristični akciji, imenovani tudi Operacija dividende sta irska policija in vojska v okolici vasi nasli tudi številne irine bunkerje. (Reuter)

Boji na perujsko-ekvadorski meji se nadaljujejo

SANTIAGO, QUITO, LIMA - Obmejni spopadi med perujskimi in ekvadorskimi varnostnimi silami so se včeraj nadaljevali z nezmanjšano močjo. Kot poročajo iz obeh taborov, boji potekajo za vsak meter pragozda na meji med državama - območju, kjer naj bi bila bogata nahajališča zlata, urana in nafte - vendar si poročila zelo nasprotujejo. America Television iz Lime je včeraj poročala, da je perujska vojska osvobodila se zadnjo pomembno obmejno točko ob vznožju gorske verige Tiwizo. Ekvadorska stran pa je perujsko vojsko obtožila, da je prestopila mejo in odprla novo fronto na ozemlju Ekvadorja. V bojih naj bi strani uporabljali tudi težko topništvo in letala. Uradni viri razmer na boljiscih ne komentirajo. Iz brazilске prestolnice, kjer naj bi se začel naslednji krog mirovnih pogajanj med veleposlanikoma Peruja in Ekvadorja, ni poročil. (dpa)

Protiteroristična akcija palestinske policije

GAZA, KAIRO - Palestinski policisti so včeraj v obsejni akciji, ismerjeni proti skrajnim skupinam v Gazi, aretirali 60 pripadnikov Demokratične fronte za osvoboditev Palestine (DFLP), je poročal izraelski radio. Akcija je odgovor na samomorilski atentat nekega palestinskega skrajneza pred tednom dni v bližini Tel Aviva in ponedeljkov napad na konvoj izraelske vojske v Gazi. Vodstvo organizacije, ki ima sedež v Damasku, se na aretacije se ni odzvalo. Kljub povečani teroristični dejavnosti islamskih skrajnežev so se včeraj v Kairu nadaljevala pogajanja med Izraelom in PLO o siritvi palestinske avtonomije in volitvah. (dpa, Telefoto: AP)

ŠIRITEV ZVEZE NATO

Nemčija in ZDA krojita Evropo

Kancler Kohl se bo v Washingtonu pogovarjal o Rusiji, Natu in Bosni

BONN - Ameriski predsednik Bill Clinton, ki si zeli večjo vlogo Nemčije pri približevanju držav nekdanje Sovjetske zveze Zahodu, bo v četrtek v Washingtonu gostil nemškega kanclerja Kohla. Pogovarjala se bosta o usklajitvi zahodne politike do Rusije.

Pogledi obeh mož, ki se kliceta po imenu in si tudi v javnosti kazeta naklonjenost, so podobni glede večine občutljivih mednarodnih vprašanj, na primer Čecenije ali odnosov med Moskvo in zvezo Nato. Na dnevnem redu pogovorov bo tudi Bosna.

Bill Clinton si je med vsemi evropskimi državami izbral prav Nemčijo za najtesnejšo zaveznico ZDA in z njo nadomestil tradicionalno najbližjo prijateljico Veliko Britanijo. Enako kot Helmut Kohl je tudi ameriski predsednik obsodil vojaško nasilje v Čeceniji, toda oba državnika sta prepričana, da gre za rusko notranjepolitično zadevo, v katero se drugi ne morejo vmesavati. Obe prestolnici sta bili že od začetka spopadov nadvse previdni pri obsojanju ruskega predsednika Borisa Jelcina in se bolj pri ocenjevanju njegovih reform. Nemčija je Rusiji po letu 1989 podarila veliko količino denarja, kar petdeset milijard dolarjev, kar je daleč več kot vse druge zahodne države.

Rusija bo tudi v središču pogovorov med Clintonom in Kohlom o siritvi vo-

jaške zveze Nato. Oba državnika podobno razmišljata o Moskvi, ki odločno nasprotuje vključevanju njenih nekdanjih satelitov v nekdanjo sovražno organizacijo. Zavrata ruskou pravico do veta pri vključevanju vzhodnoevropskih držav v Nato, hkrati pa Rusijo obravnava nežno in ji priznava privilegiran položaj.

Ameriski obrambni minister William Perry je v nedeljo v Münchnu predlagal nekakšno stalno posvetovalno telo, ki bi ugotovilo najboljše formalno pot za sodelovanje med Natom in Rusijo. Tudi njegov nemski kolega Kinkel je razmišljal o »novi stopnji« sodelovanja z Rusijo. Ameriski predsednik pa je hkrati naklonjen tudi siritvi Nata na vzhodno in srednjeevropske države. Meni namreč, da to v Evropi lahko izvedel le nemski kancler Kohl. Ko je ameriski predsednik julija lani zadnjič obiskal Nemčijo, v svojih izjavah ni dopuscal nobenega dvoma o tem, da se mu zdi Nemčija najpomembnejša država pri združevanju Evrope.

Clinton in Kohl naj bi zdaj izdelala pogoje za vstop vzhodnih držav v Nato, med katerimi naj bi bili demokracija, tržno gospodarstvo in spoštovanje človekovih pravic. Nato naj bi odločitev o siritvi sprejel do konca leta.

Christophe Beaudufe / AFP

O čem pišejo drugje po svetu

O politični krizi na Poljskem

»Tudi poslanci niso dosledni. Po eni strani odločno zagovarjajo pravice in demokracijo, po drugi pa zahtevajo odstop vlade, čeprav v zameno ne ponujajo nicesar. Ponudbo nestranksarske vlade strokovnjakov predsedniku ne smemo jemati resno. V času predsedniške kampanje Poljska potrebuje vlado, ki ima podporo in lahko normalno deluje.« (Trybuna, Varsava)

»Predsedniku bo prednost prinesla vsaka resitev. Predvsem vpeljuje nikjer zapisan princip premiero-ve odgovornosti predsedniku. Na Poljskem vlada, ki Walensi ni vsek, danes sploh ne more delovati, čeprav ima v parlamentu dvotretjinsko večino. Če pa se koalicija ne bo uklonila Walensinim pogojem, bo tvegala samo to, da ga bo s tem prisilila k nelegalnim dejanjem. Nasih voditeljev sicer ne odlikuje velik pogum - zato pa so toliko večje njihove ambicije.« (Zycie Warszawy, Varsava)

»Po vsem sodeč je šef države sprožil ustavno krizo zaradi osebnih razlogov. Lech Walensa, nekdanji simbol političnih sprememb na Poljskem, se je soočil z dejstvom, da so njegove možnosti za vnovično izvolitev na najvišji položaj v državi - minimalne. S političnim taktiziranjem se je zame- ril vsem strankam, obenem pa je izgubil svojo priljubljenost med volilci. Walensina posebnost je tudi, da ne more misliti na Poljsko, če pri tem ne pomisli nase; svoj položaj jemlje kot poslanstvo, katerega cilj je blagor države. Vendar ga stari prijatelji in sotorbci na poti k temu plemenitemu cilju ne spremljajo več. Vihar, ki ga je s svojimi dejanji povzročil, mu bo na koncu morda prinesel nekaj, kar je daleč od njegovih namer in prizadevanj.« (Frankfurter Allgemeine Zeitung)

»Kwasniewski, vodja nekdanjih komunistov, bo brzkone zmagovalec oktobrskih predsedniških volitev. Nikoli ni imel ministrskega položaja in je velikokrat nasprotoval predsedniku vlade Pawlaku. Mrda bo Walensa Kwasniewskemu ponudil mandatarstvo, da bi zbil njegovo priljubljenost pri volilcih, kar pa bi bila čista provokacija. Ce Walensi ne bo uspelo levice spraviti iz vlade z zakonitim sredstvi, jo bo brzkone poskušal razcepiti. Predsednikov predlogi so povzročili krizo vladajoče koalicije.« (La Stampa, Torino)

O bombnih napadih v Avstriji

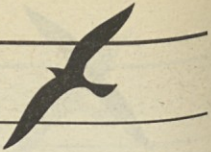
»Sredi Evrope, v visokocivilizirani Avstriji, se med tujci in pripadniki manjšin siri strah, strah pred surovim nasiljem rasističnih neonacistov. Strah pred ljudmi, za katere ni nič nedotakljivo, niti človeško življenje ne. Strah pred teroristi, ki nas hočejo z bombami vrniti v čas norcev, ki imajo na vesti svetovno vojno in industrializirano ubijanje milijonov Židov. Poleg odločnega preganjanja in kaznovanja morilcev se moramo ob takih izbruhih nasilja tudi vprašati, kje je nastala ta blaznost. Žal bomo morali ugotoviti, da se je to zgodilo v republiki, ki je petdeset let temelji na demokraciji in človekovih pravicah. Zaradi pomanjkanja orientacije so nekateri mladostniki zasli na stranpoti, v nacionalistično in nacionalsocialistično miselnost.« (Salzburger Nachrichten, Salzburg)

O razmerah v Alžiriji

»Alžirski vojaški režim noče vmesavanja v notranje zadeve svoje države. To je sicer njegova pravica, toda tokrat nima prav. Če položaj v Alžiriji ne bi odprl vprašanja človekovih pravic in tudi vprašanja evropske varnosti, ne bi nihče »skilil« čez Sredozemlje. Vse bi se dogajalo neke daleč. Islamski fundamentalizem, ki je pognal na gospodarskih in družbenih rusevinah alžirskega socializma in se razbohotil z razveljavitvijo volitev ter izbruhom nasilja na obeh straneh, bo vplival tudi na prihodnost Francije. Vsa- komur je jasno, da bi zaostrovanje razmer v Alžiriji demokrate, umetnike in vso elito pognalo v beg čez morje - v Francijo.« (La Croix, Pariz)

»Oblast v Alžiru ne bo stala križem rok ob zamisli francoskega predsednika Francois Mitteranda o sklicu konference v Alžiriji, ki naj bi potekala pod pokroviteljstvom Evropske zveze. Morda je zamisel prežgodaj prišla v javnost in je pobudniki niso dodelali, se o njej posvetovali in predvideli reakcij na drugi strani Sredozemlja. Lahko pa, da so v Elizeju odločitev sprejeli s temeljitim premislekom, vendar se niso pripravili dovolj argumentov za učinkovit zagovor. Ce bo predsednikova pobuda naletela na plodna tla, bi to pomenilo preobrat v francoskih odnosih z oblastniki na Magrebu. V Parizu bi namreč pokazali, da so diskreditiranemu alžirskemu vodstvu obrnili hrbet.« (Le Monde, Pariz)

»V Franciji je alžirsko vprašanje glavna točka na dnevnem redu zunanjepolitičnih zadev, manj zaradi hudih spopadov, bolj pa zaradi velike negotovosti, ki jo Alžirija povzroca na političnem prizorišču. V resnici nihče noče izbirati med alžirskim režimom in njegovimi zločini ter fundamentalisti in njihovimi skrajnimi zahtevami. Ta neodločnost in odsotnost trdnega stališča glede krize v Alžiriji se kazeta tudi v uradni francoski politiki; Pariz sicer podpira vojaški režim, vendar obenem zagovarja pogajanja, ki jim vlada v Alžiru nasprotuje.« (Liberation, Pariz)

ZDA / SREČANJE JE TRAJALO TRI URE

Discovery samo 11 metrov od Mira

Vesoljski ladji sta deset minut leteli vštric nad Japonsko s hitrostjo 28.000 km na uro

CAPE CANAVERAL - Ameriški vesoljski trajekt Discovery se je v ponedeljek zvečer po evropskem času približal ruski vesoljski postaji Mir na razdaljo enajstih metrov. Komandant Jim Wetherbee in izkušeni astronaut Vladimir Titov sta z vesoljskega trajekta pomahala nasmejani posadki Mira, ob 19.20 po evropskem času pa je Wetherby vesoljsko ladjo tako rekoč parkiral nasproti ruske vesoljske postaje, tako da sta skupaj leteli s hitrostjo 28 tisoč kilometrov na uro nad severno Japonsko. Po desetih minutah se je Discovery nekoliko oddaljil in obkrožil Mir z razdalje 120 metrov, medtem ko so člani posadke vesoljsko postajo slikali.

»Prihodnjic ko se bomo srečali, si bomo segli v roko in skupaj popeljali ta svet v naslednje tisočletje,« je Wetherbee radijsko sporočil triclanški posadki postaje Mir. Ponedeljkovo vesoljsko srečanje je namreč prvi korak v okviru skupnega vesoljskega programa bvisih nasprotnih blokov. Ameriška vesoljska agencija Nasa načrtuje vsaj se sedem odprav vesoljskega trajekta na postajo Mir preden bosta ZDA in Rusija konec leta 1997 začela skupaj graditi najsodobnejšo mednarodno vesoljsko postajo.

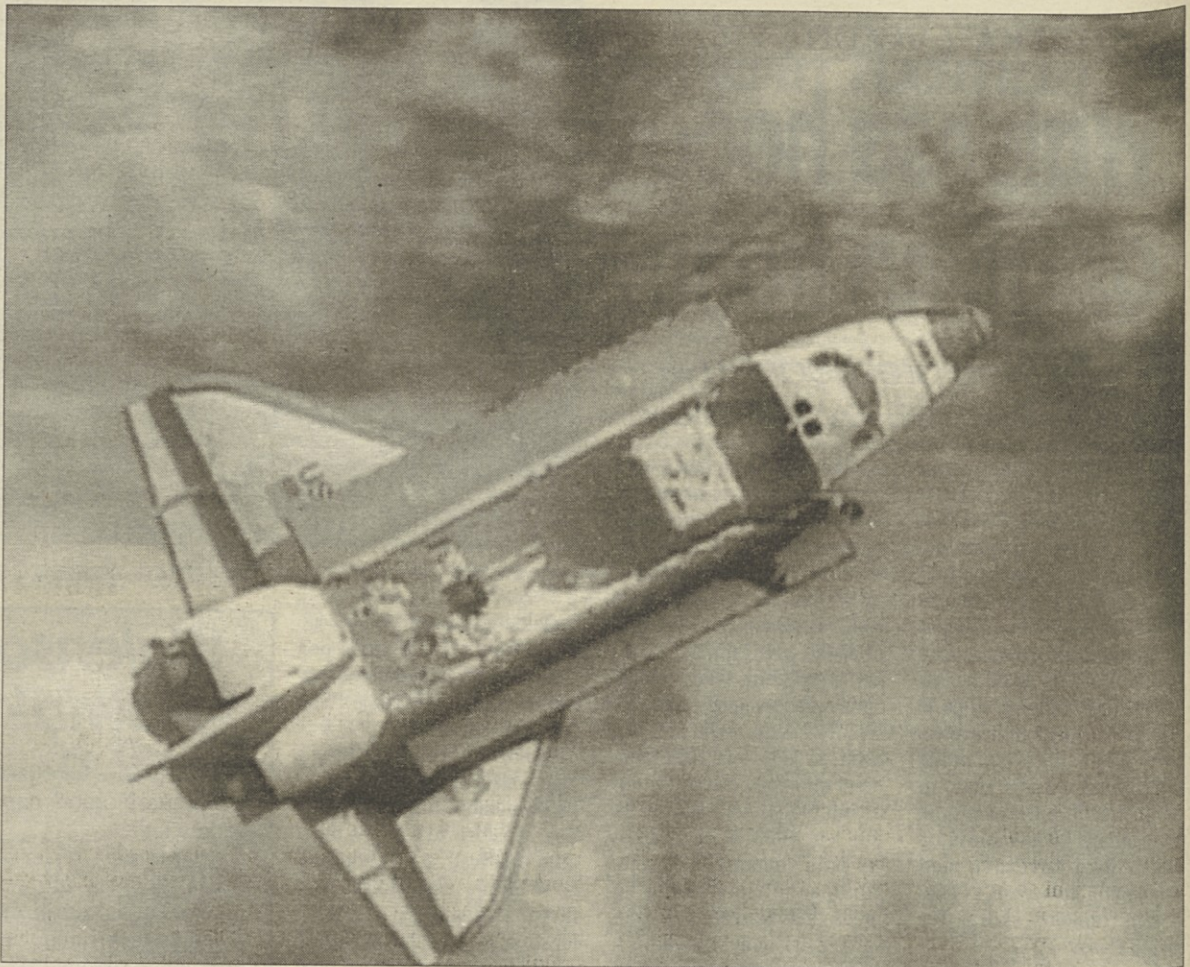
Potem ko so na Discoveryju izpolnili poglavitni cilj osem dnevnih odprav, je posadki čestital sam predsednik Clinton, ki je v petminutnem telefonskem pogovoru

med drugim dejal: »Mislil, da to res dokazuje, da lahko Rusi in Američani sodelujemo in da lahko uspešno uresničimo načrt za mednarodno vesoljsko postajo.«

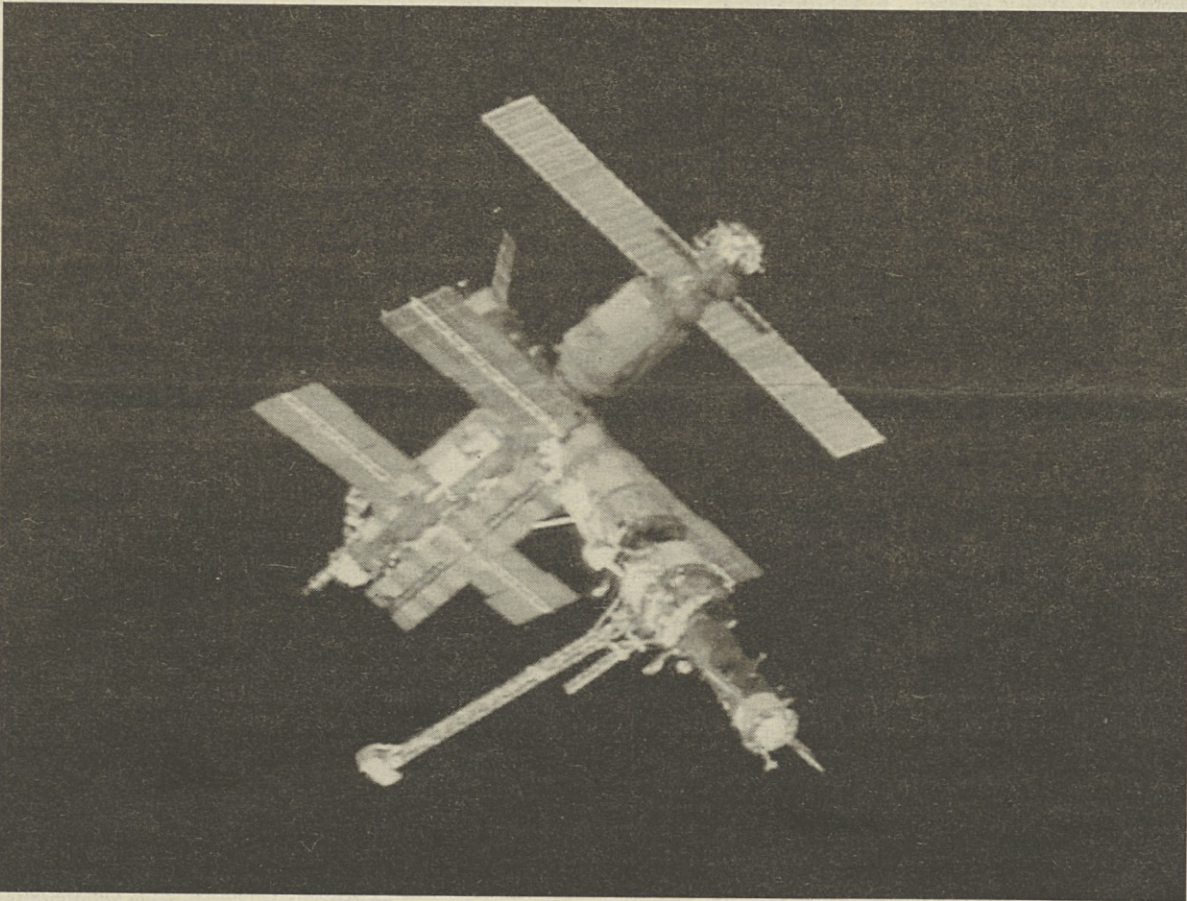
Samo tri ure pred vesoljskim srečanjem med Discoveryjem in Mirom so se Američani in Rusi se pogajali. Ruska vesoljska agencija se je namreč bala, da bi lahko gorivo, ki je uhajalo iz Discoveryja, poškodovalo Mir, ki je v vesolju od leta 1986 in bi ga morali zamenjati z novo postajo že pred dvema letoma. Po mrzlicnem tridnev-

nem pogajanju so Rusi naposled dovolili Discoveryju, da se je približal, vendar je ameriška posadka pred tem morala prekiniti dotok goriva v okvarjeni del motorja.

Zgodovinsko srečanje med vesoljskimi plovili je trajalo tri ure. V tem času sta Discovery in Mir dvakrat obkrožila Zemljo. To je bil poskusni manever, ki bo pripravil pot odpravi vesoljske ladje Atlantis, ki bo junija peljala na Mir opremo in dva člana posadke, odpeljala pa enega ameriškega astronauta spet na Zemljo.

Tako so iz vesoljske postaje Mir videli vesoljsko ladjo Discovery... (telefoto AP)

...in tako so vesoljci Discoveryja videli vesoljsko postajo Mir (Telefoto AP)

S podmornico po Sredozemlju za razbitinami antičnih ladij

WASHINGTON - Direktor oceanografskega instituta Massachusettsa Robert Ballard, ki je leta 1985 odkril razbitine Titanica in nato razbitine nacistične krizarke Bismarck, bo v prihodnje raziskoval sredozemsko dno. Meni, da bo tam našel razbitine antičnih ladij, ki so nekoč vzdrževale stike med nasprotnimi bregovi Sredozemlja.

»Upam, da bom tej nalogi posvetil preostanek kariere in pri tem sodeloval z arheologi in naravovarstveniki,« je izjavil. Z jedrsko podmornico NR-1 se bo avgusta odpravil na krizarjenje po Sredozemlju, med katerim namerava s pomočjo morske arheologinje Anne McCann pripraviti arheološko mapo morskega dna med Italijo in Tunizijo.

NR-1 je najmanjša podmornica na svetu in je videti kot podmornica iz romanov Julesa Verna. Ima namreč kolesa in lahko vozi po morskem dnu, poleg tega pa je opremljena s številnimi okni in 27 zarometi, najsodobnejšo elektronsko opremo, snemalnimi napravami in roboti.

ZDA / SODNA OBRAVNAVA JE RAZKRILA TEMNE STRANI PRVAKOVEGA ZNAČAJA

Simpson je ženo pretepal in ji grozil še po zakonski razvezi leta 1993

LOS ANGELES - Včeraj je porota v sodni razpravi na račun bivše footballske zvezde O. J. Simpsona končno slišala prva pričevanja v zvezi z umorom, katerega je Simpson obtožen. Doslej je bilo na razpravi namreč govora samo o obtožencem razburkanem zakonu. Vodja ekipe Simpsonovih odvetnikov je v zvezi s tem izjavil: »Sodna obravnava o umoru se v bistvu sele pričanja. Doslej smo bili samo priča napadom na obtoženec značaj.«

Cochran je pri tem seveda mislil na več dni trajajoča pričevanja o tem, kako je Simpson, sportni prvak in priljubljena televizijska osebnost, dolgo let pretepal svojo ženo Nicole Brown Simpson, ki ji je grozil in jo ustrahoval še po zakonski razvezi leta 1993.

Simpson se je proglasil za nedolžnega v zvezi z umorom bivše žene, 35-letne plavalase lepote, ki jo je spoznal, ko je bila stara samo 18 let, in njenega spremljevalca Ronald Goldmana, natakara v resta-

vraciji, kjer je nesrečnica zadnjic kosila. V prvih dveh tednih razprave porota skoraj ni slišala besede umor, Goldmanovo ime pa je bilo komaj kdaj omenjeno. Namesto tega si je tožilstvo na vse načine prizadevalo očrniti Simpsonov ugled in ga prikazati kot nasilneža, ki se je znasil nad ženo in jo nazadnje brutalno ubil.

Med pričami je porota prisluhnila tudi Denise Brown, Nicolini starejši sestrji. Ob koncu pričevanja je Denise planila v neutolazljiv jok, zaradi katerega je Cochran cinično komentiral, da je na sodni razpravi teklo toliko solza, da ni skoraj več mogoče ugotoviti, katera so dejstva.

Poleg solza pa je porota med pričevanjem Denise Brown v ponedeljek tudi videla slike pretepepe Simpsonove bivše žene. Brownova je med drugim povedala, da je Simpson ženo poniževal tudi, ko je bila noseča in ji pravil »debela svinja«. Na prvi sliki je imela Nicole otečeno desno oko, lice in brado, na drugi

pa veliko črno, krvavo in rumeno podblutbo malo pod pazduho. Porota je videla se več podobnih slik; napravil jih je policist, ki je prispel na Simpsonov dom, potem ko je obtoženec napadel ženo.

Brownova je hlipaje spregovorila tudi o svojem zadnjem srečanju s sestro, nekaj ur pred njenim umorom 12. junija 1994. Denise se je pridružila Nicole, njenima dvema otrokoma Sydneyu in Justinu (8 in 5 let) in drugim članom družine Brown. Odpravili so se na družinsko kosilo v restavracijo Mezzaluna, potem ko so se udeležili solske igre, v kateri je nastopil tudi Sydney. Po kosilu je Nicole dejala, da namerava z otroci na sladoleđ. To je bilo zadnje srečanje med sestrama. Nicole je bila videti srečna. Veselila se je bližajocih se počitnic z malčki.

Razprava se je nadaljevala s pričevanji uslužbencev restavracije, kjer je Nicole zadnjic kosila, in sosedov, ki jih je na umor opozorilo lajanje psov.

Denise »Brown, sestra umorjene Nicole med zasližanjem pred sodniki (Telefoto AP)

PALESTINSKA AVTONOMNA OBMOČJA

Za lažna nebesa prostovoljno v smrt

Džihad novači mladoletne Palestine

GAZA - Anwar Sakr je nedavno obiskal vse prijatelje, jim vrnil dolge in se pobotal z vsemi, s katerimi je bil sprt. Nekaj dni kasneje sta skupaj s prijateljem izvedla samomorilski atentat v Izraelu, v katerem je bilo ubitih 20 izraelskih vojakov in civilist. Napad, za katerega je prevzela odgovornost islamska organizacija Džihad, je omajal nadaljevanje izraelsko-palestinskega mirovnega procesa.

Džihad novaci mlade Palestine in jim za sodelovanje v sveti vojni proti zidovski državi obljublja nebesa. Po zagotovilih nekega člana te skrajne islamske organizacije naj bi »veliko mladih prosilo za izvedbo podobnega napada. Pripravljeni so žrtvovati svoje življenje in ubijati zidovske vojske, vendar ne civilistov.« 25-letni Sakr, prepričan, da si bo s takšnim dejanjem zaslužil življenje po smrti, naj bi bil le eden od skrajnežev. V Gazi naj bi bilo veliko muslimanskih skrajnežev prepričanih, da so se Izraelci neupravičeno polastili

njihovega ozemlja, zato morajo biti kaznovani.

»Vsi smo bili presenečeni, ko smo prebrali, da je izvedel bombni atentat, saj je bil fant vedno miren in tih,« je povedal neki Sakrjev prijatelj. 21. januarja ponoči sta se s prijateljem iz Gaze pretihotapila v Izrael. V nedeljo sta mirno stala na avtobusni postaji. Ko se je zbralo veliko izraelskih vojakov, sta deaktivirala razstrelivo, ki sta ga imela okrog pasu, skritega pod obleko.

Njuni prijatelji pravijo, da sta bila oba mirna Palestinca; 27-letni Salah iz južnega predela Gaze je bil pesnik in sli-

kar. Ker je bil pripravljen služiti svojemu narodu, je upal, da bo po smrti srečal Boga.

»Vedno mi je govoril o mučenstvu, za katerega se je bil tudi sam pripravljen odločiti, mnogo nas je v njem videlo nekaj pozitivnega,« je povedala Salahova mati. Veliko mladih iz Gaze se je pripravljeno odpovedati zemeljskim užitek, saj jih v solah poučujejo učitelji, ki zagovarjajo skrajna islamska načela. Mučenike naj bi v nebesih čakalo veliko bogastvo, lepe ženske in mesto poleg Boga, vendar pa muslimanski voditelji takšno razlago zavračajo: pravijo, da se za samomor odločajo predvsem ljudje, ki globoko verjamejo v pravilnost njihovega boja. Neki član Džihada je izjavil, da sta bila mladenica člana gibanja že vse od otroštva. Zanimal je razlago nekaterih krogov, po

Privrženci skrajne palestinske organizacije Džihad se nasilju ne nameravajo odpovedati

kateri naj bi se odločila za samomor zaradi revščine, v kateri sta živel.

»Salah je bil bogat,« je izjavil član Džihada, ki takšno doktrino vceplja predvsem mladim vernikom, medtem ko skuša Hamas z napovedjo svete vojne v svoje vrste privabiti predvsem starejše. Džihad naj bi se za akcijo odločil po tem, ko so izraelski vojaki

v Gazi pred tremi tedni ubili tri palestinske policiste. Napad naj bil tudi »maščevanje« za bombno eksplozijo v Gazi novembra lani, v kateri je bil ubit pomemben član Džihada Hani Abed in za katero so stali izraelski agenti. Neki politični analitik meni, da bi lahko nekateri posamezniki, prepričani, da so takšna dejanja »junaska«, odločilno vplivali na

nadaljnji razplet bližnjevzhodne krize. Januarski napad naj bi zavrl mirovni proces, ki mu nasprotujeta islamski organizaciji Džihad in Hamas: obe sta oboroženi in zapriseženi nasprotnici mirovnega sporazuma, podpisanega leta 1993. Najbolj krvav je bil zadnji bombni atentat v Hamasu, lani oktobra v središču Tel Aviva, ko je bilo ubitih 22

ljudi. »Osnovna načela islama so mir, pravica, odpustanje. Vojno dopusca le v izjemnih primerih,« je izjavil vodja Hamasa Ahmad Bahar.

»In Izraelci v Palestini so izjemen primer, zato je njihova odstranitev z načeli svete vojne naloga vsega arabskega in muslimanskega sveta,« je dodal.

Wafa Amr / Reuter

EGIPT

Razmah prikrite islamizacije države

Muslimanska bratovščina zatrjuje, da se je odpovedala nasilju

KAIRO - Potem ko je vladi Hosnija Mubaraka uspelo omejiti islamsko-fundamentalistični terorizem, se Egipt zdaj pripravlja na nov udarec proti muslimanski organizaciji, imenovani muslimanska bratovščina. Prejšnji teden so pripravili 27 članov bratovščine, ki se je po lastnih trditvah že pred leti odpovedala nasilju. Zadnje aretacije predstavljajo nov višek prizadevanj egiptovske vlade, s katerimi skušajo preprečiti še večji razmah prikrite islamizacije države.

Organizacija muslimanska bratovščina, ki je prepovedana že od 80. let, je v svojem »pohodu na institucije« zabeležila že vrsto uspehov: njeni člani so prevladali v študentskih združenjih, najpomembnejših sindikatih in njihovi privrženci so v zadnjih letih zasedli pomembne položaje tudi v raznih ministrstvih, varnostnih službah in vojski. Cilj te najstarejše fundamentalistične organizacije, ki je bila ustanovljena leta 1928, je vzpostavitev islamske države, ki bi ji vladali principi seriatskega prava. V 80. letih se je organizacija močno razvila, ker je Mubarak spremenil svoje mnenje o tej organizaciji: »Pod pokroviteljstvom muslimanske bratovščine so nastale skupine skrajnežev v Egiptu, Hezbolah v Libanonu kot tudi organizacija palestinskih skrajnežev Hamas.« Slednje je Hosni Mubarak pred kratkim povedal za ameriški časopis The New Yorker in se dodal: »Pripadniki te organizacije sicer trdijo, da so se odpovedali nasilju, toda v resnici so prav oni odgovorni zanj. Zagotovo bo prišel dan, ko jih bomo razkrinkali.«

Mubarak se je delno odpovedal svoji liberalni politiki ob koncu leta 1992, ko mu je primer Alžirije jasno pokazal, kam lahko vodi tovrstna politika. Eno leto pred tem so na volitvah v Alžiriji zmagali fundamentalisti, nakar je vojska prevzela oblast in s tem se je pričel krvavi konflikt, ki se vedno traja. Od takrat je v Egiptu vedno znova prihajalo do aretacij članov muslimanske bratovščine. Tudi temu, da bi se registrirali kot stranka, Mubarak odločno nasprotuje. Preteklo poletje se je v Egiptu začel »nacionalni dialog«, v katerem sodelujejo egiptovska vlada, opozicijske stranke, sindikati in različna združenja. Tudi na tej ravni Mubarak kategorično zavrača sodelovanje muslimanske bratovščine. Po mnenju neodvisnih opazovalcev je nov udarec proti tej organizaciji pričakovati novembra, ko bodo v Egiptu verjetno na sporedu parlamentarne volitve. »Egiptčan, proti kateremu je uveden kazenski postopek, ne sme kandidirati«, ocenjuje zahodni diplomat. Četudi bo postopek ustavljen se pred začetkom volitev, lahko močno škodi ugledu prizadetih oseb. Večina aretiranih odvnetikov, učiteljev in inženirjev je članov mestnih svetov ali pa so pomembni člani sindikatov. Nekateri bi imeli dobre možnosti za uspeh na volitvah.

Po podatkih egiptovskega notranjega ministrstva so obtoženi, da so »skušali vzpostaviti ilegalno organizacijo s podružnicami po vsej državi, katere cilj je razveljavitev ustave in prevzem oblasti«. Slednje pa zaradi znanih ciljev in aktivnosti uradno prepovedane organizacije ne predstavlja nič pretresljivo novega. »Aretrirani niso storili nič protizakonitega. Mi zelimo le uresničiti svoje pravice, ki nam pripadajo po ustavi,« pravi Mamun el Hodaibi, predstavnik za stike muslimanske bratovščine.

Jörg Fischer/ dpa

PAKISTAN / VAL NASILJA

Za atentati v Karačiju stoji Indija

Islamabad in New Delhi zavračata mirovne pobude za rešitev kašmirske krize

ISLAMABAD - Nov val nasilja v Karačiju je z napadom na nekega kašmirskega vojaka ponudil prvi dokaz uradni pakistanski domnevi, da med položajem v Karačiju in nemirnim Kašmirjem obstaja možnost, da je vpletena Indija, čeprav za to trditve se zmeraj ni nobenega neposrednega dokaza.

V različnih incidentih je v gospodarski prestolnici Pakistana umrlo 31 oseb, pri enajstih niso mogli ugotoviti storilca, vsi pa so pripadali aktivistom, ki so zbirali denar za muslimanske separatiste v indijskem Kašmirju. V državi, kakršna je Pakistan, kjer je kar 98 odstotkov muslimanov in kjer vprašanje Kašmirja soglasno podpira javno mnenje ter vse politične stranke, je takšen napad do slej povsem nekaj novega.

Do incidenta je prišlo med splošno solidarno stavko v podporo Kašmirju, ki jo je organizirala vlada Benazir Buto, zaradi njega pa je bila skorajda povsem ohromljena vsa dejavnost v večjih pakistanskih mestih, saj so bile povsod demonstracije, kjer so provaladni aktivisti in pripadniki opozicije demonstirali zoper »strahote«, ki

jih počne Indija v Kašmirju. Do drugega napada je prišlo, ko so začeli neznanci streljati na vernike v sunitski džamiji. Izid: devet mrtvih. Krajevne oblasti sumijo, »da so vpletene tuje sile«, kar v uradni pakistanski terminologiji pomeni, da gre za veliko pakistansko sosedo Indijo, s katero se je

Pakistan po ločitvi leta 1947 vojskoval kar trikrat, dvakrat zaradi kašmirskega vprašanja. Ko se je versko in politično nasilje stopnjevalo decembra lani v Karačiju do vrelišča, je bilo v mesecu dni več kot 160 mrtvih in Butova je odgovornost za njihovo smrt pripisala agentom iz Indije, ki naj bi se vtihotapili v vrste »mohadžirjev«, priseljenec iz Indije. Po mnenju Benazir Buto hoče Indija destabilizirati Karaci in prisiliti pakistansko vlado k vojski

represiji ter tako opravičiti prisotnost svoje vojske v Kašmirju, edini indijski državi, katere večina je muslimanska. Takrat so pakistanske oblasti zaprle indijski konzulat v Karačiju pod obtožbo, da povzroča nemire, toda brez kakršnihkoli dokazov, ki jih je zahteval New Delhi.

Do vnovičnega izbruha napetosti ob kašmirem vprašanju prihaja v obdobju, ko je položaj v vojskem smislu zamrznjen na razmejitveni črti, ki ločuje obe sprti strani tako pod indijskim kot pakistanskim nadzorom, sam položaj pa ne obeta skorajšnje politične resitve.

Benazir Buto je v svojem sobotnem televizijskem govoru Indijo pozvala k pogajanjem o možnostih »plebiscita«, s katerim naj bi rešili več kot pet desetletij trajajoči spor, vendar je New Delhi takšno možnost kategorično zavrnil. Prav tako pa je Benazir Buto zavrnila možnost vplet v Kašmirju, ki jih je predvidno ponudila Indija.

Herve Clerc / AFP

Po nedeljskem atentatu na stavkajoče v Karačiju (Telefoto: AP)

INDONEZIJA

Islam, zdravilo za družbene patologije

Verski voditelji ljudi vse bolj ščuvajo proti Zahodu in Kitajcem

INDONEZIJA - Zahodne države, ki sicer s strahom opazujejo vzpon islamskega fundamentalizma na Bližnjem vzhodu, se verjetno ne zavedajo dejstva, da se tudi večina Indonezijcev, prebivalcev največje muslimanske države na svetu, čedalje bolj ravna po islamskih načelih. Ljudje se množično udeležujejo verskih obredov, islamska duhovščina pa je prepričana, da je islam zdravilo za vse družbene patologije, ki ze desetletja tarejo indonezijsko državo; od široko razširjene korupcije do mednacionalnih napetosti in proračunskega primanjkljaja. Islam prodira tudi v indonezijske oborožene sile, skuša pa obvladati tudi politični sistem.

»Vcasih je islama vera v življenju pripadnikov srednjega sloja igrala obrobno vlogo, v zadnjem času pa se je položaj precej spremenil,« nam je povedal Amien Rais, predsednik verske organizacije Muhammadiyah, v katero je včlanjenih kar 25 milijonov Indonezijcev. »V študentskih naseljih, med državnimi uslužbenci ter med pripadniki oboroženih sil narašča število vernikov,« se ponašno dodaja Rais, ki je tudi član Združenja indonezijskih islamskih intelektualcev (ICMI). Islamski verski voditelji so denimo pred nekaj leti sprožili kampanjo proti državni loteriji ter zahodnim filmom. Kmalu zatem so indonezijske oblasti prepovedale igre na srečo, lansko leto pa je ministrstvo za kulturo prepovedalo predvajanje »Resničnih laži« in »Schindlerjevega seznama«, saj naj bi omenjena ameriška filma hudo žalila verska čustva tamkajšnjih muslimanov. Verski voditelji se poleg tega zavzemajo se za prepoved tocenja alkoholnih pijač ter predvajanja pornografskih filmov.

V bistvu ni nič čudnega, če islam v Indoneziji igra tako pomembno vlogo, saj se kar devetdeset odstotkov indonezijskih državljanov prišteva k muslimanom. Indonezijski predsednik Suharto, ki že trideset let s trdo roko vlada tej veliki državi, je očitno spoznal, da je vera mogočna povezovalna sila, ki združuje narodnostno in jezikovno heterogeno državo. »Nasim prednikom ni nihče vsilil islama, ampak so ga sprejeli prostovoljno,« pravi Hasan Basri, predsednik Združenja indonezijskih imamov. Toda ugledni muslimanski voditelj Abdurrahman Wahid se boji, da bi se oborožene sile lahko zoperstavile naraščajočemu islamskemu vplivu. »Vedeti moramo, da nekateri vplivni krogi znotraj indonezijske vojske nasprotujejo prodoru islama v vse pore družbenega življenja. V ustavi namreč piše, da je Indonezija sekularna država.«

Večina poznavalcev indonezijskih razmer pa meni, da bi stabilnost v državi lahko omajalo predvsem naraščajoče sovraštvo do razmeroma malostevilne, a vplivne kitajske manjšine. »Indonezijski malajskega porekla, ki so v večini, so namreč prepričani, da tukajšnji Kitajci bogatijo na njihov račun. Nasi sodržavljeni kitajskega porekla obvladujejo zasebni sektor v državi. Mislim, da bo morala vlada sprejeti več učinkovitih ukrepov, ki bodo omili sedanje socialne razlike, sicer bo prislo do protikitajskih izgrediv,« svari Rais.

Dean Yates / Reuter

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

08.00	Video strani
08.40	Zimska tekmovalja, pon. 17/26 dela francoske risane serije
09.05	Pisana frnikula, češki film
10.20	Windsorski, 4., zadnji del angl. dokum. nadaljevanke
11.15	Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo, pon.
11.40	Scepec sirnega sveta: Nagelj nove zbirke - klinčki, pon. 9/13 dela angleske dokumentarne serije
12.05	Na starih kolesih, pon. 5/12 dela am. dokumentarne serije
12.30	Alpe - Donava - Jadran, pon.
13.00	Poročila
13.05	Video strani
14.50	Obiski, pon.
15.50	Zena vaskega zupnika, pon. 3/4 dela angleske nadaljevanke
16.40	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	Tv dnevnik
17.10	Otroski program
18.00	A. Papler: Hudobni grascak, kutkovna igra
18.45	Pari, tv igrice
19.10	Risanka
19.30	Tv dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Forum
20.25	Slovenske novele: Ivan Cankar: Mira, tv film
21.15	Gledališče poezije: Milan Jesih: Soneti
21.35	Krst pri savici, balet
22.15	Tv dnevnik 3, tema dneva, vreme, sport
22.40	Sova
22.40	Eno leto v Provansi, 4/12 del angleske nanizanke
23.15	Severna obzorja, 30/33 del ameriske nanizanke
00.00	Video strani

SLOVENIJA 2

12.50	Video strani
13.00	Euronews
13.40	Zgodbe iz školjke
14.10	Most, 3/8 del nizozemsko - belgijske nadaljevanke, pon.
15.00	Videošpon, pon.
15.45	Sova, ponovitev
16.25	Z eno nogo v grobu, 9/12 del angleske nanizanke
16.25	Severna obzorja, 29/33 del angleske nadaljevanke
17.10	Arhiv zemlje, 1/14 del ameriske poljudnoznanstvene serije
17.40	V vrtincu:
18.25	Pred dežjem
18.25	Sportna sreda
18.25	Lillehammer: Svetovni pokal v smučarskih skokih, prenos
18.25	Med odmorom DP v alpskem smučanju, slalom (M), reportaza s Soriske planine
20.30	Moski, zenske
21.30	Pevca pesem sladka
22.10	Omizje:
22.10	Umetnost: Zakaj in za koga?
00.15	Video strani

KANAL A

07.00	Video strani
12.00	Spot tedna
12.05	Na velikem platnu
12.25	Luc svetlobe, ponovitev 357. dela ameriske nadaljevanke
13.15	Rodeo, ponovitev kontaktne glasbene oddaje
14.05	Spot tedna
14.10	CMT
15.55	Spot tedna
16.00	Na velikem platnu
16.20	Male zivali, ponovitev oddaje o hišnih ljubljencih
16.40	Upravljanje, ponovitev 16. dela dok. nan. o managementu
17.10	Zadeto, ponovitev oddaje o aktualnih dogodkih
18.00	Divje palme, pon. 4. dela ameriske nanizanke
18.45	Dogodivščine male koale, risanka
19.00	Porocila
19.05	Risanka
19.10	Luc svetlobe, 358. del ameriske nadaljevanke
20.00	Benny Hill, 23. del angleske humoristicne nanizanke
20.30	Dance Session, oddaja o plesu
21.10	Porocila
21.15	Dannyjeve zvezde, vedezevanje v živo
22.00	Album show, glasbena oddaja
22.50	Ziveti danes - astrologija duha, ponovitev dokum. oddaje
23.20	Epikurejske zgodbe, ponovitev oddaje o slov. gostilnah
23.40	Spot tedna
23.25	Na velikem platnu
23.45	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

13.30	Video strani
16.00	MMTV shop, televizijska prodaja
17.15	Ziva scena, ponovitev
19.10	Kuhajmo skupaj, kulinaricna oddaja
19.40	MMTV shop, televizijska prodaja
20.10	Aktualno, zanimivo, o dogodkih okoli nas
20.50	Perfect Bridge, film
22.10	Karte pripovedujejo, vedezevanje iz kart
22.55	Embryo, film
00.25	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.45	Aktualna oddaja Uno-mattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 9.30) dnevnik
9.35	Nan.: Cuori senza età, vmes (10.00) dnevnik
10.05	Film: La diga sul Pacifico (dram., It. '58), vmes (11.00) dnevnik
11.45	Oddaja koristnih nasvetov Utile Futile
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik
14.00	Kult. tednik Primmissima
14.20	Kviz: Sala giochi
14.50	Nan.: Spazio 1999
15.45	Mladinski variete Solletico, risanke
17.55	Danes v Parlamentu
18.00	Dnevnik
18.20	Neverjetne zgodbe
18.50	Variete: Luna Park (vodi Milly Carlucci)
19.35	Vreme in dnevnik, 20.30 Il fatto (E. Biagi)
20.45	Film: La frattura del miocardio (kom., Fr. '91, i. J. Bonaffé, D. Lavanant)
22.30	Aktualno: Anni d' infanzia Dossier
23.20	Dnevnik
23.25	Sportna sreda: kosarka Italija-Bjelorusija
0.20	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Videosapere: Saniti
1.10	Aktualno: Sottovoce

RAI 2

7.00	Oddaja za najmlajše Quante storie!
7.50	Nan.: Doogie Howser, 8.15 Lasse
8.40	Nad.: Beautiful
10.00	Aktualno: Fra le righe, 11.00 Lo sportello dei cittadini
11.30	TG2-33, 11.45 dnevnik 2
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.45	Variete: Quante storie, ragazzi!, risanke
14.35	Nad.: Paradise Beach, 14.55 Santa Barbara
15.40	Kronike v živo, vmes (15.45, 17.00) dnevnik
18.05	Buon Compleanni Cinema
18.10	Iz Parlamenta
18.15	Sport in vreme
18.35	In viaggio con Sereno variabile
18.45	Nan.: Miami Vice
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	TV film: Aquila Rossa (dram., ZDA '94)
22.30	Nan.: La donna della tua vita, 23.30 dnevnik
24.00	Pregled tiska in vreme
0.15	Avtorska glasba

RAI 3

6.30	Jutranji pregled tiska
6.45	Odd. Videosapere: Spanscina, Sapere, Filozofija, Zenske v glasbi, Fantastica età, Euronews, itd.
11.15	Fantastica Mente
12.00	Dnevnik in gospodarstvo
12.30	Znanstveni dnevnik
12.40	Dove sono i Pirenei?
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	TGR Italija Jug
15.15	Sportno popoldne: IP v hokeju na ledu, plavanje
16.30	DSE Odprta sola, Parlato semplice, 18.00 dok. Geo
18.30	Sport, Insieme in vreme
19.00	Dnevnik, dezelne vesti
19.50	Blob Soup, 20.10 Blob
20.30	Aktualno: Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik, dezelne vesti
22.45	Aktualno: Speciale 3
23.50	Variete: Spazio Ippoliti
0.30	Dnevnik, pregled tiska in vreme, filmske novosti
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

7.00	Nan.: Tre cuori in affitto
7.300	Nad.: Diritto di nascere, 8.00 Manuela, 9.05 Guadalupe, 9.30 Catene d'amore
9.55	Variete: Buona giornata, vmes nad. 10.55 Febbre d'amore, 11.55 Rubi, vmes (11.25) TG 4
13.30	Dnevnik
14.00	Rubrika o lepoti
14.20	Nad.: Sentieri, 15.20 Cuore selvaggio, 16.00 La donna del mistero
17.00	Aktualno: Perdonami, 18.00 Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.45	Film: Don Camillo (kom., ZDA '83, i. T. Hill)
23.05	Film: Volazione da Tiffany (kom., ZDA '61, i. A. Hepburn, G. Peppard), vmes (23.45) dnevnik, 1.30 pregled tiska
1.40	Nan.: Jeffersonovi

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Maurizio Costanzo Show
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Nad.: Beautiful
14.05	Kviz: Complotto in famiglia (vodi A. Castagna)
15.20	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete, vmes risanke
17.55	TG 5 Flash - Kratke vesti
18.00	Kviza: OK, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Nogomet: Milan-Arsenal (Superpokal Evrope)
22.40	Aktualno: Braccio di ferro (vodi E. Mentana)
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5
1.30	Sgarbi quotidiani
2.00	Pregled tiska

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.20	Nanizanke
12.25	Odprti studio
12.30	Fatti e misfatti, 12.40 Sport studio
12.50	Otroski variete
14.00	Odprti studio
14.20	Aktualno: Village
14.30	Variete: Non è la RAI
16.00	Variete: Smile
16.05	Nan.: Star Trek
17.10	Variete: Talk Radio
17.25	Nan.: Il mio amico Ricky, 18.10 Ultraman, 18.45 Village, 18.50 Bayside School
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Karaoke
20.45	Nogomet: Arsenal-Milan
22.20	Fatti e misfatti
22.30	Nan.: Quelli della speciale (i. G. Furia)
24.00	Aktualno: Mai visto
0.30	Italia 1 sport

TELE 4

13.30	19.30, 22.10, 24.00 Dogodki in odmevi
20.30	Nadaljevanke
21.30	Nanizanka

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30, 24.00 Dnevnik, 13.30 Sport
14.10	Film: Tra madre e figlia
20.00	LionTrophy Show
20.35	Film: Omicidio in bianco e nero ('90, i. R. Crenna)
23.00	Variete: Tappeto volante

Koper

16.00	Euronews - tv novice
16.15	Aktualnosti, tedenska rubrika
16.45	Rhythm & News, vodi Andrea F.
17.45	Tierras de Espana
18.00	Slovenski program
18.00	Bliznja srečanja - tv, mladinska oddaja
18.45	Primorska kronika
19.00	Tv dnevnik
19.30	Tecaj angleskega jezika, »Quality time«
20.00	Euronews
20.30	Nogomet - super pokal: Milan - Arsenal, neposredni prenos
22.15	Vsedanes
22.30	»Bersaglio«- v studiju Maurizio Bekar

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Nas hrupni dom, pon.
09.30	Zivalski vrt, pon.
10.15	Zametne roke, pon. filma
11.50	Mentawa!
12.15	Zunanje politično poročilo, pon.
13.00	Cas v sliki
13.10	Beg z Luciferjem - past
13.35	Pravica do ljubezni
14.00	Ordinacija Bülowbogen
14.45	Pogledi od strani
15.00	Otroski program
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.05	Nas učitelj dr. Specht
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.15	Dolga pot na Kitajsko, ameriski pust. film, 1983
23.50	Cas v sliki
21.50	Zdravnik, ameriski film, 1991
23.50	Igrajo: William Hurt, Elisabeth Perkins, Christine Lahti in drugi
23.50	Cas v sliki
23.55	Resite tigra, ameriski film, 1972 z Jackom Lemmonom v glavni vlogi
01.30	Video strani

Avstrija 2

14.05	NLP
14.50	Pogresan v Haremu, am. pustolovski film, 1965
16.15	Moc strasti
17.00	Poklici
17.30	Zemlja in ljudje
18.00	Mi
18.25	Vseh devet kijev
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	Konec poletja, nemski film, 1994
21.45	Pogledi od strani
22.00	Vecerni studio
22.35	Sport
22.40	Strah pred idilo, avstrijski film, 1994
23.00	Igrajo: Margot Vuga, Marcus Blümm in drugi
00.10	Nocni studio
01.10	Hello Austria, Hello Vienna, pon.
01.40	Delta faktor, ameriski akcijski film, 1970
01.40	Video strani
01.40	Tisoc mojstrov

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro
10.00	Porocila
10.05	Solski program:
10.10	Dober dan, ucenci
10.10	Literarno vprasanje: Petrarca
10.35	Senj
11.00	Likovni ustvarjalci: Josip Racic
11.30	Deklica iz prihodnosti, 12/24 del serije
12.00	Porocila
12.05	Cesarica, 92/211 del nadaljevanke
12.50	Sissi, usodna leta cesarice, avstrijski film
14.35	Senj, pon.
15.00	Literarno vprasanje: Petaraca
15.30	Nekaj vaznega
15.30	Kako je kaj nastalo
15.30	Risanka
15.30	Ko vprasam odrasle
16.05	Prvic, 6/10 del nanizanke za otroke
16.30	Slovo
16.30	Porocila
16.40	Ucimo se o Hrvaski: Hrvasko gledalisce
17.10	Pazi, steklo!
17.45	Hrvaska danes
18.00	Kolo srece
18.35	Santa Barbara, 929. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1, vreme
20.02	Sport
20.10	Iz strankarskega zivljenja
20.55	Ameriski Cezar, 3/5 del ameriske dokumentarne oddaje
21.45	Poslovni klub
22.30	Slika na sliko
23.10	Jazz
00.00	Porocila
00.05	Sanje brez meja

Hrvatska 2

17.45	Tv-koledar
17.55	Middlemarch, pon. 2/7 dela angleske nadaljevanke
18.45	Zametna taca, ponovitev 1/7 dela dokumentarne nanizanke
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.25	Milano: Pokal pokalnih prvakov
22.20	Middlemarch, 3/7 del angleske nadaljevanke
23.10	Starlings, angleski film, 1988
23.10	Igrajo: Michael Maloney, Lynsey Baxter, Frank Mills, Jane Downs in drugi
23.10	Rezija: David Wheatley
00.35	Video strani

Madžarska

09.00	Mejno mesto
09.30	Dopoldan, Igra, Ognjeni prstan
12.00	Opoldanski zvon
12.05	Posel
12.20	Borza
12.25	Welcome to Hungary
14.55	Podezelske zgodbe
15.20	Zgodovina za solarje
16.00	Dnevnik
16.05	Zavozlano
16.25	Gospodicina, serija
17.00	Vklopi, za otroke
17.45	Krisna Krisna
18.15	Posel
18.30	Macec v zaklju, kviz
19.00	Pravljica
19.10	Muza, novice iz kulture
19.30	Dnevnik in podelitve nagrad s filmskega festivala N.N., angel smrti, madžarski film
20.25	Dnevi obleganja Budimpeste
22.15	Kot v kinu in madžarski film Desetar in ostali iz leta 1961
00.20	Dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2

17.10

ARHIV ZEMLJE,
poljudnoznansvena oddaja

Arhiv zemlja je nadaljevanje o krhkih ravnotežju med človekom in naravo. Čezmerno izkoriščanje naravnih bogastev in nenadzorovano onesnaževanje okolja bi lahko dokončno porušilo ta negotovi odnos, vendar je v nekaj zadnjih letih prišlo do zasuka. Zanemarjanje naše skupne dediščine, ki je bilo značilno za vlade, javne ustanove, industrijo in posameznike, se je končno obrnilo in vse več pozornosti namenjamo tistim, ki vplivajo na naše vsakdanje življenje in na prihodnost planeta. Nadaljevanje Arhiv zemlje prikazuje najpomembnejše dosežke in najbolj zgočene težave na področju ekologije. V vsaki oddaji je pet zgodb z različnih koncev sveta.

V prvi oddaji si bomo ogledali:

1. Lovce na dinosavre v Združenih državah so obtožili, da z ropanjem bogatih najdišč fosilov na ameriškem Srednjem zahodu uničujejo arheološke dokaze. Lovci uporabljajo celo buldožerje, da bi se dokopali do čim boljše okolice. Zakon jim tega sicer ne dovoljuje, vendar je najvišja kazen, ki grozi za tak prekršek, 50 dolarjev, pa tudi nadzorniki le s težavo patrolirajo na prostiranih območjih.

2. Živalski in rastlinski svet v italijanskih Benetkah sodita med najbolj nenavadne na svetu. Življenje na naseljenih otokih je odvisno od vode v laguni - od pitne vode do kanalizacije in industrijske hidracije. Benetke ostajajo čiste zaradi naravne izmenjave voda v laguni, v kateri se voda vsak mesec popolnoma zamenja. Ljudje si lahko samo prizadevajo za ohranitev krhkega ravnotežja med človekovimi potrebami in okoljem.

3. Anglija je majhna, zelena dežela z bogato dediščino poljedelstva in življenja na podeželju. Toda naravoslovec in pisatelj Dennis Furnell trdi, da se vse to spreminja. V svojem avstinu iz leta 1926 je prevozil deželo ter pripovedoval o prihodnosti zelenih površin in vlogi narodnih parkov za ohranitev živalstva in rastlinstva na podeželju.

4. Srednjeveške higienske razmere v številnih mestih po vsem svetu pogosto pripeljejo do izbruha srednjeveških bolezni - tifusa, malarije in griže. V Pakistanu bi se temu lahko izognili z načrtom Orangi. Boljše sanitarne razmere že dajejo rezultate.

5. Leta 1990 je v češkem mestecu Hradec Kralove začelo primanjkovati pitne vode. Odplake iz tovarn in nafta iz sovjetskih tankov med okupacijo so zastrupili reko. Onesnaženje je bilo tolikšno, da se je škoda zdelo nepopravljiva. Investicije vlade in pomoč Evropske skupnosti so čez tri leta obrodile sadove.

TV SLOVENIJA 2

17.40

V VRTINCU,
oddaja o filmu

V času, ko je vojna v Bosni in Hercegovini postala že del našega vsakdana, ko jo jemljemo kot druge novice s svetovnih bojišč in mirno preklapljamo tv sprejemnik na bolj »zanimive« teme, prihaja k nam film Milča Mančevskega PRED DEŽJEM. Z zlatim beneškim levom ovenčani balkanski »western« v prvi plan postavlja dramatizacijo tiste prve iskre, ki lahko zaneti etnično vojno, na najbolj preprosti človeški ravni, če povzamemo besede izvršnega producenta Simona Perryja. Film, ki ga sestavljajo tri med seboj povezane zgodbe, dogaja pa se v Londonu in Makedoniji, je nastal v angleško-francosko-makedonski koprodukciji. V glavni vlogi je nastopil Rade Šerbedžija in za odlično igranje dobil nagrado italijanskih filmskih kritikov na lanskem beneškem festivalu.

TV SLOVENIJA 2

20.30

MOŠKI, ŽENSKO
O strpnosti

Manca Košir v februarjski oddaji MOŠKI, ŽENSKO sprašuje o strpnosti. Združeni narodi so namreč leto '95 razglasili za leto strpnosti. So bolj strpne ženske ali moški? Zakaj je najtežje biti strpen do najbližjih: moža, žene, otrok? Kje živijo ljudje, ki so strpni do starcev, ljubeči do otrok, ki se ne kregajo in ne tepejo, ki ne poznajo stresov, ki ne umirajo za rakom... Kaj nas lahko o strpnosti nauči Sarajevo, kaj Romi ali šerpe.

A KANAL

20.00

BENNY HILL,
angleška humoristična serija

Gotovo vas zanima, kako snemajo filmski ustvarjalci svoje umetnine. Benny vas bo popeljal za kulise filma v družbi francoskega režiserja novega vala, gospoda Čabnika. Zanimivi intervju bodo prekinili tiralica za tatoma, ki je ukradel čredo ovac, in nekaj delno uspešnih reklamnih vložkov. Kot se spodobi, bodo tokratni spored končali s poročili gospe Angele H.

KANAL A

20.30

DANCE SESSION,
oddaja o plesu

V SNG Opera in balet pripravljajo baletno premiero v koreografiji Toera van Schayka, gosta iz Nizozemske. Plesalec, koreograf in pedagog Fred Lasere je rodom Guadelupe zamenjal za Ljubljano. V Novi Gorici je bilo srečanje slovenskih plesnih skupin.

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.25

Ivan Cankar: Mira

Novelo Ivana Cankarja je priredila za televizijo Diana Martinc, zreziral pa Anton Tomašič.

Novela je druga od treh v zbirki Volja in moč, ki jo je Cankar snoval v letu 1910, izšla pa je leto pozneje. Duhovni prostor dekadence, ko je vrednot preveč, da bi vse imele prostor in velja-

vo, sili človeka v najintimnejše odločitve. Moč, ki jo potrebuje in sega po njej, je preobsežna in zadusi v njem rastočo voljo.

Zaplet je melodramatičen: junaka umetnika obvladujeta dve ženski; trikotnik, iz katerega ne more, brez katerega pa tudi ne gre. Razdvojen je tudi kot

slikar: delati po naročilu in živeti udobno, meščansko življenje ali raziskovati v neznano in tvegati »strgano srajco«.

Odločitve in njih posledice so nepredvidljive. To so podobe iz sanj, kamor si pogosto želimo in v katerih se včasih presenečeno zbudimo.

Milan Jesih

Ze nekaj časa smo razmišljali o tem, da bi podobno kot na primer literarni no-kturno na radiu približali sodobno poezijo gledalcem, ki so istočasno tudi poslušalci. Kako, smo se hitro strinjali: poezijo naj bi ilustrirala privlačna vizualizacija, ki ne bi samo ponazarjala teksta, ampak bi ga dopolnjevala. Tezja je bila odločitev, katere

pesnike bi predstavili. Osnovna usmeritev, ki se nam je ponujala, so bili pesniki, ki niso »hermetični« ki s svojo poezijo trkajo tudi na srca »nepoznavalcev«. Druga naša želja je bila, da bi bili to pesniki, ki je njihov pogled na življenje lahkotnejši, morda celo ironičen. Tretja pa, da bi bili to pesniki, ki so nekoliko odrinjeni, ki ne sto-

je vedno v prvi vrsti, kadar predstavljajo reprezentativno slovensko kulturo. Pokazalo se je, da ni nobena od teh razdelitev niti mogoca niti pametna. Zato smo se odločili, da izberemo pac tiste pesnike, ki so nam vsekot prvega vam predstavljamo Milana Jesiha, pesnika, dramatika in prevajalca, mojstra lirike in ironije.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

09.00 Video; 12.00 Soul On MTV; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Popoldanski Mix; 16.30 Coca Cola Report; 17.30 Dial MTV; 18.00 Music Non Stop; 20.00 Greatest Hits; 21.00 Most Wanted; 22.30 Beavis & Butt-head; 00.00 The End?

SKY ONE

11.00 Koncentracija; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 E Street; 14.00 St. Elsewhere; 15.00 Manhattan bo moj; 16.00 The Oprah Winfrey Show; 16.50 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.00 Svet iger; 19.30 Blockbuster; 20.00 E Street; 20.30 M.A.S.H.; 21.00 September, 2. zadnji del; 23.00 Star Trek

PRO 7

05.05 Ponovitve; 09.30 Monty, milijonski dedič, am. kom.; 11.25 Moško gospodinjstvo; 11.55 Hart; 13.00 Charliejevi angelčki, serija; 15.00 Colbyjevi; 16.00 Hišica v preri; 17.00 Risanke; 18.25 Rock 'n' roll očka; 18.55 Roseanne; 19.55 Poročila; 20.15 Brisco Country; 21.10 Renegade, serija; 23.00 The Drifter, am. krim., 1988

PREMIERE

14.00 Corentinove fantastične pustolovščine; 14.50 Kralj severnih medvedov; 16.20 V gozdu šimpanzov, dokum.; 17.05 Jennifer 8, am. psih. triler; 20.00 Premiere; 20.15 Policaj in pol, am. akc. kom.; 1993; 21.50 Hudičev odvetnik, am. psih. triler, 1993

SAT 1

07.30 Ponovitve serij; 12.00 Loving - ljubezenske poti; 12.30 Pod kalifornijskim soncem; 13.25 Falcon Crest; 14.25 White Fang; 14.55 Pustolovščine mladega Indiana Jonesa; 15.55 MacGyver; 17.00 Tvegajli; 17.30 Regionalna poročila; 18.00 Pojdi na vse; 19.00 Poročila; 19.15 Sport; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Smrtonosni denar, 2/2 del nem. drame; 23.00 Bridge To Hell, it. vojni. film, 1986

EUROSPORT

08.30 Euroski; 09.30 Eurotenis; 12.30 Euroski; 13.30 Eurotenis; 14.30 Snooker; 16.30 Jahanje; 17.30 Akrobatsko smučanje; 18.30 Smučarski skoki; 20.30 Športna poročila; 21.00 Boks; 23.00 Boks; 00.00 Jahanje; 01.00 Športna poročila

RTL

09.05 Ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Umor je napisala, ameriška serija; 17.00 Jeopardy; 17.30 Med nami; 18.00 Bogati in slavn; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.40 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Želim dom, ameriška drama, 1993; 22.10 Stern TV, magazin; 23.15 Gottschalk - Late Night Show; 00.00 Poročila; 00.30 Nočni program

RTL 2

05.30 - 17.25 Ponovitve; 17.30 Zorro, serija; 17.55 Umik; 18.25 Nasmehnite se, prosim; 19.05 21, Jump Street, 23.del; 20.00 Poročila; 20.15 Noro potovanje v džunglo, avstralska kom.; 1979; 22.05 Wrestling; 23.00 Rumeni hudci iz Los Angelesa, ameriški akcijski film, 1986

SKY MOVIES

15.00 Wizzard; 17.00 A Million To One; 18.55 The New Boys; 21.00 Ruby Cairo; 23.00 Appointment For A Killing

MOVIE CHANNEL

12.50 Little Miss Broadway; 14.05 The Planet Of The Turtles; 15.00 The Great Missouri Raid; 17.00 Dunderklumpen; 21.00 The Player; 23.05 Passanger 57

FILMNET +

12.00 Of Mice And Men; 14.00 White Man Can't Jump; 16.00 K-TV; 18.00 Folks; 20.00 Bride Of Violence

SUPER CHANNEL

14.00 Kolo denarja; 17.30 Poročila Financijal Times; 18.00 Danes, novice; 19.00 Poročila; 19.30 Golf; 20.30 Dateline, magazin; 21.30 Inside Edition; 22.00 Poročila; 22.30 The Tonight Show; 23.30 Res osebnost, talk show

CNN

06.00 - 23.00 World News; 07.30 MoneyLine; 11.30 World Report; 12.30 Business Report; 13.30 Business Day; 14.30 Business Morning; 15.00 Larry King Live; 17.30 Business Asia; 20.00 World Business Today; 21.00 International Hour; 23.00 International Hour; 00.45 World Sport

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Biovreme; 8.05 Radio plus; 11.05 Modrost, v nas čas položena; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Osmrtnice in obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.00 Poročila; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Umetnost letošnjih Prešernovih nagajencev; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Etnoglasba sveta; 23.05 Literarni nokturno: F. Prešeren.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Prireditve; 9.15 Malčki o...; 11.35 Obvestila; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilske minute; 14.00 Kulturne drobtinice; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.00 Računalniški val; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.00 Vi izbirate, jaz izberem; 22.20-23.00 Jazz na 2. programu.

Slovenija 3

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00 Poročila; 8.05 Glasba; 10.05 Literarna matineja; 11.05 Izbrali smo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasb. revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Prešeren v glasbi; 16.45 Življenje kot izziv; 17.05 Koncerti; 20.00 Prešernovi nagajenci; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glas. tradicija 20. stoletja; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.00 Modri Val - Praznični program; 8.30 Poročila; 9.00 Servisne informacije, prireditve; 10.00 Intervju z Alojzjem Rebulo; 10.30 Poročila; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Opoldnevnik RK; praznična reportaža; 13.30 Dogodki in domevi - prenos RS - praznična reportaža; 17.30 Poročila; 18.00 Glasbena oddaja; 19.00 Dnevnik; 19.30 Športni program Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.00 Modri val; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.50 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbrali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Kulturna srečanja; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Zgodovina Istre; 14.50 Single tedna; 15.00 Back to the future; 16.00 Modri val; 18.00 Mix magazine; 18.45 Natività; 20.00 RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 9.15, 10.15,

13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.00 Horoskop; 7.35 Vreme; 9.30 Kam danes; 11.00 Anket; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinarjev gost; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.25 Nagradna uganka; 18.15 RGL na rajzo gre; 20.00 Pole position; 22.00 Radosti življenja; 1.00 Satelit.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije - zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.00, 15.00 Moda; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.20 Nagradni kviz; 19.30 do 24.00 Večerni program - Parnas.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 9.15 Na postaji zvokov; 11.45 Info-servis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeži ste, poslušajte; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.40 Pojoči srebrni klobuček; 18.00 Mladi mladim; 19.30 Šport in glasba; 21.00 Na obisku; 22.00 Zrcalo dneva; 22.15 Glasba; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 103. Avtodrom; 14.00 OF (24 ur-info); 15.00 Recenzije & Napovedi; 17.00 Rock indok; 19.00 TB: Let 3; 20.00 Kozmiki, Night Time, Blues, Pantonalni kabaret; 24.00 Reprize (poned. in torek).

Radio Trst A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Obzorik; 9.10 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (I. Tavčar, r. M. Sosič); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Primorska poje: MPZ Skala; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti: Na goriskem valu; 15.00 Potpuri; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10: Mi in glasba: Trieste Prima 1994; 18.00 Literarne podobe: Literarne kritične skice in osnutki; 18.30 Made in Italy; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 20.30 Oddaja VZPI-ANPI; 21.15 Samo za vas; 22.00 Ostali Trst - L' altra Trieste.

Radio Koroška

18.10-19.00 Društva se predstavljajo; Večerna odpade zaradi hokeja na ledu.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/ 222-815

V petek, 10. februarja, ob 20. uri: Sinja Ozbolt - ZR-CAJLENJE (DP). Predstava bo se v nedeljo, 12., v cetrtek, 16., in v petek, 17. februarja, ob isti uri.

SNG DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V petek, 10. februarja, ob 19.30: D. Jovanović - UGANKA KORAJZE, za abonma petek in izven. V soboto, 11. februarja, ob 19.30: D. Jovanović - ANTIGONA, za izven.

V sredo, 15. februarja, ob 19.30: A. P. Cehov - CESNJEV VRT. Gostovanje TEATRA GARAGE iz Zagreba.

MALA DRAMA, tel.: 061/ 221-511

V cetrtek, 9. februarja, ob 20. uri: G. Tabori - WEISMAN IN RDECE LICE, za izven. V petek, 10. februarja, ob 20. uri: A. Nicolaj - PRVA KLASA, za izven.

V soboto, 11. februarja, ob 20. uri: M. A. de la Parra Calderon - PRIKRITA OPOLZKOST VSAKDANA, za izven.

OPERA, tel.: 061/ 331-950

Danes, 8. februarja, ob 11. uri: B. Adamić - SNEGULJČICA, zadnjič v sezoni.

MGL, tel.: 061/ 210-852

V cetrtek, 9. februarja, ob 19.30: T. Bernhard - PRED UPOKOJITVIJO, za abonma študentski C. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob isti uri, za abonma K. V soboto, 11. februarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUCISCU, za izven. V ponedeljek, 13. februarja, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VECERJO, za izven. V torek, 14. februarja, ob 19.30: E. Flisar - STRIC IZ AMERIKE, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/ 332-288

V soboto, 11. februarja, ob 17. uri: lutkovna predstava MUCA COPATARICA v izvedbi LG FRU FRU. V nedeljo, 12. februarja, ob 20. uri: improloga PILOTI : GILS NASA KABINET.

GALERIJA SOU, tel.: 061/ 13 13 282

V cetrtek, 9. februarja, ob 20. uri: gledališki projekt PREDSTAVA. Predstava bo se v soboto, 11., in nedeljo, 12. ob isti uri.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/ 25-332

ODERPODODROM
Danes, 8. februarja, ob 20.30: Z. Hočevar - SMEJCI, za izven. Predstava bo se v cetrtek, 9. februarja, ob isti uri, za izven.

V nedeljo, 12. februarja, ob 20.30: F. Milčinski-Jezek - NE SMEJTE SE, UMRL JE KLOVN.

DNEVI KOMEDIJE do 26. februarja

V petek, 10. februarja, ob 19.30: A. T. Linhart - TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ZENI.

V soboto, 11. februarja, ob 19.30: M. de Cervantes - CUDEZNO GLEDALIŠČE.

V nedeljo, 12. februarja, ob 17. uri: A. Nicolaj - NI BILA PETA, BILA JE DEVETA.

KAMNIK

KULTURNI DOM DUPLICA

V petek, 17. februarja, ob 20. uri: L. Torkar - VSTAJE-NJE JOZETA SVEJKA.

KRANJ

PGK, tel.: 064/ 222-681

V cetrtek, 9. februarja, ob 19.30: F. G. Lorca - DOM BERNARDE ALBA, za izven in konto. V petek, 10. februarja, ob 19.30: J. Mortimer/B. Cooke - KADAR MACKE NI DOMA, za izven.

MARIBOR

DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V petek, 10. februarja, ob 21. uri: CABARET UNPLUGGED - SKAKAFCI ODSTEKANO, za abonente in izven.

OPERA, tel.: 062/ 221-206

Danes, 8. februarja, ob 18. uri: L. Minkus - DON KIHOT, za red torek, tam in izven.

LGM, tel.: 062/ 26-748

V nedeljo, 12. februarja, ob 11. uri: M. Pungartnik - VODNI MOZ IN LEPA POLONA, za izven.

NOVA GORICA

PDG, tel.: 065/ 25-326

V cetrtek, 9. februarja, ob 16.30: A. Nicolaj - VESE-LJE DO ZIVLJENJA. V soboto, 11. februarja, ob 11.30 in 16. uri: S. Makarović - SHOW STRAHOW, za abonma velikega polzka in izven.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V petek, 10. februarja, ob 16. uri: baletna predstava K. Cipci - PIKA NOGAVICKA.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/ 73-255

V cetrtek, 9. februarja, ob 17. uri: B. Podgoršek - KAPLJICE? - NE HVALA. Predstava bo se v petek, 10. februarja, ob 20. uri. V torek, 14. februarja, ob 9. in 10.30: plesna pravljica TRNULJČICA.

VELENJE

DOM KULTURE VELENJE

V soboto, 11. februarja, ob 10. in 16. uri: MOJCA POKRACULJA, za Piki abonma (4).

»Jewish soul music« Giora Feidmana

Že naslov sklopa pobud je nazoren, Potovanje v kulturo jidiš, obsega pa glasbene koncerte različnih zvrsti, kabaretne predstave, filmske projekcije in razstave, med katerimi je še zlasti zanimiv prikaz originalnih ilustracij stripa Maus domiselnega avtorja Arta Spiegelmana, ki so na ogled v tržaski Rizar-ni. V okviru niza »jidiš« bo jutri zvečer v tržaskem gledališču Miela nastopil sloviti klarinetist Giora Feidman (na sliki), ki je med drugim tudi izvajal glasbeno kuliso filma Schindler's list. Klarinestista, ki je med najbolj priznanimi raziskovalci in izvajalci glasbe klezmer, bosta spremljala Joseph Francis Basar (kitara) in Anthony Falanga (kontrabas).

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava skulptur in risb DRAGA TRSARJA je na ogled do 20. marca.

V prvem predverju je do 5. marca na ogled razstava SLOVENIJA IN DUNAJ.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 12. marca na ogled razstava WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava del IVA PRANCICA je na ogled do 26. februarja.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava Portreti slovenskih pesnikov in pisateljev KIAR MESKA in MARJANA KERSIC-BELACA je na ogled do 16. februarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava MARINO MARINIJA je na ogled do 15. februarja.

GALERIJA HEST, Novi trg 6

Razstava risb RIHARDA JAKOPIČA.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik MAJE POGACNIK je na ogled do 23. februarja.

GALERIJA KAPELICA SOU

Razstava del ROBERTA SIMRAKA je na ogled do 10. marca.

GALERIJA CZP KMEČKI GLAS, Zelezna 14

Razstava akvarelov in pastelov PLESTENJAK - BAHAR je na ogled do 7. marca.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafičnih listov BOGDANA BORČICA je na ogled do 19. marca.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

V cetrtek, 9. februarja, bo ob 20. uri otvoritev prve samostojne razstave MIHAELE GIUHA in ALEKSANDRE FRANCE.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava akvarelov MIHE PIRNATA ml. je na ogled do 28. februarja.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7

Arheološka razstava AMFORA je na ogled do 26. februarja.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE,

Trg Celjskih knezov 11

Pregledna razstava slik AVGUSTA LAVRENCICA je na ogled do 31. marca.

STARA GROFIJA, Muzejski trg 1

Razstava ALESA STOPARJA - okrasni cvetlični lončki.

CERKNICA

GALERIJA KRPAN

Razstava ilustracij BOZIDARJA STRMANA-MISO-TA.

ILIRSKA BISTRICA

GALERIJA NA VIDMU, Gregorciceva 2

V petek, 10. februarja, bo ob 19. uri otvoritev razstave slik PATRIZIE DEVIDE. Razstava bo na ogled do 25. februarja.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

Razstava slik CENETA GRILJCA je na ogled do 21. februarja.

KOKRICA

GALERIJA DEZMAN

Danes, 8. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave del MARJANA BELČA.

KOSTANJEVICA NA KRKI

Galerija Bozidar Jakac je za slovenski kulturni praznik odprta ves dan od 9. do 16. ure. Vodstvo za obiskovalce bo poskrbljeno. Vstopnine ne bo.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA je na ogled do 20. februarja.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

Razstava VORTEX Ona B je na ogled do 23. februarja.

SOLKAN

VILA BARTOLOMEI, Pod vinogradi 2

Razstava skulptur in risb ZMAGA POSEGE je na ogled do 26. februarja.

TRŽIČ

GALERIJA KURNIKOVA HISA

V petek, 10. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave risb Slike stare Ljubljane BORISA TROBČA. Razstava bo na ogled do 5. marca.

ŽALEC

SAVINOV LIKOVNI SALON

V petek, 10. februarja, bo ob 18. uri otvoritev razstave likovnih del LEONA KOPORCA. Razstava bo na ogled do 24. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom

Danes, 8. t. m., ob 10. uri ponovitev mladinske igre Fulvia Tomizze »Bolhe v operi« v izvedbi SSG. Režija Boris Kobal.

Jutri, 9. t. m., ob 16. uri (red I) ponovitev recitala E. Kocbeka »Globoko zgoraj ali visoko spodaj«. Režija Vladimir Jurc.

Gledališče Rossetti

Danes, 8. t. m., ob 16. uri (red sredo popoldan) in ob 20.30 (red prost) bo gledališka skupina Piccolo Teatro iz Milana predstavila L. Pirandellovo »Velikani z gore« (I giganti della montagna) (predstava 3). Režija G. Strehler.

Ponovitev jutri, 9. t. m., ob 20.30 (red cetrtek).

Jutri, 9. t. m., ob 18. uri »La vita o si vive o si scrive« - člani gl. skupine Piccolo Tratro iz Milana bodo brali Pirandellova dela. Pri blagajni gledališča je v teku prodaja vstopnic za predstavo

»L'asino d'oro« (7A): 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavniških (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00. V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

V soboto, 11. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine E.A.O. iz Rima z delom »Rosanero«. Režija Antonio Calenda.

TRŽIČ

Občinsko gledališče

V ponedeljek, 13. in v torek, 14. t. m., ob 20.30 gostovanje gledališke skupine La Fabbrica dell'Attore z delom G. Manfredija »La sposa di Parigi«. Režija Roberto Calò.

VIDEM

Gledališče Contatto

Do 13. t. m. »Ucitelj in Marjetica« Bulgakova v izvedbi Giuseppeja Bevilacque.

stni govornik Miroslav Kosuta. Sodeluje ansambel Drava iz Borovlj.

TINJE

V Domu bo jutri, 9. t. m., ob 19.30 Zgodnja in visoka renesansa.

KOTMARA VAS

Društvena soba Gorjancev: danes, 8. t. m., ob 19. uri »Prešernova proslava«.

KOROŠKA

DUNAJ

Palais Ferstet, 1010 Strauchg. 4/Freyung 2: danes, 8. t. m., ob 19. uri »Renesansa Prešernove besede«. Prireja SKD I. Cankar.

CELOVEC

Veliki javni studio koroškega radia (ORF): danes, 8. t. m., ob 19.00 - Osrednja prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku. Slavno-

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

Danes, 8. februarja, med 12. in 14. uro: tradicionalni RECITAL PRESERNOVE POEZIJE pred Prešernovim spomenikom.

VODNIKOVA DOMACIJA, Vodnikova 65

V cetrtek, 9. februarja, ob 19. uri: literarni večer DANAETA ZAJCA, VINKA MODENDORFERJA, MAJE NOVAK, ZLATKA ZAJCA, ARTURJA STERNA in JURJA HUDOLINA.

BREŽICE

V cetrtek, 9. februarja, mali avditorij Posavskega muzeja ob 18. uri: proslava ob slovenskem kulturnem prazniku, otvoritev razstave fotografij HRVOJA ORSANICA in koncert VLADA KRESLINA.

GRAD KHISLSTEIN

V cetrtek, 9. februarja, ob 18. uri: srečanje z avtorjem prof. dr. BORISOM PATERNUJEM in prevajalcem dr. KLAUSOM D. OLOFOM ob izidu nemške monografije o Prešernu.

KAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

Danes, 8. februarja, ob 19. uri: literarno-glasbeni recital PEPEL IN SPOMIN v počastitev kulturnega praznika in spomin na rojaka Antona Medveda ob ponatistu njegovih Poezij.

V petek, 10. februarja, ob 19. uri: NEPAL, HIMALAJA

IN TAJSKA - vtise s poti nam bosta ob diapozitivih predstavila Cene Grilj in Tomaz Humar.

MARIBOR

DVORANA ROTOVZ

V cetrtek, 9. februarja, ob 18. uri: predstavitev slovenskega prevoda TIBETANSKE KNJIGE MRTVIH. Knjigo bo predstavil prevajalec Ivo Svetina.

DRAMA

V cetrtek, 9. februarja, Mali oder ob 17. uri: KABINET PROF. SEDMAKA. Gost: RADKO POLIC - RAC.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/ 73-255

Danes, 8. februarja, ob 20. uri: večer posvečen kulturnemu prazniku. Nastopila bosta VOLODJA BALZALORSKY (violina) in HINKO HAAS (klavir).

VELENJE

Danes, 8. februarja, ob 19. uri: SVEČANA AKADEMIJA ob kulturnem prazniku in 20-letnici delovanja Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje.

ŽIRI

V petek, 10. februarja, galerija Svobode ob 19. uri: literarni večer ob izidu novih knjig avtorjev TONČKE STANONIK, JOZETA PETERNELJA, FRANCA KOPACA in ilustratorja VLASTA KOPACA.

Grillo bo nastopil tudi v Pordenonu in sicer v petek, 17. t. m., ob 21. uri v Palasportu. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi Protti (tel. 630063).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Sportna palaca

V soboto, 18. t. m., ob 21. uri nastop komika Beppe Grilla.

Jagodic.

KOROŠKA

CELOVEC

Galerija Carinthia: do 4.3. razstavlja Ludwig Gerstakker.

BV galerija: do 15.2. »Kleinformate«.

Galerija U: do 17.2. razstavlja Gertrude Kresse.

BOROVLJE

Galerija Rieser: razstava 50 koroških umetnikov.

RADIŠE

Kulturni dom: na ogled je razstava del G. Loiskandla.

BEGUNJE

Galerija Avenik: Do 13.2. bo na ogled razstava »Trofeje iz Nambije«.

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBL

MENJALNIŠKI TEČAJI

7. februar 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	79,90	80,90	11,29	11,49	7,47	7,77
A banka Koper	79,60	80,80	11,25	11,49	7,47	7,73
A banka Nova Gorica	79,70	80,60	11,26	11,49	7,50	7,73
Banka Celje d.d., t: 063/431-459	80,00	80,80	11,20	11,50	7,20	7,75
Banka Noricum* d.d., t: 133-40-55	80,00	80,80	11,30	11,60	7,50	7,75
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	79,49	80,68	11,18	11,65	7,49	7,63
Bund Ljubljana, t: 18-51-318	80,10	80,60	11,20	11,50	7,50	7,85
Come 2 us*	80,10	80,50	11,35	11,44	7,60	7,78
Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12						
Creditanstalt d. d.	80,00	81,20	11,20	11,60	7,30	8,00
Eros Ljubljana*, t: 13-17-197	-	-	-	-	-	-
Hida, od 7-19, sob od 7-14	80,41	80,44	11,40	11,42	7,68	7,72
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	80,43	80,46	11,41	11,42	7,70	7,72
Kompas Hertz Celje*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-15						
Kompas Hertz Velenje	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13						
Kompas Hertz Idrija*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Tolmin*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-15						
Kompas Hertz Bled*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 064/ 741-519, od 8-12, 17-19, sob od 7-16						
Kompas Hertz Nova Gorica*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 065/ 28-711, od 7-19, sob od 7-19						
Kompas Hertz Maribor*	80,20	80,60	11,30	11,45	7,50	7,70
Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13						
Nova kreditna banka Maribor d.d.*	79,85	81,60	11,30	11,60	7,47	7,85
Lemo Šempeter*, t: 065/ 32-250	79,66	80,60	11,26	11,50	7,54	7,63
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	80,00	80,90	11,32	11,45	7,50	7,80
Poštna banka Slovenije*	78,90	80,60	10,85	11,42	7,20	7,73
Publikum Ljubljana, t: 312-570	80,42	80,44	11,41	11,43	7,64	7,65
Publikum Piran, t: 066/ 73-269	80,10	80,30	11,33	11,40	7,60	7,63
Publikum Celje, t: 063/ 441-405	80,20	80,65	11,30	11,45	7,40	7,72
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	80,25	80,55	11,40	11,44	7,40	7,80
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	79,80	81,60	11,20	11,56	7,35	7,80
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	80,10	80,30	11,40	11,55	7,59	7,60
Publikum NM, t: 068/ 322-490	80,10	80,65	11,32	11,48	7,57	7,77
Publikum Žalec, t: 063/ 715-114	80,00	80,85	11,30	11,50	7,20	7,70
Publikum Šentjur/CE, t: 063/ 743-174	80,20	80,70	11,33	11,50	7,30	7,70
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	80,10	80,60	11,34	11,46	7,58	7,80
Publikum Trebnje, t: 068/ 45-670	80,12	80,89	11,32	11,48	7,55	7,79
Publikum Sevnica, t: 0608/ 82-822	80,20	80,80	11,33	11,50	7,48	7,79
Publikum Mozirje, t: 063/ 831-842	80,50	80,98	11,30	11,48	7,50	7,85
SKB d.d.,***	79,70	80,70	10,90	11,65	7,50	7,90
SHP Kranj, t: 064/331-741	80,10	80,65	11,34	11,47	7,52	7,79
SZKB d.d. Ljubljana	80,00	80,70	11,30	11,48	7,55	7,75
UBK Ljubljana, t:061/444-358	80,25	81,30	11,35	11,58	7,55	7,85
Upimo Ljubljana, t: 212-073	80,40	80,43	11,40	11,42	7,70	7,71

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:***

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Sedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

7. FEBRUAR 1995		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1585,00	1635,00
nemška marka		1042,00	1065,00
francoski frank		299,50	308,50
holandski gulden		925,00	952,00
belgijski frank		50,40	51,90
funt sterling		2475,00	2547,00
irski sterling		2450,00	2525,00
danska krona		263,25	271,30
grška dramma		6,50	6,90
kanadski dolar		1136,00	1172,00
japonski jen		15,90	16,40
švicarski frank		1225,00	1263,00
avstrijski šiling		147,25	152,00
norveška krona		236,50	244,00
švedska krona		212,75	219,75
portugalski escudo		9,90	10,35
španska pezeta		11,90	12,35
avstralski dolar		1183,00	1222,00
madžarski florint		11,00	15,00
slovenski tolar		12,50	13,20
hrvaški dinar-kuna		255,00	272,00

KMEČKA BANKA - GORICA

7. FEBRUAR 1995		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1585,00	1630,00
nemška marka		1041,00	1061,00
francoski frank		299,00	308,00
holandski gulden		924,00	942,00
belgijski frank		50,30	51,50
funt sterling		2471,00	2541,00
irski sterling		2448,00	2533,00
danska krona		263,00	271,00
grška dramma		6,60	7,10
kanadski dolar		1136,00	1171,00
švicarski frank		1230,00	1257,00
avstrijski šiling		147,10	151,10
slovenski tolar		12,60	13,10

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

7. FEBRUAR 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	-	-
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	-	-
Avstrija	Posojilnica Borovlje	-	-
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	-	-
Avstrija	Posojilnica Ločilo	-	-
Italija	Kmečka banka Gorica	12,60	13,10
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13,20

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

7. FEBRUAR 1995

7. FEBRUAR 1995		v DEM		
valuta		nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar		-	1.5344	-
francoski frank		-	28.9050	-
nizozemski gulden		-	89.2320	-
belgijski frank		-	4.8622	-
španska peseta		-	1.1607	-
danska krona		-	25.4150	-
kanadski dolar		-	1.0990	-
japonski jen		-	1.5457	-
švicarski frank		-	18.2100	-
avstrijski šiling		-	14.2110	-
italijanska lira		-	0.9506	-
švedska krona		-	20.5850	-

ABANKA D.O. LJUBLJANA

TEČAJI ZA PRODAJO DEVIZ NA DAN 9.2.1995

1. Redni prodajni tečaj za DEM 81,99
2. Tečaj za terminsko-valutne pogodbe za DEM 81,11
- po pogojih iz ponudbe Abanke z dne 2.2.1995

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 026 z dne 7. 2. 1995 - Tečaji veljajo od 8. 2. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	93,4518	93,7330	94,0142
Avstrija	040	šiling	100	1161,6893	1165,1849	1168,6805
Belgija	056	frank	100	397,4643	398,6603	399,8563
Kanada	124	dolar	1	89,8386	90,1089	90,3792
Danska	208	krona	100	2077,5690	2083,8205	2090,0720
Finska	246	marka	100	2650,6071	2658,5828	2666,5585
Francija	250	frank	100	2362,8619	2369,9718	2377,0817
Nemčija	280	marka	100	8174,5783	8199,1758	8223,7733
Grčija	300	grd	100	—	—	—
Irska	372	funt	1	—	194,4681	195,0515
Italija	380	lira	100	7,7707	7,7941	7,8175
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2200,0000	—
Japonska	392	jen	100	126,3545	126,7347	127,1149
Nizozemska	528	gulden	100	7294,3396	7316,2885	7338,2374
Norveška	578	krona	100	1869,2808	1874,9055	1880,5302
Portugalska	620	escudo	100	79,2934	79,5320	79,7706
Švedska	752	krona	100	1682,7369	1687,8003	1692,8637
Svica	756	frank	100	9663,1690	9692,2457	9721,3224
Velika Britanija	826	funt sterling	1	195,4705	196,0587	196,6469
ZDA	840	dolar	1	125,4308	125,8082	126,1856
Evropska unija	955	ECU	1	154,3973	154,8619	155,3265
Španija	995	peseta	100	94,8823	95,1678	95,4533

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 8. februarja 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 12. 5. 1995:					1,500,000	805,086	809,411	1,614,497
92		107.3448%	107.9214%	107.6331%	150,000	80,509	80,941	161,450

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Nove Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 8. februarja 1995 od 00.00 ure dalje

ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1162,4598	1165,3020
Francija	frank	100	2364,4290	2370,2100
Nemčija	marka	100	8180,0000	8200,0000
Italija	lira	100	7,7759	7,7949
V.Britanija	funt	1	195,6002	196,0784
ZDA	dolar	1	125,5139	125,8208

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	81,50	81,90
SKB Banka d.d.	DEM	81,79	82,03

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

Tečajna lista za odkup in prodajo deviz podjetij

Tečaj velja dne 8. februarja 1995 od 00.00 do 24. ure

banka	valuta	nakupni	prodajni
Bank Austria	DEM	81,50	81,98
Banka Creditanstalt d. d.	DEM	81,85	81,95
Banka Noricum	DEM	81,55	81,85
SZKB	DEM	81,90	82,05
UBK banka	DEM	81,65	81,99

Devizni tečaji za USD, ATS, LIT in CHF so določeni na podlagi srednjih tečajev po trenutno veljavni tečajnici Banke Slovenije, pri drugih valutah pa je računski Banka Slovenije povečano odzračno zmanjšano za 0,25-odstotne točke. Tečaji veljajo za odkup prilivov in prodajo deviz do ECU = 30.000 na dan. Pri večjih prilivih in nakupih se tečaj določi v sporazumu.
* Banke, ki objavljajo tečaje, se zavezujejo kupovati in prodajati tujo valuto po objavljenem tečaju in v skladu s tekstom, ki dopolnjuje pogoje nakupa ali prodaje.

MILANSKI DEVIZNI TRG

7. FEBRUAR 1995

valuta		nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	—	—	1613,280	—
ECU	—	—	1987,560	—
nemška marka	—	—	1052,370	—
francoski frank	—	—	304,220	—
funt sterling	—	—	2514,620	—
holandski gulden	—	—	939,050	—
belgijski frank	—	—	51,167	—
španska pezeta	—	—	12,197	—
danska krona	—	—	267,480	—
irski funt	—	—	2495,260	—
grška dragma	—	—	6,738	—
portugalski escudo	—	—	10,207	—
kanadski dolar	—	—	1155,730	—
japonski jen	—	—	16,255	—
švicarski frank	—	—	1243,860	—
avstrijski šiling	—	—	149,540	—
norveška krona	—	—	240,640	—
švedska krona	—	—	216,560	—
finska marka	—	—	341,360	—
avstralski dolar	—	—	1201,410	—

NOVICE

Nosilci brez težav

SAN JOSE (STA/AP) - Tako peti kot šesti nosilec Američana MaliVai Washington in Patrick McEnroe sta bila uspešna v prvem krogu teniskega turnirja ATP v San Joseju z nagradnim skladom 328.000 dolarjev. Prvi je s 7:6 (7:2) in 6:4 premagal rojaka Brada Gilberta, medtem ko je McEnroe ugnal južnoafričana Christa van Rensburga z izidom 7:6 (9:7), 6:4.

Rezultati 1. kroga: Washington (ZDA/5) - Gilbert (ZDA) 7:6 (7:2), 6:4, P. McEnroe (ZDA/6) - Van Rensburg (JAR) 7:6 (9:7), 6:4, Stark (ZDA) - Salzenstein (ZDA) 6:1, 6:1, Göllner (Nem) - Ruud (Nor) 7:6 (14:12), 6:2, Rehmann (Nem) - Matuszewski (ZDA) 6:4, 2:6, 6:4, Nargiso (Ita) - Humphries (ZDA) 6:3, 7:6 (7:4).

Frazierova v drugem krogu

CHICAGO (STA) - Američanka Amy Frazier, peta nosilka ženskega teniskega turnirja v Chicagu (nagradni sklad 430.000), je v 1. krogu v treh nizih s 3:6, 6:4 in 6:4 premagala rojakinjo Tami Whitlinger-Jones.

Izidi 1. kroga: Frazier (ZDA/5) - Whitlinger-Jones (ZDA) 3:6, 6:4, 6:4, Garrison-Jackson (ZDA/7) - Keller (ZDA) 6:1, 6:0, Raymond (ZDA) - Kuhlman (ZDA) 6:3, 6:1, Werdel-Witmeier (ZDA) - Basting (Niz) 6:4, 6:4, Vento (Ven) - Reinstadler (Nem) 1:6, 6:3, 6:2, Courtois (Bel) - Po (ZDA) 6:4, 6:3, Kochta (Ces) - Adams (ZDA) 7:6 (3), 6:2.

Agassi in Piercova

»najbogatejša« v letu 1995

MONTE CARLO (STA) - Oba zmagovalca uvodnega turnirja za grand slam, odprtega prvenstva Avstralije v Melbourne, Američan Andre Agassi in Francozinja Mary Pierce, vodita tudi na lestvici tenisacev oz. tenisacic z največjim zaslužkom v letu 1995.

Zasluzki v letu 1995 - moški: 1. Agassi (ZDA) 341.760, 2. Sampras (ZDA) 170.880, 3. Edberg (Sve) 129.996, 4. Courier (ZDA) 97.644, 5. Larsson (Sve) 97.127, 6. P. McEnroe (ZDA) 95.421, 7. Krickstein (ZDA) 90.540, 8. Chang (ZDA) 85.440, 9. Palmer (ZDA) in Reneberg (ZDA) po 81.653; ženske: 1. Pierce (Fra) 317.866, 2. Sanchez Vicario (Spa) 210.894, 3. Davenport (ZDA) 174.447, 4. Date (Jap) 174.135, 5. Zvereva (Blr) 127.564, 6. Martinez (Spa) 103.053, 7. Novotna (Ces) 91.248, 8. Fernandez (ZDA) 78.456, 9. Werdel-Witmeier (ZDA) 78.347, 10. Sabatini (Arg) 67.104.

Izidi ponedeljkovih srečanj NHL

NEY YORK (STA) - Izidi: Ottawa - Philadelphia 3:0, Toronto - San Jose 7:3, Winnipeg - Calgary 5:4. Vrstni red: vzhodna konferenca - severovzhodna skupina: Pittsburgh 15, Quebec 14, Buffalo 11, Boston 10, Montreal 8, Hartford 6, Ottawa 4; atlantska skupina: NY Islanders 9, Florida 7, NY Rangers 7, Tampa Bay 7, Philadelphia 7, New Jersey 6, Washington 5; zahodna konferenca - centralna skupina: St Louis 12, Chicago 12, Detroit 12, Toronto 10, Dallas 7, Winnipeg 6; pacifiška skupina: San Jose 11, Calgary 9, Anaheim 8, Edmonton 6, Los Angeles 5, Vancouver 4.

Navratilova poklicna igralka baseballa?

ASPEN (dpa) - Teniska igralka Martina Navratilova zeli postati poklicna igralka baseballa. Američanka bo že ta teden trenirala z igralci moštva Colorado Silver Bullets.

JADRANJE / AMERICA'S CUP

Ponedeljkove regate izjemno zanimive

LJUBLJANA - Ponedeljkove regate v kvalifikacijah za America's cup so gledalcem postregle z izjemno napetimi dvoboji, saj so bile razlike med zmagovalci in poraženci v starih regatah manjše od minute.

Najbolj napet je bil boj med Francijo III z Marcom Pojotom in Pedrom Camposom na Rioji de España. Spanci so začeli izvrstno in pluli v vodstvu vse do zadnjih dveh obratov, ko so jih Francozi začeli loviti in jih v napetem dvoboju naposled prehiteli za vsega 22 sekund. V tem dvoboju je bila Rioja de España, ki doslej še ni zmagala niti enkrat, najbližje prvemu uspehu in skiper Pedro Campos je ob tem dejal, da so jadrnico v začetku pestile okvare, ki pa so jih sedaj odpravili in v prihodnje se nadeja bolj izenačenih nastopov. Enako napet, a brez preobrata je bil boj Johna Bertranda na One Australiji z rojaki na Sydneyu '95 pod vodstvom Syda Fischerja. Ta se je v zaključku sprevrgel v dramatično končnico, v kateri je One Australija prevzela ciljno crto le devetnajst sekund pred Sydneyem '95, na katerem je ob odsotnosti Nevilla Witteya kmalo vrtel Michael Coxon. Najlajžjo zmago si je v ponedeljek privozil New Zealand s Petrom

Blakeom, ki je Dicksonov Tag Heuer premagal za 54 sekund.

V edinem dvoboju med branilci naslova pa je Dennis Conner tesno premagal žensko posadko na Americi III pod vodstvom Leslie Egnot. Prednost Connerja je znašala 28 sekund, Stars & Stripes pa si z zmago pravzaprav ni privozil novih točk, saj je tekmovalna komisija odločila, da dveh regat med Americo III in Young Americo, ki sta odpadli zaradi brezveterja, ne bodo ponavljali, dve točki, ki jih je Stars & Stripes dobil vistem krogu, pa bodo črtali. Kljub temu je Conner zadržal prvo mesto med branilci, njegov naskok pa zaenkrat znaša štiri točke pred Young Americo, ki jih ima 7, in žensko Americo III, ki ima tri točke. Med izzivalci je na prvem mestu New Zealand s 14 točkami, druga je One Australia s točko manj, tretji Tag Heuer z 11, certi Nippon z 8, France III ima točko manj, Sydney '95 je zbral štiri točke, Rioja de España pa je se vedno brez točk.

V zadnjih dvobojih drugega kroga se bo Nippon pomeril s Sydneyem '95, Rioja de España z New Zealandom, Francija III s Tag Heuerjem, med branilci pa bo na sporedu dvoboj med Young Americo in Amrico III. (JuM)

NOGOMET / EVROPSKI SUPERPOKAL

Negotov razplet na in ob igrišču

Skrb zaradi domačih in angleških navijačev
Prva tekma se je končala brez golov

MILAN - Povratno srečanje za evropski nogometni superpokal med Milanom in Arsenalom bo težka preizkušnja tudi za sile javnega reda. Potem, ko v Italiji zaradi smrti mladega navijaca pred prvenstveno tekmo Genoa - Milan konec minulega tedna ni bilo nobene sportne manifestacije, sportne in politične oblasti z zastalim dihom pričakujejo, kaj se bo zgodilo danes na stadionu Meazza. Milanov pooblaščen upravitelj Adriano Galliani je voditelj organiziranih skupin navijačev pozval k strpnemu navijanju in osamitvi najbolj razgretih glav, toda skrb zbujata zlasti vest, da bo skupaj z Arsenalom prišlo v Milan danes okrog štiri tisoč angleških navijačev, od teh pa jih je samo 2500 pod neposrednim nadzorstvom kluba. Ostale naj bi italijanski policisti nadzorovali s pomočjo posebnih enot Scotland Yarda, ki angleške huligane že nekaj let spremljajo na vseh gostovanjih. Tudi podatek, da je slo v predprodaji v promet le 15 tisoč 800

vstopnic, čeprav so jih prodajali po znižani ceni, potrjuje, da vlada med milanskimi ljubitelji nogometa dolocena negotovost.

Arsenal bo danes predvidoma nastopil z isto postavo kot prejsnji teden na Highburyju, ko se je tekma končala brez golov. Razlika bo edinole v tem, da bo Merson že od prve minute zaigral namesto Selleya. Milanov trener Capello ne bo mogel računata na Simoneja, ki je v Londonu dobil rumeni karton in je bil zato diskvalificiran. Milan bo verjetno igral le z dvema napadalcema in sicer z Massarom in Savičevićem. Donadoni in Boban bosta pokrivala krilna pasova. V začetno postavu se bo vrnil branilec Panucci, iz nje pa bo izrjnen manj dinamični veteran Tassotti. Pod vprašajem je nastop Desaillyja, ki si je na zadnjem treningu zvil glezenj, Melli pa bo sedel na klopi za rezerve.

Tekma se bo pričela ob 20.30 (neposredni prenos po Canale 5), sodil pa bo Krugg iz Nemcije.

Nogometaši Norveške s 7:0 premagali Estonijo

LARNAKA (STA/AFP) - Nogometna reprezentanca Estonije, ki je tako kot Slovenija v 4. kvalifikacijski skupini za uvrstitev na EP, je v Larnaki na Cipru odigrala prijateljsko srečanje s selekcijo Norveške. Estonci Norvežanom, udeležencem zadnjega svetovnega prvenstva, niso bili kos in so visoko izgubili z izidom 0:7 (0:2). Zadetke za zmagovalce so dosegli Jakobsen (4, 73), Bohinen (13, 58), Brattbak (48, 89) in Halle (57).

TENIS / NA NAJNOVEJŠI LESTVICI WTA JE PREHITELA GRAFOVO

Arantxa Sanchez-Vicario prva teniška dama sveta

LONDON (STA/dpa) - Spanka Arantxa Sanchez Vicario je na najnovejši lestvici Združenja teniskih igralk (WTA) na prvem mestu prehitela Nemko Steffi Graf, ki zaradi poškodbe na zadnjih turnirjih ni igrala. Sanchezova je edina iz Spanije, tako med igralkami kot igralci, ki je bila kdaj na celu teniskih lestvic.

Igralka iz Barcelone je na prvem mestu Nemko prehitela za 12.7168 točke. Grafova je že najavila, da bo nastopila na turnirju v Parizu, ki se bo začel 13. februarja, kjer bo skušala znova zasedeti teniški prestol, ki ga je prvič osvojila 17. avgusta 1987. Po Chris Evert, Martini Navratilovi, Tracy Austin, Moniki Seles in Steffi Graf je Sanchezova šesta igralka, ki je prva na računalniški lestvici WTA, ki je bila prvič objavljena novembra leta 1975.

»Vse bom storila, da

bi ostala na prvem mestu tudi po povratku Grafove,« je dejala mala Spanka, za katero je dolgo veljalo, da lahko dolgo igra le na pesčenih igriščih in da ni sposobna zmagati na največjih teniskih turnirjih. Toda njena sreča se je obrnila po letu 1989, ko je zmagala na odprtem prvenstvu Francije v Parizu.

Leto 1994 je bilo njeno najboljše v osemletnem nastopanju med poklicnimi igralkami. Po zmagi v Parizu je lani dobila tudi drugi turnir za grand slam v ZDA, kjer je v New Yorku v finalu premagala Grafovo. Zmagala je še na Amelia Islandu, v domaci Barceloni, Hamburgu, Montrealu in Tokiu. Prvo priložnost, da pride na prvo mesto WTA, je imela že na začetku letošnjega leta, vendar ji to zaradi poraza v finalu odprtega prvenstva Avstralije v Melbourneu proti Francozinji Mary Pierce ni uspelo.

NBA / RADJA 20, KUKOČ 13

Prestol si delita Orlando Magic in Phoenix Suns

Houston najprej povozil Sunse
zatem pa »zmrznil« v Portlandu

NEW YORK - Konec tedna je bilo na sporedu nekaj izredno zanimivih dvobojev med najboljšimi moštvi NBA. Phoenix Suns, ki so po dolgem zasledovanju končno prehiteli Orlando v skupnem seštevku zmag in porazov, so takoj okusili, kako težko je zezlo prvega na lestvici in so bili pred svojim občinstvom povsem neboljneni proti državnim (in svetovnim) prvkom Houston Rockets. Priložnosti niso zapravili Orlando Magic, ki so sicer sele po podaljšku premagali New York Knicks s tremi točkami razlike in glej čudo tudi O'Neal je dosegel točno 3 točke več od svojega nasprotnika Ewinga. Tudi Seattle Supersonics so potrdili svojo moč in na Floridi premagali Miami Heat. Le dan kasneje po podvigu v Phoenixu je Houston doživel pravi porom v Portlandu (-38).

Izidi - **nedelja: Phoenix - Houston 100:124** (Barkley 24; Olajuwon 28, Maxwell 19), **Orlando - New York 103:100*** (O'Neal 41; Ewing 38, Starks 21), **Golden State - Chicago 93:97** (T.Hardaway 28; Pippen 35, Kukoc 13 točk, 6 skokov, 6 asistenc v 37 minutah), **Boston - Minnesota 115:82** (Brown in Minor po 23, Radja 20 točk, 7 skokov in 1 blokada v 28 minutah; Rider 18), **Miami - Seattle 109:136** (Owens 22; Kemp 26), **Charlotte - Washington 111:105** (Mourning 26, L.Johnson 16; Howard 23); **ponedeljek: Portland - Houston 120:82** (C.Robinson 20; Olajuwon 22), **New Jersey - Detroit 101:97** (A.Gilliam 28; Dumars 27), **Philadelphia - Atlanta 92:107** (Barros 26; Smith 22, Blaylock 21). V Vzhodni konferenci vodi Orlando (36-10) pred New Yorkom (29-15), v Zahodni pa Phoenix (36-10) pred Utahom (34-12).

Najboljše teniške igralk po lestvici WTA od nov. 1975

Chris Evert	nov. 1975 - 9. julij 1978
M. Navratilova	10. 7. 1978 - 13. 1. 1979
Chris Evert	14. januar - 27. januar 1979
M. Navratilova	28. januar - 24. februar 1979
Chris Evert	25. februar - 15. april 1979
M. Navratilova	16. april - 24. junij 1979
Chris Evert	25. junij - 9. september 1979
M. Navratilova	10. september 1979 - 6. april 1980
Tracy Austin	7. - 20. april 1980
M. Navratilova	21. april - 30. junij 1980
Tracy Austin	1. julij - 17. november 1980
Chris Evert	18. november 1980 - 2. maj 1982
M. Navratilova	3. - 16. maj 1982
Chris Evert	17. maj - 13. junij 1982
M. Navratilova	14. junij 1982 - 9. junij 1985
Chris Evert	10. junij - 13. oktober 1985
M. Navratilova	14. - 27. oktober 1985
Chris Evert	28. oktober - 24. november 1985
M. Navratilova	25. nov. 1985 - 16. avgust 1987
Steffi Graf	17. avgust 1987 - 10. marec 1991
Monika Seles	11. marec - 4. avgust 1991
Steffi Graf	5. - 11. avgust 1991
Monika Seles	12. - 18. avgust 1991
Steffi Graf	19. avgust - 8. september 1991
Monika Seles	9. september 1991 - 6. junij 1993
Steffi Graf	7. junij 1993 - 05. februar 1994
Arantxa Sanchez-Vicario	6. februar 1995 - ?

Po treh mesecih Steffi Graf spet na igriščih

PARIZ - Po skoraj trimesečni odsotnosti se bo prihodnji teden vrnila na teniska igrišča Nemka Steffi Graf, ki je morala po 276 tednih vladavine prepustiti prvo mesto na WTA lestvici Spanki Arantxi Sanchez. 25-letna Grafova je imela najprej težave s poškodbo hrbta, nato pa je imela še težave s poškodbo meč.

Grafova bo na turnirju v Parizu (nagradni sklad 430.000 dolarjev), ki ga je lani dobila Martina Navratilova, prva nosilka.

JADRANJE / ARIANNA BOGATEC 15. NA SP V RAZREDU EVROPA NA NOVI ZELANDIJI

NOVICE

Z neustrezno opremo boljša uvrstitev res ni bila mogoča

Izposojena jadrnica neprimerna za jadranje v vetru in v do 2 m visokih valovih - Vsa pozornost zdaj usmerjena v boj za nastop na Ol v Atlanti

»Pod takimi pogoji ne nameravam več sodelovati na tovrstnih tekmovanjih«, ob povratku s svetovnega prvenstva jadralk v razredu evropa v Aucklandu na Novi Zelandiji pravi naša najboljša jadralka Arianna Bogatec, ki se je v konkurenci 92 tekmovalk iz 24 držav uvrstila na zanj nezadovoljivo 15. mesto.

»Ze ob prihodu na tekmovališče me je čakalo neprijetno presenečenje. Jadrnica, ki si jo je v Aucklandu izposodila italijanska federacija, ni bila takšna, kakršno sem naročila in ni ustrezala jadrnji v močnem vetru in v visokih valovih. Jambor je bil preveč prožen, povrh vsega pa se ni ujemal z jadrom, ki sem ga pripeljala s seboj iz Trsta. Zato nisem imela dovolj hitrosti in sem se lahko opirala izključno na strategijo in taktiko, vendar pa če so tudi druge tekmovalke ubrale isto smer kot jaz, so bile hitreje od mene in sem bila preprosto brez moči«, pojasnjuje Arianna svojo nezadovoljivo uvrstitev, za katero je v največji meri kriva slabo organizirana in površna italijanska federacija, v kateri o pomembnih detaljih (oprema je v jadrnji na najvišji ravni bistvena

komponenta) odločajo nekompetentne osebe. V podobni situaciji kot Bogatecova se je znalo se več drugih tekmovalk, med temi tudi njena kolegica v državni reprezentanci Zucchinijeva in slovenska reprezentantka Vesna Dekleva.

Ze od vsega začetka je bilo torej jasno, da ima Bogatecova malo možnosti, da poseže v boj za medalje, čeprav je na prvenstvo odpotovala kot najuspešnejša jadralka po mednarodnih lestvicah iz leta 1994. Da je bila v prvi formi pa je potrdila tudi z zmago na zadnji regati pred SP, konec decembra v Palamosu v Spaniji. Brz, ko so ostale konkurentke spregledale, da razpolaga Arianna z neustrezno opremo, so si oddahnile. »Nekatere so mi pred startom s slabo prikritim zadovoljstvom dejale good luck (srečno)...«, z grenkobo ugotavlja Bogatecova, ki se je vsekakor vrgla v boj z običajno zagnanostjo in prvenstvo dobro začela, saj je v prvi regati (ob sibkejšem vetru) zasedla osmo mesto, v naslednjih dveh pa petnajsto.

»Tekmovali smo po starem sistemu z regatnim poljem v obliki olimpijskega trikotnika in skupno dolžino sedmih milj. Razen prvega dne, ko je veter pihal s hitrostjo od 4 do 6 metrov na sekundo, je bilo na regatnem polju zelo vetrovno (od 8 do 12 m/sek). To smo pričakovali. Tudi vreme je bilo takšno, kot so napovedovali. Na Novi

Zelandiji je poletje, vendar pa s suhim podnebjem, tako da je bilo na morju kar hladno, ko ni bilo sonca. Nismo pa pričakovali tako visokih valov. Ko je veter pihal s Pacifika, so dosegali tudi višino dveh metrov«. Bogatecova je tekmovala že po vsem svetu in marsikaj doživela, v Aucklandu pa se je prvič srečala tudi z morskimi psi.

»Ko smo na morju čakali na veter so kar krožili okoli jadrnic. Niso bili veliki, največ dva metra dolgi in zagotovili so nam, da cloveka ne napadejo. Če so bili valovi višji, jih ni bilo videti, vseeno pa so tekmovalke, ki so se prevrnile v vodo, iz strahu takoj splezale nazaj na barko. Za vsak slučaj...«

Upanja nase jadralk, da bi objektivnim težavam navkljub s skrajnim naporom dosegla visoko končno uvrstitev, so dokončno splavala po vodi po tretji regati. Strokovni vodja italijanske odprave De Angelis je pozval Ariannino kolegico v reprezentanci Zucchinijevo, naj odstopi svoj nekoliko bolj ustrezen jambor nasi tekmovalki, vendar pa se je Zucchinijeva temu uprla, čeprav tedaj že ni mogla več računati na boljšo uvrstitev, mogoče pa je mislila, da bo lahko na končnem vrstnem redu prehitela Bogatecovo, da bi se s tem postavila v boljše luč pred izbiro kandidatke, ki bo Italijo zastopala na prihodnjih olimpijskih igrah. V četrti in peti regati je naša že nekoliko potr-

ta jadralka zasedla 24. oziroma 29. mesto, kar je pomenilo konec vseh upanj, tako da v zadnjih dveh regatah ni imela več pravih motivacij. Naslov prvakinja je drugo leto zaporedoma zasluženo osvojila Danka Roug, ki je zmagala na treh od skupno sedmih regat. Na drugo mesto se je uvrstila Nizozemka Matthyse, tretja pa je bila Spanka Dufresne. V posameznih regatah so zmagale se Danka Jensenova, Kanadčanka Moberg-Parker, Nemka Powarzynski in Novozelandska Harrhy. Razen Harrhyjeve so ostale same stare Ariannine znanke.

Pozornost naše jadralk je po grenki izkušnji v Aucklandu zdaj vsekakor že usmerjena v predolimpijske regate na domačih vodah. Marca v Alassiu, potem pa se v Anziu in na državnem prvenstvu, maja v Benetkah, bo padla odločitev, kdo bo Italijo zastopal na prihodnjih olimpijskih igrah v Atlanti. Nastop v ZDA je tudi cilj, zaradi katerega Bogatecova se vztraja v jadrnji na najvišji ravni, kar od nje zahteva veliko napora in odpovedovanj. Nobeni Italijanki se v zadnjih treh letih ni posrečilo, da bi bila pred njo na končnem vrstnem redu kateregakoli tekmovalca v Italiji ali po svetu. Arianna ima torej vse možnosti, da po nastopu v Barceloni svojo sportno kariero obogati se z drugim nastopom pod zastavo z olimpijskimi krogi. To bi si tudi zaslužila. (A. Koren)

Končni vrstni red svetovnega prvenstva v razredu evropa

1. Roug (Dan)	1	1	6	2	1	27	7	27,7
2. Matthyse (Niz)	2	4	2	3	7	76	4	40,7
3. Dufresne (Spa)	9	12	4	6	2	2	13	58,7
4. Bowman (Irska)	4	3	24	7	3	84	3	68,1
5. Moberg-Parker (Kan)	6	10	21	13	9	1	5	71,7
6. Jensen (Dan)	dsq	2	1	5	4	29	12	74
15. Bogatec (Ita)	8	15	15	24	29	18	43	146
30. Dekleva (Slo)	14	46	35	dsq	22	19	48	219
35. Zucchini (Ita)	dsq	33	23	54	33	35	35	249

ODBOJKA / PRVENSTVO DEKLIC NA TRŽAŠKEM

Koimpex tudi v drugem derbiju prepričljivo boljši od Kontovela

Borove deklice so se z gladko zmago proti Ricreatoriu odkupile za poraz s Pallavolom

Kontovel - Koimpex 0:3 (6:15, 12:15, 3:15)

KONTÓVEL: Sossa, Skrk, Stoka, Ferluga, Starec, Kobau, Businelli, K. Kante, Streklej.

KOIMPEX: Ban, Babudri, Kalc, Cociancich, Criti, Furlan, Molassi, Sossi, Grgic, Gregori, Kovacic, Berzi.

Koimpex je tudi v povratnem derbiju gladko premagal Kontovelke in si praktično ze priboril prvo mesto v B skupini, za uvrstitev v koncnico pa bodo morale Kontovelke zdaj nujno premagati Alturo, s katero se poteguje za drugo mesto.

Povratni derbi na Proseku je bil pravzaprav zanimiv samo v drugem setu, ki je bil zelo izenačen, z malo več sreče pa bi lahko pripadel tudi Kontovolkam, ki so v sredini seta povedle z 10:6, po celi vrsti menjav pa so slogašice najprej zmanjšale zaostanek, nato povedle in tudi osvojile set, v tretjem pa niso več naletele na pravi odpoa. Posebej je treba pri Slogi pohvaliti nastop mladih Ivane Grgic, Mojce Kovacic in Maje Berzi.

Ricreatori - Bor Friulexport 0:3 (7:15, 4:15, 9:15)

BOR FRIULEXPORT: Bogatec, Orel, Sternad, Severi, Tommaselli, Flego, Macho, Rogelja, Sadlowski, Milicevic.

Borovke so v prvem kolu povratnega dela gladko

Borovke (od leve) J. Miličević, C. Macho, M. Bogatec in I. Flego (F. Kroma)

zmagale in si tako opomogle po porazu s Pallavolom, hkat pa potrdile, da ostajajo njihov najnevarnejši tekmeč za prvo mesto v skupini. Ricreatori je sicer borbena sesterka, ki pa je tehnično dokaj pomanjkljiva. Borovke pa so z dobro skupinsko igro z relativno lahkoto osvajale točke, saj so v vseh elementih prekasale nasprotnice, tako da so na tekmi dobile priložnost za igro vse igralke. (Dejan)

ODBOJKA

Mladinci Espega zlahka zmagali

Mossa - Espago 0:3 (1:15, 5:15, 0:15)

ESPEGO: Manià 1+3, Plesničar 3+3, Makuc 3+3, Soban 3+1, Cernic 11+2, Pintar, Devetak 2+1, Mucic 2+0, Lutman 6+3.

Mladinci Espega so v Musi opravili golo formalnost in izredno skromnega nasprotnika dotolkli v picle pol ure. O samem srečanju ni vredno izgubljati besed, saj je podatek, da so domačini v treh setih osvojili vsega šest točk, ze dovolj zgovoren. Espago je kolo pred koncem prvega dela se nepremagan, jutri (ob 18. uri) pa se bo v Standrežu v slovenskem derbiju srečal z mlajšo vrsto Olympie.

Vsodržavni svet Conija potrdil ukrepe, ki jih je sprejel Pescante

RIM - Na včerajšnjem zasedanju vsodržavnega sveta Conija so potrdili ukrepe, ki jih je prejšnji teden sprejel predsednik Mario Pescante in ki so zadevali prekinitev vseh sportnih tekmovanj konec tedna. Istočasno je vodstvo Conija pozvalo vse sportne zveze in sportnike, da se aktivno in odločno vključijo v boj proti nasilju, izvršni odbor Conija pa je vsodržavni svet pooblastil, da pri parlamentu doseže cim hitrejši sprejem zakonske odloka 717/1994 in vse druge potrebne zakonske ukrepe. Poleg tega bo CONI sprožil pobude, s katerimi naj bi v vzgojnem procesu se posebej ovrednotili sportne ideale. Coni pa je pozval tudi sredstava množičnega obveščanja, da se aktivno vključijo v boj za iztrebitev nasilja in sovraštva.

Na včerajšnjem zasedanju pa se je ponovno slisal glas predsednika nogometne zveze Antonia Matarreseja, ki je sicer podprl ukrepe, vendar pa se z njimi v bistvu ze od vsega začetka ni strinjal.

V nedeljo začetek nogometnih tekem s 5-minutno zamudo

V spomin na ubitega Vincenza Spagnola se v nedeljo tekem v A in B ligi ne bodo začele ob 15. uri temveč 5 minut kasneje. Sklep je med zasedanjem Conija spročil predsednik FIGC Antonio Matarrese, ki je dejal, da bodo na vsakem srečanju kapetani ekip prepbrali posebno sporočilo navijačem.

Navijaški klubi Genoe začasno ukinili ogleda tekem v gosteh, Juventus in Torino za preiskavo

GENOA - Koordinacija klubov navijačev Genoe je sklenila, da za naslednjih pet kol ukine organizirane ogleda gostovanj Genoe. Sklep so sprejeli z željo, da bi opozorili organizirane navijače po vsej Italiji, da se morajo zadeve na stadionih korenito spremeniti, nogometna tekma pa se iz vojaškega spopada spremeniti v sportni dogodek, pri katerem bodo lahko vsi sodelovali brez strahu za svoje življenje. Pri tem mora po njihovem mnenju odigrati svojo vlogo tudi ustrezna zakonodaja.

Vodstvu Juventusa in Torina pa sta sprejeli predlog piemontskega deželne odbornika za sport Montaboneja, da bi raziskali delovanje navijaških klubov, da bi morda na ta način lahko ugotovili, kako pride do pojavov nasilja na stadionih. V prihodnjih dneh bo solsko skrbništvo v Turinu poslalo tudi vsem profesorjem telesne vzgoje in literarnih predmetov okrožnico, da bi med dijaki višjih srednjih sol izvedli anketo o nasilju v sportu.

Edilcuoghi danes proti francoskemu prvaku

Danes in jutri bo pet italijanskih moskih odbojarskih ekip odigralo prvo tekmo četrtfinalne faze v raznih evropskih pokalih.

Sporod, danes - pokal prvakov: Edilcuoghi Ravena - Cannes (20.00), pokal pokalnih zmagovalcev: Rentokil (Niz) - Daytona (19.30), pokal Cev: VfB Friedrichshafen (Nem) - Cariparma, Tally Milan - Automobilist Sankt Petersburg (Rus). Jutri, pokal prvakov: Bayer Wupperetal - Sisley Treviso (20.00).

Zaradi odsotnosti RAI odpadel Alpski pokal v smučanju

SANATA CATERINA VALFURVA - V soboto in nedeljo bi moralo biti v Santa Caterini Valfurvi mednarodno smučarsko tekmovanje v slalomu in veleslalomu za zenske. Na tekmi za Alpski pokal bi morale nastopiti najboljše italijanske, švicarske, nemške in avstrijske smučarke. Toda organizatorji so tekmo odpovedali, ker ne bo TV prenosa. Predstavnik organizatorjev je povedal, da so v tako odločitev prisiljeni zato, ker brez TV prenosa ne morejo zbrati potrebnih sponzorjev, ki bi preko reklam lahko financirali celotno tekmovanje. Ob tem pa organizatorji RAI-ju tudi ocitajo, da je odločitev o tem, da ne bo prenosa, sprejel ze 3. februarja, organizatorje pa s tem seznanil sele včeraj. Zato zahtevajo tudi odločne ukrepe mednarodne in italijanske smučarske zveze, da se take stvari ne bi več dogajale.

Obvestila

ZSSDI

sklicuje v petek, 10. februarja 1995, ob 20. uri v prvem sklicanju in ob 20.30 v drugem sklicanju 24. DEZELNI REDNI OBCNI ZBOR. Dnevni red: 1. otvoritev obcnega zbora; 2. izvolitev organov obcnega zbora; 3. sprejetje nove članice; 4. poročila; 5. pozdravi in razprava; 6. razno. Občni zbor bo v Domu Andreja Budala, Standrez, ul. Montello 9.

SK DEVIN

vabi clane in vse zamejske smučarje, naj se udeležijo veleslalomu za VIII. pokal prijateljstva treh dežel, ki bo v nedeljo, 12. t.m. v St. Janžu na Koroskem. Letosni organizator je sportno društvo St. Janz iz Koroske. Smučisce se nahaja na pol poti med predorom Karavanke in Celovecem. Interesenti, naj se javijo do 16. ure, v petek, 10. t.m., na tel. 220423 - Stojan.

KOŠARKARSKO PRVENSTVO C1 LIGE / NOCOJ ZAOSTALE TEKME 18. KOLA

Jadranovci odločno računajo na nov uspeh

V Cittadelli (ob 21.00) jadrancovci v popolni postavi
V prvem delu prvenstva tesna zmaga (81:74) naših doma

Po prisilnem odmoru konec prejšnjega tedna je kosarkarska federacija dolocila, da bodo tekme C1 lige odigrali že v teku tega tedna, tako da bodo jadrancovci nočno (ob 21.00) odigrali tekmo 18. kola v gosteh s Cittadello.

JADRAN: Nepričakovan premor ni zmedel Vatovčevih načrtov, ki je sicer nekoliko spremenjenim ritmom treningov kar dobro navil svoje fante. Jadrancovci so intenzivno trenirali tudi v ponedeljek zvečer in sinoči, medtem ko so konec prejšnjega tedna odigrali že običajno prijateljsko tekmo z Don Boscom. Nihče izmed igralcev nima težav s poškodbami ali z zdravjem, tako da bo naša združena ekipa nočno lahko spet igrala v najboljši postavi s trdim namenom, da bi vnovčila tudi 18. zaporedno zmago.

CITTADILLA: Pordenonska peterka nedvomno spada v skupino boljših mostev, kar potrjuje tudi dejstvo, da je z 18 točkami v polnem teku za osvojitev končnega četrtega

mesta, ki se vodi v končnico za napredovanje. Cittadella je doslej zbrala 9 zmag in 7 porazov (5:3 na domačem igrišču in 4:4 v gosteh), o kakovosti in nevarnosti tega mostva pa prica tudi podatek, da so Pordenončani zabeležili zmago celo v gosteh z Don Boscom (73:79), s Camposampierom (81:88), z Amici del basket (72:63) in s Caorlami (76:88), medtem ko so doma, med drugimi, visoko premagali tudi Gemono (104:76) in San Daniele (80:67). Zadnje tekme sicer pričajo o slabi formi Cittadelle, ki je v 13. kolu visoko izgubila v gosteh s Servolano (104:72), po dveh zmagah s sibkejskimi nasprotniki, pa je doma izgubila z Don Boscom (89:97) in nazadnje spet z veliko razliko v San Danieleju (94:62). Cittadella ima nekaj res dobrih prvo peterko: playmaker Pierobon, branilca Bero in Sauro Zonta, krilo Lago ter center Samuel Zonta, precej sibkejsa pa je druga peterka, kar bodo seveda skušali čim boljše izkoristiti jadrancovci.

TAKO V 1. DELU PRVENSTVA: Oktobra meseca so jadrancovci s tesno razliko in po dokaj iznecani tekmi strli odpor žilavih gostov, ki so v 16. minuti celo vodili s 23:15, polčas zaključili z zaostankom osmih točk, zdrknili tudi na -15 okrog 30. minute, zatem pa izgubili z dostojno razliko 7 točk (končni izid je bil 81:74). S prikazano igro Vatovčevi fantje prav gotovo niso zadovoljili, zlasti v napadu (le 45% pri metu iz igre), medtem, ko je obramba delovala se kar solidno.

V vrstah našega mostva je največ točk dosegel Dean Oberdan (21), ostale točke pa so bile dokaj enakomerno porazdeljene (Arena in Vitez po 14, Rauber 13, Pregarc 10, Samec 8). Pri Cittadelli sta se v napadu izkazala le Pierobon (21) in Samuel Zonta (18), medtem, ko je Boris Vitez povsem onespособil običajno najboljšega posameznika Bero, ki je tekmo zaključil s skromnimi 4 točkami.

Vanja Jogan

KOŠARKA / MLADINSKO PRVENSTVO

Kontovel dvakrat tesno zmagal

V tržaški skupini solidna igra Bora proti Sgt
Cicibona KO v Miljah - Rustja 37, Messini 32

TRŽASKA SKUPINA
Bor Radenska - Sgt
89:104 (44:51)

BOR: Pozar 19 (3:3), Jogan 2, W. Sancin 3 (1:2), Ursic 2, Galeone, Lapel 13 (1:3), Rustja 37 (2:3), Zuppin 13 (3:4); trener F. Sancin.

PM 9:15. SON: 15. 3T: Rustja 5, Cupin 2, Pozar 2.

SGT: Volpi 7 (1:2), Momi 6, Zavagno, Sandrin 23 (5:8), Sbrizzi 4, Novic 21 (1:1), Borgini, Cherbaucic 26 (2:2), Colomban 8 (1:2), Astolfi 9 (3:4); trener Fortunati.

PM 13:19. 3T: Novic 4, Colomban 1.

Borovi mladinci so tudi proti Sgt ostali praznih rok, toda tokrat so s prikazano igro končno zadovoljili. Sancinovi varovanci so začeli dokaj nezbrano, tako da so gostje takoj povedli z 11:3. Toda z odlično igro Pavla Rustje, ki je bil v tem

delu skoraj nezgresljiv, so belozeleni ostali za petami nasprotnikov vse do konca prvega dela. V drugem polcasu so naši prevzeli pobudo in z razpoloženim Lapljem ter z dvema trojkama Zuppina povedli za 8 točk (79:71 v 33. minuti). Zatem so borovci prešli v conso obrambo, strelci Ginnastice pa so se prebudili in s trojkami Novica ter z odličnim Cherbaucichem na celu naše najprej dohiteli, nato pa se visoko povedli (+17). Borovci so se vsekakor potrudili in pokazali precejšen napredek v igri. (Mat)

Intermuggia - Cicibona
85:67 (51:32)

INTERMUGGIA: Riaviz 35 (1:2), Marcon 18 (0:2), Muesan 13 (5:8), Tosiani 2 (0:2), Besednjak 2, Iurincich 15 (3:4), Peluso, Cafagna; trener Steri.

PM 9:18. SON: 9. 3T: Riaviz 4, Marcon 2.

CICIBONA: Giacomini 22, Messini 32 (8:8), Colja, Gregoric 6, Verri 4 (0:2), Sartori, Kovac 3 (1:2); trener Kovacic.

PM 9:12. SON: 14.

Sodnik: Gorji (Ts)

S slabo igro v prvem polcasu so si cicibonasi ponovno napravili možnost, da bi se enakovredno borili z nasprotniki, ki so s trojkami Riaviza in presenetljivo uspešnega Marcona že po prvem polcasu vodili z 20 točkami naskoka. Cicibonasi, ki so nastopili brez vsjih igralcev Korosica in Bude, so se v preostalih 20 minutah zaigrali odločneje v obrambi ter z razigranim Messinijem celo dobili drugi polčas (35:34) ter na polovici drugega dela tudi znižali zaostanek na 15 točk (46:61), več pa niso zmogli. Solidno je zaigral Vajsa Gregoric, ki se je vrnil na igrišče po daljši odsotnosti zaradi hujšega zvinagleznja. (VJ)

GORISKA SKUPINA
Kontovel - Manzano
71:66 (36:37)

KONTOVEL: Spadoni 12 (5:5), Starc 10, Caser 6 (2:2), Stoka 9 (1:2), Velinsky 8 (4:7), Cerne 12, Stokelj 2, Gerli 10 (2:4), Jori 2; trener Furlan.

PM 14:20. SON: 18. PON: Cerne (36), 3T: Spadoni 1.

Sodnika: Minisini in Riosa (oba Ts)

Po 30 minutah slabe in nezbrane igre so Kontovelci le zaigrali, kot znajo in z agresivno obrambo ter učinkovito skupinsko igro v napadu najprej nadoknadili 10 točk zaostanka, v zadnjih minutah pa se prehiteli goste s stiri zaporednimi točkami Bostjana Starca. Kontovelci torej nadaljujejo serijo zmag, ceprav s prikazano igro niso povsem zadovoljili. (VJ)

Villesse - Kontovel 69:75 (29:35)

KONTOVEL: Spadoni 17 (2:4), Rizzante 3 (1:2), Starc 7 (0:4), Caser 14, Stoka 2 (0:2), Velinsky 13 (1:2), Cerne 7 (3:9), Stokelj 5 (3:4), Gerli 2 (2:2), Jori 5 (1:2)

PM 13:31. SON: 23. PON: Stoka (18), Gerli (31), 3T:

Sodnika: Struchel in Bradamante (oba iz Trzica)

Proti sibkemu nasprotniku so Kontovelci v zaostalem srečanju zabeležili tesno zmago in kljub temu, da so bili stalno v vodstvu, je bil trener Luka Furlan nezadovoljen s prikazano igro. Plavobeli so sicer takoj povedli, kljub očitni tehnici in fizični premoči pa se razlika ni nikoli bistveno povečala, saj so bili odstotki pri metu res porazni. Se najboljše se je odrezal Christian Caser, ki je dosegel svoj »season high«, s prikazano igro in borbensostjo pa je zadovoljil tudi Alberto Velinsky. (VJ)

MLADINSKE IGRE IN DIJAŠKO PRVENSTVO V ALPSKEM IN NORDIJSKEM SMUČANJU

Na pokrajinski in deželni ravni naše šole solidno nastopale

V primerjavi z lanskim letom rezultati nekoliko skromnejši - Najuspešnejša je bila Mateja Bogatec, ki bo v teku nastopila na državnem finalu

Deželna faza tekmovanja za Mladinske igre in Dijasko prvenstvo v alpskem in nordijskem smučanju na Piancavallu je za nami, največ uspeha pa je za naše barve dosegla dijakinja nabrežinske nižje srednje šole Igor Gruden Mateja Bogatec, ki si je v smučarskem teku priborila pravico do nastopa na državnem prvenstvu, ki bo od 14. do 18. februarja v Auronzu. Letosnji izkupicek je za naše šole skromnejši od lanskega, ko smo imeli na državi fazi v Pinzolu kar pet tekmovalcev, tri nižje srednjesholce in dva visješolca, vseeno pa smo lahko z njim zadovoljni.

Alpsko smučanje

POKRAJINSKA FAZA: Alpski smučarji so pred nastopom na Piancavallu merili moči se na pokrajinski ravni. Udeležba naših sol je bila v Sappadi več kot zadovoljiva. Na Mladinskih igrah je nastopilo šestnajst dijakinj iz petih od skupno sedmih slovenskih nižjih srednjih sol s Trzakega, dijakov pa je bilo še več - dvajset in zastopane so bile vse naše šole. Uvrstitev v deželno fazo so si med fanti priborili Patrik Kocjancic (Gruden) z odličnim drugim mestom za zmagovalcem Goino, petouvrščeni Matej Krizmancic (Sv. Ciril in Metod), sestouvrščeni Borut Bogatec (Kosovel) in osmouvrščeni Erik Piccini (Kosovel), med dekleti pa petouvrščena Nika Furlani (Sv. Ciril in Metod), sedmouvrščena Ingrid Bianchi (Kosovel), devetouvrščena Anja Strekelj (Kosovel) in desetouvrščena Kristina Skerk (Gruden).

V konkurenci dijakov iz visjih srednjih sol sta se v deželni finale prebili le sestri Karin in Fjona Mezgec, ki sta zasedli peto oziroma sedmo mesto, hkrati pa sta priborili liceje Prešeren tretje mesto na lestvici sol

za solama Oberdan in Petrarca. Ostale uvrstitve naših smučar: 11. Martina Kufersin (Zois), 12. Alija Hrvatic (Prešeren), 14. Elena Božić, 15. Nastja Milčič (obe Zois). In smučarjev: 6. Kristjan Leghissa (Stefan), 9. Gregor Vidmar (Stefan), 24. Igor Zobin (Prešeren), 27. Miran Simoneta (Stefan), 31. Andrea Hrovatin (Prešeren). Dijaki Stokovnega zavoda za industrijo in obrt Jožef Stefan so na lestvici sol pristali na 4. mestu za solami Galilei, Oberdan in Carli.

DEZELNA FAZA: Tu je bila konkurenca bistveno močnejša. Meščanom so bile prepucene le drobntine, saj so skoraj vsi naslovi romali v kraje, kjer imajo boljše pogoje za vadbo na snegu. Od meščanov se je v veleslalomu z zlato kolajno okincal le Tržacan Aron Stock (Galilei).

V tekmovanju za Mladinske igre sta sestri Fjona in Karin Mezgec v konkurenci 24 predstavnic starih pokrajin delili dobro 10. mesto s časom 49:24. S časom 41:28 je zmagala Giulia Siega (Trbiz). Ekipno je licej Prešeren zasedel castno 5. mesto med dvanajstimi solami.

Med dijakinje nižjih srednjih sol je bil najboljši Christian Manna (Videm) s časom 40:49, naši pa so dosegli sledeče uvrstitve: 14. Patrik Kocjancic (Gruden) 45:96, 16. Matej Krizmancic (Sv. Ciril in Metod) 46:66, 22. Erik Piccini (Kosovel) 48:98, 24. Borut Bogatec (Kosovel) 50:61.

Med dijakinjami se je uveljavila Michela Vuerich (Trbiz) s časom 42:47, naše dijakinje pa so dosegle sledece uvrstitve: 16. Ingrid Bianchi (Kosovel) 49:22, 19. Nika Furlani (Sv. Ciril in Metod) 52:36, 21. Anja Strekelj (Kosovel) 53:87, 22. Kristina Skerk (Gruden) 56:06.

Smučarski teki

Mateja Bogatec je naslov deželne prvakinje osvojila že drugo leto zaporedoma in ker obiskuje šole drugi razred nižje srednje šole Gruden iz Nabrezine, lahko v prihodnji sezoni se tretjič osvoji zlato medaljo, kar bi bil nedvomno enkratni sportni uspeh. Od Bogateceve lahko realno pričakujemo tudi, da se bo na državnem prvenstvu odrezala še bolje kot lani, ko je osvojila končno sesto mesto.

Na deželnem finalu je Mateja na 4 km dolgi progi dosegla čas 20:48, drugouvrščena Manuela Tarman (Trbiz) je imela na cilju stiri sekunde zaostanka, tretjeouvrščena Chiara Fantini (Manzano) pa kar 46 sekund. Jelka Bogatec (Gruden) je pristala na 8. mestu s časom 24:43, 7. Lahko rečemo, da se ji je nastop na državnem finalu izmuznil za las, če vemo, da bo na njem nastopilo šest najboljših tekmovalk iz deželne faze.

Med dijakinje je bila premoč solarjev iz Trbiza izredna, pobrali so namreč vsa tri prva mesta. S časom 22:07 je zmagal Christian Miola. Od naših dijakov je bil najboljši Jara Kosuta (Gruden), ki je s časom 27:46, 9. pristal na 13. mestu, ostali pa so dosegli sledeče uvrstitve: 20. Edoardo De Felice (Gruden) 29:22, 9. 23. Jan Princic (Trinko) 31:23, 5. 24. Ivo Lachi (Erjavac) 32:01, 9.

Omeniti je treba tudi, da je Jan Princic na predhodni pokrajinski fazi osvojil prvo mesto na Goriskem.

V Dijaskem prvenstvu je naše barve branil samo Tabor Drasic (Prešeren), ki je s časom 30:55, 3. zasedel odlično 5. mesto in je bil prvi iz trzasko pokrajine. Na 7,5 km dolgi progi je bil s časom 24:59, 2. najhitrejši Daniele Carrera (Tolmec).

G. Furlanč

Mateja Bogatec najhitrejša v teku

SMUČANJE / RAVASCLETTO

Pri najmlajših smučar Devina Alessio Sibilla najhitrejši

V organizaciji Sci Cluba 70 je bil v Ravasclettu v soboto veleslalom za najmlajše od letnikov 1986 do 1988. Nastopilo je 120 tekmovalcev iz desetih klubov, od zamejskih društev pa je bil prisoten le SK Devin s šestimi smučarji. Tekmovanje je imelo promocijski značaj, zaključilo pa se je z nagrajevanjem in družabnostjo.

Od smučarjev Devina je najlepše presenečenje pripravil Alessio Sibilla (letnik 1988), ki je v svoji kategoriji osvojil prvo mesto. Martina Gantar je samo za 5 stotink za ostala za tretjim mestom. Precej smole je imel Danjel Mazzucca, ki je zgrešil vratca tik pred ciljem. Solidno so nastopili Tjaša Mazzucca, Jaro Furlani in Matej Stolfi, vendar pa je bila konkurenca iz klubov iz gorskih predelov prehud.

REZULTATI: Super baby - dečki 1. Alessio Sibilla (SK Devin) 34.28.

Deklice: 1. Alessia Sesulin (Sci Club 70) 26.38...4. Martina Gantar (SK Devin) 31.36.

Baby - dečki: 1. Francesco Tezza (GS 2002) 24.32...14. Jaro Furlani (SK Devin) 29.65; 17. Matej Stolfi (SK Devin) 33.09.

Deklice: 1. Alessandra Mennella (M. Lussari) 27.68...18. Tjaša Mazzucca (SK Devin) 36.97.

SMUČANJE / PESTER SPORED KONEC TEDNA

Devin organizator tekme za najmlajše

V nedeljo na Zoncolanu - Še druge tekme

Ceprav so nogometasi pocičali, so smučarji v soboto nastopili na meddeželni tekmi Fisi v Sappadi. Na progi Nazionale je bilo na visinski razliki 350 m postavljenih 35 vratc za superveleslalom. V ostri meddeželni konkurenci so se naši smučarji dobro dobro odrezali.

Med 18 tekmovalkami se je Valentina Suber (Brdina) uvrstila na dobro 9. mesto s časom 1.15.39. Zmagala je velik up italijanskega smučanja Katia Casolino (Lussari) s časom 1.09.56.

V moški konkurenci je med 168 tekmovalci zmagal Davide Pachner s časom 1.06.67. Najboljši med našimi smučarji je bil zopet Robert Rencelj (Devin) s časom 1.10.49. Peter Furlan (Brdina) je progo prevozil v času 1.15.69, David Sossi (Devin) je zabeležil čas 1.16.89, Alex Praselj (Mladina) pa 1.18.94.

Konec tedna caka nase smučarje vrsta tekem. V Moeni

bo Valentina Suber od petka dalje sodelovala na meščanskem italijanskem prvenstvu v vseh starih disciplinah. Selekcija ZSSDI in društva pa caka v soboto v Sappadi veleslalom za mladince. V nedeljo bodo imeli dečki in narasčajniki slalom na Piancavallu.

Najvažnejša tekma za nas pa bo nedeljska tekma Fisi za baby-cicibane na Zoncolanu v organizaciji SK Devin (ta tekma bi morala biti prejšnjo nedeljo, odpadla pa je zaradi znanih nogometnih izgrediv v Genovi). Začetek bo ob 9. uri, tekma pa bo velja za pokal Adriaimpex.

V nedeljo pa je tudi na sporedu 8. pokal prijateljstva treh dežel v organizaciji društva St. Janz iz istoimenskega kraja na Koroskem. Smučarji se bodo pomerili v veleslalomu. Glede na veliko število tekmovalcev, je vprašljivo, kmoliko naših smučarjev bo lahko odšlo na Korosko.

E.M.

Za Norvežane je EZ prevelika za majhne in predaleč za demokracijo

V kampanji pred nedavnim referendumom na Norveškem o vstopu njihove države v EZ sta predsednica Gro Harlem Brundtland in njena vlada dramatično opozarjali sonarodnjake, da ne bodo imeli nobene prihodnosti, če se bodo izrekli proti vstopu Norveške v Evropsko zvezo. Ob močnih argumentih, s katerimi so pospremili to opozorilo, so se posebej poudarjali dejstvo, da je Norveška doživela svoj razcvet prav pod vodstvom tistih političnih sil, ki jih utelesa osebnost energične in zelo priljubljene »mame Gro«.

Kljub nespornim dokazom o uspešnosti sedanjih oblasti pri usmerjanju njihove usode se je večina Norvežanov izrekla zoper »prihodnost v okviru EZ«. Ob tolikšnjem političnem porazu in »splošnem nezaupanju« so mnogi pričakovali, da bo vlada prostovoljno odstopila ali da bodo Norvežani sami zahtevali njeno zamenjavo, saj »ni logično, da državo vodijo ljudje, ki so brez zadržkov zatrjevali, da Norveška ne more preživeti zunaj EZ«.

Toda ko je opozicija zahtevala, naj »mama Gro« in njeni privrženci ravnajo v skladu s temi pričakovanji, se je norveška javnost uprla. Ankete, ki jim v tej državi neomajno zaupajo, so razkrile, da več kot 70 odstotkov državljanov meni, da bi sedanja vlada morala še naprej

voditi državo, ne glede na to, da so ljudje zavrnili njeno skoraj ultimativno vizijo prihodnosti. Kot je izjavil neki norveški pisatelj: »Zdaj imamo idealno kombinacijo - ljudstvo vladi ne dopusti, da bi ga zapeljala v sumljiva zavezništva, vlada pa ljudstvu ne dopusti, da bi se samo zapredlo v enako dvomljiv izolacionizem.«

Tak postreferendumski epilog potrjuje tudi prejšnje ocene o Norvežanih kot o enem najbolj nepolitičnih narodov, hkrati pa zahteva, da bi njihove razloge za nasprotovanje za vstop v EZ morali upoštevati kot skrajno kritiko projekta, imenovanega Evropska zveza.

Na precej dolgem seznamu razlogov prevladuje ocena, da EZ niti približno ni dovolj demokratična.

Nacin in kraji, kjer sprejemajo odločitve, ne dopuščajo vpliva majhnih narodov in držav, zaradi česar pomeni njihovo odrekanje polni suverenosti in samostojnosti prostovoljno in nesmiselno žrtvovanje v korist velikih in močnih. Norvežani menijo, da bi morala biti EZ skupnost vseh evropskih narodov, ki bi spoštovala različnosti in zagotavljala enakopravnost, ne pa »trdnjava tistih zahodnoevropskih držav«, v katero je težko vstopiti in iz katere s prezirom in koristiljubjem gledajo na tiste, ki so zunaj njenega zidu. Na Norveškem bi radi tesneje sodelovali in trgovali z državami, za katere je trg EZ zaprt, ob prepričanju, da jim sporazum EOS ponuja dobra izhodišča za enak odnos tudi s članicami Evropske zveze.

Pri tem poudarjajo, da je EZ skupnost, prežeta s silami trga in denarne moči, kar je v nasprotju s humanim pogledom na človeka in državo. Norvežani se namreč prostovoljno in z veseljem odrekajo naraščanju osebne blaginje zato, da bi ohranili svoj dragi socialni sistem, za katerega menijo, da predstavlja največji dosežek v večnem spopadu za »socialno pravičnost«. Z vstopom v EZ bi se morali, tako mislijo,

posloviti od te dragocene ustanove, ki jim je omogočala »kolektivno blaginjo«.

Kot ljubitelji in npravovarstveniki so prepričani, da bo prevlada trga in moči denarnih ustanov znotraj EZ pripeljala do hitrejsega in velikankega naraščanja porabe in prevoza, kar bo slo na škodo narave in človekovega zdravja. Toda EZ je preveč velika, preveč zaprta in premalo demokratična, da bi lahko posamezna članica pridobila druge, za spremembo odnosa do ekologije. Mimogrede so Norvežani kot argument uveljavili tudi strah, da bi vstop v EZ odprl vrata - salmoneli!

Norvežani so prav tako prepričani, da je EZ preveč centralizirana ter da njeni zakoni ne ustrezajo majhnim državam, ki so zelo daleč od tistih, ki odločajo. Natančneje - regionalna politika EZ ne ustreza regijam, medtem ko je vpliv samih regij premajhen, da bi se to stanje lahko spremenilo.

Na Norveškem tudi niso sprejeli opozorila, da potrebujejo EZ zaradi nacionalne varnosti. Tu so prepričani, da lahko s pomočjo Nata sami poskrbijo za varnost svoje države. Pri tem se bojijo, da bi države članice EZ utegnile nastopiti v vlogi

»svetovnega policaja«. Odprte meje bodo prispevale k naraščanju kriminala, nihče pa zagotovo ne more trditi, v kaj se lahko spremeni Evropol. Norvežani so proti EZ tudi zato, ker ti odnosi od njih zahtevajo »pretesno sodelovanje in skupnost«. Izkušnja nas uči, opozarjajo, da pritirana institucionalna medsebojna neodvisnost poraja več konfliktov in problemov kot pa odgovorov. Med norveškimi državljani, ki so se s svojimi glasovi odločili, da bo njihova država ostala zunaj EZ, so bile najštevilnejše ženske. Norvežanke se zavedajo, da so, kar zadeva »ženske pravice«, prepričljivo najbolj uspešne na planetu ter da položaj žensk v Evropski zvezi v marsicem zaostaja za Norveško. Norvežanke so tudi ocenile, da zakoni v EZ ogrožajo enakopravnost žensk na številnih področjih, od pravice do delovnega mesta do socialne zaščite.

Druga skupina po velikosti, ki nasprotuje vstopu v EZ, so mladi Norvežani. Ti se zavzemajo za »internacionalizacijo življenja«, vendar ne samo z izbranimi narodi in državami, kot to terjajo določila EZ, ki po mnenju mladih Norvežanov spodbujajo nedopustno diskriminacijo.

Med razlogi, ki zadevajo izključno norveške interese, pa sta najpomembnejša kmetijstvo in ribištvo. Večina je menila, da bi članstvo v EZ opustilo kmetijstvo (ker kmetje v državah članicah EZ prodajajo svoje blago ceneje kot na Norveškem), hkrati pa jim je odvzeta možnost in manevrski prostor na področju ribištva (saj Norveška ne bi mogla voditi aktivne politike zaposlovanja in naseljevanja severnih predelov države, kjer je ribištvo poglavna dejavnost).

Mlade Norvežane v solah ucijo, da nikakor ne smejo pozabiti, da je bila njihova država nekdaj revna in da sedanjo blaginjo dolgujejo napornemu delu in nenehnemu odrekanju vseh državljanov. Od tod tudi poudarjeno zaupanje in zanašanje na lastne moči in sposobnosti. Visoki družbeni standard in zavest, da je le-ta posledica norveškega načina življenja, Norvežanom omogočata, da na Evropsko zvezo gledajo pragmatično. Dejstvo, da pri tem upoštevajo majhne in revne narode, pa njihovega stališča zagotavlja pomen, ki precej presega njihove nacionalne razsežnosti.

Zeljko Vuković

Prave težave so se začele kazati šele potem, ko so Avstrijci popili svoj novoletni šampanjec

DUNAJ - Avstrijski sosedi imajo za sabo prvi mesec članstva v Evropski zvezi. Medtem ko sta silvestrovanje in praznovanje novega leta stala se v znamenju začetka novega »evropskega« obdobja, je Avstrijo januarja spet zajela mračna stvarnost. Razprave o varčevalnem paketu in proračunska kriza - načrtovanemu proračunskemu deficitu finančnega ministra Lacine v višini 10 milijard stojijo nasproti interesi posameznih ministrstev, ki bi javni primanjkljaj stopnjevali na 170 milijard silingov - so avstrijsko vladno koalicijo SPÖ in ÖVP začetek februarja spravile na rob propada. Avstrijci so v tem kratkem času sicer spoznali, da le ni bilo vse zlato, kar jim je bilo pred kratkim obljubljeno v zvezi z bleščeco prihodnostjo v Evropski zvezi, vendar pozornost javnosti zaenkrat ni uperjena v prve trezne ocene posledic in sprememb po pristopu k EZ - saj bi v skrajnem primeru lahko stale pred vrati zamenjava vladne koalicije ali celo nove volitve...

Dejansko so imeli Avstrijci doslej verjetno se premalo časa, da bi dočela izkusili novo »evropsko« obdobje. Le-to tudi ni napočilo od danes na jutri, temveč se bo na mnogih področjih (npr. kmetijstvo) zaradi poprej iztrženih prehodnih določil in raznovrstnih državnih regulativov postopoma uveljavljalo v teku nekaj let. Tako bodo široke sloje delovnega prebivalstva najprej prizadeli varčevalni ukrepi vlade na socialnem področju, manjšemu delu prebivalstva z boljšimi zaslugi pa vladajoči socialdemokrati ob pritisku sindikatov grozijo z nekakšnim solidarnostnim davkom, saj naj bi vsi prispevali k potrebni sanaciji državnega proračuna.

Prva žrtv - kmetije

Z avstrijskim pristopom k EZ so kajpada najbolj prizadeti avstrijski kmetje. Za liter mleka prejemaajo od 1. januarja dalje dva silinga manj. Za kmeta z letnim mlečnim kontingentom v višini 40.000 litrov to na primer pomeni 80.000 silingov manj zaslužka v letu. Sele po resnih groznjah prizadetih kmetov so zvezna vlada in deželne vlade končno sprejele ustrezne smernice, ki bodo zagotavljale izplačevanje (za lani v okviru pristopnih pogajanj dogovorjene) podpore EZ in dunajske vla-

de kmetom. A tudi te posebne podpore so le del prehodnih ureditev, ki naj bi olajšali prehod avstrijskega kmetijstva v agrarni sistem EZ. Ali bodo v povprečju sorazmerno majhne avstrijske kmetijske enote potem lahko preživele v tekmovanju z agrarno industrijo v drugih državah članicah EZ, je dokaj vprašljivo.

Padec cen osnovnih živil

Za potrošnike so se mlečni izdelki medtem pocenili v povprečju za 30 odstotkov. Prav tako moka, sol, sladkor, čokolada, olje, testenine, mesni izdelki, sadje, zelenjava, zmrazjeni izdelki in konzervirana hrana. V izlozbah samopostrežnih trgovin so se pojavili predvsem cenejši živilski proizvodi, tudi taki, ki poprej ne bi ustrezali avstrijskemu živilskemu kodeksu in strogim kakovostnim kriterijem. Pod takim pritiskom so kajpada tudi avstrijski živilski proizvajalci prilagodili cene za svoje proizvode. Ekonomska in carinska politika EZ (prednost za uvoz iz nekdanjih evropskih kolonij, subvencioniranje proizvodov producentov iz EZ) pa bo imela za posledico tudi podražitev riza in banan (+50 odstotkov), limon, oranž in sadnih sokov. Potrošnikom je EZ torej prinesla večjo izbiro in nižje cene pri masovnih živilskih proi-

zvodih. Pri tem velja izpostaviti, da nekatere vodilne firme poleg tega izpostavljajo kvalitetnejše in po bioloških kriterijih pridelane domače proizvode, ki pa so seveda dosti dražji. Vendar ta trend ne velja za vse, zlasti ne za dražje potrošniške proizvode. Tudi pri tekstilnih izdelkih je sicer večja ponudba, a cene (z malenkostno izjemo pri usnjenih proizvodih) niso bile znižane. Vstop v EZ (kljub drugacnemu zagotovilom zagovornikov pristopa) v Avstriji ni imel bistvenih učinkov na prodajno ceno novih avtomobilov. Dovoljen je sicer osebni uvoz vozil iz drugih (cenejših) držav EZ, vendar se bo za avstrijskega kupca izplačal le pri avtomobilih luksuzne kategorije. Cene rabljenih vozil se bodo znižale.

Podražive elektrotehničnih proizvodov

Pri proizvodih foto- in radiotehnične, elektronske, računalniške, in zabavne industrije z Daljnega vzhoda bodo carinski in regulativni (anti-dumping) ukrepi EZ poskrbeli celo za občutne podražitve. Navadni potrošniki so v Avstriji zdaj na boljsem se glede pravnih izhodišč za zaščito potrošnikov in inovacij na zavarovalniškem področju (liberalnejše ureditve v EZ, pritisk tuje konkurence z nižjimi cenami, prilagoditve in ugodnejše ponudbe domačih zavarovalnic). Vsem optimističnim napovedim navkljub se tudi pivo ni pocenilo.

Druge inovacije, ki so v okviru EZ končno prodrlje tudi v Avstrijo, bodo koristile v prvi vrsti gospodarstvu in (predvsem tujemu) finančnemu kapitalu. Prosti promet kapitala je bil v Avstriji uresničen že lani v okviru pristopa k Evropskemu gospodarskemu prostoru. Pri trenutni gostoti omrežja (900 prebivalcev na eno bančno filialo) se avstrijske banke ne bojijo invazije drugih evropskih bančnih institucij, vendar je pričakovati, da bodo vodilne mo-

čnejše evropske institucije na področju emisij, premoženjske uprave in finančnih uslug za gospodarstvo občutno izrinile domača bančna podjetja. Nadaljni koncentracijski procesi avstrijskih bank so torej neizogibni, prav tako kot zmanjšanje njihove birokracije in upravnih stroškov.

Ukinitev državnih monopolov

Avstrijski pristop k EZ pomeni tudi začetek ukinitve dosedanjih državnih monopolov. Na področju telekomunikacije bo Avstrija že letos izdala koncesijo za zasebno mobilno evropsko telefonsko omrežje GSM. Za leto 1998 načrtuje EZ tudi ukinitve dosedanjih poštinih monopolov pri navadnih telefonskih povezavah (že zdaj lahko zasebna podjetja ponujajo telekomunikacijske usluge kot npr. elektronski prenos podatkov, vendar morajo uporabljati postno omrežje ter zanj plačevati najemnino). Monopol državnih železnic naj bi bil ukinjen konec devetdesetih let. Liberalizacija evropskega energetskega omrežja bo imela za posledico, da bodo morale tudi avstrijske (do zdaj se javne) energetske družbe dati svoje omrežje na razpolago tujim tekmečem. Za tobakne izdelke in sol si je Avstrija v pogajanjih z EZ iztržila ohranitev produkcijskega monopola in tudi pri državnem monopolu za igre na srečo (Casino Austria AG) bo ostalo vse pri starem.

Konec nevtralnosti?

Novo »evropsko« obdobje Avstrije bo kajpada povzročilo tudi dolgoročne politične spremembe dosedanje avstrijske politike. Pričakovati je dokončno slovo od nevtralnosti, saj članstvo v EZ predpostavlja sodelovanje pri skupni zunanji in varnostni politiki Zveze. Tako zvezni kancler Franz Vranitzky (SPÖ) kot tudi zunanji minister Alois Mock (ÖVP) sta v teku pristopnih pogajanj sicer

izpostavljala ohranitev nevtralnosti tudi po vstopu v EZ, vendar zagovorniki avstrijskega nevtralnega statusa v sodelovanju Avstrije pri pobudi NATO »Partnerstvo za mir« - sporazum bo podpisan v februarju - in želji po sodelovanju v Zahodnoevropski zvezi že vidijo prve korake v smer dokončne ukinitve dosedanje nevtralnostne politike.

Nejasna so tudi izhodišča za ekološko politiko. Avstrija je s svojo zakonodajo na področju zaščite narave in mejnih vrednosti za škodljive snovi v marsicem prednjačila pred drugimi evropskimi državami. Pristopna pogodba z EU predvideva, da bo vrsta domačih višjih standardov v Avstriji se naprej veljavna in obvezna za prehodno obdobje starih let. Če do tedaj ne bodo tudi v okviru EZ uveljavljena strožja določila, bo Avstrija morala sprejeti večji del manj stroge standarde EZ.

Gospodarske ovire za tretjo najbogatejšo članico EZ

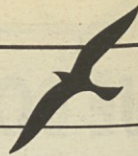
Pri oceni prednosti in neugodnosti kajpada ne gre pozabiti na dejstvo, da je Avstriji kot tretji najbogatejši članici EZ v zvezi z vprašanjem regionalnih gospodarskih podpor uspešno iztržiti kar 90 odstotkov svojih želja. 41 odstotkov Avstrijev zdaj živi v regijah, ki bodo prejemale podpore iz Bruslja (od 1995 do 1999 vsega skupaj 22, 5 milijard silingov). Obmejna in gospodarsko nerazvita zvezna dežela Gradiscanska je v celoti definirana kot področje »cilj 1« in bo prejela največji delež podpor. Avstrija sama bo v družini držav članic EZ kajpada neto-plačevalka. Letni prispevki za skupni lonec v Bruslju bodo po izračunu vlade na Dunaju v prihodnjih letih znašali okoli 10 milijard silingov. Sam pristop k Evropski zvezi pa Avstrijo letos stal 31 milijard silingov.

Gospodarske težave - posledica eksplozije državnega proračuna in

posledic recesije v preteklih letih - bi naposled lahko tudi zagnile avstrijski sen o pravični prihodnosti in večji blaginji Avstrijevcev v Evropski zvezi. Lani so javni dolgovi Republike Avstrije, njenih zveznih dežel in občin skupaj presegle vsoto 1322 milijard silingov, kar predstavlja 62, 6 odstotkov avstrijskega notranjega bruto proizvoda (NBP). Gospodarski strokovnjaki v letu 1995 (med drugim že zaradi stroškov in posledic pristopa k EZ) računajo z nadaljnjim naraščanjem proračunskega deficita, ki naj bi letos dosegel 5, 2 odstotka NBP. Avstrijska pot v Evropo se je uradno pričela julija 1989 s prošnjo za pristop k takratni Evropski skupnosti. Komisija ES jo je odobrila dve leti pozneje, februarja 1993 pa so se v Bruslju pričela pristopna pogajanja. Glede na svoje taktatne gospodarske podatke je Avstrija bila idealna kandidatka. Danes je vprašljivo, ali bo sploh lahko aktivno sodelovala pri gospodarski in zlasti pri monetarni politiki EZ. Kajti za sodelovanje v evropski monetarni zvezi maastrichtska določila za članice EZ predvidevajo maksimalno dopustni javni dolg v obsegu 60 odstotkov NBP ter proračunski primanjkljaj do 3 odstotkov NBP. Teh pogojev Avstrija trenutno ne izpolnjuje (več).

Po uspešnem potovanju v Evropo (referendum 12. junija 1994: 67 odstotkov za, 32 proti) so avstrijski sosedi zdaj sele soočeni z dejanskimi težavami - politično in predvsem gospodarsko aklimatizacijo v novem okolju Evropske zveze. Koaliicijska vlada socialdemokratov (SPÖ) in ljudske stranke (ÖVP) nikdar ni prikrivala, da Avstrija v okviru EZ zeli igrati aktivno, po potrebi (npr. na ekološkem področju) celo avantgardistično vlogo. Zdaj se mora vlada (tudi ob tveganju, da pride do zloma koalicije) na vse kriplje potruditi, da bo res kos zastavljenim nalogam.

Igor Schellander

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Mudilo se vam bo, kot da bi vam gorelo pod petami. Le kaj boste poceli prihodnji teden, če boste v tem tednu naredili za dva? Najbrž si boste privoščili pocitnice.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Vseskozi vas bo nekaj peklo, pa ne boste vedeli, kaj. Zvečer boste ugotovili, da vas peče vest. Pozrli boste slino, stisnili pest in se odločili za popravek.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Pri svojem vzpenjanju za seboj puščate preveč razočaranih ljudi. Res je, da velikani stojijo na ramenih drugih, ampak zgolj z njihovim dovoljenjem - razen če so mrtvi.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Vaša družabnost se bo razmahnila do skrajnosti. Ker boste humoristi, vaša klepetavost ne bo nikogar motila. Spraševali se bodo le, s čim jih boste presenetili jutri.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Vzvičali se boste v težave drugih in odprli vrata usmiljenju. Ampak nihče ne potrebuje vašega usmiljenja, zato jih zaprite in odprite tista, skozi katere priteka pomoč.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Dober poznavalec življenja vam bo natrosil nekaj resnic. Krute boste zaničevali, prijetnim pritrjevali. Storitve nasprotno, pa se bo zgodil čudež prerojenja.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Glasno boste zarobantili čez vsiljivce, plenilce, lenivce in druge škodljivce. Spremenili seveda ne boste nič, razen tega, da vas bodo prizadeti imenovali hudci.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Mrzlično boste iskali možnosti za obogatitev, čeprav imate že vsega dovolj. Se huje; nečesa imate celo preveč. Namreč tistega, kar želite zaviti v sijajno embalažo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Neobvezne opravke boste z modro potezo preložili na boljše čase in se posvetili zgolj tistim, ki lahko takoj prispevajo k dvigu kakovosti vašega življenja. Blagor vam.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Nekdo v vasi bližini se bo postavil s svojim znanjem, čeprav vam bo vseskozi jasno, da blefira. Pred vrhuncem trumfa mu boste postavili vprašanje poraza.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Podali se boste v spoznavanje dežele, za katero menite, da nima meja, vendar boste že kmalu naleteli na zid, čez katerega ne boste mogli. To je meja spoznanja.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Svojo energijo boste iz sanjavih višin prenesli na tla resničnosti. Ne bo vam žal za utvarami, saj dobro veste, da ste sposobni ustvariti raj tudi na zemlji.

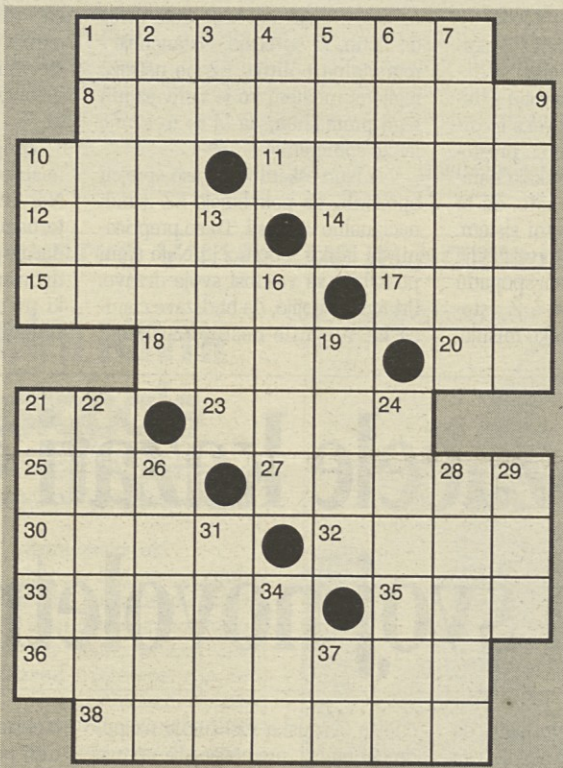
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. reka pod Pokljuko, 8. zapornik, 10. star Slovan, 11. mesto na Primorskem, 12. eden od čutov, 14. ime slovenske prevajalke Oblak, 15. rimska provinca na ozemlju današnje Avstrije, 17. podolgovata, debela palica, 18. ameriški filmski komik s pravim imenom Oliver Hardy, 20. začetnici ameriškega kemika, Nobelovega nagrajenca Onsagerja, 21. kratica za atletski klub, 23. reka, ki teče skozi Firence, 25. del Kočevskega v savja nad Črmošnjisko dolino, 27. mejna reka med Slovenijo in Hrvaško, 30. leseno pihalo z dvojnimi jezicem, 32. ime naslovnega junaka švedske pisateljice Selme Lagerlöf Holgersona, 33. slovenski kanuist (Srečko), 35. po izumitelju kondenzatorja imenovana enota za električno moč, 36. žena kralja Admeta v grški mitologiji, ki je prostovoljno umrla zanj, da bi ga resila smrti, 38. glavno mesto Uzbekistana.

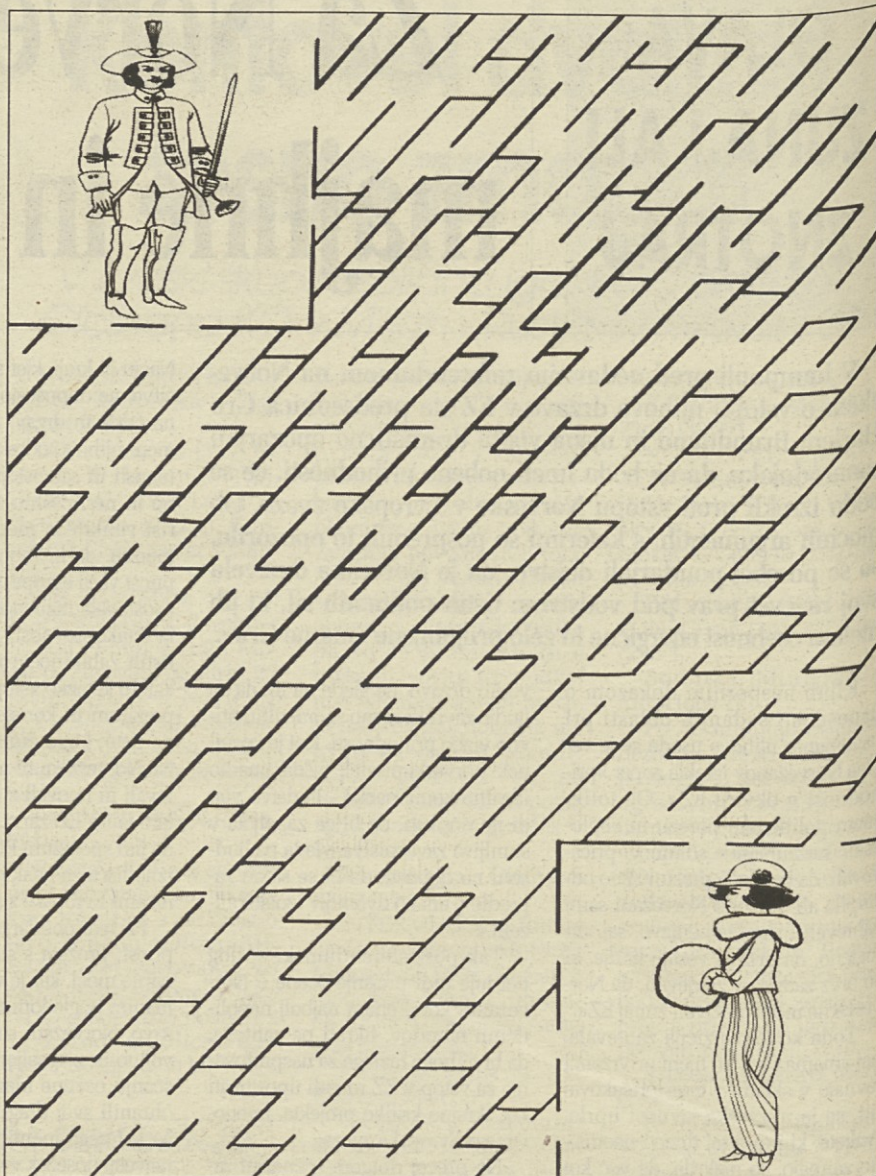
Navpično:

1. ime nekdanjega hrvaskega košarkaša Žeravice, 2. ime italijanskega dirigenta Toscaninija, 3. začetnici nekdanjega ameriškega predsednika Eisenhowerja, 4. kraj pri Crnem kalu na Primorskem, 5. impresija, 6. diktat, 7. drama avstrijskega književnika Schnitzlerja, 9. klada za sekanje drv, naton, 10. prebivalec antične Beocije, 13. moč, 16. ime ameriškega filmskega igralca Douglasa, 19. reka v Mongoliji, 21. prijeten vonj, 22. jekleno siva, trda magnetna kovina z znakom Co, 24. olivno zelen mineral, pogost v magmatskih kamninah, 26. domaća pernata zival, 28. sloj, 29. nemški meščanski filozof (Georg), 31. ime slovenskega neotomističnega filozofa Ušeničnika, 34. reka na Skotskem, 37. kemijski znak za telur.

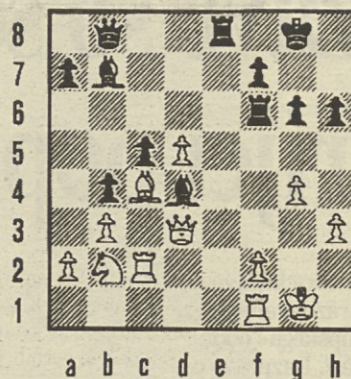

RESITEV:
Vodoravno: Radovna, arestant, Ant, Rog, Kolpa, oboa, Nils, Masle, vat, Alkestis, Tascent.
Navpično: Nork, kol, Ohio, LO, AK, Arno, Rog, Pitan, okus, Seta.

Katera pot je prava?

ŠAH

Ree - Svešnikov / Wijk aan Zee 1981

Aktivne črne figure grozijo z vdorom v beli tabor in odločilnim obračunom z belim kraljem. Črnemu, ki je na potezi, preprečuje vdor na tretje vrsto bela dama na polju d3. Vendar pa črnemu kljub temu uspe osvojiti ključne točke v beli poziciji in v napadu zmagati. Le nekaj ovir je potrebno odstraniti in zmaga je tu!

Rešitev naloge

S potezo 1...Te3!! vnese črni pravi nered v položaj bele. Po jemanju črne trdnjave 2.f3 Dg3+ črna dama je dosegla željeno polje in pomaga v napadu na belega kralja. 3.Tg2 Le3+ 4.Kh1 Dh3+ in beli je spoznal, da ni več pomoči; po 5.Th2 Tf1+ 6.Df1: Ld5+! 7.Dg2 Lg2:mat! Lepa matna slika ob pomoči črnega lovškega para! Silvo Kovac

OKUSI SO RAZLIČNI

Na azijski satelitski televiziji golota in risanke o pujskih niso zaželeni

Zaradi množice različnih kultur je skoraj nemogoče ustreči vsem zahtevam

Risanke o pujskih so prepovedane, novice so priskrbljene, heavy metal ne pomeni nič in slike Madonninih koničastih nedrčkov se vedno skrivaj visijo v stranicah. Dobrodošli na satelitski televiziji Azije, okoli katere se gnete vse svetovne televizijske mreže, v želji, da bi dobile naklonjenost milijonskega auditorija in strahu, da ne bi uzalile in spravile ob živce lokalnih oblasti.

Kitajska bo stopila v drugo fazo svoje regionalne televizijske industrije, ko bo začel po vsej Aziji oddajati njen novi satelit Apstar-2. Apstar-2 je velikansko plovilo, za katerega številne televizijske družbe upajo, da bodo z njim uresničile svoje zgozbe o uspehu, ne glede na to, ali prihajajo iz ZDA ali

Evrope. A vzemimo le primer jecajoče pujske, na katero so nori otroci na zahodni zemeljski polobli: za muslimanske gledalce, ki ne jedo svinjine, bi bilo na moč neprijetno, če bi v času obeda na zaslonih zagledali ta prasičji obrazec Teda Turnerja. Sam od sebe je Turner pujsko spravil v arhive, ko je lani začel predvajati svoje filme in risanke po azijskih televizijskih omrežjih. »Pujske pač ne bo. Pokazati moramo dovolj občutljivosti do gledalcev,« je v intervjuju izjavil tiskovni predstavnik TNT & Cartoon Network Teda Turnerja.

Neposredno prenašanje zahodnega okusa lahko v Aziji marsikje povzroči hude nesporazume, saj gre za velikansko območje številnih ras, veroizpove-

di, kultur in jezikov, ki se med seboj prav tako razlikujejo, kot tisti v Evropi. Avstralski medijski mogotec Rupert Murdoch, katerega STAR TV je opravila pionirsko vlogo v Aziji leta 1991, vse to dobro ve.

Sele januarja je singapurska vlada, ki tudi sicer slovi po svojih ozkih pogledih na medije, odobrila oddajanje na Kanalu 5, kjer bodo predvajali popularno glasbo. Toda na singapurskem osemurnem programu, ki bo oddajal osem ur tedensko, ne bo golote in posilstev.

STAR TV je občutno omejila svoje glasbene oddaje in vanje vključila veliko več spevnih ljubzenskih pesmi na skodo rock'n'rolla. »Vsemu temu se ne skušamo izogniti zgolj zaradi vulgarnosti, spolnosti in nasilja, pač

pa tudi zaradi kulturnih tabujev,« je izjavil programski urednik Kanala 5 Don Atyeo. »Eden največjih lažnih mitov je, da glasba seže prek meja,« je se izjavil Atyeo. »Zelo težko je otrokom iz hongkongskega delavskega okolja Mong Koka razumeti, kaj hoče Madonna, ko poplesuje s prometnimi stožci, nataknenimi na svoj prsi. Veliko bolj jim ugaja Andy Lau v svojem sportnem plašču in puloverju.«

Tudi Murdoch se je vdal zahtevam kitajskega televizijskega trga, ko je lani začel s svojimi STAR TV BBC novicami v severni Aziji, saj so predstavniški komunistične partije menili, da so necenzurirane novice zahodnega tipa - prehud zalogaj. Medtem ko zahodni televiziji

spreminjajo svoje azijske strategije, si lokalna televizijska omrežja isčejo niše, da bi v njih poiskale takšno družinsko zabavo, ki bi ustrezala predvsem naraščajočemu azijskemu srednjemu sloju bogatih, ki pa je po svoji mentaliteti razmeroma konservativen. Azijski televizijski veteran Robert Chua je začel s svojo Kitajsko zabavo televizijsko mrežo Ltd (CETV) oddajati vrsto programov, predvsem v kitajskem jeziku mandarinski kitajščini. Nekdanji hongkonski založnik Yu Pun-hoi, ki je oddajal v okviru Kitajske televizijske mreže, nacrtnje poleg informacijskih blokov tudi zabavne oddaje.

Tudi zahodni televiziji so mogotci so prepričani, da imajo za Azijo pripravljenih se veliko gradiv;

LABIRINT znanja

Ime in priimek: _____

Telefon in naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:

RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

Kviz »Labirint znanja« je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izbrani, se bo v torek zvečer pri vas oglasil telefon in nezni glasček bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen. Pravilni odgovori pa prinasajo ceden kupček denarja...

Turnerjevi arhivi so polni filmov o tem, kako priti do denarja, temi, ki sodi med najbolj gledane razvedrilne teme na tem območju. Ob letošnjem prazniku novega leta, ko so si kitajski gledalci zaželeli srečo, so jih naravnost bombardirali s filmi o bogastvu in o tem, kako ga dobiti.

Tudi oglaševalci so po razmeroma trdi preizkušnji, ki so jo doživeli v Evropi, odkrili, da ni splošnega recepta za Azijo.

Zato družbe, ki najemajo čas na lokalnih zemeljskih omrežjih, oglase pogosto prilagajajo za vsako državo posebej. »Azija je čisto posebno območje: Indija je povsem drugačna od Malezije, obe pa se na moč razlikujeta od Kitajske,« ugotavlja raziskovalec televizijskega trga John Kaye. »Kdor misli, da bo z enim oglasom osvojil vso Azijo je enako neumen kot tisti, ki meni, da se mu bo to posrečilo v Evropi!« J. Blennerhassett, Reuter

ARGENTINA

V Buenos Airesu že dolgo ni dobrega zraka

Nad mestom se pogosto zgostijo lepljive zračne gmote

Imena se ne ujemajo vedno z resničnim položajem, za kar je argentinsko glavno mesto Buenos Aires (Dobre sapice) dober primer. Ko je španski osvajalec Pedro de Mendoza leta 1536 plul po Rio de la Plata in osnoval danasnje pristanisko mesto, je želel s tem imenom počastiti zaščitno mornarjev »našo ljubo zeno ugodnega vetra«, ne pa opisati kakovost zraka, saj je v Buenos Airesu čist zrak res težko zaslediti.

V času vlažnega in vročega poletja od decembra do marca se nad trimilijonskim mestom pogosto zgostijo lepljive zračne gmote, ob reki pa pri neugodnem vetru zaudarjajo natečete cloveske in industrijske odpadne vode. Zelo dolgo se jih na terasastem ozemlju zgrajeno mesto ni zavedalo, saj je ugodni veter smog odpihnil, se preden ga je bilo mogoče zavohati. V sedemdesetih letih so v večjih mestih sicer prepovedali lastnoročno seziganje odpadkov, kar naj bi preprečilo, da bi se črni zaudarjajoči oblaki dvigali v nebo, vendar industrijskih izpu-

snih plinov in naraščajočega števila avtomobilov le ni mogoče pregnati z odloko. Danes 70 odstotkov onesnaženosti v Mexico in Santiagu de Chile, ki ju obdajajo gorske verige, in zaupali, da se njim kaj taksnega zaradi vetrov in geografske lege ne more zgoditi. Sele pred kratkim so se zavedli, da svojega okolja tudi ne morejo v nedogled obremenjevati. Samo v letih 1993 in 1994 se je onesnaženje z

ogljikovim monoksidom povečalo za 36 odstotkov. V Buenos Airesu je vrednost 66 odstotkov, ki je po mnenju Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) mejna vrednost, vsekakor presežena, kar je po svojih meritvah sporočil sklad za okolje Argentina Siglo 21.

»Politične stranke ekologijo zanemarjajo, čeprav je danes nemogoče govoriti o gospodarstvu in razvoju, ne da bi upoštevali tudi okolje,« so di podpredsednica Sigla 21. Natančne meritve mestne uprave so avgusta 1994 pokazale, da 26 odstotkov avtomobilov in 60 odstotkov tovornjakov presega dovoljeno emisijo škodljivih snovi, ki znaša 2, 5 odstotka ogljikovega monoksida na kubični meter zraka. V glavnem mestu je dovoljenih 1, 2 milijona avtomobilov, čemur lahko priste-

jemo še vozila devetih milijonov Argentinecev, ki živijo v okolici Buenos Airesa.

Mestna uprava je pred zadnjim božičem poskusila s prepovedjo vožnje v središču mesta za dve zadnji številki registrske tablice dnevno, a to ni veliko pripomoglo niti k ocsenju zraka niti k boljsemu pretoku vozil, saj nimajo organiziranega sistematičnega nadzora vozil. Voznikom ne grozita ne odvzem prometnega dovoljenja ne preiskava izpušnih plinov pri že dolgo prepovedanih vozilih. »Zdi se, da je beseda nadzor v nasi državi spet izginila iz besednjaka državnih organov,« je pisal časopis Gerencia Ambiental. »Če se ne bo nič spremenilo in če to ne bo preveč zmedlo turistov, si bo Buenos Aires moral poiskati novo ime, ki bo opisovalo dejanske razmere.«

Hasso Ramspeck/dpa

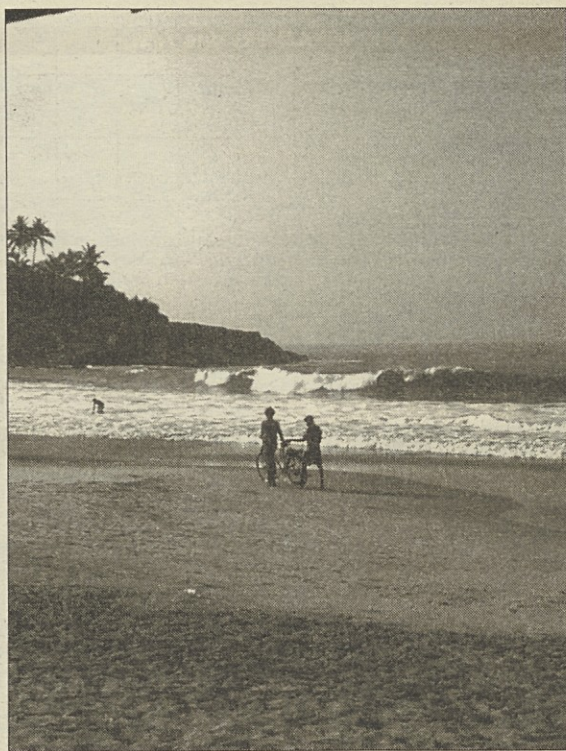
MARINA FURLAN

Morje in nebo Kerale (1)

Bogastvo in beda, premetenost in duhovnost, skrbno nabrane gube zivopisanih sarijev in prah, blato, blešče se sonce in smrt v očeh starega gobavca, ki predano caka na konec tega bolečega življenskega ciklusa. Nasprotja, zlivanje le-teh v kaotično harmonijo dopolnjujocih se raznoga-sij, rezultat popolne melodije maksimalno ritmiziranega življenja... Rittem plesa, ki določa pravila bitke, trdi, odločni koraki bojavnika, ki si utirajo pot med mehkiimi gibi plesa. Zvezda predstave je tokrat Kerala, ki s svojimi 38.800 kvadratnimi kilometri predstavlja eno manjših indijskih držav. Kerala se nahaja ob jugozahodni indijski obali, kjer se morje in nebo zlivata v otenkih modrine, kjer tropsko rastlinje s svojo zelenostjo kliče nazaj k naravi. Odprto mo-

cu in valovih plaže v Kovalamu odahnili od vsakodnevne resničnosti. Med rakovico, ribo in skokom v valove pa si marsikdo privoščiti tudi kulturni užitek. V Kerale se vedno živita tradiciji pradaune borbene veščine "kalaripayattu" ter najslavnejšega južnoindijskega plesa "kathakali". Kalari velja za očeta vseh borilnih veščin. Budistični menih naj bi nekoč svoje poznavanje kalarija prenesel na Kitajsko, od koder naj bi se z večjimi ali manjšimi spremembami prenesel v ostale dežele Daljnega Vzhoda ter tako zadobil različne značilnosti in nazive. Nekeč je bil kalari razširjen po celotni Indiji, kasneje pa se je zanj specializirala Kerala. Tu je večina dosegla največji razmah med 13. in 17. stoletjem, ko je sola stela tudi veliko število zenskih članic. Legenda

pravi, da je najznamenitejša učenka kelari-payyata bila zenska z imenom Unniyarcha. K večini jo je spodbodel oče, znani gurukkal (učitelj) te sole. Unniyarcha naj bi po zaslugi svoje izurjenosti v kelariju nekoč premagala 15 moških hkrati. Kasneje se je število zensk, ki so se ukvarjale s kelarijem, znatno zmanjšalo in danes so že prava redkost. V preteklosti je kelari-payyatu predstavljal predvsem obrambno veščino in kot tako smrtno orožje. Stvari so se spremenile in sedaj pride le redko v postev za samoobrambo, pogostejše kot življenski slog. Kelari povzema namreč srž šestih indijskih filozofij, pri čemer najbolj poudarja jogijska načela s posebnim pre-

rje se zajeda v pesčena tla in z njimi oblikuje nepregleden labirint plitvih lagun. Med njimi se sučejo colni, potniške ladjice, krokarji in ljudje, ki jim ta raj pomeni ves svet. Večina turistov sem pribeži iz neusmiljenih ritmov zahodne civilizacije zato, da bi si ob svežem kokosovem mleku, son-

hrambenim režimom ter disciplino telesa in uma. Kdor kalari resnično ponotranji, čuti potrebo, da se vsako jutro pred drugimi opravili posveti vadbi. Ob zori se v »telovadnici« zbirajo fantje in dekleta, moski in (redke) zenske.

Se nadaljuje

MEH ZA SMEH

Judovske šale

Jud si pred nevihto poišče zatocisce v delikatesi. Verske zapovedi sicer prepovedujejo uživanje svinine, kljub temu pa si ne more kaj, da ne bi vprašal, po koliko je gnjat. V tistem hipu udari v bližini strela in oglušujoč grom strese izložbena stekla. Jud očitajoče dvigne oči k nebu in pravi: »No, clovek tudi vprašati ne bi smel!«

~ ~ ~

Jud se v gostilni masti s svinino. Pobožen zna-nec ga opazuje, potem pa ga strogo vpraša: »Mar sploh veš, koliko te bo stal ta greh?«

»Seveda vem,« odvrne grešnik, »natakar je rekel, da natančno gulden in deset krajcarjev.«

~ ~ ~

Neverujoč Jud v sinagogi moli in pretaka solze. »Kaj tulite, saj vendar ne verjamete v boga?« mu poudarja rabin.

»Dve možnosti sta,« mu odvrne jokajoci ateist, »ali se motim jaz in bog kljub vsemu je - in potem imam dovolj razlogov, da se mu potožim in pretakam solze. Ali pa ima prav in boga ni - in potem imam res na pretek razlogov za to, da jočem.«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH Winston Churchill (1874 - 1965)

Ko se je kasneje spominjal svojih šolskih let, se je spominjal predvsem pogostnega kaznovanja: »Nepopustljivo ravnanje je presegalo celo vse tisto, kar so dopuščali v državnih poglobljenošnicah. Tisto, kar se bral v kasnejših letih, mi je nudilo nekaj osnov za razmišljanje o ozadju taksne okrutnosti. Enkrat ali dvakrat na mesec se je vsa sola redno zbrala v knjižnici; dva razredna starišine sta potem zvlekla enega ali več prestopnikov v stranski prostor in jih zmlatila, dokler ni začela teči kri, medtem ko smo ostali sedeli skupaj in preplasnjeni prisluškovali krikom.«

Tudi malega Churchilla so večkrat premlatili na takšen okruten način, ker se ni naučil, cesar bi se moral naučiti. Vendar pa brez haska. Iz protesta je nekega dne pohodil direktorjev slamnik, vendar pa so se s tem zadeve še poslabšale. Sovraštva je bilo vedno več, strahu pa tudi: »Kako sem sovražil to solo, v kateri sem prebil polni dve leti strahu! V učenju sem le malo napredoval in v športu prav nič. Stel sem dneve in ure, dokler iz tega osovraženege suženjstva nisem spet prišel domov na počitnice...«

Vendar pa stariši, ki je bil doma na počitnicah, niso opazili ali pa niso hoteli opaziti muk, ki jih je fantic prestajal vsakic, ko so ga spet poslali nazaj v njegov pekel. Zacele je seslajati in celo jecljati in po dveh letih vsega tega tudi telesno ni več vzdržal. Padel je preprosto skupaj. Zdaj so ga stariši le vzeli domov. Vendar pa je bila škoda že taksna, da je ni bilo več moč popraviti.

Se nadaljuje

MOJSTRI DETEKTIVI

Georges Simenon

Maigretova pipa (1)

Bilo je pol osmih. Z vzdihom olajšanja in obenem utrujenosti, kot pač težak moski vzdihne ob koncu vročega julijskega dne, je Maigret v uradu predstojnika samodejno potegnil uro iz zepa na telovniku. Potem je stegnil roko in pobral akte s pisalne mize iz mahagonija. Oblazinjena vrata so se zaprla za njim, in odšel je skozi prednjo sobo. Na rdečih sedežih ni bilo nikogar. Stari pisarniski sluga je sedel v svoji stekleni kletki. Hodnik v stavbi kriminalne policije je bil prazen, dolg in siv, čeprav je vanj sijalo sonce.

Vsakdanja enolichnost. Vrnil se je v svojo pisarno. Se vedno je smrdela po tobaku, čeprav je bilo okno na Quai des Orfèvres odprto. Akte je položil na pisalno mizo, se toplo pipo iztrkal na oken-sko polico, odšel nazaj k pisalni mizi, sédel in samodejno segel po drugi pipi, ki bi morala ležati na njegovi desni.

Ni je bilo tam. Sicer so na mizi ležale se tri pipe, ena od njih, tista iz morske pene, je bila poleg pepelnika; toda prave, tiste, ki jo je iskal in h kateri se je spet in spet vračal, ki jo je nenehno nosil s sabo, velike, rahlo zavite bruyärske pipe, ki jo je deset let prej dobil od zene za rojstni dan in ki ji je pravil moja ljuba, stara pipa, tiste ni bilo.

Presenečeno se je potrkal po zepih in segel v vsakega posebej. Pogledal je na črno marmorna polico nad kaminom. Pravzaprav si pri tem ni mislil nič posebnega. Saj ni bilo nič nenavadnega, da pipe ni našel tam, kjer naj bi bila. Dvakrat ali trikrat se je sprehodil po pisarni, odprl stensko omaro, v kateri je bil emajliran umivalnik, kjer se je dalo umiti roke.

Tako kot vsi moski je iskal dokaj nepremisljeno, saj omare že ves popoldan ni bil odprl, in ko ga je nekaj po šesti poklical prei-

skovalni sodnik Coméliau, je imel pipo se v ustih.

Potem je pozvonil pisarniskemu slugu:

"Povejte, Emile, ali je bil kdo tukaj, medtem ko sem bil jaz pri sefu?"

"Nihče, gospod komisar."

Znova je preiskal vse zepe na suknjiču in hlačah. Bil je tak kot vsak debel, jezen moski, in od neuspešnega iskanja mu je postajalo vroče.

Stopil je v prazno pisarno inspektorjev. Ob pogledu na osamljene, skoraj pocitniško prazne prostore na Quai des Orfèvres se je počutil cudno in neprijetno. Pipe ni bilo. Potrkal je pri sefu. Sef je ze odšel. Maigret je stopil v njegovo pisarno, vendar je ze vnaprej vedel, da pipe tam ni, da je kadil drugo pipo, ko je bil okoli pol sedmih pri sefu, da bi poklepeta o tekočih primerih in o njegovih bližnjih pocitnicah na deželi.

Dvajset pred osmo. Obljubil je bil, da bo ob osmih ze doma na Bulvarju Richarda Lenoirja, ker bosta prisla v goste njegova svakinja in njen mož. Kaj je ze obljubil, da prinese? Sadje. Seveda. Zena ga je prosila, naj kupi breskve.

Toda ko se je v soparnem večeru vračal domov, je se vedno mislil na pipo. Čeprav se je je hotel otresti, mu misel nanjo ni dala miru, tako kot se cloveku vsiljuje misel na kak nepomemben, vendar nerazlozljiv pripetljaj.

Kupil je breskve, odšel domov in pozdravil svakinjo, ki se je bila zredila. Ponudil je aperitiv. V tistem trenutku bi bil moral imeti v ustih svojo najljubšo pipo.

"Veliko dela?"

"Ne. Mirno je."

Tisti cas je bilo pač tako. Dva kolega sta bila na dopustu. Tretji je ravno to jutro telefoniral, da so ga obiskali sorodniki s podeželja in da si bo vzel dva prosta dneva.

"Videti je, kot bi imel skrbi, Maigret," je med večerjo pripomnila zena.

In ni si upal priznati, da ga muči misel na pipo. Vsekakor nič dramaticnega. Pa vendar ni bil prave volje.

Okoli dveh. Da, nekaj minut po drugi uri jo je odložil na pisalno mizo. Ravno je prišel Lucas, da bi mu poročal o neki prekupčevski zadevi, potem pa se o inspektorju Janvierju, ki se mu je spet obetal otrok.

Potem je slekel suknjic, si zrahljal kravato in v miru napisal poročilo o nekem samomoru, ki so ga sprva imeli za umor. Medtem je kadil svojo debelo pipo.

Nato Gégane. Majhen vzvodnik z Montmartra, ki je svojo cipo ranil z nožem. Ker ga je "malo ujezila", kot je izjavil. Toda Gégane se pisalni mizi ni približal. Vrh tega je imel na rokah lisice.

Se nadaljuje

